

158.2
๑ 864 ป
8.3

ปัจจัยบางประการที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการ เจริญบุญาของนักศึกษาพยาบาล
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสรีรัษฎา

ปริณฎานิพนธ์
ของ
อุษา เชาวลิต

๑๒/๒๔๗/

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริณฎาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาพัฒนาการ
พฤษภาคม 2540
ลิขสิทธิ์นี้เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

h 49104

๑๒/๒๔๗/
๑๑ 3 - ๒๐๔
๒๐๕ - ๒๔๖

ปัจจัยบางประการที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการ เฝ้าดูปัญหาของนักศึกษาพยาบาล
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสรีระัษฎา

บทคัดย่อ
ของ
อูษา เชาวลิต

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาพัฒนาการ
พฤษภาคม 2540

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อค้นหาตัวแปรที่สามารถทำนายการเพิ่ชญปัญหาของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสรีรธัญญา และเพื่อเปรียบเทียบการเพิ่ชญปัญหาของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสรีรธัญญา ตามตัวแปรด้านระดับชั้นปี เหตุการณ์ในชีวิต ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สัมพันธภาพกับเพื่อน บุคลิกภาพ สภาพแวดล้อมของวิทยาลัย และบรรยากาศในครอบครัว

กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 - 4 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสรีรธัญญา ปีการศึกษา 2539 จำนวน 172 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้นจากประชากร เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว แบบสอบถามเหตุการณ์ในชีวิต แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แบบสอบถามสัมพันธภาพกับเพื่อน แบบสอบถามบุคลิกภาพ แบบสอบถามสภาพแวดล้อมของวิทยาลัย แบบสอบถามบรรยากาศในครอบครัว และแบบสอบถามการเพิ่ชญปัญหา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว วิธีการทดสอบของนิวแมนคูลส์ (Newman Kuel Method) การทดสอบค่า t (t-test) สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยมีดังต่อไปนี้

1. ตัวแปรที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในการทำนายการเพิ่ชญปัญหาของนักศึกษาพยาบาล คือ สัมพันธภาพกับเพื่อนและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ โดยตัวแปรกลุ่มนี้สามารถทำนายการเพิ่ชญปัญหาของนักศึกษาพยาบาลได้ถูกต้องเพียงร้อยละ 7 ($R^2 = 0.07$) และสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรมีค่าเท่ากับ 0.26
2. นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 มีการเพิ่ชญปัญหาดีกว่านักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่พบความแตกต่างของการเพิ่ชญปัญหา
3. นักศึกษาพยาบาลที่มีเหตุการณ์ในชีวิตมาก ปานกลาง และน้อย มีการเพิ่ชญปัญหาไม่แตกต่างกัน
4. นักศึกษาพยาบาลที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลาง และต่ำ มีการเพิ่ชญปัญหาไม่แตกต่างกัน
5. นักศึกษาพยาบาลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีการเพิ่ชญปัญหาดีกว่านักศึกษาพยาบาลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่นักศึกษาพยาบาลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกับปานกลาง มีการเพิ่ชญปัญหาไม่แตกต่างกัน

6. นักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพกับเพื่อนดี ปานกลาง และไม่ดี มีการเผชิญปัญหาไม่แตกต่างกัน

7. นักศึกษาพยาบาลที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ และแบบ บี มีการเผชิญปัญหาไม่แตกต่างกัน

8. นักศึกษาพยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยดี มีการเผชิญปัญหาดีกว่านักศึกษาพยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยไม่ดี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่นักศึกษาพยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยดีกับปานกลาง มีการเผชิญปัญหาไม่แตกต่างกัน

9. นักศึกษาพยาบาลที่มีบรรยากาศในครอบครัวดี ปานกลาง และไม่ดี มีการเผชิญปัญหาไม่แตกต่างกัน

SOME FACTORS RELATED TO COPING BEHAVIOR OF NURSING
STUDENTS IN BORROMARAJJACHONNANEE SRITHUNYA
NURSING COLLEGE

AN ABSTRACT
BY
USA CHAOVALIT

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education Degree in Development Psychology
at Srinakharinwirot University
May 1997

The purposes of research were to discover the Variables which could be used to predict coping behavior of nursing students in Borromarajjachonnanee Srithunya Nursing College and to compare level of Coping behavior of nursing students in Borromarajjachonnanee Srithunya Nursing College according to academic level, life events, academic achievement, achievement, relation with friends, personality college environment and family atmosphere.

The subject of 172 first year to forth nursing students in Borromarajjachonnance Srithunya Nursing College in the academic year 1996 were drawn by stratified random sampling. The research instruments were the personal data, the life event the academic achievement, the achievement, the relation with friends, the college environment, the family atmosphere and the coping behavior questionnaire. The data were analyzed by one way Analysis of Variance, Newman Kuel Method, t-test, Pearson Product Moment Correlation and Multiple Regression Analysis.

The results were as follow :

1. The variables that significantly predicted coping behavior of nursing students in Borromarajjachonnance Srithunya Nursing College at the .05 level were relation with friends and academic achievement. These predictions accounted for 7% ($R^2 = 0.07$) at the variance in coping behavior of nursing students and Multiple Correlation was 0.26.

2. The nursing students academic level 2 had significantly greater coping behavior than the nursing students academic level at the .05 level, but the others were not different in coping behavior.

3. The nursing students who had high, moderate and low level of life events were not different in coping behavior.

4. The nursing students who had high, moderate and low level of achievement were not different in coping behavior.

5. The nursing students who had high level of academic achievement had significantly greater coping behavior than the nursing students who had low level of academic achievement at the .05 level, but the nursing students who had level of academic achievement between high and moderate were not different.

6. The nursing students who had high, moderate and low level of relation with friends were not different in coping behavior.

7. The nursing students who had type A and type B personalities were not different in coping behavior.

8. The nursing students who had high level of college environment had significantly greater coping behavior than the nursing students who had low level of college environment at the .05 level, but the nursing students who had level of college environment between high and moderate were not different.

9. The nursing students who had high, moderate and low level of family atmosphere were not different in coping behavior.

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกจิตวิทยาพัฒนาการ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

..... ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงเดือน ศาสตร์ภักดิ์)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประณต คำนิม)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงเดือน ศาสตร์ภักดิ์)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประณต คำนิม)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(รองศาสตราจารย์ ดร.อารี พันธุ์ณี)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาพัฒนาการ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ดร.ศิริภา พูลสุวรรณ)

วันที่.....เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2540

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จเรียบร้อยเป็นอย่างดีได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงเดือน ศาสตร์ภัทร ประธานกรรมการ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประณต คำจิม กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่ได้สละเวลาในการให้ความรู้ คำแนะนำ ตลอดจนช่วยชี้แนะแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตลอดระยะเวลาการทําวินิพนธ์เป็นอย่างดี ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.อารี พันธุ์ณี ที่ได้ให้ความกรุณาเป็นกรรมการสอบ ปริญญานิพนธ์ และได้ช่วยชี้แนะข้อผิดพลาดต่าง ๆ ตลอดจนแนวทางแก้ไขที่เป็นประโยชน์ทําให้ ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.ไพฑูรย์ โพธิ์สาร รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงเดือน ศาสตร์ภัทร และผู้ช่วยศาสตราจารย์ประณต คำจิม ที่ได้กรุณาช่วยตรวจสอบเครื่องมือ ตลอดจน ให้คำแนะนำ และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณอดีตผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสรีรัษฎา อาจารย์จวีวรรณ สัตยธรรม ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสรีรัษฎา อาจารย์เพ็ญพรรณ รักเสนาะ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ อาจารย์ทิพย์วรรณ อากาสวิภาต คณาจารย์วิทยาลัยพยาบาล บรมราชชนนีสรีรัษฎา และขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ของวิทยาลัยทุกท่านที่ได้ให้ความกรุณาช่วยเหลือ ให้กำลังใจ และอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยดี รวมทั้งขอขอบใจลูกศิษย์ นักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสรีรัษฎา ที่ได้ให้ความร่วมมือในการตอบคำถาม เป็นอย่างดียิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ในภาควิชาจิตวิทยาพัฒนาการทุกท่านที่ให้ความรู้ คำแนะนำ ตลอดจนความเมตตาต่อผู้วิจัยจนสามารถศึกษาได้สำเร็จ ขอขอบคุณพี่ ๆ เพื่อน ๆ จิตวิทยาพัฒนาการ ทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือ ให้กำลังใจมาโดยตลอด

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อบุญฤทธิ์ และคุณแม่สมทรง เขาวลิต และญาติ ที่คอยปลักดัน ให้ผู้วิจัยมีมานะ อดทน ทําวินิพนธ์จนบรรลุผลสำเร็จ

คุณค่าและประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบแด่บิดา มารดา และครูบาอาจารย์ ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้วิจัย

อุษา เขาวลิต

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลังของปัญหา	1
จุดมุ่งหมายของการวิจัย	6
ความสำคัญของการวิจัย	6
ขอบเขตของการศึกษา	7
นิยามศัพท์เฉพาะ	9
นิยามปฏิบัติการ	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	15
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเผชิญปัญหา	17
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์และ เหตุการณ์ในชีวิต	35
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาและพฤติกรรมการศึกษาเผชิญปัญหา	41
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	47
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพกับเพื่อน	53
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ	60
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมของวิทยาลัย	64
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบรรยากาศในครอบครัว	84
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องระหว่างการศึกษาเผชิญปัญหาเกี่ยวกับเหตุการณ์ในชีวิต	88
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องระหว่างการศึกษาเผชิญปัญหาเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ...	89
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องระหว่างการศึกษาเผชิญปัญหาเกี่ยวกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	92
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องระหว่างการศึกษาเผชิญปัญหาเกี่ยวกับระดับชั้นปี	93
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องระหว่างการศึกษาเผชิญปัญหาเกี่ยวกับสัมพันธภาพกับเพื่อน	93
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องระหว่างการศึกษาเผชิญปัญหาเกี่ยวกับบุคลิกภาพแบบเอ และ บุคลิกภาพแบบบี	95

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องระหว่างการเพิ่ญปัญหาคับสภาพแวดล้อมของวิทยาลัย .	96
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องระหว่างการเพิ่ญปัญหาคับบรรยากาศในครอบครัว ...	97
กรอบแนวคิดแสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิจัย	100
สมมติฐานการวิจัย	100
 3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	102
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	102
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	103
ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือ	103
วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล	118
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	119
 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	121
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	121
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	123
 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	177
ความมุ่งหมายของการวิจัย	177
สมมติฐานการวิจัย	177
วิธีดำเนินการวิจัย	178
การวิเคราะห์ข้อมูล	179
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	180
อภิปรายผล	181
ข้อเสนอแนะสำหรับการปฏิบัติ	191
ข้อเสนอในการวิจัย	192

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม	193
ภาคผนวก	205
ประวัติย่อของผู้วิจัย	247

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับชั้นปีของนักศึกษาพยาบาล ..	102
2	จำนวนและร้อยละของนักศึกษาพยาบาล จำแนกตามระดับตัวแปรอิสระ	123
3	ค่าเฉลี่ย ความแปรปรวน คะแนนต่ำสุด คะแนนสูงสุดของตัวแปรต่าง ๆ	126
4	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างกันของตัวทำนาย และระหว่างตัวเกณฑ์กับ ตัวทำนาย	127
5	ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรเป็นขั้นทีละ 1 ตัวแปร เพื่อ ทำนายการเผชิญปัญหาของนักศึกษาพยาบาล	129
6	ค่าเฉลี่ยและความแปรปรวนของคะแนนการเผชิญปัญหาโดยรวมของนักศึกษา พยาบาล เมื่อจำแนกตามระดับชั้นปี	130
7	วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการเผชิญปัญหาโดยรวมของนักศึกษา พยาบาล จำแนกตามระดับชั้นปี	131
8	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของการเผชิญปัญหาโดยรวมของนักศึกษาพยาบาลที่ ศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีต่างกันเป็นรายคู่	132
9	ค่าเฉลี่ยและความแปรปรวนของคะแนนการเผชิญปัญหาของนักศึกษา พยาบาล ด้านการเรียนภาคทฤษฎี ด้านการเรียนภาคปฏิบัติ ด้านส่วนตัว และ ด้านสังคม ที่มีระดับชั้นปีแตกต่างกัน	133
10	วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการเผชิญปัญหา ด้านการเรียนภาคทฤษฎี ด้านการเรียนภาคปฏิบัติ ด้านส่วนตัว และด้านสังคม ของนักศึกษาพยาบาล จำแนกตามระดับชั้นปี	134
11	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของการเผชิญปัญหาด้านการเรียนภาคปฏิบัติของ นักศึกษาพยาบาลที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีต่างกันเป็นรายคู่	135
12	ค่าเฉลี่ยและความแปรปรวนของคะแนนการเผชิญปัญหาโดยรวมของนักศึกษา พยาบาลที่มีเหตุการณ์ในชีวิตแตกต่างกัน	136

13	วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการเผชิญปัญหาโดยรวมของนักศึกษา พยาบาลที่มีเหตุการณ์ในชีวิตแตกต่างกัน	137
14	ค่าเฉลี่ยและความแปรปรวนของคะแนนการเผชิญปัญหาด้านการเรียนภาคทฤษฎี ด้านการเรียนภาคปฏิบัติ ด้านส่วนตัว และด้านสังคม ของนักศึกษาพยาบาล ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน	138
15	วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการเผชิญปัญหาด้านการเรียนภาคทฤษฎี ด้านการเรียนภาคปฏิบัติ ด้านส่วนตัว และด้านสังคม ของนักศึกษาพยาบาล ที่มีเหตุการณ์ในชีวิตแตกต่างกัน	139
16	ค่าเฉลี่ยและความแปรปรวนของคะแนนการเผชิญปัญหาโดยรวมของนักศึกษา พยาบาลที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน	140
17	วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการเผชิญปัญหาโดยรวมของนักศึกษา พยาบาลที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน	141
18	ค่าเฉลี่ยและความแปรปรวนของคะแนนการเผชิญปัญหาด้านการเรียนภาคทฤษฎี ด้านการเรียนภาคปฏิบัติ ด้านส่วนตัว และด้านสังคม ของนักศึกษาพยาบาล ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน	142
19	วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการเผชิญปัญหาด้านการเรียนภาคทฤษฎี ด้านการเรียนภาคปฏิบัติ ด้านส่วนตัว และด้านสังคม ของนักศึกษาพยาบาล ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันเป็นรายคู่	143
20	ค่าเฉลี่ยและความแปรปรวนของคะแนนการเผชิญปัญหาโดยรวมของนักศึกษา พยาบาลที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันเป็นรายคู่	144
21	ค่าเฉลี่ยและความแปรปรวนของคะแนนการเผชิญปัญหาโดยรวมของนักศึกษา พยาบาลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกัน	145
22	วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการเผชิญปัญหาโดยรวมของนักศึกษา พยาบาลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกัน	146
23	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของการเผชิญปัญหาโดยรวมของนักศึกษาพยาบาลที่มี แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกันเป็นรายคู่	147

24	ค่าเฉลี่ยและความแปรปรวนของคะแนนการเผชิญปัญหาด้านการเรียนภาคทฤษฎี ด้านการเรียนภาคปฏิบัติ ด้านส่วนตัว และด้านสังคม ของนักศึกษาพยาบาล ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกัน	148
25	วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการเผชิญปัญหาด้านการเรียนภาคทฤษฎี ด้านการเรียนภาคปฏิบัติ ด้านส่วนตัว และด้านสังคม ของนักศึกษาพยาบาล ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่างกัน	149
26	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของการเผชิญปัญหาด้านการเรียนภาคทฤษฎี ของ นักศึกษาพยาบาลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกันเป็นรายคู่	150
27	ค่าเฉลี่ยและความแปรปรวนของคะแนนการเผชิญปัญหาโดยรวมของนักศึกษา พยาบาลที่มีสัมพันธภาพกับเพื่อนแตกต่างกัน	151
28	วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการเผชิญปัญหาโดยรวมของนักศึกษา พยาบาลที่มีสัมพันธภาพกับเพื่อนแตกต่างกัน	152
29	ค่าเฉลี่ยและความแปรปรวนของคะแนนการเผชิญปัญหาด้านการเรียนภาคทฤษฎี ด้านการเรียนภาคปฏิบัติ ด้านส่วนตัว และด้านสังคม ที่มีสัมพันธภาพกับเพื่อน แตกต่างกัน	153
30	วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการเผชิญปัญหาด้านการเรียนภาคทฤษฎี ด้านการเรียนภาคปฏิบัติ ด้านส่วนตัว และด้านสังคม ของนักศึกษาพยาบาล ที่มีสัมพันธภาพกับเพื่อนแตกต่างกัน	154
31	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของการเผชิญปัญหาโดยรวมของนักศึกษาพยาบาล จำแนกตามบุคลิกภาพ	155
32	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของการเผชิญปัญหา ด้านการเรียนภาคทฤษฎี ด้านการเรียนภาคปฏิบัติ ด้านส่วนตัว และด้านสังคม ของนักศึกษาพยาบาล ที่มีบุคลิกภาพแตกต่างกัน	156
33	ค่าเฉลี่ยและความแปรปรวนของคะแนนการเผชิญปัญหาโดยรวมของนักศึกษา พยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยแตกต่างกัน	157

34	วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการ เจริญปัญหาด้านโดยรวมของนักศึกษา พยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยแตกต่างกัน	158
35	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของการ เจริญปัญหาโดยรวมของนักศึกษาพยาบาล ที่มีสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยแตกต่างกันเป็นรายคู่	159
36	ค่าเฉลี่ยและความแปรปรวนของคะแนนการ เจริญปัญหาด้านการ เรียนภาคทฤษฎี ด้านการเรียนภาคปฏิบัติ ด้านส่วนตัว และด้านสังคม ของนักศึกษาพยาบาล ที่มีสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยแตกต่างกัน	160
37	วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการ เจริญปัญหาด้านการ เรียนภาคทฤษฎี ด้านการเรียนภาคปฏิบัติ ด้านส่วนตัว และด้านสังคม ของนักศึกษาพยาบาล ที่มีสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยแตกต่างกัน	161
38	ค่าเฉลี่ยและความแปรปรวนของคะแนนการ เจริญปัญหาโดยรวมของนักศึกษา พยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมของวิทยาลัย ด้านการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมและบริการ และด้านอาคารสถานที่แตกต่างกัน	162
39	วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการ เจริญปัญหาโดยรวมของนักศึกษา พยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมของวิทยาลัย ด้านการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมและบริการ และด้านอาคารสถานที่แตกต่างกัน	163
40	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการ เจริญปัญหาโดยรวมของนักศึกษาพยาบาลที่มี สภาพแวดล้อมของวิทยาลัย ด้านการเรียนการสอนแตกต่างกัน	164
41	ค่าเฉลี่ยและความแปรปรวนของคะแนนการ เจริญปัญหาด้านการเรียน ภาคทฤษฎี ด้านการเรียนภาคปฏิบัติ ด้านส่วนตัว และด้านสังคม ของ นักศึกษาพยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมของวิทยาลัย ด้านการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมและบริการ และด้านอาคารสถานที่แตกต่างกัน	165
42	วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการ เจริญปัญหาด้านการ เรียนภาคทฤษฎี ของนักศึกษาพยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมของวิทยาลัย ด้านการเรียน การสอน ด้านกิจกรรมและบริการ และด้านอาคารสถานที่แตกต่างกัน	167

43	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของการเผชิญปัญหาด้านการเรียนภาคทฤษฎีของ นักศึกษาพยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมของวิทยาลัย ด้านการเรียนการสอน แตกต่างกันเป็นรายคู่	168
44	วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการเผชิญปัญหาด้านการเรียนภาคปฏิบัติ ของนักศึกษาพยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมของวิทยาลัย ด้านการเรียน การสอน ด้านกิจกรรมและบริการ และด้านอาคารสถานที่แตกต่างกัน	169
45	วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการเผชิญปัญหาด้านส่วนตัวของนักศึกษา พยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมของวิทยาลัย ด้านการเรียนการสอน ด้าน กิจกรรมและบริการ และด้านอาคารสถานที่แตกต่างกัน	170
46	วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการเผชิญปัญหาด้านสังคมของนักศึกษา พยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมของวิทยาลัย ด้านการเรียนการสอน ด้าน กิจกรรมและบริการ และด้านอาคารสถานที่แตกต่างกัน	171
47	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของการเผชิญปัญหาด้านสังคมของนักศึกษาพยาบาล ที่มีสภาพแวดล้อมของวิทยาลัย ด้านการเรียนการสอน แตกต่างกัน เป็นรายคู่	172
48	ค่าเฉลี่ยและความแปรปรวนของคะแนนการเผชิญปัญหาโดยรวมของนักศึกษา พยาบาลที่มีบรรยากาศในครอบครัวแตกต่างกัน	173
49	วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการเผชิญปัญหาโดยรวมของนักศึกษา พยาบาลที่มีบรรยากาศในครอบครัวแตกต่างกัน	174
50	ค่าเฉลี่ยและความแปรปรวนของคะแนนการเผชิญปัญหาด้านการเรียน ภาคทฤษฎี ด้านการเรียนภาคปฏิบัติ ด้านส่วนตัว และด้านสังคม ของ นักศึกษาพยาบาลที่มีบรรยากาศในครอบครัวแตกต่างกัน	175
51	วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการเผชิญปัญหาด้านการเรียน ภาคทฤษฎี ด้านการเรียนภาคปฏิบัติ ด้านส่วนตัว และด้านสังคม ของ นักศึกษาพยาบาลที่มีบรรยากาศในครอบครัวแตกต่างกัน	176

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แผนภูมิแสดงขบวนการ เจริญปัญหาขั้นประ เมินผลสถานการณ์ขั้นที่หนึ่ง	23
2 แผนภูมิแสดงขบวนการ เจริญปัญหาขั้นประ เมินผลสถานการณ์ขั้นที่สอง	24
3 แผนภูมิแสดงกระบวนการ เจริญปัญหา ซึ่งต้องอาศัยเวลาช่วยหนึ่งจึง จะสามารถปรับตัวได้	25

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลังของปัญหา

การพยาบาลเป็นศาสตร์สาขาหนึ่งว่าด้วยวิทยาการ และศิลปะในการปฏิบัติต่อผู้ป่วย ทั้งทางร่างกายและจิตใจ โดยยึดหลักว่าให้ความปลอดภัย ส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การรักษา การฟื้นฟูสมรรถภาพ และการคงไว้ซึ่งสุขภาพอนามัยอันดีของประชาชน (จินตนา ยูนิพันธ์. 2530 : 99) พยาบาลวิชาชีพต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถพร้อมที่จะปฏิบัติระดับวิชาชีพ และต้องเป็นผู้ที่มีคุณธรรมและรักษายจรรยาบรรณวิชาชีพอย่างเคร่งครัด การปฏิบัติงานพยาบาลจะเป็นการปฏิบัติที่ต้องอาศัยศาสตร์และศิลปะของการพยาบาล รวมทั้งศาสตร์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นพื้นฐาน (จินตนา ยูนิพันธ์. 2530 : 1) งานพยาบาลจะเป็นงานหนัก จึงก่อให้เกิดความเครียดแก่พยาบาลค่อนข้างสูง พยาบาลจึงควรต้องมีอารมณ์มั่นคง มีความเป็นผู้ใหญ่สามารถควบคุมจิตใจ และอารมณ์ ปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้การช่วยเหลือผู้ป่วยได้อย่างเหมาะสม นอกจากนั้นพยาบาลยังต้องเป็นผู้เสียสละทั้งกำลังกาย กำลังใจ และมีความอดทนสูง จึงสามารถปฏิบัติงานพยาบาลได้ผลดี (ทัศนา บุญทอง. 2530 : 9) จะเห็นได้ว่า พยาบาลเป็นอีกวิชาชีพหนึ่งที่มีภารกิจค่อนข้างหนัก และบุคคลที่จะเป็นพยาบาลจำเป็นต้องได้รับการศึกษาฝึกอบรมอย่างเหมาะสม จึงจะเป็นพยาบาลที่มีคุณภาพได้

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสรีร์ธัญญา สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข เป็นสถาบันวิชาชีพในระดับอุดมศึกษา ที่ตั้งขึ้นเพื่อการเตรียมพยาบาลวิชาชีพที่มีความรู้ความสามารถด้านวิชาชีพ พร้อมทั้งมีคุณธรรม จริยธรรม เพื่อสนองความต้องการด้านบริการพยาบาลในสังคมไทย การเตรียมเพื่อให้พยาบาลมีความสามารถดังกล่าวข้างต้น บรรยากาศของการเรียนการสอน ต้องเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาความคิดวิเคราะห์ วิเคราะห์ การรวบรวมข้อมูล การศึกษาค้นคว้า การตัดสินใจที่รอบคอบถูกต้อง ทักษะการเป็นผู้นำและความรับผิดชอบในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ

ในการจัดการเรียนการสอนในวิชาชีพพยาบาล มีความแตกต่างไปจากวิชาชีพอื่น ๆ โดยการเรียนพยาบาลต้องเรียนภาคปฏิบัติควบคู่ไปกับภาคทฤษฎี การเรียนภาคปฏิบัติมีความสำคัญมาก เพราะต้องลงมือกระทำจริงกับชีวิตมนุษย์ นักศึกษาต้องมีความรู้และต้องใช้ความ

ระมัดระวัง เพราะความผิดพลาด หมายถึง อันตรายต่อชีวิตของผู้ป่วย พยาบาลจะได้รับ การปลุกฝังให้มีความรับผิดชอบสูง การที่นักศึกษาต้องพบกับสภาพความเจ็บป่วย ความตาย ความเครียด และความวิตกกังวลของผู้ป่วยและญาติ ต้องมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับผู้ร่วมงาน หลายระดับ ตลอดจนต้องเข้าเวรปฏิบัติงานในเวลากลางคืน สิ่งเหล่านี้ทำให้นักศึกษาพยาบาล จะต้องเผชิญปัญหาต่าง ๆ ต้องปรับตัวมาก จึงมีแนวโน้มที่จะมีความวิตกกังวลสูงกว่านักศึกษา ในระดับอุดมศึกษาทั่วไป หรือในวิชาชีพอื่นที่มีระดับอายุใกล้เคียงกัน (คณะกรรมการพัฒนา อาจารย์. 2528 : 1)

นักศึกษาพยาบาลจะมีอายุระหว่าง 17 - 23 ปี ซึ่งเป็นวัยรุ่นตอนปลาย วัยนี้เป็นวัย ที่มีการเปลี่ยนแปลง และมีการพัฒนาทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ เป็นวัยที่ต้องปรับตัวเป็น อย่างมาก จึงเป็นวัยแห่งปัญหา มีความเครียด และความวิตกกังวลสูง (ชมพูนุช พงษ์ศิริ. 2535 : 2) ประกอบกับในโลกสมัยใหม่ที่สังคมมีความซับซ้อนสับสนจนจับต้นชนปลายไม่ถูก การเปลี่ยนแปลงทางด้านวัตถุ และเทคโนโลยีต่าง ๆ เป็นไปอย่างรวดเร็ว ทำให้มีความยาก ลำบากมากขึ้นในการที่จะต้องปรับตัวให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงเหล่านั้น จึงทำให้พบว่า คนเรา ต้องเผชิญความเครียด และปัญหาทางอารมณ์มากขึ้นทุกที .

ผู้วิจัยได้สำรวจเบื้องต้นเกี่ยวกับปัญหาของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพยาบาล บรมราชชนนีศรีธัญญา ปีการศึกษา 2538 พบว่า นักศึกษาพยาบาลมีปัญหาด้านการเรียน ร้อยละ 42.2 ปัญหาส่วนตัว ร้อยละ 39.3 และปัญหาด้านสังคม ร้อยละ 18.5 แต่ไม่ทราบว่ นักศึกษาพยาบาลมีการเผชิญปัญหาต่าง ๆ ดังกล่าวอย่างไร และมีปัจจัยใดบ้างที่เกี่ยวข้องกับ การเผชิญปัญหาของนักศึกษาพยาบาล อย่างไรก็ตาม ลาซารัส และฟอล์คแมน (นิโบล กฤษณพันธ์. 2532 : 14 ; อ้างอิงมาจาก Lazarus and Folkman. 1984 : 141 - 225) กล่าวว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเผชิญปัญหา ได้แก่ ปัจจัยด้านส่วนตัวของบุคคล ประสบการณ์ในอดีต ความเชื่อ ภาวะสุขภาพ ความชำนาญในการแก้ไขปัญหา บุคลิกภาพ และ การได้รับการเกื้อหนุน ซึ่งทั้ง โกเซน และบุช (Goosen and Bush. 1979 : 51 - 56) กล่าวว่า หากบุคคลใดสามารถเลือกการเผชิญปัญหาได้อย่างเหมาะสม บุคคลนั้นจะประสบความสำเร็จ ในการแก้ปัญหา

พฤติกรรมการเผชิญปัญหาเกิดขึ้นในตัวบุคคล จะมีพัฒนาการในตัวบุคคลพร้อม ๆ กับ ขั้นตอนของการพัฒนาการ (Developmental Stages) ด้านอื่น ๆ (Garland and Bush.

1982 : 110 ; citing Vaillant. 1971 and Gazda. 1971) ในการพัฒนาจากวัยทารกสู่วัยชรา บุคคลจะต้องประสบกับสถานการณ์หลายด้านตามขั้นของพัฒนาการเหล่านั้น การได้ประสบกับเหตุการณ์และได้เผชิญกับเหตุการณ์ในรูปแบบต่าง ๆ ก็คือ ภาวะพัฒนาพฤติกรรม การเผชิญปัญหาในตัวบุคคลขึ้นนั่นเอง การพัฒนาพฤติกรรมการเผชิญปัญหาแบบมุ่งแก้ไขอารมณ์ เวลแลนท์ (Garland and Bush. 1982 : 19 - 95 ; citing Vaillant. 1971) ได้อธิบายพัฒนาการของกลไกทางจิต ซึ่งเป็นพฤติกรรมการเผชิญปัญหาแบบมุ่งแก้ไขอารมณ์ว่าเป็นกลไกทางจิต สามารถแบ่งได้เป็น 4 ประเภทใหญ่ ๆ คือ 1) กลไกทางจิตแบบรักตัวเอง (Narcissistic Defense) เป็นกลไกทางจิตที่มีระดับพัฒนาการต่ำสุด ซึ่งจะพบได้เป็นปกติในเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี เมื่ออายุมากขึ้น กลไกทางจิตแบบนี้จะหมดไป จะมีกลไกทางจิตแบบใหม่เข้ามาแทนที่ 2) กลไกทางจิตแบบไม่บรรลุนิติภาวะ (Immature Defense) ซึ่งพบได้ปกติในเด็กอายุ 3 - 16 ปี 3) กลไกทางจิตแบบระบบประสาท (Neurotic Defense) พบได้ในคนทุก ๆ วัย โดยจะเริ่มเกิดขึ้นตั้งแต่อายุประมาณ 3 ขวบ และกลไกทางจิตที่มีการพัฒนาสูงสุด คือ 4) กลไกทางจิตแบบบรรลุนิติภาวะ (Mature Defense) และการพัฒนาพฤติกรรมการเผชิญปัญหาแบบมุ่งแก้ไขปัญหาก็จะเกิดขึ้นในตัวบุคคลจากกลไก 3 ประการ คือ ประการแรก เกิดจากการได้รับการอบรมสั่งสอนจากพ่อแม่ ญาติ พี่น้อง หรือได้รับการถ่ายทอดความรู้จากบุคคลอื่นในสิ่งแวดล้อมของบุคคลนั้น ประการที่สอง ได้เลียนแบบอย่างมาจากผู้อื่นในสังคม โดยมิได้รับการสั่งสอนหรือให้ความรู้โดยตรง ประการที่สาม จากการลองผิดลองถูกของบุคคลเอง

การศึกษาช่วยให้บุคคลมีความรู้ ซึ่งจะนำมาใช้ในการพิจารณาสิ่งคุกคามตนเองได้อย่างถูกต้อง สามารถแยกแยะได้ว่าอะไรคือปัจจัยที่จะช่วยบรรเทาอันตรายจากสิ่งคุกคามตนเอง และสามารถเลือกใช้วิธีการ และแหล่งประโยชน์ที่ถูกต้องในการบรรเทาอันตรายจากสิ่งคุกคามตนเอง (Lazarus. 1966 : 146)

ดังนั้นในการประกอบอาชีพพยาบาล จึงต้องอาศัยความรู้ทางด้านการพยาบาลมาเป็นพื้นฐาน จึงจะช่วยให้พยาบาลสามารถประเมินสิ่งคุกคามตนเองในสถานการณ์การปฏิบัติงานได้ถูกต้อง โดยเลือกใช้พฤติกรรมการเผชิญปัญหาที่เหมาะสมกับหน้าที่รับผิดชอบของตนเองได้

ความสามารถในการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล ประเมินจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยพิจารณาจากเกรดที่ได้รับ และเพรสคอต (Prescott. 1961 : 17 - 46) ได้สรุปองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ดังนี้

1. องค์ประกอบทางร่างกาย ได้แก่ สุขภาพของร่างกาย ข้อบกพร่องของร่างกาย
2. องค์ประกอบด้านความรัก ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกภายในครอบครัว
3. องค์ประกอบทางด้านวัฒนธรรมทางสังคมประกิต ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางบ้าน การอบรมเลี้ยงดู และฐานะทางเศรษฐกิจ
4. องค์ประกอบทางความสัมพันธ์ในหมู่เพื่อนวัยเดียวกัน ได้แก่ ความสัมพันธ์ของนักศึกษา กับเพื่อนในวัยเดียวกัน
5. องค์ประกอบแห่งการพัฒนาตนเอง ได้แก่ สติปัญญา ความสนใจ ทักษะของนักศึกษาต่อการเรียน
6. องค์ประกอบด้านการปรับตัว ได้แก่ ปัญหาการปรับตัว การแสดงออกทางอารมณ์ ส่วนยูยีนน์ (Eugene. 1969 : 3876-A) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่เป็นตัวพยากรณ์ความสำเร็จทางการเรียน พบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นองค์ประกอบหนึ่งในการพยากรณ์ความสำเร็จทางการเรียนได้ดี

และจากทัศนะของ วิจิตร ศรีสอาน (2519 : 71) ได้กล่าวไว้ว่า การศึกษาขั้นปริญญาอันเป็นงานสร้างบัณฑิต ต้องคำนึงถึงคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาเป็นสำคัญ งานคุณภาพเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อสถาบันอุดมศึกษาได้จัดสภาพแวดล้อมต่าง ๆ อย่างเหมาะสม ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้บัณฑิตพัฒนาศักยภาพทางด้านบุคลิกภาพ สติปัญญา ตลอดจนการรู้จักแก้ปัญหาอย่างเฉลียวฉลาด ซึ่งสอดคล้องกับอรพันธุ์ ประสิทธิ์รัตน์ (2533 : 2) ได้ให้ทัศนะไว้ว่าสภาพแวดล้อมทางการเรียนจะส่งผลต่อผู้เรียนทั้งทางด้านการเรียน และด้านพฤติกรรมของผู้เรียน

จะเห็นได้ว่า สภาพแวดล้อมของสถาบันการศึกษามีความสำคัญอย่างมากในการที่จะกระตุ้น นักศึกษาให้มีการพัฒนาศักยภาพทั้งทางสติปัญญา บุคลิกภาพ และความรู้สึกต่าง ๆ การจัดสภาพแวดล้อมสถาบันการศึกษาที่ดีจะเอื้อต่อบรรยากาศทางวิชาการ เอื้อต่อความรู้สึกอบอุ่นเป็นมิตร ซึ่งจะโยงโยให้เกิการเรียนรู้ที่แน่นแฟ้น จะหล่อหลอมให้นักศึกษามีความรู้สึกอบอุ่นเป็นมิตร ซึ่งมีบุคลุธรรมที่ีรวมประกอบเป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป (อรพันธุ์ ประสิทธิ์รัตน์. 2533 : 1 - 2) สถาบันการศึกษายาบาลก็เช่นกัน ควรจะต้องมีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการที่จะเอื้อต่อการผลิตบัณฑิตทางการพยาบาลที่มีคุณภาพดังที่ ฟาริดา อับราฮิม (2525 : 28 - 30) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการศึกษาพยาบาลมีเป้าหมาย

เพื่อผลิตบัณฑิตทางวิทยาศาสตร์การพยาบาลให้สามารถปฏิบัติการพยาบาลได้ดีมีคุณภาพ จำเป็นต้องอาศัยการจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสม

นันทาลี (Nannally. 1969 : 470) กล่าวว่า สมรรถภาพในการทำงาน และ การเรียนเกี่ยวข้องกับบุคลิกลักษณะของแต่ละบุคคล ความสำเร็จในการทำงาน และ ผลการเรียนอาจมีผลมาจากความแตกต่างของแต่ละบุคคล ดังเช่นแฮเรลล์ (จินดารัตน์ ทองประไพ. 2538 : 4 ; อ้างอิงมาจาก Harrell. 1969 : 457 - 463) ได้วิจัย ติดตามผลการออกไปทำงานของมหานัณฑิตที่จบปริญญาทางสาขาบริหารธุรกิจ จากมหาวิทยาลัย แสตนฟอร์ด ซึ่งออกไปทำงานในบริษัทใหญ่ ๆ ผลการวิจัยพบว่า มหานัณฑิตที่ประสบความสำเร็จ ในธุรกิจ จะมีลักษณะการปรับตัวดีมีลักษณะสูงทางด้านพลังจูงใจ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความชอบมีอำนาจเหนือผู้อื่น และมีความพร้อมในการตัดสินใจ

ในสถาบันการศึกษา การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเผชิญปัญหาของบุคคลยังมีน้อย จากการค้นคว้างานวิจัยด้านนี้ พบว่า จรรยา เกษศรีสังข์ (2527 : 106 - 107) ได้ศึกษา เปรียบเทียบวิธีการเผชิญปัญหาของนักเรียนนายร้อยตำรวจ ตามตัวแปรด้านระดับชั้นปี บุคลิกภาพ ทักษะติดต่ออาชีพตำรวจ บรรยากาศในครอบครัว และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ เพื่อศึกษาตัวแปรที่ส่งผลต่อวิธีการเผชิญปัญหาของนักเรียนนายร้อยตำรวจ กลุ่มตัวอย่างเป็น นักเรียนนายร้อยตำรวจ จำนวน 316 คน ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่ส่งผลต่อวิธีการเผชิญ ปัญหาด้านการเรียนภาคทฤษฎี และด้านสังคม ได้แก่ ระดับชั้นปี บุคลิกภาพ และบรรยากาศใน ครอบครัว วิธีการเผชิญปัญหาจะแตกต่างกันตามระดับชั้นปี โดยที่ชั้นปีที่ 1 ใช้วิธีการเผชิญปัญหา แบบถอยหนีปัญหา ชั้นปีที่ 2 ใช้วิธีการเผชิญปัญหา ทั้งแบบสู้ปัญหา แบบบромชอม และแบบ หนีปัญหา ชั้นปีที่ 3 ใช้วิธีการเผชิญปัญหาแบบสู้ปัญหา และชั้นปีที่ 4 ใช้วิธีการเผชิญปัญหาแบบ สู้ปัญหา วิธีการเผชิญปัญหาจะแตกต่างกันตามบุคลิกภาพ โดยที่ผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ มีวิธีการ เผชิญปัญหาแบบสู้ปัญหา แต่ผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบ บี จะมีวิธีการเผชิญปัญหาแบบบромชอม วิธีการ เผชิญปัญหาจะแตกต่างกันตามบรรยากาศในครอบครัว โดยที่ผู้ที่มีบรรยากาศในครอบครัวดี ใช้วิธีการเผชิญปัญหาแบบสู้ปัญหา ผู้ที่มีบรรยากาศในครอบครัวปานกลาง ใช้วิธีการเผชิญปัญหา แบบบромชอม และผู้ที่มีบรรยากาศในครอบครัวไม่ดี จะใช้วิธีการเผชิญปัญหาแบบถอยหนี ×

สำหรับสถาบันการศึกษาพยาบาล ยังไม่มีผู้วิจัยเกี่ยวข้องกับการเผชิญปัญหา ในฐานะ ผู้วิจัยเป็นอาจารย์ผู้สอนคนหนึ่ง และรับผิดชอบงานในด้านให้คำปรึกษาแนะแนวของวิทยาลัย

พบว่า นักศึกษามีปัญหาในการปรับตัวในด้านการเรียน ด้านส่วนตัว และด้านสังคม แต่ไม่ทราบว่า นักศึกษามีการเผชิญปัญหาต่าง ๆ ดังกล่าวอย่างไร ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษานักวิจัยบางประการที่เกี่ยวข้องกับการเผชิญปัญหาของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยบรมราชชนนีศรีธัญญาว่า ตัวแปรด้านระดับชั้นปี เหตุการณ์ในชีวิต ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สัมพันธภาพกับเพื่อน บุคลิกภาพ สภาพแวดล้อมของวิทยาลัย และบรรยากาศในครอบครัว จะมี ส่วนเกี่ยวข้องกับการเผชิญปัญหาการเรียน ด้านสังคม และด้านส่วนตัวเพียงใด ซึ่งผลการวิจัย ในครั้งนี้ ผู้วิจัยคาดว่าจะได้รับทราบข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการผลิตพยาบาลที่มีคุณภาพต่อไป

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อค้นหาตัวแปรที่สามารถทำนายการเผชิญปัญหาของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีศรีธัญญา โดยมีตัวแปร ระดับชั้นปีของนักศึกษา เหตุการณ์ในชีวิต ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สัมพันธภาพกับเพื่อน บุคลิกภาพ สภาพแวดล้อมของวิทยาลัย และบรรยากาศในครอบครัว เป็นตัวทำนาย
2. เพื่อเปรียบเทียบการเผชิญปัญหาของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีศรีธัญญา ตามตัวแปรด้านระดับชั้นปี เหตุการณ์ในชีวิต ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สัมพันธภาพกับเพื่อน บุคลิกภาพ สภาพแวดล้อมของวิทยาลัย และบรรยากาศในครอบครัว

ความสำคัญของการศึกษาวิจัย

เมื่อมีการวิจัยตามจุดมุ่งหมายข้างบนนี้ คาดได้ว่าจะได้ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการ พัฒนาการศึกษา คือ

1. เป็นแนวทางแก่นักศึกษาพยาบาลในการพัฒนาการเผชิญปัญหาที่เหมาะสม โดย การพัฒนาตัวแปรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเผชิญปัญหา
2. เป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาล ในการพิจารณาบริหารจัดการ ในด้านการเรียนการสอน การวัดการประเมินผล การจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสม และ เอื้ออำนวยแก่นักศึกษา เพื่อได้พัฒนาศักยภาพ และความสามารถในการเผชิญปัญหา ไม่ว่าจะเป็น ด้านการเรียนทั้งภาคทฤษฎี ภาคปฏิบัติ ด้านสังคม และด้านส่วนตัว เพื่อจะได้เป็นพยาบาลที่ดีและมีคุณภาพต่อไป

3. เป็นการชี้แนะแนวทางการร่วมกิจกรรมพิเศษในด้านต่าง ๆ เพื่อการพัฒนา ศักยภาพทั้งทางด้านสติปัญญา บุคลิกภาพ และการอยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคมแก่นักศึกษาพยาบาล

ขอบเขตการศึกษา

1. ประชากร เป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 - 4 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีศรีธัญญา สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข ปีการศึกษา 2539 จำนวน 197 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 - 4 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีศรีธัญญา สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข ปีการศึกษา 2539 จำนวน 172 คน ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ

3.1.1 ระดับชั้นปีของนักศึกษาพยาบาล แบ่งเป็น 4 ระดับ คือ

- ระดับชั้นปีที่ 1
- ระดับชั้นปีที่ 2
- ระดับชั้นปีที่ 3
- ระดับชั้นปีที่ 4

3.1.2 เหตุการณ์ในชีวิต แบ่งเป็น 7 ด้าน คือ

- ด้านการศึกษา
- ด้านที่อยู่อาศัย
- ด้านความรัก
- ด้านครอบครัว
- ด้านส่วนตัว
- ด้านสุขภาพ
- ด้านการเงิน

3.1.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ

- ระดับสูง
- ระดับปานกลาง
- ระดับต่ำ

3.1.4 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ

- ระดับสูง
- ระดับปานกลาง
- ระดับต่ำ

3.1.5 สัมพันธภาพกับเพื่อน แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ

- ระดับไม่ดี
- ระดับปานกลาง
- ระดับดี

3.1.6 บุคลิกภาพ แบ่งเป็น 2 แบบ คือ

- แบบ เอ
- แบบ บี

3.1.7 สภาพแวดล้อมของวิทยาลัย แบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ

- ระดับไม่ดี
- ระดับปานกลาง
- ระดับดี

3.1.8 บรรยากาศในครอบครัว แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ

- ระดับไม่ดี
- ระดับปานกลาง
- ระดับดี

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. นักศึกษาพยาบาล หมายถึง ผู้ศึกษาวิชาพยาบาลระดับปริญญาตรีของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสรีระฐัญญา ในชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2539
2. ระดับชั้นปีของนักศึกษาพยาบาล หมายถึง ระดับการเรียนที่นักศึกษาพยาบาลกำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี แบ่งเป็นชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4
 - 2.1 ระดับชั้นปีสูง หมายถึง ระดับการเรียนที่นักศึกษาพยาบาลกำลังศึกษาอยู่ แบ่งเป็นชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4
 - 2.2 ระดับชั้นปีต่ำ หมายถึง ระดับการเรียนที่นักศึกษาพยาบาลกำลังศึกษาอยู่ แบ่งเป็นชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2

นิยามปฏิบัติการ

1. การเผชิญปัญหา หมายถึง การที่นักศึกษาพยาบาลแสดงออกในการแก้ไขจัดการกับปัญหาด้านการเรียนทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ ด้านส่วนตัว และด้านสังคม แบ่งออกเป็น 3 แบบ คือ
 - 1.1 การเผชิญปัญหาแบบสู้ปัญหา หมายถึง การเพิ่มความพยายามหรือหาทางเอาชนะอุปสรรค และลงมือกระทำเพื่อแก้ปัญหาการเรียน ด้านส่วนตัว และด้านสังคม อย่างมีเหตุผล มีความยืดหยุ่น โดยการหาข้อมูลเพิ่มเติม พัฒนาความสามารถของตนเอง ตลอดจนขอความช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเมื่อจำเป็น
 - 1.2 การเผชิญปัญหาแบบรอมชอม หมายถึง การผสมผสานระหว่างการเผชิญปัญหาแบบสู้ และแบบถอยหนีเข้าด้วยกัน โดยการหาทางที่เหมาะสมมาใช้ ได้แก่ การยอมรับเป้าหมายใหม่ การหาวิธีการใหม่มาใช้ ซึ่งไม่ทำความเดือดร้อนให้ผู้อื่น การประเมินความสามารถของตนเองเสียใหม่ การลดความคาดหวังของตนเอง การใช้เวลาคัดสินใจ
 - 1.3 การเผชิญปัญหาแบบถอยหนีปัญหา หมายถึง การถอยหนีจากสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความไม่สบายใจ จนไม่พยายามหาหนทางแก้ไขปัญหา
- การเผชิญปัญหา วัดได้จากแบบสอบถาม ซึ่งดัดแปลงจากของ จรรยา เกษศรีสังข์ (2537)

2. เหตุการณ์ในชีวิต หมายถึง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในกระบวนการดำเนินชีวิตของ นักศึกษาพยาบาล ที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการดำเนินชีวิต ซึ่งนักศึกษาเคยปฏิบัติมาเป็น ประจำ เหตุการณ์นี้อาจจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีหรือในทางที่ไม่ดีต่อนักศึกษาก็ได้ ในการศึกษาครั้งนี้ได้แบ่งเหตุการณ์ในชีวิต ออกเป็น 7 ด้าน คือ ด้านการศึกษา ด้านที่อยู่อาศัย ด้านความรัก ด้านครอบครัว ด้านส่วนตัว ด้านสุขภาพ และด้านการเงิน

2.1 ด้านการศึกษา ได้แก่ การเริ่มเข้าศึกษาในสถาบันการศึกษา การสอบ ไม่ผ่านการศึกษา กำลังศึกษาอยู่ในสถาบันศึกษามากกว่า 1 แห่ง

2.2 ด้านที่อยู่อาศัย ได้แก่ การย้ายที่ใหม่แล้วได้เพื่อนใหม่ดีขึ้นหรือเลวลงหรือเหมือนเดิม การมีสภาพความเป็นอยู่เปลี่ยนแปลง มีฐานะเปลี่ยนแปลง และสภาพพอพิukuplotถัย

2.3 ด้านความรัก ได้แก่ เริ่มมีเพื่อนต่างเพศ มีความสนิทสนมกับเพื่อนต่างเพศมากขึ้น เพื่อนต่างเพศช่วยเหลือเอาใจใส่ดี

2.4 ด้านครอบครัว ได้แก่ มีญาติของตนเองมาอยู่ด้วยในครอบครัว มีการเพิ่มหรือลดจำนวนสมาชิกในบ้าน พี่น้องแต่งงานแยกออกจากบ้านไป

2.5 ด้านส่วนตัว ได้แก่ มีการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับนิสัยส่วนตัว มีการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับนิสัยการนอน มีการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับนิสัยการกิน มีงานที่จะต้องช่วยเหลือสังคมมากขึ้น มีการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับกิจกรรมทางสังคม มีการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับกิจกรรมทางศาสนา

2.6 ด้านสุขภาพ ได้แก่ เจ็บป่วยบ่อยครั้ง แต่ไม่รุนแรง บิดามารดาหรือพี่น้องป่วยต้องเข้าโรงพยาบาลได้รับการผ่าตัดด้วยวะสำคัญ

2.7 ด้านการเงิน ได้แก่ ได้รับเงินจากครอบครัวไม่เพียงพอในการใช้จ่ายช่วยเหลือครอบครัวบางส่วนโดยการหารายได้พิเศษบ้าง รับผิดชอบหาเงินด้วยตนเองในการใช้จ่าย

การแบ่งระดับเหตุการณ์ในชีวิต แบ่งเป็น 3 ระดับดังนี้

1. เหตุการณ์ในชีวิตมาก หมายถึง การมีคะแนนจากแบบสอบถามมากกว่า $\bar{X} + 1SD$

2. เหตุการณ์ในชีวิตปานกลาง หมายถึง การมีคะแนนจากแบบสอบถามอยู่ระหว่าง $\bar{X} \pm 1SD$

3. เหตุการณ์ในชีวิตน้อย หมายถึง การมีคะแนนจากแบบสอบถามน้อยกว่า

$$\bar{X} - 1SD$$

เหตุการณ์ในชีวิต วัดได้จากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากแบบสอบถาม

เหตุการณ์ในชีวิตของ ศิริพร โอภาสวัชชัย (2531);

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ความสามารถซึ่งเป็นผลจากการเรียนหรือประสบการณ์ต่าง ๆ ซึ่งวัดได้จากคะแนนของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสรีธัญญา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการวิจัยครั้งนี้เป็นคะแนนเฉลี่ยของภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2539 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบ่งเป็น 3 ระดับ ดังนี้

3.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ได้แก่ คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.76 ขึ้นไป

3.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง ได้แก่ คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.26 -

2.75

3.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ได้แก่ คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.25 ลงมา

4. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง ความปรารถนาของบุคคลที่จะกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เมื่อเผชิญอุปสรรคไม่ท้อถอย แต่จะมีความพยายามที่จะฝ่าฟันอุปสรรคต่าง ๆ ให้หมดไป ต้องการอิสระในการแสดงออก ทั้งในสิ่งที่เป็นแนวความคิด และการกระทำที่ดีกว่าบุคคลอื่น เพื่อให้เท่าเทียมกับมาตรฐานอันดีเลิศที่ตนตั้งไว้

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ วัดได้จากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากแบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของ วรรณภรณ์ จิตตกุล (2535) และภุชงค์ เลาสีริวงศ์ (2535)

การแบ่งระดับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แบ่งเป็น 3 ระดับ ดังนี้

4.1 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง หมายถึง การมีคะแนนจากแบบสอบถามมากกว่า

$$\bar{X} + 1SD$$

4.2 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ปานกลาง หมายถึง การมีคะแนนจากแบบสอบถามอยู่ระหว่าง $\bar{X} \pm 1SD$

4.3 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ หมายถึง การมีคะแนนจากแบบสอบถามน้อยกว่า

$$\bar{X} - 1SD$$

5. สัมพันธภาพกับเพื่อน หมายถึง การแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมของนักศึกษาพยาบาลที่มีต่อเพื่อน และเพื่อนมีต่อนักศึกษา ได้แก่ การใช้วาจาสุภาพ และเหมาะสมในการกล่าวคำทักทาย การกล่าวคำขอโทษ การกล่าวคำขอบคุณ การกล่าวคำยกย่องชมเชยเพื่อน การช่วยเหลือเพื่อนเมื่อเพื่อนเดือดร้อน หรือต้องการความช่วยเหลือ การเป็นผู้ฟังที่ดี การยอมรับความคิดเห็นของเพื่อน มีความไว้วางใจเพื่อน ให้ความสำคัญ เสียสละ กล้าเปิดเผยตนเอง เป็นทั้งผู้ให้และผู้รับ ช่วยฝึกการเข้าสังคม และทำกิจกรรมร่วมกัน

สัมพันธภาพกับเพื่อน วัดได้จากแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น

การแบ่งระดับสัมพันธภาพกับเพื่อน แบ่งได้ดังนี้

5.1 สัมพันธภาพกับเพื่อนดี หมายถึง การมีคะแนนจากแบบสอบถามมากกว่า $\bar{X} + 1SD$

5.2 สัมพันธภาพกับเพื่อนปานกลาง หมายถึง การมีคะแนนจากแบบสอบถามอยู่ระหว่าง $\bar{X} \pm 1SD$

5.3 สัมพันธภาพกับเพื่อนไม่ดี หมายถึง การมีคะแนนจากแบบสอบถามน้อยกว่า $\bar{X} - 1SD$;

6. บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะเฉพาะของบุคคลหรือพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกหรือตอบสนองต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ในการดำรงชีวิต ซึ่งทำให้บุคคลนั้นมีความแตกต่างจากบุคคลอื่น บุคลิกภาพในการวิจัยครั้งนี้แบ่งตามแบบสำรวจการกระทำกิจกรรมของ เจนกินส์ (Jenkins Activity Survey) ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ

6.1 ลักษณะบุคลิกภาพแบบ เอ เป็นลักษณะบุคลิกภาพของคนที่รักความก้าวหน้า ชอบฟันฝ่าอุปสรรค มีความก้าวร้าว โกรธง่าย ชอบทำงานให้ประสบผลสำเร็จ และหวังสัมฤทธิ์ผล ชอบทำงานด้วยความรวดเร็ว ไม่ชอบการรอคอย

6.2 ลักษณะบุคลิกภาพแบบ บี เป็นลักษณะบุคลิกภาพของคนที่ค่อนข้างเฉื่อยชา จิตใจเยือกเย็น ทำงานไปเรื่อย ๆ ไม่หวังผลสัมฤทธิ์ในการทำงาน ไม่ชอบฟันฝ่าอุปสรรคต่าง ๆ อดทน และรอคอยได้

ลักษณะบุคลิกภาพแบบ เอ และแบบ บี วัดได้จากแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้ดัดแปลงมาจากแบบสอบถามบุคลิกภาพแบบ เอ และแบบ บี ของ อัจฉรา วงศ์วัฒนามงคล (2533 : 159 - 162) ซึ่งดัดแปลงมาจากแบบสำรวจกิจกรรมของ เจนกินส์ (Jenkins Activity Survey หรือ JAS)>

การแบ่งลักษณะบุคลิกภาพ มีเกณฑ์แบ่งได้ดังนี้

6.1 บุคลิกภาพแบบ เอ หมายถึง การมีคะแนนจากแบบสอบถามสูงกว่า $\bar{X}$

6.2 บุคลิกภาพแบบ บี หมายถึง การมีคะแนนจากแบบสอบถามน้อยกว่า $\bar{X}$

7. สภาพแวดล้อมของวิทยาลัย หมายถึง พฤติกรรมของอาจารย์ และนักศึกษา เหตุการณ์หรือลักษณะใด ๆ ภายในวิทยาลัยที่จะส่งเสริม และเอื้ออำนวยต่อการศึกษาค้นคว้า ทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ ตลอดจนพัฒนาการทุกด้านของนักศึกษา ในการศึกษาครั้งนี้แบ่ง สภาพแวดล้อมของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสรีรัษฎาเป็น 3 ด้าน คือ สภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมและบริการ และด้านอาคารสถานที่

7.1 สภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน หมายถึง พฤติกรรมและวิธีการสอนของอาจารย์ พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา อุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน การประเมินผล และความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา

7.2 สภาพแวดล้อมด้านกิจกรรมและบริการ หมายถึง ลักษณะสภาพการณ์ที่เกี่ยวกับกิจกรรมที่วิทยาลัยจัดขึ้น เพื่อเพิ่มประสบการณ์นอกเหนือจากการเรียนการสอนในห้องเรียน ด้านกิจกรรมชมรมต่าง ๆ ตลอดจนการจัดบริการ และสวัสดิการแก่นักศึกษาในด้านหอพัก สุขภาพอนามัย และการให้คำปรึกษาแนะนำ

7.3 สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ หมายถึง ลักษณะและสภาพของอาคารสถานที่ ด้านห้องเรียน อาคารที่พักอาศัย ห้องน้ำ สนามกีฬา สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ และบริเวณวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสรีรัษฎาทั้งหมด

สภาพแวดล้อมของวิทยาลัย วัดได้จากแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยดัดแปลงมาจากแบบสอบถามสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยของ วิไล ตั้งทตส์สวัสดิ์ (2536)

การแบ่งระดับสภาพแวดล้อมของวิทยาลัย แบ่งได้ดังนี้

1. สภาพแวดล้อมของวิทยาลัยดี หมายถึง การมีคะแนนจากแบบสอบถามมากกว่า $\bar{X} + 1SD$

2. สภาพแวดล้อมของวิทยาลัยปานกลาง หมายถึง การมีคะแนนจากแบบสอบถามอยู่ระหว่าง $\bar{X} \pm 1SD$

3. สภาพแวดล้อมของวิทยาลัยไม่ดี หมายถึง การมีคะแนนจากแบบสอบถามน้อยกว่า $\bar{X} - 1SD$

8. บรรยาภาศในครอบครัว หมายถึง สภาพแวดล้อมทางสังคมของครอบครัวที่เกี่ยวข้องกับสมาชิกในครอบครัว ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว ความรู้สึกของสมาชิกในครอบครัวที่มีต่อการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของครอบครัว การแก้ปัญหาความขัดแย้งของสมาชิกในครอบครัว และความสำเร็จในชีวิตการงานของสมาชิกในครอบครัว

;บรรยาภาศในครอบครัว วัดได้จากแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยดัดแปลงมาจากแบบสอบถามบรรยาภาศในครอบครัวของ จรรยา เกษศรีสังข์ (2537)

การแบ่งระดับบรรยาภาศในครอบครัว แบ่งได้ดังนี้

1. บรรยาภาศในครอบครัวดี หมายถึง การมีคะแนนจากแบบสอบถามมากกว่า $\bar{X} + 1SD$
2. บรรยาภาศในครอบครัวปานกลาง หมายถึง การมีคะแนนจากแบบสอบถามอยู่ระหว่าง $\bar{X} \pm 1SD$
3. บรรยาภาศในครอบครัวไม่ดี หมายถึง การมีคะแนนจากแบบสอบถามน้อยกว่า $\bar{X} - 1SD$,

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยดังนี้คือ

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเผชิญปัญหา

- 1.1 ความหมายการเผชิญปัญหา
- 1.2 กระบวนการเผชิญปัญหา
- 1.3 พฤติกรรมการเผชิญปัญหาและโครงสร้างของพฤติกรรมการเผชิญปัญหา
- 1.4 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเผชิญปัญหา
- 1.5 พัฒนาการของพฤติกรรมการเผชิญปัญหาแบบมุ่งแก้ไขอารมณ์
- 1.6 พัฒนาการของพฤติกรรมการเผชิญปัญหาแบบมุ่งแก้ไขปัญหา
- 1.7 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเผชิญปัญหา

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์และเหตุการณ์ในชีวิต

- 2.1 ประสบการณ์และพฤติกรรมการเผชิญปัญหา
- 2.2 เหตุการณ์ในชีวิตและพฤติกรรมการเผชิญปัญหา
- 2.3 การวัดเหตุการณ์ในชีวิต

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาและพฤติกรรมการเผชิญปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทาง

การเรียน

- 3.1 การศึกษาและพฤติกรรมการเผชิญปัญหา
- 3.2 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 3.3 องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

- 4.1 ความหมายของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
- 4.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
- 4.3 ลักษณะของผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

5. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพกับเพื่อน
 - 5.1 หลักพื้นฐานในการสร้างสัมพันธภาพ
 - 5.2 ปัจจัยที่จะช่วยส่งเสริมสัมพันธภาพระหว่างบุคคล
 - 5.3 คุณภาพของสัมพันธภาพ
 - 5.4 ความสำคัญของกลุ่มเพื่อน
6. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ
 - 6.1 ความหมายของบุคลิกภาพ
 - 6.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพ
 - 6.3 ประวัติความเป็นมาของการศึกษานบุคลิกภาพแบบเอนและบุคลิกภาพแบบบี
7. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมของวิทยาลัย
 - 7.1 ความหมายของสภาพแวดล้อมวิทยาลัย
 - 7.2 ความสำคัญของสภาพแวดล้อมวิทยาลัยที่มีต่อนักศึกษา
 - 7.3 วิธีการศึกษาสภาพแวดล้อมวิทยาลัย
 - 7.4 สภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน
 - 7.5 สภาพแวดล้อมด้านกิจกรรมและบริการ
 - 7.6 สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่
8. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบรรยากาศในครอบครัว
 - 8.1 ความหมายบรรยากาศในครอบครัว
 - 8.2 การจำแนกพฤติกรรมที่แสดงออกถึงสัมพันธภาพในครอบครัว
 - 8.3 ปัจจัยที่มีส่วนในการสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัว

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องระหว่างการเผชิญปัญหา กับ เหตุการณ์ในชีวิต
2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องระหว่างการเผชิญปัญหา กับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องระหว่างการเผชิญปัญหา กับ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องระหว่างการเผชิญปัญหา กับ ระดับชั้นปี
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องระหว่างการเผชิญปัญหา กับ สัมพันธภาพกับเพื่อน
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องระหว่างการเผชิญปัญหา กับ บุคลิกภาพแบบเอนและบุคลิกภาพแบบบี

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องระหว่างการเผชิญปัญหากับสภาพแวดล้อมวิทยาลัย
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องระหว่างการเผชิญปัญหากับบรรยากาศในครอบครัว
3. กรอบแนวคิดแสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิจัย
4. สมมติฐานการวิจัย

1. เอกสารที่เกี่ยวข้อง

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเผชิญปัญหา

1.1 ความหมาย การเผชิญปัญหา

โพล์คแมน และลาซารัส (Folkman and Lazarus. 1980 : 220) กล่าวว่า การเผชิญปัญหา (Coping Behavior) หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจ และพฤติกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อบุคคล ในการที่จะควบคุมหรือบรรเทา ทำให้บุคคลสามารถอดทนต่อข้อเรียกร้องภายใน และ/หรือภายนอกที่เกิดขึ้น จากความเครียดที่เผชิญอยู่

นิวแมน (Newman. 1983 : 445) กล่าวถึง การเผชิญปัญหา (Coping) หมายถึง การกระทำที่ช่วยให้บุคคลลดความตึงเครียด เพื่อแก้ปัญหาความยุ่งยากของชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเน้นที่คุณสมบัติส่วนบุคคล (Personal Resource) และความพร้อมที่จะทำให้บุคคลสามารถทนต่อสภาวะการณแต่ละอย่างที่กำลังท้าทายได้

ดังนั้น การเผชิญปัญหา (Coping Behavior) จึงหมายถึง การที่บุคคลมีการพลิกแพลงความรู้ความเข้าใจ และพฤติกรรมที่จะเป็นประโยชน์ในการควบคุมหรือบรรเทาความเครียดที่กำลังเผชิญอยู่ ทำให้บุคคลมีความพร้อมที่จะทนต่อปัญหาความยุ่งยากของชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไป

1.2 กระบวนการเผชิญปัญหา (Coping Process)

กระบวนการเผชิญปัญหา เป็นขั้นตอนของการตอบสนองต่อสิ่งกระตุ้นความเครียดมีเป้าหมายเพื่อรักษาความสมดุลระหว่างสิ่งกระตุ้นความเครียดกับความสามารถที่จะจัดการกับสิ่งนั้น เป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยระยะเวลา ในระหว่างกระบวนการนี้จะมีเหตุการณ์ต่าง ๆ เกิดขึ้นอย่างมีขั้นตอน ประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ ๆ 8 ขั้นตอน คือ (Scott, Obert and Dropkin. 1982 : 3 - 17)

1. ภาวะเครียด (Stress)

ภาวะเครียดเกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อมเมื่อบุคคลแปลความหมายสิ่งกระตุ้น (Stimuli) ว่าเป็นอันตราย คุณค่า หรือทำลาย โดยทั่ว ๆ ไปสถานการณ์ที่เป็นความเครียด ทำให้บุคคลรู้สึกว่ามีจำเป็นต้องนำแหล่งประโยชน์ของตนเองมาใช้ในการแก้ไข แหล่งประโยชน์นั้นอาจจะได้แก่ ความช่วยเหลือจากเพื่อนหรือญาติ ความสามารถของตนเองหรืออาจจะเป็นทรัพย์สินเงินทอง สิ่งที่ยังคับให้บุคคลต้องแก้ไขบางสิ่งบางอย่างนั้น อาจเป็นความกดดันทางสังคม วัฒนธรรม ความกดดันที่เกิดจากจิตใจของบุคคลเองหรือความกดดันที่เกิดจากร่างกายของบุคคล แต่โดยพื้นฐานแล้ว ความกดดันนั้นทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างความกดดันกับความสามารถที่บุคคลจะจัดการกับมัน ซึ่งเคยมีอยู่เดิมนั้นเสียไป สิ่งที่ยังคับให้เกิดความเครียดนั้นจะแตกต่างกันไปทั้งรูปแบบ และความรุนแรง ตามการรับรู้ของบุคคล ความสามารถที่จะทนต่อระดับความเครียดในแต่ละบุคคลนั้นขึ้นอยู่กับพันธุกรรมและการเสริมสร้างทางร่างกายภายหลัง ประสบการณ์ในอดีต ความเชื่อเกี่ยวกับตนเองและปัจจัยอื่น ๆ

2. การประเมิน (Appraisal)

เป็นขั้นตอนหนึ่งในกระบวนการเผชิญปัญหา มีขั้นตอนที่จะต้องพิจารณาสิ่งแวดล้อมของตนเอง โดยใช้ข้อมูลต่าง ๆ เพื่อตัดสินใจ 3 ขั้นตอน คือ

การประเมินสถานการณ์ขั้นที่หนึ่ง (Primary Appraisal) คือ การที่บุคคลใช้สติปัญญา ความรู้ ประสบการณ์ ประเมินสถานการณ์เพื่อตัดสินใจว่าสิ่งแวดล้อมของตนนั้น สิ่งใดไม่เกี่ยวข้องกับตนเอง (Irrelevance) สิ่งใดเกี่ยวข้องกับตนเองในทางที่ดี (Benign) สิ่งใดเป็นอันตรายกับตนเอง (Stressful) ถ้าการประเมินขั้นที่หนึ่งบุคคลตัดสินใจว่า สิ่งแวดล้อมของตนนั้นมีสิ่งที่เป็นอันตรายกับตนเอง บุคคลจะต้องพิจารณาตัดสินใจด้วยว่า อันตรายนี้อยู่ระดับใดใน 3 ระดับนี้คือ

1. จากการคาดการณ์แล้วอันตรายนี้นั้นจะเกิดขึ้นอย่างแน่นอน ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ (Threat)
2. อันตรายนี้นั้นได้เกิดขึ้นแล้วและส่งผลแล้ว (Harm/Loss)
3. อันตรายอาจจะเกิดขึ้นภายหลัง แต่คนคาดการณ์ว่าสามารถจัดการกับสถานการณ์นั้นได้ (Challenge)

จะเห็นได้ว่า การประเมินสถานการณ์ขั้นที่หนึ่งนี้ เป็นการรับรู้สถานการณ์ว่าเป็นอันตรายกับตน สถานการณ์ใดที่บุคคลรับรู้ว่าเป็นสิ่งที่ไม่เกี่ยวข้องกับตน หรือเกี่ยวข้องในทางที่ดีจึงไม่ใช่สิ่งที่จะทำให้เกิดความเครียด

การประเมินสถานการณ์ขั้นที่สอง (Secondary Appraisal) คือ การที่บุคคลใช้สติปัญญา ความรู้ ประสบการณ์ ประเมินแหล่งประโยชน์ และทางเลือกของตนเอง เพื่อที่จะกำจัดอันตรายจากสิ่งที่คุณได้รับรู้ว่าเป็นอันตรายแก่ตนเอง และการประเมินสถานการณ์ใหม่ เพื่อทบทวนดูว่าการประเมินสถานการณ์ขั้นที่หนึ่งถูกต้องดีแล้วหรือไม่ พฤติกรรมการเผชิญปัญหาในการประเมินสถานการณ์ขั้นที่สองมีประสิทธิภาพหรือไม่

การประเมินแหล่งประโยชน์และทางเลือกของตนเองนี้ เป็นการนำความสามารถ ความช่วยเหลือ รวมทั้งทรัพย์สินที่บุคคลมีอยู่มาพิจารณาว่าสิ่งเหล่านี้สามารถจะเอื้ออำนวยให้ตนเองกระทำอย่างไรได้บ้าง เพื่อกำจัดอันตราย และการกระทำเหล่านั้นมีทางใดเป็นทางเลือกที่ดีที่สุด จากการวิจัยของ โฟล์คแมน และลาซารัส (Folkman and Lazarus, 1980 : 231 - 232) พบว่า การประเมินสถานการณ์มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเผชิญปัญหาอย่างมีนัยสำคัญคือ สถานการณ์ใดที่ บุคคลประเมินว่าตนเองไม่สามารถจะเปลี่ยนแปลงแก้ไขสถานการณ์ได้แล้ว บุคคลจะใช้พฤติกรรมการเผชิญปัญหาแบบมุ่งแก้ไขอารมณ์มากกว่า ส่วนสถานการณ์ที่บุคคลประเมินว่าต้องค้นหาข้อมูลมาเพิ่มเติม เพื่อที่จะนำมาแก้ไขสถานการณ์นั้นได้ บุคคลจะใช้พฤติกรรมการเผชิญปัญหาแบบมุ่งแก้ไขปัญหามากกว่า

จะเห็นได้ว่า การประเมินสถานการณ์เป็นขั้นตอนสำคัญของกระบวนการประเมินปัญหาที่มีอิทธิพลต่อการเผชิญปัญหา การประเมินสถานการณ์ว่ารุนแรงเกินความเป็นจริงหรือ การประเมินสถานการณ์ว่าเป็นสิ่งที่ไม่สามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้ จะทำให้บุคคลเลือกใช้พฤติกรรมเผชิญปัญหาแบบมุ่งแก้ไขอารมณ์มากกว่า ซึ่งหมายความว่า สถานการณ์จะไม่ได้รับการแก้ไขให้บรรเทาอันตรายลง

การประเมินซ้ำ (Reappraisal) หลังจากบุคคลได้แสดงความพยายามที่จะกำจัดอันตรายทั้งทางรูปธรรม ทางความคิดออกมาแล้ว บุคคลจะประเมินสถานการณ์ซ้ำเพื่อพิจารณาอันตรายที่คุณได้รับรู้นั้นยังมีอยู่หรือลดลง หรือได้ถูกกำจัดไปแล้ว ขั้นตอนนี้ถือได้ว่าเป็นการเริ่มวงจรการประเมินสถานการณ์ครั้งที่หนึ่งใหม่ได้ ถ้าผลจากการประเมินซ้ำนี้ บุคคลรับรู้ว่ายังมีอันตรายนั้นอยู่ หรือเกิดอันตรายขึ้นใหม่

3. การทำงานของสมอง (Neurocognitive Activation)

ในการประเมินสถานการณ์ขั้นที่หนึ่ง ขั้นที่สอง และการประเมินสถานการณ์ขั้นแต่ละครั้งสมองจะต้องทำงานโดยใช้ระบบต่าง ๆ ของสมอง เช่น ระบบความจำ ระบบอารมณ์ และระบบอุปมาน ทำการวิเคราะห์เชิงเหตุผล โดยการคิดแบบกระบวนการแก้ปัญหา เพื่อให้สามารถตัดสินใจในการประเมินสถานการณ์แต่ละขั้นได้

4. ปฏิกริยาโต้ตอบความเครียดทางอารมณ์ (Emotional Response to Stress)

ปฏิกริยาทางอารมณ์มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับการประเมินสถานการณ์อย่างมาก การรับรู้สถานการณ์แตกต่างกัน พบว่า ทำให้มีอารมณ์เกิดขึ้นในตัวบุคคลแตกต่างกัน และพบว่าอารมณ์ต่าง ๆ นี้มีความสัมพันธ์กับการใช้กลไกทางจิต และพฤติกรรมอื่น ๆ ที่ตามมา เช่น อารมณ์เศร้า จะมีความสัมพันธ์กับการใช้กลไกทางจิตแบบชดเชย (Compensation) และจะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมค้นหาสิ่งที่จะทดแทนการสูญเสียของตนได้ เป็นต้น

ภายหลังการประเมินสถานการณ์ขั้นที่หนึ่ง ปฏิกริยาทางอารมณ์จะเป็นแบบทั่ว ๆ ไปได้แก่ ความวิตกกังวล เมื่อเวลาผ่านไปบุคคลได้พิจารณาสถานการณ์ และได้ประเมินสถานการณ์ครั้งที่สอง ปฏิกริยาทางอารมณ์จะเปลี่ยนไปเป็นแบบที่เฉพาะเจาะจงมากขึ้น เช่น ความโกรธ ความกลัว การคาดการณ์สถานการณ์ เมื่อบุคคลได้ประเมินสถานการณ์นี้เข้าถึงประสิทธิภาพของพฤติกรรม เหยื่อภาวะเครียดของตนแล้ว ปฏิกริยาทางอารมณ์นี้จะเปลี่ยนแปลงเป็นทัศนคติได้

5. ปฏิกริยาโต้ตอบความเครียดทางร่างกาย (Physiological Response to Stress)

ปฏิกริยาทางร่างกายต่อความเครียดจะเกิดขึ้นพร้อม ๆ กับปฏิกริยาทางอารมณ์และมีความสัมพันธ์กับปฏิกริยาทางอารมณ์ด้วย ปฏิกริยาทางร่างกายที่เกิดขึ้นมี 3 ขั้นตอน คือ

1. ระบบต่อมไร้ท่อถูกกระตุ้น
2. ระบบประสาทซิมพาเซติกถูกกระตุ้น
3. อวัยวะเป้าหมายมีปฏิกริยา

ภายหลังการประเมินสถานการณ์ขั้นที่หนึ่ง ปฏิริยาทางร่างกายจะเป็นแบบทั่ว ๆ ไป คือ ต่อมพิทูตารี และต่อมหมวกไตจะทำงานมากขึ้น แต่ภายหลังการประเมินสถานการณ์ขั้นที่สองและการประเมินสถานการณ์ซ้ำ ปฏิริยาทางร่างกายจะเป็นผลรวมของการที่ฮอร์โมนทั้งหมดถูกกระตุ้น ระบบประสาทถูกกระตุ้น และอวัยวะเป้าหมายที่ถูกกระตุ้นจะมากขึ้น

6. ปฏิริยาโต้ตอบความเครียดทางพฤติกรรม (Behavioral Response)

หมายถึง พฤติกรรมทั้งหมดของบุคคลที่สังเกตได้ หรือบุคคลรายงานออกมาได้ อาจจะเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นขณะสมองกำลังทำงาน เกิดขึ้นจากปฏิริยาโต้ตอบความเครียดทางอารมณ์ หรือเป็นพฤติกรรมซึ่งเกิดจากการเลือกหนทางที่ดีที่สุดในการแก้ไขอันตรายที่ได้

ลำดับการเกิดขึ้นตอนต่าง ๆ ในกระบวนการเผชิญปัญหาทั้งหมด แสดงไว้ในแผนภูมิที่ 1 แผนภูมิที่ 2 และแผนภูมิที่ 3

7. การเผชิญปัญหา (Coping)

การเผชิญปัญหาเป็นตัวเชื่อมระหว่างผลกระทบของสิ่งกระตุ้นความเครียดกับการปรับตัวได้ (Adaptation) การเผชิญปัญหาทั้งหมดประกอบด้วยพฤติกรรมที่มีอิทธิพลมาจากการใช้สติปัญญาโดยตรง ปฏิริยาโต้ตอบความเครียดทางอารมณ์และปฏิริยาโต้ตอบความเครียดทางร่างกาย ทั้งสามส่วนนี้มีปฏิสัมพันธ์กัน (Interaction) จึงได้แสดงออกมาเป็นพฤติกรรมการเผชิญปัญหา

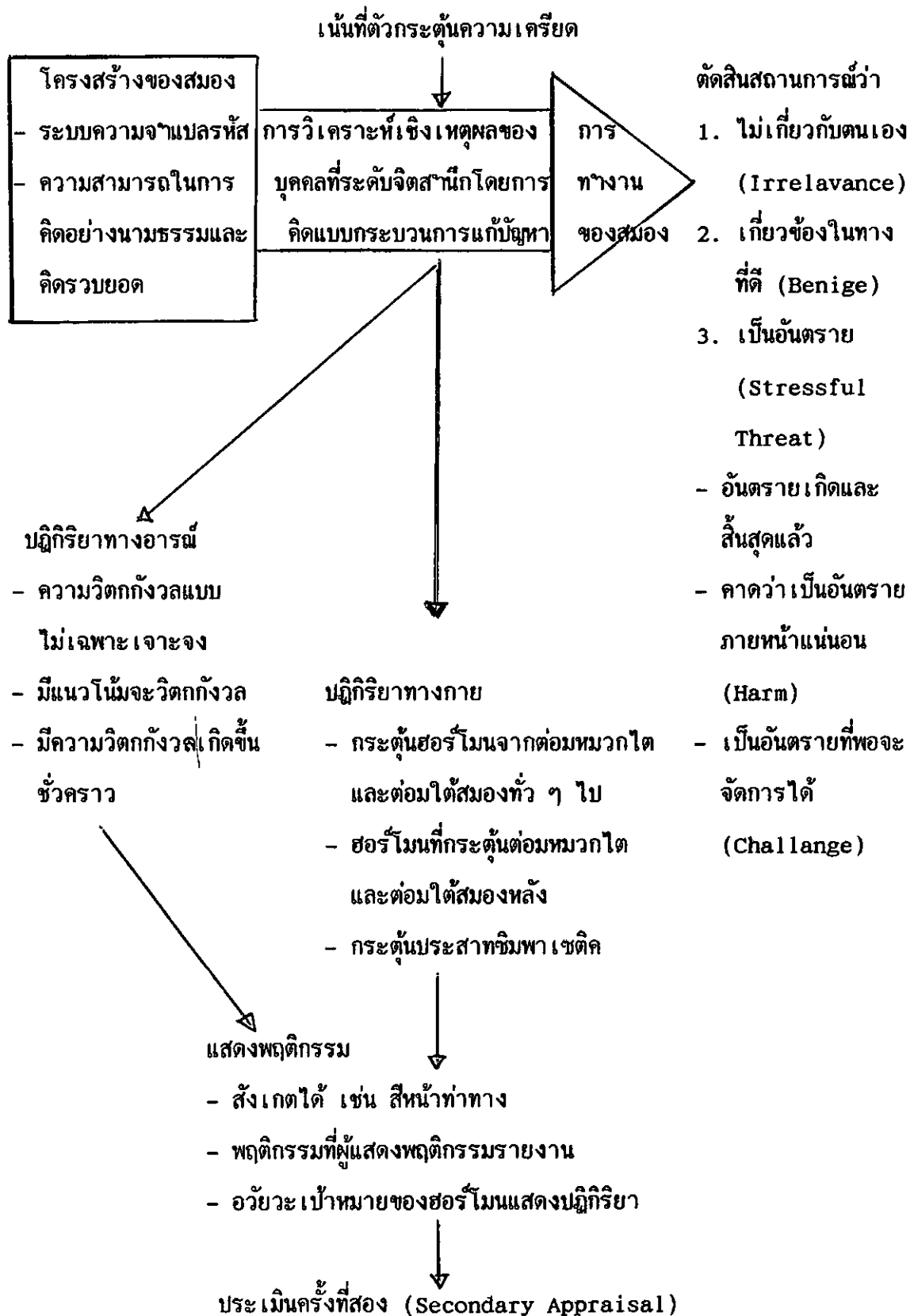
พฤติกรรมการเผชิญปัญหา คือ พฤติกรรมที่มีเป้าหมาย 2 ประการ คือ พฤติกรรมที่แสดงออกโดยมีเป้าหมายที่จะทำให้สิ่งกระตุ้นความเครียดที่บุคคลประเมินได้หมดสิ้นสภาพการเป็นสิ่งกระตุ้นความเครียดอีกต่อไป และพฤติกรรมหรือความคิดหรือความรู้สึกที่มีเป้าหมายจะรักษาความมั่นคงของตนเองไว้ (Integrity) ด้วยการพยายามควบคุมปฏิริยาทางร่างกายและทางอารมณ์ได้ การจะรู้ว่าพฤติกรรมใดประสบผลสำเร็จหรือไม่จำเป็นต้องอาศัยระยะเวลาช่วงหนึ่ง

8. การปรับตัว ได้ (Adaptation)

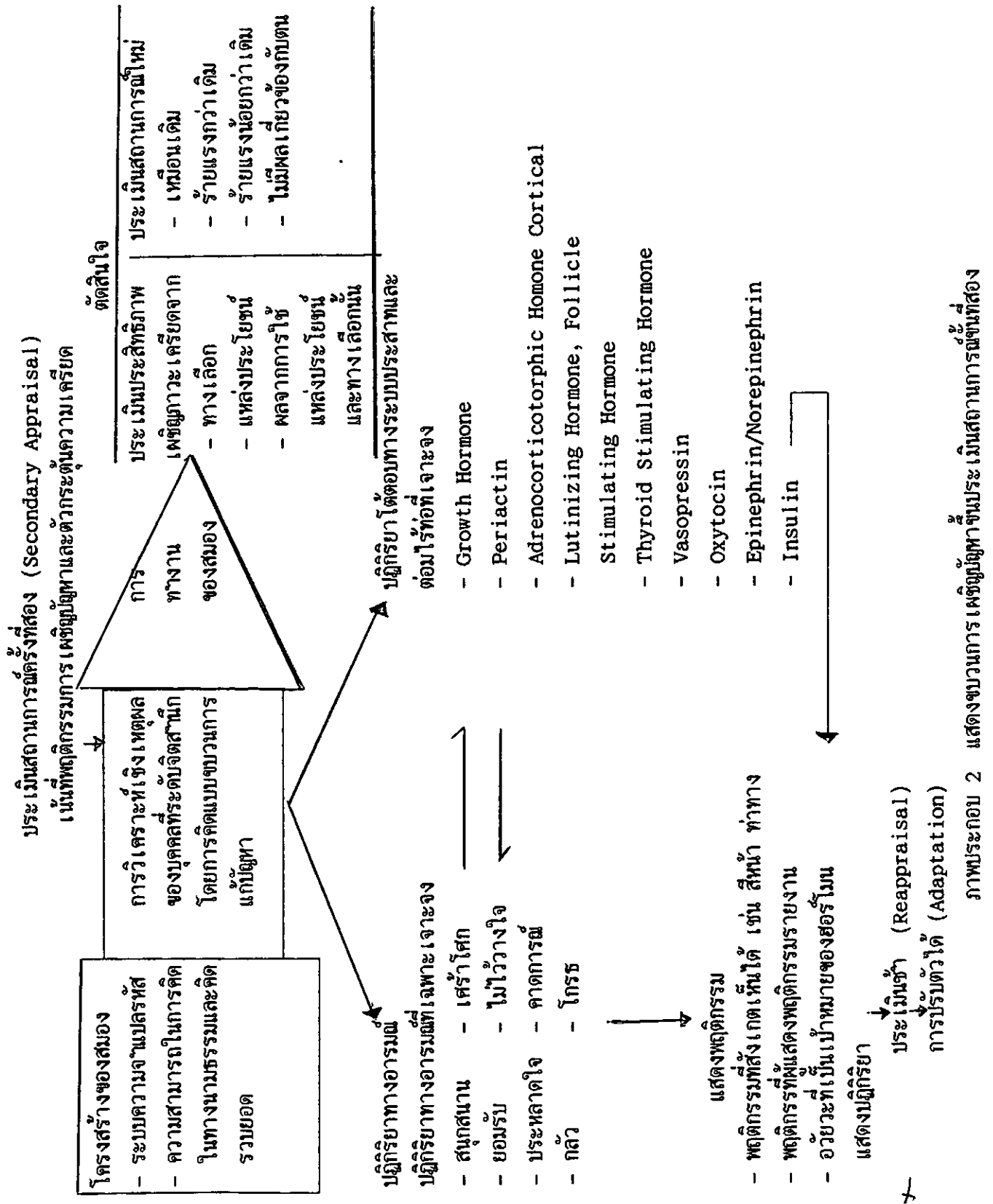
การปรับตัวได้ คือ ผลลัพธ์ (Result) ของความพยายามที่จะรักษาความมั่นคงของตนเองไว้ได้ ด้วยการสามารถสร้างสมดุลระหว่างแรงกดดันกับความสามารถที่

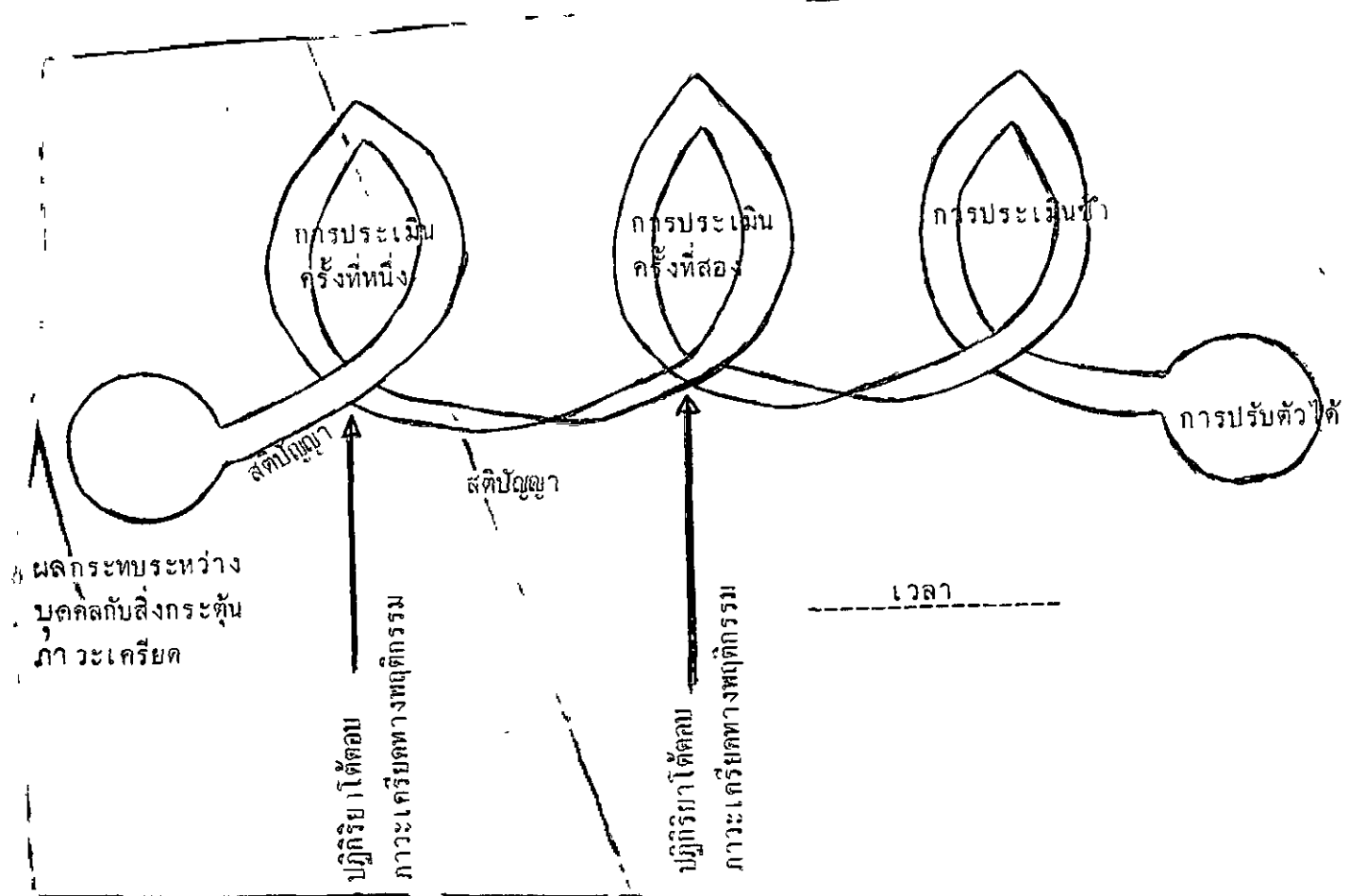
จะจัดการกับแรงกดดันนั้นไว้ได้ ผลลัพธ์ที่ดีกว่าเป็นการปรับตัวได้อาจจะได้แก่ การสามารถลดความพิการที่เกิดกับร่างกายได้เหลือน้อยที่สุดได้ การที่สามารถหาความสมดุลทางการเงินในการใช้จ่าย เช่น สามารถหาเงินมาพอกับค่าใช้จ่าย หาทรัพยากรมาใช้จ่ายได้ การมีความสามารถที่จะพิจารณาสิ่งแวดล้อมแล้วพลิกแพลงให้เหมาะสมกับตนเองได้ การมีความเจริญงอกงามทางปัญญา มีการเรียนรู้ใหม่ ๆ หรือการสามารถประสพผลสำเร็จตามเป้าหมาย

ประเมินสถานการณ์ครั้งแรก (Primary Appraisal)

ภาพประกอบ 1 แผนภูมิแสดงขบวนการเผชิญปัญหาขั้นประ เมิณสถานการณ์ขั้นที่หนึ่ง

ภาพประกอบ 3 แผนภูมิแสดงกระบวนการเผชิญปัญหาซึ่งต้องอาศัยเวลาช่วงหนึ่งจึงจะสามารถปรับตัวได้

จากกระบวนการเผชิญปัญหา จะเห็นว่าพฤติกรรมการเผชิญปัญหาเป็นตัวเชื่อมระหว่างผลกระทบของสิ่งแวดล้อมกับความเครียดกับการปรับตัวได้ พฤติกรรมที่เกิดขึ้นในระหว่างกระบวนการเผชิญปัญหานี้ อาจจะมีเป้าหมายเพื่อทำให้สิ่งแวดล้อมที่บุคคลได้ประเมินได้หมดสิ้นสภาพการเป็นสิ่งแวดล้อมความเครียดหรืออาจจะมีเป้าหมายเพื่อรักษาความมั่นคงของตนเองไว้ก็ได้

1.2 1.3 พฤติกรรมการเผชิญปัญหา (Coping Behavior) และโครงสร้างของ

พฤติกรรมการเผชิญปัญหา (Structure of Coping Behavior)

พฤติกรรมการเผชิญปัญหาเป็นผลมาจากการใช้สติปัญญา ประเมินสถานการณ์ว่าเป็นอันตรายหรือไม่ การใช้สติปัญญาประเมินแหล่งประโยชน์ วิธีทางแก้ไขอันตราย ซึ่งเป็นผลมาจากการควบคุมปฏิกิริยาโต้ตอบความเครียดที่เกิดขึ้นทั้งทางอารมณ์และทางร่างกาย ตลอดระยะเวลาที่บุคคลเผชิญกับปัญหา พฤติกรรมการเผชิญปัญหาทั้งหลายที่บุคคลแสดงจะมุ่งไปสู่เป้าหมายหนึ่งที่วางไว้อย่างต่อเนื่อง (Scott, Obert and Dropkin. 1982 : 10) ~~citing Lazarus. 1982~~

× รูปแบบของพฤติกรรมการเผชิญปัญหา ครอบคลุมพฤติกรรมทางร่างกายและพฤติกรรมทางความคิดที่มีเป้าหมาย 2 ประการ คือ ประการที่หนึ่งครอบคลุมพฤติกรรมที่มีเป้าหมายจะทำให้สภาพการเป็นสิ่งแวดล้อมความเครียดของสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งหมดไป ประการที่สอง ครอบคลุมพฤติกรรมที่มีเป้าหมายที่จะรักษาความมั่นคง (Integrity) ของตนเอง โดยการควบคุมปฏิกิริยาโต้ตอบความเครียดที่เกิดขึ้นทางอารมณ์และทางร่างกาย

นับตั้งแต่ได้มีการศึกษาพฤติกรรมการเผชิญปัญหา นักวิจัยได้พยายามรวบรวมพฤติกรรมที่จัดเป็นพฤติกรรมการเผชิญปัญหา แล้วกำหนดโครงสร้างของพฤติกรรมการเผชิญปัญหาขึ้น เช่น เบล (Bell. 1977 : 136 - 140) แบ่งพฤติกรรมการเผชิญปัญหาออกเป็น พฤติกรรมการเผชิญปัญหาระยะสั้นกับระยะยาว (Short Term & Long Term) ชิดเดล และคนอื่น ๆ (ศิริพร โอภาสวัชชัย. 2531 ; อ้างอิงมาจาก Sidle and others. 1969 : 226 - 232) แบ่งพฤติกรรมการเผชิญปัญหาออกเป็น การเผชิญปัญหากับกลไกทางจิต (Coping & Defense) ในปี 1966 ลาซารัส (Lazarus. 1966) แบ่งออกเป็นทางตรงกับทางอ้อม (Direct & Indirect) ในการศึกษาพฤติกรรมการเผชิญปัญหาในปัจจุบัน โครงสร้างของพฤติกรรมการเผชิญปัญหาดตามแบบของ ลาซารัส (Scott and others. 1982 ; Folkman and Lazarus. 1980 : 219 - 235 ; Jaloweic and others. 1982 : 157 - 161 ; citing Lazarus. 1978) เป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวาง คือ แบ่งโครงสร้างของพฤติกรรมการเผชิญปัญหาออกเป็น 2 องค์ประกอบ คือ ×

1. พฤติกรรมการเผชิญปัญหาแบบมุ่งแก้ไขปัญหา (Problem Focused Coping Behavior) คือ พฤติกรรมที่บุคคลพยายามจัดการกับสิ่งที่มากระตุ้นให้เกิดภาวะเครียดโดยตรง (Jalowiec and others. 1982 : 157 ; Moo and Bilings. 1982 : 218 - 219) เป็นการใช้กระบวนการแก้ปัญหาในการตัดสินใจเลือกทางที่จะจัดการกับสถานการณ์ โดยมุ่งไปที่ต้นเหตุของปัญหาจากการรวบรวมของ จาโลวิก และคนอื่น ๆ (Jalowiec and others. 1982 : 137 - 161) พฤติกรรมที่จะจัดเป็นพฤติกรรมการเผชิญปัญหาแบบมุ่งแก้ไขปัญหานี้รวมรวมได้ 15 พฤติกรรม คือ

1. การยอมรับสถานการณ์
2. การค้นหาความหมายของสถานการณ์
3. การแยกแยะสถานการณ์ออกเป็นส่วนย่อย
4. การตั้งเป้าหมายในการแก้ปัญหา
5. การอธิบายปัญหากับผู้อื่น
6. การพยายามเปลี่ยนแปลงสถานการณ์อย่างกระตือรือร้น
7. การควบคุมสถานการณ์บางส่วนที่สามารถทำได้
8. การค้นหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหา
9. การพิจารณาปัญหาอย่างใจเป็นกลาง
10. การนำประสบการณ์เดิมมาช่วยแก้ปัญหา
11. การคิดวิธีแก้ปัญหาไว้หลาย ๆ วิธี
12. การทำทุกสิ่งทุกอย่างที่พอจะแก้ปัญหาได้
13. การใช้วิธีแก้ปัญหาหลาย ๆ วิธี
14. การหาคนอื่นมาช่วยเหลือในการแก้ปัญหา
15. การเริ่มต้นทำสิ่งอื่นที่ดีที่สุดในขณะนั้น

2. พฤติกรรมการเผชิญปัญหาแบบมุ่งแก้ไขอารมณ์ (Emotional Focused Coping Behavior)

พฤติกรรมการเผชิญปัญหาแบบมุ่งแก้ไขอารมณ์ คือ พฤติกรรมที่บุคคลแสดงเพื่อลดความกดดัน (Emotion Distress) โดยการจัดการกับอารมณ์ที่เกิดขึ้นในสถานการณ์มากกว่าการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเอง หรือเปลี่ยนแปลงสถานการณ์

พฤติกรรมกรรมการเพิกถอนปัญหาแบบมุ่งแก้ไขอารมณ์นี้ เป็นการทำให้ความรู้สึกว่า อันตรายจากสถานการณ์นั้นลดลง แต่ในความจริงอันตรายนั้นไม่ได้ลดลง สถานการณ์ไม่ได้เปลี่ยนแปลงไป จาโลวิต และคนอื่น ๆ (Jaloweic and others. 1982 : 157 - 162) ได้รวบรวมพฤติกรรมที่จัดเป็นพฤติกรรมกรรมการเพิกถอนปัญหา แบบมุ่งแก้ไขปัญหายาอารมณ์ไว้ได้ 25 พฤติกรรม คือ

1. การมองโลกในแง่ดี
2. การผันกลางวันว่าปัญหาไม่ได้เกิดขึ้นหรือปัญหาได้รับการแก้ไข

ไปแล้ว

3. การแข่งด่า
4. การหงุดหงิด
5. การวิตกกังวล
6. การร้องไห้ เศร้าใจ
7. การนอน
8. การสวดมนต์ ไหว้พระ
9. การฝึกสมาธิ เล่นโยคะ
10. การออกกำลังกาย
11. การระบายความเครียดออกกับคนอื่นหรือสิ่งของอื่น ๆ
12. การหาความสบายใจจากคนใกล้ชิด
13. การยอมแพ้ต่อสถานการณ์เพราะคิดว่าหมดหวัง
14. การยอมแพ้ต่อสถานการณ์เพราะคิดว่าเป็นชะตากรรม
15. การปล่อยให้สถานการณ์คลี่คลายไปเอง
16. การบิดปัญหาออกจากความคิด
17. การปลอบใจตนเองให้เลิกวิตกกังวล
18. การแยกตัวเอง
19. การหนีจากปัญหา
20. การตำหนิผู้อื่น
21. การกินมากขึ้นหรือสูบบุหรี่
22. การใช้ยาทำให้จิตใจสบาย

23. การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์
24. การใช้สารมึนเมา
25. การมองโลกในแง่ร้าย

การเผชิญปัญหา เป็นกระบวนการที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา (Dynamic) โดยวิธีเผชิญปัญหาที่บุคคลใช้นั้นเป็นการผสมผสานระหว่างการมุ่งแก้ไขปัญหและการมุ่งลดอารมณ์ถึงเครียด ในการเลือกใช้การเผชิญปัญหานั้น พบว่าปัจจัยด้านตัวบุคคล จะมีผลต่อการเลือกใช้การเผชิญปัญหา ได้แก่ ประสบการณ์ในอดีต ความเชื่อ ภาวะสุขภาพ ความชำนาญในการแก้ไขปัญห บุคลิกภาพ และการได้รับการเกื้อหนุน เป็นต้น

สำหรับการเผชิญปัญหานั้น ลาซารัส (Jazarus. 1966 : 258 - 262) ได้แนะนำการเผชิญปัญหาตามลักษณะของการตอบสนองต่อภาวะเครียดเป็น 3 ลักษณะ คือ

1. การเข้าต่อสู้ (Attack) เป็นความพยายามของบุคคลที่จะจัดสิ่งที่มาขัดขวางเป้าหมาย โดยพยายามเอาชนะอุปสรรคนั้น ๆ ด้วยการเลือกวิธีการต่าง ๆ ที่เหมาะสมพยายามค้นหารายละเอียดใหม่ ๆ พัฒนาความสามารถ หรือปรับปรุงวิธีการที่มีอยู่เพื่อเอาชนะอุปสรรค

2. การถอยหนี (Withdrawal) เกิดจากการที่บุคคล เกิดการเรียนรู้ตั้งแต่วัยเด็ก เมื่อพบกับสิ่งที่อันตรายมักจะใช้วิธีการถอยหนี เช่น การชักมือหรือทำเพื่อหนีไฟ หรือความเจ็บปวด เมื่อเป็นผู้ใหญ่ก็จะใช้วิธีการแบบเดิมที่เคยใช้ในวัยเด็ก คือ ลักษณะการหลีกเลี่ยงลดการเข้าไปเกี่ยวข้องกับสถานการณ์เหล่านั้น ได้แก่ การเก็บกด (Repression) การถดถอย (Regression) การแยกตัวเองหรือหลีกเลี่ยง (Withdrawal) การเพ้อฝัน (Fantasy) เป็นต้น

3. การประนีประนอม (Compromise) บุคคลจะใช้การเผชิญปัญหาแบบประนีประนอม เมื่อต้องเผชิญกับปัญหาที่ยุ่งยากมาก ๆ ซึ่งไม่สามารถเอาชนะได้ ขณะเดียวกันก็ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ บุคคลจะใช้วิธีประนีประนอม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายได้มากที่สุด หรือบางครั้งอาจต้องเปลี่ยนแปลงเป้าหมายใหม่ ได้แก่ การชดเชย (Compensation) การหาเหตุผลเข้าข้างตนเอง (Rationalization) การเลียนแบบ (Identification) เป็นต้น

โคลแมน และแฮมเมน (สุภาพรรณ โคตรจรัส. 2531 : 304 - 319 ; อ้างอิงมาจาก Coleman and Hammen. 1974 : 126 - 137) ได้อธิบายแบบของการตอบโต้ความตึงเครียดทางอารมณ์ โดยแบ่งออกเป็น 3 แบบ ตามความแตกต่างของการแสดงออก คือ

1. การสร้างพลังเพื่อเผชิญปัญหา (Built in Coping and Damage Repair Mechanism) ลักษณะการตอบโต้แบบนี้ จะช่วยลดความตึงเครียดและความวิตกกังวล และช่วยสร้างเสริมความสมดุลทางจิตใจให้บุคคล ได้แก่ การร้องไห้ การพูดระบายความรู้สึก การหัวเราะ การคิดทบทวน การแสดงหาที่พึ่งทางใจ การหลับและการฝัน เป็นต้น

2. การพยายามจะกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อเผชิญปัญหา (Task - Oriented Reactions) เป็นความพยายามที่จะเผชิญปัญหาอย่างแท้จริง โดยการเปลี่ยนแปลงตนเองหรือสิ่งแวดล้อม หรือทั้งตนเองและสิ่งแวดล้อม ซึ่งแบ่งได้เป็น 3 รูปแบบ

2.1 การตอบโต้ในรูปแบบการต่อสู้

เมื่อบุคคลมีความคับข้องใจ เพราะไม่สามารถไปถึงเป้าหมายได้ บุคคลจะพยายามที่จะเอาชนะอุปสรรคและนាំตนไปสู่เป้าหมายให้ได้ โดยเพิ่มความพยายามหรือเพิ่มกิจกรรมขึ้น หรือหาวิธีการไปให้ถึงเป้าหมายอีกหลาย ๆ วิธี การตอบโต้ในรูปแบบการต่อสู้นั้นประกอบด้วยลักษณะใดลักษณะหนึ่งดังต่อไปนี้

- 1) การรวบรวมกำลังความสามารถที่ตนมีอยู่
เพิ่มความพยายามยิ่งขึ้น และลงมือกระทำการอันใดอันหนึ่งเพื่อแก้ปัญหา
- 2) การเลือกกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เหมาะที่สุดเพื่อดำเนินการ แต่ยังคงความยืดหยุ่น พร้อมทั้งจะเปลี่ยนวิธีการ ถ้าวิธีการที่เลือกเอาไว้ใช้ไม่ได้ผล หรือพบวิธีการใหม่ที่ดีกว่า พยายามที่จะเปลี่ยนแปลงแก้ไข เสี่ยงความคิดที่แคบและตายตัว พยายามดำเนินการอย่างมีเหตุผล แม้ว่าจะถูกกระตุ้นให้เกิดอารมณ์ที่ไม่พอใจต่าง ๆ
- 3) การหาแหล่งเพื่อเผชิญปัญหาเพิ่มเติม คือ
การพยายามเพิ่มแหล่งที่จะช่วยให้การเผชิญปัญหา โดยการหาแหล่งข้อมูลใหม่ พัฒนาความสามารถของตนใหม่ และการขอความช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเมื่อจำเป็น
- 4) การทำงานเป็นกลุ่ม ร่วมมือกันทำงานเป็นกลุ่ม
เป็นการใช้ทรัพยากรของกลุ่ม ช่วยในการเผชิญปัญหา

2.2 การตอบโต้ในรูปแบบของการหลีกเลี่ยง อาจแสดงในลักษณะใดลักษณะหนึ่งดังต่อไปนี้

- 1) การยอมรับความพ่ายแพ้ ยอมรับว่าสถานการณ์นั้น ๆ ยากเกินไปหรือได้เลือกเป้าหมายที่ไม่เหมาะสม จึงไม่ต้องการที่จะไปยับยั้งเป้าหมายนั้นต่อไปแล้ว
- 2) การหนีจากสภาพการณ์ที่ก่อให้เกิดความตึงเครียด โดยการไม่เข้าตัวไปยุ่งเกี่ยวกับสถานการณ์นั้น หรือไม่สนใจไปผูกพัน ไม่ใส่ใจกับสภาพการณ์นั้น
- 3) การพยายามดำเนินการไปสู่เป้าหมายที่เหมาะสมกว่าแทนที่จะดำเนินชีวิตอย่างไม่มีจุดหมาย

2.3 การตอบโต้ในรูปแบบของการรวมยอม โดยปกติเมื่อเผชิญปัญหาส่วนใหญ่บุคคลจะไม่ใช้การตอบโต้ในรูปแบบของการต่อสู้หรือการหลีกเลี่ยงโดยแท้จริงทั้งหมดแต่จะใช้แบบของการรวมยอมผสมผสานรูปแบบการตอบโต้ทั้ง 2 ประการเข้าด้วยกัน รูปแบบของการรวมยอมอาจแสดงออกในลักษณะใดลักษณะหนึ่งดังต่อไปนี้

- 1) การยอมรับเป้าหมายใหม่แทน เมื่อพบว่าไม่สามารถไปถึงเป้าหมายที่ตั้งเอาไว้ได้ รวมถึงการประเมินความสามารถของตนเสียใหม่ และการลดระดับความคาดหวังลง
- 2) การยอมรับวิธีการใหม่แทน ทั้งนี้ต้องไม่เป็นวิธีการที่ทำให้ความเดือดร้อนให้ผู้อื่น
- 3) การพยายามคิดถึงความเป็นไป เมื่อไม่ได้ในสิ่งที่คาดหวังทั้งหมด จึงพิจารณาสิ่งที่จำเป็นแทน
- 4) การใช้เวลา เพื่อช่วยในการตัดสินใจอย่างรอบคอบ

3. การตอบโต้โดยใช้กลไกในการป้องกันตัว (Defense - Oriented Reactional)

ส่วนมากบุคคลสามารถแก้ไขความคับข้องใจได้ในระดับจิตสำนึก โดยเพิ่มความพยายามในการเอาชนะอุปสรรค ลดระดับของเป้าหมาย เปลี่ยนเป้าหมายใหม่ หรือประเมินสภาพการณ์ที่มีความคับข้องใจเสียใหม่ โดยพิจารณาข้อเท็จจริงอย่างถ่องแท้

แต่ความซับซ้อนบางอย่างที่ลึกซึ้งมาก ถ้าบุคคลไม่สามารถแก้ไขได้ในระดับจิตสำนึก ก็จะนำไปสู่ความพยายามในการแก้ปัญหาในระดับจิตไร้สำนึก ซึ่งการปรับตัวในระดับจิตสำนึกอาจมีแบบแผนวิธีการคล้ายกับการปรับตัวในระดับจิตไร้สำนึก เพียงแต่กลไกในการป้องกันตัวอย่างแท้จริงจะเกิดในระดับไร้สำนึกเสมอเท่านั้น

1.4 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเผชิญปัญหา

พฤติกรรมการเผชิญปัญหาเป็นผลจากกระบวนการเผชิญปัญหา ซึ่งบุคคลใช้ในการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ทันทิที่สถานการณ์ถูกรับรู้ว่าเป็นสิ่งคุกคามตนเอง เมื่อนั้นกระบวนการเผชิญปัญหาจะเริ่มขึ้น โดยเริ่มจากบุคคลประเมินสถานการณ์ขั้นที่หนึ่ง ซึ่งเน้นที่การประเมินอันตรายของสถานการณ์ แล้วติดตามมาด้วยการประเมินสถานการณ์ขั้นที่สอง ซึ่งเน้นที่การประเมินแหล่งประโยชน์ และวิธีการที่จะเผชิญกับสิ่งที่มาคุกคามตนเอง พฤติกรรมการเผชิญปัญหา คือ พฤติกรรมทั้งหมดที่เกิดขึ้นในระหว่างกระบวนการนี้ ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อกำจัดสิ่งที่มาคุกคามโดยตรง หรือมีเป้าหมายเพื่อลดความรู้สึกไม่สบายใจในตัวบุคคล หลังจากแสดงพฤติกรรมเผชิญปัญหาไปแล้ว บุคคลจะประเมินสถานการณ์ซ้ำอีก การประเมินซ้ำนี้จะเป็นการเริ่มต้นกระบวนการเผชิญปัญหาอีก ถ้าผลจากการประเมินนี้พบว่ายังมีสิ่งคุกคามตนเองอยู่ในสถานการณ์

พฤติกรรมการเผชิญปัญหาเกิดขึ้นในตัวบุคคล จะมีพัฒนาการไปในตัวบุคคลพร้อม ๆ กับขั้นของพัฒนาการ (Developmental Stages) ด้านอื่น ๆ (Garland and Bush. 1982 : 110 ; citing Vaillant. 1971 and Gazda. 1971) ในการพัฒนาจากวัยทารกสู่วัยชรา บุคคลจะต้องประสบกับสถานการณ์หลายด้านตามขั้นของพัฒนาการเหล่านั้น การได้ประสบกับสถานการณ์และได้เผชิญกับสถานการณ์ในรูปแบบต่าง ๆ ก็คือ การพัฒนาพฤติกรรมการเผชิญปัญหาในตัวบุคคลขึ้นนั่นเอง เพื่อความเข้าใจปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเผชิญปัญหา จะออกกล่าวถึงพัฒนาการของพฤติกรรมการเผชิญปัญหาแต่ละแบบ ดังนี้

1.5 พัฒนาการของพฤติกรรมการเผชิญปัญหาแบบมุ่งแก้ไขอารมณ์

พฤติกรรมการเผชิญปัญหาแบบมุ่งแก้ไขอารมณ์ คือ พฤติกรรมทั้งหมดที่เกิดขึ้นในกระบวนการเผชิญปัญหา ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อลดความไม่สบายใจในตัวบุคคล ทั้งระดับจิตสำนึกหรือระดับจิตใต้สำนึก เวลแลนท์ (Garland, Garland and Bush. 1982 : 19, 95 ; citing Vaillant. 1971) ได้อธิบายพัฒนาการของกลไกทางจิตซึ่งเป็น

✕ พฤติกรรมการเผชิญปัญหาแบบมุ่งแก้ไขอารมณ์ว่ากลไกทางจิตสามารถจะแบ่งได้เป็น 4 ประเภทใหญ่ ๆ คือ 1) กลไกทางจิตแบบรักตัวเอง (Narcissistic Defense) 2) กลไกทางจิตแบบไม่บรรลุนิติภาวะ (Immature Defense) 3) กลไกทางจิตแบบระบบประสาท (Neurotic Defense) และ 4) กลไกทางจิตแบบบรรลุนิติภาวะ (Mature Defense) กลไกทางจิตแบบรักตัวเองนับเป็นกลไกทางจิตที่มีระดับพัฒนาการต่ำสุด ซึ่งจะพบได้เป็นปกติในเด็กอายุต่ำกว่า 5 ขวบ เมื่ออายุมากขึ้น กลไกทางจิตแบบนี้จะหมดไปและมีกลไกทางจิตแบบใหม่เข้ามาแทนที่ กลไกทางจิตแบบที่มีระดับของพัฒนาการสูงขึ้น คือ กลไกทางจิตแบบไม่บรรลุนิติภาวะ ซึ่งจะพบได้ปกติในเด็กอายุ 3 - 16 ปี กลไกทางจิตในระดับที่สามได้แก่ กลไกทางจิตแบบระบบประสาท จะพบได้ในคนทุก ๆ วัย โดยจะเริ่มเกิดขึ้นตั้งแต่อายุประมาณ 3 ขวบ กลไกทางจิตแบบที่มีการพัฒนาสูงสุด คือ กลไกทางจิตแบบบรรลุนิติภาวะจะพบได้ในผู้ที่มีสุขภาพจิตดีทั่ว ๆ ไป โดยเริ่มพัฒนาขึ้นในช่วงอายุประมาณ 12 ปี และเชื่อว่าจะเกิดขึ้นหลังจากที่บุคคลสามารถพัฒนาเอกลักษณ์ของตนเองได้สำเร็จ (Garland and Bush. 1982 : 110) กลไกทางจิตแบบบรรลุนิติภาวะเป็นกลไกทางจิตที่มีกลไกการเกิดไม่ซับซ้อนและมีระดับของการรู้สึกลึกซึ้งที่สุด คือ เป็นลักษณะของผู้ใหญ่ที่มีสุขภาพจิตดี

1.6 พัฒนาการของพฤติกรรมการเผชิญปัญหาแบบมุ่งแก้ไขปัญหา

พฤติกรรมการเผชิญปัญหาแบบมุ่งแก้ไขปัญหาคือ พฤติกรรมทั้งหมดที่เกิดขึ้นในกระบวนการเผชิญปัญหา ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อกำจัดสิ่งที่คุกคามตนเองในสถานการณ์โดยตรง พฤติกรรมการเผชิญปัญหาแบบมุ่งแก้ไขปัญหามักเกิดขึ้นในตัวบุคคล จากกลไก 3 ประการ คือ ประการแรก เกิดจากได้รับการอบรมสั่งสอนจากพ่อแม่ ญาติพี่น้อง หรือได้รับการถ่ายทอดความรู้จากบุคคลอื่นในสิ่งแวดล้อมของบุคคลอื่น (Garland and Bush. 1982 : 12) ประการที่สอง ได้เลียนแบบอย่างมาจากผู้อื่นในสังคมโดยมิได้รับการสั่งสอนหรือให้ความรู้โดยตรง (Aguilera and Messick. 1974) ประการที่สามจากการลองผิดลองถูกของบุคคลเอง (Trial and Error. n.d.) (Garland and Bush. 1982 : 12 ; citing Millon. 1969) เมื่อพฤติกรรมการเผชิญปัญหาได้เกิดขึ้นแล้วพฤติกรรมนั้นจะคงอยู่หรือไม่ขึ้นอยู่กับ การได้รับแรงเสริมในทางบวก จากพฤติกรรมนั้น ได้แก่ การแสดงพฤติกรรมแล้วเกิดผลลัพธ์ที่บุคคลพึงพอใจ การประสบความสำเร็จในการกำจัดสิ่งคุกคาม ภายในสถานการณ์ไปได้ พฤติกรรมที่ได้รับแรงเสริมในทางบวก

เช่นนี้ จะถูกนำมาใช้อีกในสถานการณ์ที่มีความคล้ายคลึงกัน และประสบการณ์ในการใช้พฤติกรรม การเผชิญปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ เช่นนี้จะสะสมกันเข้าในตัวบุคคลพัฒนาเป็นความเชื่อว่า สถานการณ์เช่นไรที่ตนเองสามารถจะจัดการได้ ทักษะต่อสถานการณ์ และพัฒนาให้บุคคลมีความ เชื่อว่า ตนมีทักษะในการใช้พฤติกรรมเฉพาะอย่างเป็นอย่างดี (Sugarman. 1986 : 161)

สรุปได้ว่า พฤติกรรมการเผชิญปัญหาเกิดขึ้นและพัฒนาไปในตัวบุคคล พร้อม ๆ กับขั้นของพัฒนาการด้านอื่น ๆ ในการพัฒนาจากวัยทารกสู่วัยชรา บุคคลจะต้องประสบ กับสถานการณ์หลายด้าน พฤติกรรมการเผชิญปัญหาจะเกิดขึ้นในระหว่างที่เผชิญกับสถานการณ์ ต่าง ๆ ตามขั้นของพัฒนาการเหล่านั้น พฤติกรรมการเผชิญปัญหาแบบมุ่งแก้ไขอารมณ์จะเริ่มเกิด ขึ้นเมื่ออายุประมาณ 3 ขวบ และจะพัฒนาเข้าสู่ระดับที่มีวุฒิภาวะสูงสุดในช่วงวัยรุ่น พฤติกรรม เผชิญปัญหาแบบมุ่งแก้ไขปัญหาก็เกิดขึ้นครั้งแรกจากการได้รับการอบรมสั่งสอนในวัยเด็ก หรือได้ รับการถ่ายทอดความรู้จากผู้อื่น หรือได้เลียนแบบจากผู้อื่น หรือเกิดจากการลองผิดลองถูกของ ตนเอง แล้วได้รับแรงเสริมในทางบวกจากประสบการณ์ในการใช้พฤติกรรมนั้น ๆ พฤติกรรมจึง คงทนอยู่ต่อไป และสามารถจะพัฒนาเป็นทัศนคติของบุคคลต่อสถานการณ์ และต่อพฤติกรรมของตน ได้ในที่สุด

1.7 ทฤษฎีเกี่ยวข้องกับการเผชิญปัญหา

มูส์ และบิลลิ่งส์ (นิยดา พงษ์พานิช. 2535 : 33 - 35 ; อ้างอิงมาจาก Moos and Billings. 1982 : 212 - 230) เป็นจิตแพทย์และนักจิตวิทยา ที่ให้ความสนใจในเรื่องการเผชิญปัญหา เขาอธิบายเกี่ยวกับการเผชิญปัญหาว่า มีพื้นฐานมาจาก แนวคิดของทฤษฎีต่าง ๆ ต่อไปนี้

1. ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychoanalytic Theory) เป็นทฤษฎีที่เน้น เกี่ยวกับโครงสร้างของบุคลิกภาพของมนุษย์ที่ประกอบด้วยโครงสร้างของจิต 3 ส่วน คือ อิด (Id) อีโก้ (Ego) และซูปเปอร์อีโก้ (Super Ego)

2. ทฤษฎีเกี่ยวกับวงจรชีวิต (Life Cycle Perspective) เป็นทฤษฎีที่เน้นเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการของบุคคล ประสบการณ์ในชีวิต

3. ทฤษฎีวิวัฒนาการและการปรับพฤติกรรม (Evolution Theory and Behavior Modification) เป็นทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับทักษะในการแก้ปัญหาและประเมิน ด้านความคิด

4. ทฤษฎีเกี่ยวกับวัฒนธรรมและสังคมเศรษฐกิจ (Cultural and Social Ecological Perspectives) เป็นทฤษฎีเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ

จากแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเพชฌัญญาของนักวิชาการคณะต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น พอสรุปได้ว่า การเพชฌัญญาเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเริ่มจากการรับรู้และประเมินสถานการณ์ต่าง ๆ ว่ามีผลกระทบและก่อให้เกิดภาวะเครียดต่อตนเองอย่างไร โดยมีกระบวนการด้านความคิดเป็นหลัก หลังจากนั้นบุคคลจะมีการใช้การเพชฌัญญาซึ่งมีทั้งระดับจิตสำนึกและในระดับจิตไร้สำนึก การเพชฌัญญาจะมีการปรับเปลี่ยนแก้ไขตลอดเวลา เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมาย คือ สามารถเพชฌัญญาได้อย่างเหมาะสม ซึ่งการเพชฌัญญาดังกล่าวมีเป้าหมาย เพื่อมุ่งแก้ปัญหาและลดอารมณ์ถึงเครียดนั่นเอง

สำหรับการเพชฌัญญานั้น พอจะสรุปได้ 3 รูปแบบ คือ 1. แบบสู้ หรือ หันหน้าเข้าหาปัญหา 2. แบบถอยหนีปัญหา 3. แบบรวมยอม คือ ผสมผสานการเพชฌัญญาแบบสู้และแบบถอยหนีเข้าด้วยกัน โดยบุคคลจะใช้วิธีเพชฌัญญา 1 หรือ 2 หรือทั้ง 3 วิธี แต่โดยทั่วไปพฤติกรรมที่แสดงออกจะจัดได้ว่า เป็นการใช้วิธีเพชฌัญญาวิธีใดวิธีหนึ่งเป็นส่วนใหญ่

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความสนใจว่า นักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสรีรัษฎา จะมีการเพชฌัญญาต่าง ๆ ทั้งในด้านการเรียน ภาคนทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ด้านส่วนตัว และด้านสังคมอย่างไร อันจะเป็นแนวทางในการผลิตพยาบาลที่มีคุณภาพต่อไป

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์และเหตุการณ์ในชีวิต

2.1 ประสบการณ์และพฤติกรรมการเพชฌัญญา

ประสบการณ์ หมายถึง การที่บุคคลเคยได้เพชฌัญญาภาวะเครียดในสถานการณ์ที่คล้ายคลึงกันกับสถานการณ์ในปัจจุบันนี้มาก่อน ประสบการณ์ในอดีตมีความสำคัญต่อพฤติกรรมการเพชฌัญญา เนื่องจากการมีประสบการณ์ หมายถึง การที่บุคคลเคยประเมินสถานการณ์ที่ตนเองเคยเผชิญมาก่อน เคยเลือกใช้พฤติกรรมการเพชฌัญญาอย่างใดอย่างหนึ่งในสถานการณ์เช่นนี้มาก่อน และได้เรียนรู้แล้วว่าในสถานการณ์อย่างนี้พฤติกรรมการเพชฌัญญาอย่างไร ใช้ได้ผลดีหรือไม่ได้ผล ประสบการณ์ในอดีตเป็นสิ่งที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางว่าสามารถจะนำมาใช้ในกระบวนการเพชฌัญญาในปัจจุบันได้ (Haan, 1982 : 254 - 269 ; Holroyd and Lazarus, 1982 : 23) เพราะถ้าบุคคลสามารถเพชฌัญญาได้อย่างมี

ประสิทธิภาพมาก่อน บุคคลจะได้เรียนรู้ว่าพฤติกรรมนั้นเป็นพฤติกรรมที่ได้ผลดีในสถานการณ์นั้น การประสบความสำเร็จจะเป็นแรงเสริมให้บุคคลนำพฤติกรรมเดิมมาใช้อีก พร้อมกันยังเสริมสร้างความรู้สึกแข็งแกร่งทางอารมณ์ให้เกิดขึ้นในตัวบุคคล (Bell. 1977 : 136 ; citing Caplan. 1964) การประสบความสำเร็จในการใช้พฤติกรรมการเผชิญปัญหาในสถานการณ์หนึ่งซ้ำแล้วซ้ำอีก จะรวมกันเข้าเป็นความเชื่อในความสามารถของตนเองว่าในสถานการณ์เช่นไรตนเองสามารถจัดการได้ และพฤติกรรมการเผชิญปัญหาอย่างไรที่ตนเองมีทักษะในการปฏิบัติเป็นอย่างดี (Sugarman. 1986 : 161)

2.2 เหตุการณ์ในชีวิตและพฤติกรรมการเผชิญปัญหา

เหตุการณ์ในชีวิต หมายถึง เหตุการณ์อะไรก็ได้ที่เกิดขึ้นกับบุคคลแล้วบุคคลต้องมีการประยุกต์เปลี่ยนแปลงสิ่งที่ตนเคยปฏิบัติมา เหตุการณ์นี้อาจจะเกิดขึ้นในด้านใดของการดำเนินชีวิตก็ได้ อาจทำให้บุคคลประเมินเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงนี้ไปในทางบวกหรือทางลบก็ได้ (Ruch. 1977 : 72) การประยุกต์เปลี่ยนแปลงนี้มีความหมาย รวมถึงการเปลี่ยนแปลงบทบาท การเปลี่ยนแปลงสถานภาพในสังคม การเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม หรือการเปลี่ยนแปลงในร่างกายก็ได้ (Myers and others. — 1975 : 399) อาจจะกล่าวกว้าง ๆ ได้ว่า หมายถึง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้วสามารถก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในชีวิตประจำวันของคนส่วนใหญ่ที่ประสบกับเหตุการณ์นั้น (Dohrenwend. — 1982 : 207)

ในการวิจัยครั้งนี้ เหตุการณ์ในชีวิต หมายถึง เหตุการณ์ใด ๆ ที่เกิดขึ้นในกระบวนการดำรงชีวิตด้านใดก็ได้ทุก ๆ ด้าน ด้านที่ทำให้คนส่วนใหญ่ที่ประสบกับเหตุการณ์นี้เกิดการเปลี่ยนแปลงการดำเนินชีวิตที่เคยปฏิบัติมา เหตุการณ์นี้จะถูกประเมินไปในทางบวกหรือในทางลบ ในระดับที่แตกต่างกันไปตามการรับรู้ของบุคคล

2.3 การวัดเหตุการณ์ในชีวิต

การเก็บรวบรวมเหตุการณ์ในชีวิตตามคำจำกัดความดังกล่าว สามารถทำได้ด้วยการสอบถามเหตุการณ์ในชีวิตตามคำจำกัดความ จากคนจำนวนหนึ่งทีถือว่าเป็นตัวแทนของคนในสังคมนั้นได้ (Dohrenwend and others. 1982 : 339) แล้วนำเหตุการณ์ เหล่านั้นมารวบรวมไว้เป็นเครื่องมือสำหรับวัดเหตุการณ์ในชีวิต ในกรณีที่มีเครื่องมือในการวัดเหตุการณ์

ในชีวิตอยู่แล้ว การวัดเหตุการณ์ในชีวิตของกลุ่มประชากรกลุ่มใด ทำได้โดยการสอบถามกลุ่มตัวอย่างประชากรกลุ่มนั้น ถึงเหตุการณ์ในชีวิตที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งที่ผ่านมาแล้ว (Tausig. 1982 : 54)

ในการเก็บรวบรวมเหตุการณ์ในชีวิตนี้ เวลาที่ผ่านไปมีอิทธิพลทำให้เกิดการหลงลืมเหตุการณ์บางอย่างที่ไม่สำคัญไปได้ โดยรวม ๆ แล้ว เมื่อเวลาผ่านไป 12 เดือน ความทรงจำเหตุการณ์ในชีวิตจะเหลืออยู่ประมาณ 56% (Funch and Marsha. 1984 : 455) แต่ก็มีวิธีที่จะช่วยให้สามารถระลึกเหตุการณ์ที่ผ่านไบนั้นได้มากขึ้น เช่น การกำหนดช่วงเวลาที่จะระลึกถึงเหตุการณ์ที่แน่นอนโดยระบุวันที่เป็นจุดเริ่มต้นของช่วงเวลา การสัมภาษณ์โดยละเอียด การให้รายงานเหตุการณ์ในชีวิตตามลำดับเวลา และการแบ่งแยกเหตุการณ์ในชีวิตตามประเภทของเหตุการณ์

จากการรวบรวมของ ทอสิค (Tausig. 1982 : 52 - 64) สามารถรวบรวมเหตุการณ์ชีวิตได้ 118 เหตุการณ์ โดยแบ่งเหตุการณ์ในชีวิตของคนออกเป็น 9 ด้าน คือ

1. ด้านการศึกษา ได้แก่ การเริ่มเข้าศึกษาในสถาบันการศึกษา การสอบไม่ผ่านการศึกษา การหยุดพักการศึกษากลางคัน การเปลี่ยนแปลงสถานศึกษา การมีปัญหในสถาบันการศึกษา การสำเร็จการศึกษา
2. ด้านที่อยู่อาศัย ได้แก่ การย้ายที่อยู่ในจังหวัดเดิมหรือข้ามจังหวัด การย้ายที่อยู่ใหม่แล้วได้เพื่อนบ้านใหม่ดีขึ้นหรือเลวลงหรือเหมือนเดิม การสร้างบ้านใหม่ การต่อเติมตกแต่งที่อยู่อาศัย การมีสภาพความเป็นอยู่เปลี่ยนแปลง
3. ด้านความรักและการแต่งงาน ได้แก่ การเริ่มมีคู่รัก การมีความขัดแย้งกับคู่รัก การเลิกความสัมพันธ์กับคู่รัก การหมั้น การถอนหมั้น การแต่งงานโดยถูกต้องตามประเพณี หรือไม่ถูกต้องตามประเพณี การมีความสัมพันธ์ทางชู้สาวกับผู้อื่นนอกจากคู่ของตน การหย่า การแยกกันอยู่ชั่วคราวหรือถาวร การโต้เถียงกับคู่สมรสมากขึ้น การเข้าใจกันดีขึ้น การคืนดีกับสามี การมีเรื่องยุ่งยากเกี่ยวกับญาติของสามี การที่ถูกแต่งงานโดยตนเองเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบ
4. ด้านครอบครัว ได้แก่ การคลอดบุตรคนแรกหรือคนรอง การรับเด็กเป็นลูกบุญธรรมคนแรกหรือคนรอง การมีคนมาอาศัยอยู่ด้วย การที่บุตรแยกออกจากบ้านโดยไป

เรียนหนังสือ ถูกเกณฑ์ทหาร แต่งงาน สมาชิกในบ้านแยกออกไป มีสมาชิกในบ้านเพิ่มขึ้นหรือลดลงมีหลาน

5. ด้านส่วนตัว ได้แก่ การเปลี่ยนนิสัยส่วนตัว การเปลี่ยนกิจวัตรด้านบันเทิงหรือด้านกีฬา การเปลี่ยนกิจวัตรด้านศาสนา การเปลี่ยนนิสัยการนอน การเปลี่ยนแปลงนิสัยการกิน การเปลี่ยนแปลงทางสังคม การเปลี่ยนแปลงความเชื่อทางศาสนา การเปลี่ยนแปลงความเชื่อทางลัทธิการเมือง

6. ด้านสุขภาพ ได้แก่ การป่วยเข้าโรงพยาบาล หรือประสบอุบัติเหตุ เข้าโรงพยาบาลสูญเสียชีวิต พิการหรือมารดาเสียชีวิต สมาชิกในครอบครัวเสียชีวิต เพื่อนสนิทเสียชีวิต บิดามารดาหย่ากันหรือแต่งงานใหม่ คนในครอบครัวสุขภาพเปลี่ยนแปลง ตั้งครรภ์สนใจหรือไม่ตั้งใจ หมดประจำเดือน คลอนก่อนกำหนดหรือครบกำหนดแต่ทารกเสียชีวิต แท้งบุตร ป่วยไม่รุนแรงแต่ป่วยบ่อย ๆ ถอนพิษสำคัญหรือเข้ารับการรักษาทันทีสำคัญ ป่วยทางจิต สัตว์เลี้ยงตาย มีปัญหาเรื่องเพศสัมพันธ์

7. ด้านการงานและการเงิน ได้แก่ การที่คู่สมรสเริ่มงานใหม่หรือตกงาน การเริ่มทำงานครั้งแรกหรือเริ่มทำงานหลังจากไม่ได้ทำงานมานาน การเปลี่ยนงานใหม่เป็นงานเหมือนเดิมหรือไม่เหมือนเดิม การทำงานต้องรับผิดชอบมากขึ้นหรือน้อยลง การได้รับการสนับสนุนให้ก้าวหน้าขึ้นหรือได้รับการสนับสนุนน้อยลง การย้ายหน่วยงาน ถูกพักงาน ขยายงาน ธุรกิจล้มเหลว มีเรื่องยุ่งยากกับผู้บังคับบัญชาหรือผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชา หรือมีปัญหาอื่น ๆ การเปลี่ยนชั่วโมงการทำงาน การหยุดงานน้อยกว่า 1 เดือน หรือมากกว่า 1 เดือน การถูกไล่ออกจากงาน เปลี่ยนตัวผู้บริหาร ปลดเกษียณ ประสบความสำเร็จในงาน ต้องทำงานมาคันคว้าต่อที่บ้าน การมีฐานะทางการเงินดีขึ้นหรือเลวลง การถูกยึดทรัพย์สินที่จำนองไว้ กำลังจะสำเร็จในเป้าหมายส่วนตัว มีเครดิตไม่ดี มีหนี้สินมากหรือน้อย

8. ด้านกฎหมาย ได้แก่ การต้องขึ้นศาล การถูกจับกุมหรือถูกคุมขังเป็นผู้ต้องหาหรือนักโทษ การทำผิดกฎหมายเล็กน้อย การถูกยึดใบขับขี่ การแจ้งความหรือฟ้องร้องผู้อื่น การถูกปล้น ขอย้าย หรือถูกละเมิดสิทธิส่วนบุคคล

9. ด้านอื่น ๆ ได้แก่ การมีเรื่องขัดแย้งโต้เถียงกันกับเพื่อนบ้านหรือกับญาติ หรือกับเพื่อนหรือมีสัมพันธ์ภาพกับคนเหล่านั้นในทางที่ดีขึ้น มีการพรางจากบุคคลที่มีความสำคัญกับตน การประสบอุบัติเหตุ การตัดสินใจครั้งใหญ่ เกี่ยวกับอนาคตของงาน การพักร้อนติดต่อกันหลาย ๆ วัน การมีเหตุการณ์วิกฤตในชุมชน เช่น ไฟไหม้ อาชญากรรมร้ายใหญ่

จากการศึกษาจำนวนมากพบว่า การประสบกับเหตุการณ์ในชีวิตมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับความรุนแรงของการเจ็บป่วยทางร่างกายในระหว่างช่วงเวลาเดียวกัน เช่น ผลการศึกษาพบว่า เหตุการณ์ในชีวิตมีอิทธิพลต่อความผิดปกติของการเจริญเติบโตต่อการพัฒนาการ ต่อการเผาผลาญอาหาร ต่อการทำงานของตา ต่อการทำงานของกล้ามเนื้อ ต่อการทำงานของกระเพาะอาหาร ลำไส้ ต่อโครงสร้างของเยื่อหุ้มข้อและข้อต่อ ต่อการปวดศีรษะและต่อโรคระบบหัวใจและหลอดเลือด (Dohrenwend. 1982 : 332)

ปฏิกิริยาทางสรีรวิทยาที่แท้จริงที่เกิดขึ้นเมื่อประสบกับเหตุการณ์ในชีวิตหลาย ๆ เหตุการณ์นั้นยังไม่สามารถจะอธิบายได้อย่างชัดเจน ถ้าพิจารณาตามแนวคิดของเซลเย (Rundall. 1978 : 419 ; citing Selye. 1974 : 4) สามารถจะอธิบายได้ว่า เมื่อร่างกายประสบกับภาวะเครียดจำนวนมากและเป็นระยะเวลายาวนาน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเดียวกัน หรือคนละเรื่อง แต่มีภาวะเครียดมาติดต่อกัน (Vast Away) เช่น ความเป็นยา ฮอร์โมน ความเศร้า ความสนุกสนาน ร่างกายจะมีปฏิกิริยาทางสรีรวิทยาแบบไม่เฉพาะเจาะจง (Nonspecific) ขึ้นในร่างกายซ้ำแล้วซ้ำอีก (Identical Reaction) ปฏิกิริยาแบบไม่เฉพาะเจาะจงนี้ได้แก่ การเพิ่มการผลิตของฮอร์โมนจากต่อมพิทูอิทารีและต่อมหมวกไต (Pituitary - Adrenal Cortical Hormone) และเกิดอาการและอาการแสดงในระบบต่าง ๆ ซึ่งสามารถตรวจพบได้ (General Adaptation Syndrome) ปฏิกิริยาเช่นนี้จะเกิดควบคู่ไปกับพฤติกรรมอื่น ๆ ที่เฉพาะเจาะจงกับภาวะเครียดแต่ละอย่างแม้ว่าจะไม่สามารถสรุปได้อย่างแน่นอนว่า ร่างกายเกิดปฏิกิริยาต่อเหตุการณ์ในชีวิตตามการอธิบายของเซลเย จริงหรือไม่ แต่ก็เป็นที่ยอมรับแล้วว่า เหตุการณ์ในชีวิตทำให้บุคคลต้องมีพฤติกรรมปรับตัวขึ้น ซึ่งในการนี้ต้องมีการเปลี่ยนแปลงกระบวนการทางสรีรวิทยาของร่างกาย การเปลี่ยนแปลงกระบวนการทางสรีรวิทยานี้ขณะที่มีอาการก็จะถูกประเมินว่าเป็นความเจ็บป่วยและขณะเดียวกันก็ทำให้ร่างกายมีความอ่อนแอ ลดความต้านทานโรคต่าง ๆ ด้วย ซึ่งทำให้เกิดการเจ็บป่วยได้ในที่สุด (Rundall. 1978 : 419 ; Ruch, Chandler and Harter. 1980 : 248 - 260)

นอกจากนี้ในทางสุขภาพจิต ผลการวิจัยพบว่า เหตุการณ์ในชีวิตมีความเกี่ยวเนื่องกับปัญหาสุขภาพจิต ได้แก่ โรคจิตเภท (Schizophrenia) และปัญหาสุขภาพจิตทั่ว ๆ ไป (Ruch, Chandler and Harter. 1980 : 248 - 260)

การได้ประสบกับเหตุการณ์ในชีวิต และการเผชิญกับเหตุการณ์ในชีวิตอย่างสร้างสรรค์จะช่วยให้บุคคลได้พัฒนาตนเองให้มีความมั่นคงทางอารมณ์ เพิ่มความสามารถในการแก้ปัญหาในทางกลับกันถ้าบุคคลเผชิญกับเหตุการณ์ในชีวิตอย่างไม่เหมาะสม ผลลัพธ์ก็จะเป็นไปในทางตรงกันข้าม คือ น่าจะเกิดความผิดปกติทางจิตใจขึ้นได้ (Caplan. 1964 ; cited by Bell. 1977 : 136) การเผชิญกับเหตุการณ์ในชีวิตอย่างไม่เหมาะสมนี้มักจะได้แก่ การใช้กลไกทางจิตมากเกินไป หรือการมีพฤติกรรมที่อ้อมค้อม ค่อนข้างซับซ้อนในระดับจิตไร้สำนึก ซึ่งนอกจากจะไม่สามารถแก้ไขภาวะเครียดที่ต้นเหตุแล้ว ยังนำบุคคลไปสู่การเจ็บป่วยทางจิตประสาทได้ (Stuart & Sundeen. 1979 : 82) ซึ่งน่าจะเป็นเหตุผลที่อธิบายได้ว่าเหตุใดเหตุการณ์ในชีวิตจึงมีความเกี่ยวข้องกับความผิดปกติทางสุขภาพจิต

สรุปได้ว่า เหตุการณ์ในชีวิตทำให้บุคคลต้องมีพฤติกรรมการปรับตัวเกิดขึ้น การประสบกับเหตุการณ์ในชีวิตที่รุนแรงมากเป็นระยะเวลานาน ทำให้บุคคลต้องมีการปรับตัวทั้งทางร่างกาย อารมณ์ พฤติกรรม และสติปัญญาอย่างมาก จนทำให้ร่างกายมีความเสี่ยงต่อการเกิดโรคทั้งทางด้านร่างกาย และทางด้านจิตใจ แต่การได้ประสบกับเหตุการณ์ในชีวิตมาบ้างพอสมควร และการได้เผชิญกับเหตุการณ์ในชีวิตอย่างสร้างสรรค์จะช่วยให้บุคคลได้พัฒนาความมั่นคงทางอารมณ์และความสามารถในการแก้ปัญหา

จะเห็นได้ว่าตัวแปรด้านเหตุการณ์ในชีวิตมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเผชิญปัญหา ดังนั้นตัวแปรด้านเหตุการณ์ในชีวิตน่าจะสมารถทำนายการเผชิญปัญหาได้

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มีความสนใจว่า นักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสรีรัษฎา ได้ประสบกับเหตุการณ์ในชีวิตมากน้อยเพียงใด มีการปรับตัวเป็นอย่างไร เพื่อจะได้หาแนวทางช่วยเหลือในการปรับตัวต่อไป สำหรับการวิจัยในครั้งนี้จะวัดเหตุการณ์ในชีวิตทั้งหมด 7 ด้าน คือ ด้านการศึกษา ด้านที่อยู่อาศัย ด้านความรัก ด้านครอบครัว ด้านส่วนตัว ด้านสุขภาพ และด้านการเงิน และด้านความเชื่อ โดยการดัดแปลงมาจากการวัดเหตุการณ์ในชีวิตของ ศิริพร โอภาสวัตรชัย (2531)

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาและพฤติกรรมการศึกษา เพชฌัญญาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.1 การศึกษาและพฤติกรรมการศึกษา เพชฌัญญา

ดังกล่าวแล้วว่าพฤติกรรมการศึกษาสามารถจะได้รับถ่ายทอดความรู้มาจากการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ ญาติพี่น้อง และบุคคลอื่น ๆ ได้ การถ่ายทอดความรู้ในปัจจุบันมิใช่เฉพาะการอบรมเลี้ยงดูจากพ่อแม่พี่น้อง หรือการถ่ายทอดกันตัวต่อตัวเท่านั้น แต่ทำด้วยการให้การศึกษาอบรมอย่างเป็นระบบ เช่น การเรียนในโรงเรียน การศึกษาในวิทยาลัย และมหาวิทยาลัย การเข้าอบรมเฉพาะเรื่องในสถาบันต่าง ๆ การได้รับการศึกษาโดยวิธีต่าง ๆ เหล่านี้จะช่วยให้บุคคลมีความรู้กว้างขวางในเรื่องความเป็นไปของสังคม และมีความรู้ลึกซึ้งในเรื่องใดเรื่องหนึ่งซึ่งเป็นความรู้ที่นำไปประกอบเป็นอาชีพได้ :

การศึกษาช่วยให้บุคคลมีความรู้ซึ่งจะนำมาใช้ในการพิจารณาสิ่งคุกคามตนเองได้อย่างถูกต้อง สามารถแยกแยะได้ว่าอะไรคือปัจจัยที่จะช่วยบรรเทาอันตรายจากสิ่งคุกคามตนเองและสามารถเลือกใช้วิธีการและแหล่งประโยชน์ที่ถูกต้องในการบรรเทาอันตรายจากสิ่งคุกคามตนเอง (Lazarus. 1966 : 146) การไม่มีความรู้ทำให้บุคคลมีแนวโน้มประเมินสถานการณ์อย่างไม่เหมาะสม เช่น บางสิ่งที่เป็นอันตรายอาจจะไม่ถูกพิจารณาว่าเป็นอันตราย บางสิ่งที่ไม่เป็นอันตรายอาจจะถูกพิจารณาว่าเป็นอันตรายได้ เนื่องจากการไม่มีความรู้ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้น ๆ การไม่มีความรู้จะบดบังไม่ให้บุคคลมองเห็นวิธีการและแหล่งประโยชน์ที่สามารถจะนำมาใช้ในการบรรเทาภาวะเครียดได้ ดังนั้นในบางกรณีจะพบว่าแม้ว่าวิธีการและแหล่งประโยชน์ที่สามารถช่วยเหลือนำพ้นจากภาวะเครียดได้ แต่บุคคลไม่เลือกใช้วิธีการและแหล่งประโยชน์นั้นเนื่องจากไม่มีความรู้

การประเมินสถานการณ์ได้เหมาะสมและการเลือกใช้พฤติกรรมการศึกษา เพชฌัญญาได้เหมาะสมนั้น ต้องอาศัยความรู้ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้น ๆ โดยตรง ความรู้ที่มีอยู่นี้จะต้องเป็นความรู้ที่ถูกต้องอย่างแท้จริง มิเช่นนั้นแล้วก็จะทำให้ประเมินความรุนแรงของสิ่งคุกคามนั้นเกินความจริงหรือน้อยกว่าความจริงไปได้

ดังนั้นในการประกอบวิชาชีพพยาบาล จึงต้องอาศัยความรู้ทางด้านการพยาบาลมาเป็นพื้นฐาน จึงจะช่วยให้พยาบาลสามารถประเมินสิ่งคุกคามตนเองในสถานการณ์การปฏิบัติงานได้ถูกต้อง โดยเลือกใช้พฤติกรรมการศึกษา เพชฌัญญาที่เหมาะสมกับหน้าที่รับผิดชอบ

ของตนเองได้ ในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาตัวแปรด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้วยอีกตัวแปรหนึ่ง ว่าส่งผลต่อการเพิ่ญญ์ของนักศึกษาพยาบาลมากน้อยเพียงใด

3.2 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ (Achievement) หมายถึง ความสำเร็จที่ได้รับจากความพยายามเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ หรือระดับของความสำเร็จที่ได้รับในแต่ละด้าน โดยเฉพาะหรือโดยทั่วไป (เคโซ สวานนัท. 2512 : 3 - 4)

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ระดับความสำเร็จที่ได้รับการเรียน ซึ่งได้ประเมินผลจากหลายวิธี ดังต่อไปนี้ (อัจฉรา สุขารมณ และอรพินทร ชูชม. 2530 : 3)

1. กระบวนการที่ได้จากแบบทดสอบ โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยทั่วไป (Published Achievement Test)

2. กระบวนการที่ได้จากเกรดเฉลี่ยของโรงเรียน (School Grade) ซึ่งต้องอาศัยกรรมวิธีที่ซับซ้อน และช่วงเวลายาวนาน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่นิยมใช้กันทั่วไปมักอยู่ในรูปของเกรดที่ได้จากโรงเรียนเนื่องจากได้ผลที่น่าเชื่อถือมากกว่า เพราะการประเมินผลการเรียนของนักเรียนครูจะต้องพิจารณาองค์ประกอบอื่น ๆ หลายด้านจึงย่อมดีกว่าการแสดงความดีของความล้มเหลว หรือความสำเร็จทางการเรียนจากการทดสอบนักเรียนด้วยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั่วไป เพียงครั้งเดียว

กรมสามัญศึกษา ได้แบ่งความสามารถในการเรียนของนักเรียนตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยพิจารณาจากเกรดที่ได้รับ ดังต่อไปนี้

เกรด 4 หมายถึง ผลการเรียนดีมาก

เกรด 3 หมายถึง ผลการเรียนดี

เกรด 2 หมายถึง ผลการเรียนปานกลาง

เกรด 1 หมายถึง ผลการเรียนอ่อน

เกรด 0 หมายถึง ผลการเรียนตก

3.3 องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

เพรสคอต (Prescott. 1961 : 17 - 46) ได้สรุปองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนดังนี้

1. องค์ประกอบทางร่างกาย (Physical Factors) ได้แก่ อัตราการเจริญเติบโตของร่างกาย สุขภาพทางร่างกาย ข้อบกพร่องทางร่างกาย และลักษณะท่าทางของร่างกาย
2. องค์ประกอบด้านความรัก (Love Factors) ได้แก่ ความสัมพันธ์ของบิดามารดา ความสัมพันธ์ของบิดามารดากับลูก ความสัมพันธ์ระหว่างลูก ๆ และความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกภายในครอบครัว เป็นต้น
3. องค์ประกอบทางวัฒนธรรมทางสังคมประกิต (Cultural and Socialization Factors) ได้แก่ ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเป็นอยู่ของครอบครัว สภาพแวดล้อมทางบ้าน การอบรมเลี้ยงดู และฐานะทางเศรษฐกิจทางบ้าน เป็นต้น
4. องค์ประกอบทางความสัมพันธ์ในหมู่เพื่อนวัยเดียวกัน (Peer Group Factors) ได้แก่ ความสัมพันธ์ของนักเรียนกับเพื่อนในวัยเดียวกัน ทั้งทางบ้านและทางโรงเรียน
5. องค์ประกอบแห่งการพัฒนาตนเอง (Self - Development Factors) ได้แก่ สติปัญญา ความสนใจ ทักษะคตินักเรียนต่อการเรียน
6. องค์ประกอบด้านการปรับตัว (Adjustment Factors) ได้แก่ ปัญหาการปรับตัว การแสดงออกทางอารมณ์ เป็นต้น

สุรัตน์ อังกูรวโรจน์ (2532 : 4 - 6) ได้กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะสูงหรือต่ำไม่ได้ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบทางด้านสติปัญญาเพียงอย่างเดียว ยังมีองค์ประกอบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องต่อไปนี้

1. ความรับผิดชอบ จะเกิดขึ้นด้วยการที่บุคคลสำนึกถึงภาระหน้าที่ว่าตนนั้นจะต้องรับผิดชอบต่อสังคม ต่อครอบครัว ต่อภาระหน้าที่ที่ตนเป็นอยู่ เป็นคุณลักษณะที่พึงปรารถนาในสังคม ทั้งนี้เพราะว่า การที่บุคคลมีความรับผิดชอบ ย่อมจะช่วยให้การทำงานให้ประสบความสำเร็จ ก่อให้เกิดความก้าวหน้าในการทำงานต่าง ๆ เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ เป้าหมายของการศึกษาต้องการให้นักเรียนมีการพัฒนาค่านิยมทางศีลธรรมและจิตใจ เพื่อให้ นักเรียนมีความรับผิดชอบ ซึ่งส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียน

2. ความวิตกกังวล เกิดจากความขัดแย้งระหว่างความต้องการทางสรีรวิทยากับความต้องการทางสังคม ความวิตกกังวลมีหลายระดับ ถ้ามีเพียงเล็กน้อยจะช่วยให้มีแรงจูงใจที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้เพิ่มขึ้น ถ้ามีมากเกินไปก็จะขัดความสามารถในการเรียนรู้ เพราะความวิตกกังวลทำให้เกิดความเหนื่อยล้าและขัดขวางต่อปฏิกิริยาของร่างกาย

3. อັตมโนทัศน์ พัฒนามาจากการที่บุคคลมีปะทะสัมพันธ์กับกลุ่มคนในสังคมที่ใกล้ชิดกับบุคคลนั้น เมื่อเกิดขึ้นแล้วจะค่อย ๆ พัฒนาต่อไปจนมีความคงตัวขึ้นเรื่อย ๆ แต่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามประสบการณ์ เนื่องจากบุคคลมีประสบการณ์ใหม่ ๆ เกิดขึ้นตลอดเวลา อັตมโนทัศน์จึงมีผลต่อผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้

4. สภาพของระบบโรงเรียน นักเรียนจะต้องอยู่ร่วมกันกับเพื่อนในโรงเรียน มีการทำงานหรือร่วมกิจกรรมเป็นหมู่คณะ โดยเฉพาะการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งนักเรียนอยู่ในวัยรุ่น สภาพสภาพทางสังคมจิตของนักเรียนจึงมีส่วนสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

5. นิสัยและทัศนคติทางการเรียน มีอิทธิพลโดยตรงกับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน หากนักเรียนมีความรู้สึกที่ดีต่อครู วิธีการสอนของครู โรงเรียน และกระบวนการเรียนการสอนยอมรับวัตถุประสงค์และคุณค่าของการศึกษาแล้วย่อมก่อให้เกิดแรงจูงใจ กาลังใจอันที่จะมีความขยัน เอาใจใส่ มานะพยายามตั้งใจเรียนให้เกิดประสิทธิภาพ แต่หากว่านักเรียนมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเรียนแล้ว ย่อมเป็นเหตุให้ผู้เรียนเกิดความท้อแท้เบื่อหน่าย หมกมุ่นใจเรียนซึ่งทำให้ผลการเรียนตกต่ำด้วย

6. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นองค์ประกอบที่ผลักดันให้บุคคลต้องการความสำเร็จสูงขึ้นไปเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ส่งเสริมการเรียนให้ก้าวหน้าขึ้น แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมาก

7. ความสนใจ เป็นการแสดงออกซึ่งความรู้สึกชอบพอ เป็นแรงผลักดันให้บุคคลกระทำกิจกรรมใด ๆ เพื่อความสำเร็จในการเรียน นอกจากนั้นความสนใจยังแสดงถึงความโน้มเอียงในการที่บุคคลจะเลือก หรือทำสิ่งใดที่ตนชอบมากกว่าสิ่งอื่น ๆ ความสนใจของแต่ละบุคคลย่อมแตกต่างกันไปในชนิดและปริมาณ และอาจเป็นตัวกำหนดทิศทางของความพยายาม นักเรียนที่มีความสนใจในการเรียนย่อมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีตามไปด้วย

8. องค์ประกอบเกี่ยวกับทางบ้าน มีความสัมพันธ์หรืออิทธิพลต่อชีวิตของเด็ก ตั้งแต่เล็กจนโต เด็กจะเป็นคนที่สมบูรณ์เพียงใด มีบุคลิกภาพอย่างไร จะสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขเพียงไร มีอิทธิพลมาจากทางบ้านทั้งสิ้น ความสัมพันธ์ของสมาชิกภายในครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว ความเอาใจใส่ของผู้ปกครองตลอดจนสภาพแวดล้อมทางบ้านในด้านที่อยู่อาศัย เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทั้งสิ้น

9. กระบวนการเรียนการสอน เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบหลายองค์ประกอบได้แก่ อาจารย์ผู้สอน ผู้เรียน โปรแกรมการเรียนการสอน ตลอดจนสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน องค์ประกอบเหล่านี้ จะต้องมีความสัมพันธ์กันเป็นอย่างดี จึงจะทำให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะตัวผู้เรียนเองเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างยิ่ง เพราะการเรียนการสอนไม่ว่าระดับใดก็ตามจะดำเนินไปได้ด้วยดี และมีประสิทธิภาพ ก็ต่อเมื่อครู อาจารย์ได้รู้จักและเข้าใจธรรมชาติของผู้เรียนเป็นอย่างดี

นอกจากนี้ อัจฉรา สุขารมณี และอรพินทร์ ชูชม (2530 : 11 - 40) ได้กล่าวไว้ว่า องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีดังต่อไปนี้

1. องค์ประกอบด้านปัญหาส่วนตัวของนักเรียน จำแนกเป็นส่วนย่อย ๆ ดังนี้

- 1.1 ปัญหาส่วนตัวด้านสุขภาพร่างกาย
- 1.2 ปัญหาส่วนตัวด้านความสัมพันธ์กับบิดามารดา
- 1.3 ปัญหาส่วนตัวด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน
- 1.4 ปัญหาส่วนตัวด้านความสัมพันธ์กับครู
- 1.5 ปัญหาส่วนตัวด้านการปรับตัว
- 1.6 ปัญหาส่วนตัวด้านความรู้สึนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง

2. องค์ประกอบด้านการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา ซึ่งแบ่งเป็น

3 ระบบ

- 2.1 การอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผล
- 2.2 การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย
- 2.3 การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน

3. องค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมทางบ้าน แบ่งเป็น 4 ด้าน

- 3.1 ด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว
- 3.2 ด้านฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว
- 3.3 ด้านที่อยู่อาศัย
- 3.4 ด้านความคาดหวังของบิดามารดา

4. องค์ประกอบด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2520 : 37 - 39)

กล่าวถึง องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในด้านโรงเรียนว่า โรงเรียนและการจัดการศึกษาในโรงเรียนมีความสำคัญมากต่อสภาพการเรียนการสอน อันมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าระดับความสามารถของนักเรียน เพราะนักเรียนจะมีความสุขต่อการเรียนการสอนหรือไม่ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ต่อครู และบรรยากาศในโรงเรียน และกล่าวถึง ปัจจัยต่าง ๆ ในด้านโรงเรียน 4 ปัจจัย ดังนี้

1. ปัจจัยเกี่ยวกับการจัดการศึกษา ได้แก่ การจัดสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน การจัดกิจกรรมส่งเสริมหลักสูตร การจัดอาหารสถานที่ในโรงเรียน
 2. ปัจจัยเกี่ยวกับผู้บริหารการศึกษา ได้แก่ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ซึ่งเป็นหัวหน้าสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับนักเรียนและกับครู อาจารย์ ตลอดจนความสามารถในการบริหารงาน สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทั้งสิ้น
 3. ปัจจัยเกี่ยวกับครู อาจารย์ในโรงเรียน ได้แก่ อัตราค่าเฉลี่ยของครูกับนักเรียน ประสิทธิภาพในการสอน วุฒิทางการศึกษา ตลอดจนขวัญกำลังใจของครูในการปฏิบัติหน้าที่การสอน
 4. กระบวนการเรียนการสอน หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในหลักสูตร มีอิทธิพลมากต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ได้แก่ ทักษะในการสอน ความพร้อมในการสอนจำนวนคาบการสอนต่อสัปดาห์ ความเข้าใจเรื่องหลักสูตรการศึกษา
- จากเอกสารดังกล่าว สรุปว่า สาเหตุที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต่ำกว่าระดับความสามารถ แบ่งเป็นสาเหตุใหญ่ได้ดังนี้
1. สาเหตุที่เกิดจากลักษณะส่วนตัวของนักเรียน
 2. สาเหตุที่เกิดจากโรงเรียนและการจัดการศึกษาของโรงเรียน
 3. สาเหตุเกิดจากภูมิหลังทางครอบครัวของนักเรียน

จะเห็นได้ว่า ตัวแปรด้านผลสัมฤทธิ์มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเพิ่ชญปัญหาของบุคคลดั่งนั้นตัวแปรด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนน่าจะสมารถทำนายการเพิ่ชญปัญหาได้

4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

4.1 ความหมายของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

นักจิตวิทยาและนักการศึกษาได้ให้ความหมายของคำว่า "แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์" ไว้แตกต่างกันดังนี้

แอทคินสัน (Atkinson. 1966 : 240 - 241) กล่าวว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นแรงผลักดันที่เกิดขึ้นเมื่อบุคคลรู้ตัวว่าการกระทำของตนเองจะต้องได้รับการประเมินจากตัวเองหรือบุคคลอื่นโดยเทียบกับมาตรฐานอันดีเยี่ยม ผลจากการประเมินอาจเป็นสิ่งที่พอใจ เมื่อกระทำได้สำเร็จก็ได้

ส่วนเมอร์เรย์ (Murray. 1964 : 19) ได้อธิบายความต้องการสัมฤทธิ์ (Need for Achievement) ไว้ว่า เป็นความต้องการที่ได้รับผลสำเร็จจากการกระทำในสิ่งที่อยากต้องการที่จะควบคุม จัดกระทำ หรือจัดระเบียบ วัตถุ บุคคล หรือความคิด โดยกระทำสิ่งเหล่านั้นอย่างรวดเร็ว และมีความเป็นอิสระให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ต้องการเอาชนะอุปสรรคและบรรลุถึงมาตรฐานที่ดีเลิศ ต้องการเป็นคนเก่ง มีความสามารถในการแข่งขัน และเอาชนะคนอื่น ๆ ต้องการเพิ่มการยอมรับตนเอง โดยการบรรลุความสำเร็จในกิจกรรมที่เป็น

ลินด์เกรน (Lindgren. 1967 : 31 - 34) กลับเน้นความหมายของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในรูปของความต้องการความสำเร็จ (Need for Achievement) เขียนย่อได้ว่า (n - Ach) ความต้องการดังกล่าวเป็นความต้องการที่เปรียบเทียบได้กับความต้องการขั้นสูงของ มาสโลว์ (Maslow) เรียกว่า ความต้องการตระหนักในความสามารถแห่งตน (Self - Actualization) เป็นความต้องการที่จะเข้าใจตนเองทั้งในด้านความสามารถ ความถนัด รวมถึงศักยภาพอื่น ๆ และจะมีความปรารถนาที่จะใช้ความสามารถและศักยภาพนั้นอย่างเต็มที่ นอกจากนี้ แมดเคลแลนด์ (McClelland. 1953 : 110 - 111) ได้ให้นิยามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ไว้ว่า เป็นความปรารถนาที่จะทำสิ่งใดให้ลุล่วงไปด้วยดี แข่งขันกันด้วยความมาตรฐานอันดีเยี่ยม หรือทำให้ดีกว่าบุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง พยายามเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ มีความสบายใจ เมื่อประสบผลสำเร็จและมีความวิตกกังวลเมื่อประสบความล้มเหลว

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น พอสรุปความหมายของแรงจูงใจไฟส์มฤทธิ์ได้ว่าแรงจูงใจไฟส์มฤทธิ์ หมายถึง ความปรารถนาที่จะบรรลุถึงผลสำเร็จในงานที่ยุ่งยากซับซ้อน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคที่ขัดขวาง พยายามหาวิธีการต่าง ๆ ในการแก้ปัญหาเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จ ต้องการอิสระในการทำงานและการแสดงออก ต้องการชัยชนะในการแข่งขัน มุ่งมั่นที่จะทำให้อันใดเลิศจึง มีความสบายใจเมื่อพบความสำเร็จและวิตกกังวลเมื่อพบความล้มเหลว

4.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจไฟส์มฤทธิ์

ทฤษฎีเกี่ยวข้องกับแรงจูงใจไฟส์มฤทธิ์ที่สำคัญดังนี้

1. ทฤษฎีแรงจูงใจไฟส์มฤทธิ์ของ แมคเคลแลนด์ (McClelland's Achievement Motivation Theory) แมคเคลแลนด์ (McClelland, 1967 : 36 - 62) ได้เน้นถึงแรงจูงใจทางสังคม 3 ประเภทคือ

1.1 แรงจูงใจไฟส์มฤทธิ์ (Achievement Motive) ซึ่งก็คือ ความปรารถนาที่จะกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี โดยพยายามแข่งขันกับมาตรฐานอันดีเลิศ มีความสบายใจ เมื่อประสบความสำเร็จและมีความวิตกกังวลเมื่อพบกับความล้มเหลว

1.2 แรงจูงใจไฟส์มพันธมิตร (Affiliation Motive) หมายถึง ความปรารถนาที่จะเป็นที่ยอมรับของคนอื่น ต้องการเป็นที่นิยมชมชอบ หรือรักใคร่ชอบพอกับคนอื่น สิ่งเหล่านี้เป็นแรงจูงใจที่จะทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมเพื่อให้ได้มาซึ่งการยอมรับจากบุคคลอื่น

1.3 แรงจูงใจไฟส์มอำนาจ (Power Motive) หมายถึง ความปรารถนาที่จะได้มาซึ่งอิทธิพลที่เหนือกว่าผู้อื่นในสังคม ทำให้บุคคลแสวงหาอำนาจเพราะจะเกิดความรู้สึกว่าหากทำอะไรได้เหนือคนอื่นเป็นความภาคภูมิใจ ผู้มีแรงจูงใจไฟส์มอำนาจสูงจะเป็นผู้ที่พยายามควบคุมสิ่งต่าง ๆ เพื่อให้ตนเองบรรลุความต้องการที่จะมีอิทธิพลเหนือกว่าบุคคลอื่น

แมคเคลแลนด์ เน้นความสำคัญในเรื่องแรงจูงใจไฟส์มฤทธิ์มากกว่าแรงจูงใจในด้านอื่น ๆ เพราะเขาเห็นว่า แรงจูงใจไฟส์มฤทธิ์มีความสำคัญมากที่สุดสำหรับความสำเร็จในการทำงานของคนเรา

2. ทฤษฎีแรงจูงใจไฟสัณฤทธิ์ของเมอร์เรย์

เมอร์เรย์ (Murray. 1938 : 152 - 266) นักจิตวิทยาชาวอเมริกัน ได้รวบรวมความต้องการทางจิตของมนุษย์ไว้ 28 ชนิด และในจำนวนนี้มีความต้องการเอาชนะและประสบผลสำเร็จ (Need for Achievement) รวมอยู่ด้วย เขากล่าวถึงความต้องการผลสัมฤทธิ์ (n - Achievement) ว่าเป็นความต้องการทางจิตที่มีอยู่ในมนุษย์ทุกคน เพราะมนุษย์ต้องการเป็นผู้ที่มีความสามารถ มีพลังจิต (Will Power) ที่จะเอาชนะอุปสรรค มุ่งมั่นที่จะกระทำสิ่งที่ยากให้ประสบผลสำเร็จ

4.3 ลักษณะของผู้มีแรงจูงใจไฟสัณฤทธิ์

ได้มีการรวบรวมลักษณะของผู้มีแรงจูงใจไฟสัณฤทธิ์ไว้โดยบุคคลจากศาสตร์สาขาต่าง ๆ และลักษณะต่าง ๆ เหล่านี้ก็ได้แตกต่างกันโดยสิ้นเชิงแต่อย่างใด ดังเช่น

เฮอร์แมน (Herman. 1970 : 354) ได้รวบรวมลักษณะของผู้ที่มีแรงจูงใจไฟสัณฤทธิ์ไว้ 10 ประการ ดังนี้

1. มีระดับความทะเยอทะยานสูง (Aspiration Level)
2. มีความหวังอย่างมากว่าตนจะประสบผลสำเร็จ ถึงแม้การกระทำนั้นจะขึ้นอยู่กับโอกาส (Risk - Taking Behavior)
3. มีความพยายามไปสู่สถานะที่สูงขึ้นไป (Upward Mobility)
4. อดทนทำงานที่ยากได้เป็นเวลานาน (Persistence)
5. เมื่องานที่กำลังทำถูกขัดจังหวะ หรือถูกรบกวนจะพยายามทำต่อไปให้สำเร็จ (Task Tension)
6. รู้สึกว่าเวลาเป็นสิ่งที่หายาก และสิ่งต่าง ๆ เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว (Time Perception)
7. คำนึงถึงเหตุการณ์ในอนาคตมาก (Time Perspective)
8. เลือกเพื่อนร่วมงานที่มีความสามารถเป็นอันดับแรก (Partner Choice)
9. ต้องการให้เป็นที่รู้จักแก่ผู้อื่น โดยพยายามทำงานของตนเองให้ดีขึ้น (Recognition Behavior)

10. พยายามปฏิบัติสิ่งต่าง ๆ ของตนให้ดีขึ้น (Achievement Behavior)

ส่วนกิฟฟอร์ด (Guiford. 1959 : 437 - 439) กล่าวถึงลักษณะผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ว่าประกอบด้วย

1. ความทะเยอทะยานทั่ว ๆ ไป คือ บรรดาสิ่งที่ทำกิจกรรมนั้นให้สำเร็จ

2. มีความเพียรพยายาม ใฝ่หา ทุ่มเทให้จนเป็นผลสำเร็จ

3. มีความอดทนเต็มใจที่จะลำบากแม้ยากเพียงใดก็ตาม

และแครนตัน (Crandall. 1963) ได้กำหนดลักษณะพฤติกรรมของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ไว้ 3 ลักษณะ ได้แก่

1. เป็นพฤติกรรมที่มีเป้าประสงค์

2. เป็นพฤติกรรมที่มีเอกลักษณ์ไม่เลียนแบบผู้อื่นทั้งหมด

3. เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ที่มีคู่แข่งกับมาตรฐานอันดี

เขียนอย่างใดอย่างหนึ่ง

ต่อมา ไวนเนอร์ (Weiner. 1972 : 203 - 215) ได้สรุปลักษณะเด่นของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง เปรียบเทียบกับผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำไว้ดังนี้

1. ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง ตั้งใจทำงานดีกว่า อดทนต่อความล้มเหลวสูง ชอบเลือกงานสลับซับซ้อนมากกว่าผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ

2. ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง ชอบริเริ่มกระทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยความคิดของตนเองมากกว่า และภูมิใจที่ได้เลือกงานยากมากกว่าผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ

นอกจากนี้ แมคเคลแลนด์ (McClelland. 1967 : 207 - 256) กล่าวถึง ลักษณะพฤติกรรมของผู้ประกอบการซึ่งเป็นผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง ว่ามีลักษณะดังนี้

1. กล้าเสี่ยงพอสมควร (Moderate Risk - Taking) มีการตัดสินใจที่เด็ดเดี่ยว บุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ไม่พอใจทำสิ่งที่ยาก ๆ ซึ่งไม่ต้องใช้ความสามารถ หากแต่เลือกทำสิ่งที่ยากเหมาะสมกับความสามารถของตน และทำสิ่งที่ยากได้สำเร็จนั้นทำให้ตนเองพอใจ ส่วนผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ มักไม่กล้าเสี่ยงเพราะกลัวไม่สำเร็จหรือก็เสี่ยงจนเกินไปทั้ง ๆ ที่รู้ว่าทำไม่สำเร็จ แต่ก็หวังพึ่งโชค

2. ความกระตือรือร้น (Energetic) หรือความขยันขันแข็งในการกระทำสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ ผู้ที่มีแรงจูงใจไฟสัณฤทธิ์สูงไม่ได้ขยันไปทุกกรณี แต่จะเอาใจใส่มาปะทุกเพียรต่อสิ่งที่ท้าทายยั่วความสามารถของตน เป็นงานที่ต้องใช้สมองคิดและจะทำให้ตนเองเกิดความรู้สึกได้ว่าทำงานสำคัญสำเร็จลุล่วงไป

3. ความรับผิดชอบต่อตนเอง (Individual Responsibility) ผู้ที่มีแรงจูงใจไฟสัณฤทธิ์สูง จะพยายามทำงานให้สำเร็จ เพื่อความพึงพอใจของตนเอง มิใช่จะหวังให้คนอื่นยกย่องตนต้องการปรับปรุงตัวเองให้ดีขึ้น ไม่ชอบผู้อื่นมาบงการตนควรจะทำอย่างนั้นอย่างนี้

4. ต้องการทราบแน่ชัดในการตัดสินใจ (Knowledge of Result Decision) ผู้ที่มีแรงจูงใจไฟสัณฤทธิ์สูง จะติดตามผลการกระทำของตนว่ามีผลอย่างไร ไม่ใช่คาดคะเนว่าเป็นอย่างนั้น อย่างนี้ และเมื่อทราบผลการตัดสินใจหรือกระทำแล้วยังพยายามทำให้ดีกว่าเดิมอีก

5. คาดการณ์ล่วงหน้า (Anticipation of Future Possibilities) ผู้ที่มีแรงจูงใจไฟสัณฤทธิ์สูง เป็นผู้ที่มีการวางแผนระยะยาว (Long - Rang Planning) เพราะเล็งเห็นการณ์ไกลว่าผู้ที่มีแรงจูงใจไฟสัณฤทธิ์ต่ำ

6. มีทักษะในการจัดระบบงาน (Organizational Skill) ข้อนี้ยังไม่มีหลักฐานการค้นคว้าเพียงพอ แต่เป็นลักษณะที่น่าจะให้เกิดสมรรถภาพในการจัดระบบตนยิ่งขึ้น แมคเคลแลนด์ ได้อ้างถึงค้นคว้าของเฟรนด์ ว่าในการเลือกผู้ร่วมงานนั้น ผู้ที่มีแรงจูงใจไฟสัณฤทธิ์สูง จะเลือกผู้ที่มี ความสามารถในการงานนั้นมากกว่าที่จะเลือกเพื่อนฝูงหรือผู้ที่มีคุณสมบัติอย่างอื่น

ต่อมา แมคเคลแลนด์ (McClelland. 1969 : 104) ได้กล่าวถึงแรงจูงใจไฟสัณฤทธิ์ ว่า เป็นดัชนีชี้บ่งถึงควมมีคุณภาพของทรัพยากรมนุษย์อย่างหนึ่ง และได้กำหนดลักษณะของผู้ที่มีแรงจูงใจไฟสัณฤทธิ์สูงไว้ดังนี้

1. ทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้สำเร็จมากกว่าทำเพื่อเลี่ยงความล้มเหลว
2. เลือกทำสิ่งที่เป็นไปได้ และเหมาะสมกับความสามารถของตน
3. มีความตั้งใจจริงในการทำงานเพื่อให้สำเร็จอย่างแท้จริง ไม่ใช่เกิดจากการโอภาสและไม่เชื่อในสิ่งมหัศจรรย์

4. ทำกิจกรรมเพื่อให้บรรลุมาตรฐานของตนเอง ไม่ใช่มีจุดมุ่งหมายที่รางวัล

สำหรับนักศึกษาของไทยนั้น พรณี ชูชัยเจนจิต (2525 : 29) ได้กล่าวถึงลักษณะของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงไว้ดังนี้

1. เป็นผู้ที่มีความบากบั่น พยายามที่จะเอาชนะความล้มเหลวต่าง ๆ พยายามที่จะไปให้ถึงจุดมุ่งหมายปลายทาง

2. เป็นผู้ที่ทำงานมีแผน

3. เป็นผู้ที่ตั้งระดับความคาดหวังสูง

และ ชูชีพ อ่อนโลกสูง (2522 : 47 - 48) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมที่แสดงว่ามีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง มีดังนี้

1. ทำสิ่งที่ยาก ๆ มีความมานะพยายาม สนุกสนาน และชอบที่จะทำกิจกรรมนั้น ๆ

2. ชอบการแข่งขัน ต้องการชัยชนะ

3. มีความทะเยอทะยาน

4. ต้องการปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้นเสมอ

5. มีจุดประสงค์ในการทำกิจกรรมที่เด่นชัดและแน่นอน

6. พฤติกรรมที่แสดงออกจะมีเอกลักษณ์ของตัวเอง

จากเอกสารและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่ได้ศึกษานั้น พอสรุปได้ว่า บุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์นั้น จะเป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้น รับผิดชอบ มีทักษะในการจัดระบบงาน และมีความปรารถนาที่จะบรรลุถึงผลสำเร็จในงานที่ย่างยากซับซ้อน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคที่ขัดขวาง พยายามหาวิธีการต่าง ๆ ในการแก้ปัญหา เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จ ต้องการอิสระในการทำงานและการแสดงออก ต้องการชัยชนะในการแข่งขัน มุ่งมั่นที่จะทำให้อัตถิ์ มีความสบายใจเมื่อพบความสำเร็จและวิตกกังวลเมื่อพบความล้มเหลว

จะเห็นได้ว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นตัวแปรที่สำคัญตัวแปรหนึ่ง ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเผชิญปัญหาของบุคคล โดยเฉพาะอาชีพทางการพยาบาล เพราะอาชีพพยาบาลเป็นงานที่หนัก ที่ต้องรับผิดชอบสูง บุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงเป็นลักษณะอย่างหนึ่งที่จะทำให้การทำงานด้านนี้มีคุณภาพ ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงคิดว่า ตัวแปรด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ น่าจะสามารถทำนายการเผชิญปัญหาได้

5. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพกับเพื่อน

5.1 หลักพื้นฐานในการสร้างสัมพันธภาพ

ความสามารถที่จะให้ผู้อื่นยอมรับเป็นเพื่อนนั้นขึ้นอยู่กับความสามารถและทักษะทางสังคมของบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสามารถในการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคลซึ่ง โคลแมน และแฮมแมน (สุภาพรรณ โครตจรัส. 2527 : อ้างอิงมาจาก Coleman and Hammen. 1974) ได้กล่าวถึงหลักฐานในการสร้างสัมพันธภาพซึ่งประกอบด้วยปัจจัยที่สำคัญ ได้แก่

1. การมีวัตถุประสงค์ร่วม

สัมพันธภาพใดก็ตามจะยั่งยืนก็ต่อเมื่อสัมพันธภาพนั้นสนองความต้องการของบุคคล ทั้งสองฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นเพื่อความรัก การเป็นที่ยอมรับทางสังคม ความรู้สึกมีคุณค่า มีศักดิ์ศรี เป็นต้น ถ้าไม่สนองความต้องการ แม้ในฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง สัมพันธภาพไม่อาจคงอยู่ได้ ดังนั้นการมีวัตถุประสงค์และความต้องการร่วมกันจึงเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญอย่างยิ่งในการสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น

2. การเคารพในสิทธิและความเป็นตัวของตัวเองของบุคคล

สัมพันธภาพที่ใกล้ชิดอาจแตกร้าวลงได้ ถ้าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งล่วงล้ำสิทธิและไม่ยอมให้อีกฝ่ายหนึ่งเป็นตัวของตัวเอง คนที่เคยสนิทกันอาจเลิกคบกันได้ การปฏิบัติต่อกันแบบประชาธิปไตยด้วย ความเคารพในสิทธิและเสรีภาพของกันและกัน จึงเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งแต่ไม่ได้หมายความว่า เราจะต้องยอมรับและเห็นด้วยกับความคิดหรือความเชื่อของเรา

3. โครงสร้างและแบบแผนของสัมพันธภาพ

สัมพันธภาพทางสังคมโดยทั่วไปมักมีโครงสร้างและลักษณะการติดต่อสื่อสารเฉพาะอย่างที่เป็นที่ตกลงสอดคล้องกัน เช่น สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน สัมพันธภาพระหว่างเพื่อนกับเพื่อน บิดามารดากับบุตร เป็นต้น โครงสร้างและแบบแผนการติดต่อสื่อสารจะขึ้นอยู่กับผู้อื่นที่อยู่ในสัมพันธภาพนั้น ๆ เป็นราย ๆ ไป เป็นส่วนใหญ่ โครงสร้างและแบบแผนการติดต่อสื่อสารที่พัฒนาขึ้นอยู่ในขอบเขตที่สร้างความพึงพอใจให้ทั้งสองฝ่ายสัมพันธภาพจะยาวนานหรือไม่ขึ้นขึ้นอยู่กับความพึงพอใจทั้งสองฝ่ายได้รับ

4. องค์ประกอบของการติดต่อสื่อสาร

องค์ประกอบในการติดต่อสื่อสาร ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาในด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ได้แก่

4.1 การมีภูมิหลังและประสบการณ์แตกต่างกัน เช่น ผู้มีระดับการศึกษาและฐานะทางเศรษฐกิจเดียวกันมักมีภาษาที่สื่อสารความหมายระดับเดียวกัน

4.2 การเลือกรับรู้โดยให้ความสนใจเฉพาะข้อความบางตอน ทำให้ไม่ได้ข้อเท็จจริงทั้งหมด ซึ่งทำให้การตีความผิดพลาดได้

4.3 อารมณ์และความรู้สึกในขณะที่มีการรับรู้ปัจจัยในสิ่งแวดล้อม ไม่ว่าจะเป็นเหตุการณ์หรือบุคคลที่ก่อให้เกิดอารมณ์ต่าง ๆ เช่น ความมั่นใจ ความกลัวหรือความโกรธ เป็นต้น อาจทำให้เกิดการรับรู้และการตีความหมายที่ผิดพลาดได้

4.4 ความไม่ไวในการรับรู้ ส่วนใหญ่อารมณ์ที่ซ่อนเร้นอยู่ภายในข้อความต่าง ๆ มีความหมายสำคัญยิ่งกว่าข้อความที่สื่อสารออกมา ความไม่สามารถรับรู้ถึงอารมณ์ที่ซ่อนเร้นอยู่ อาจทำให้รับรู้ตีความหมายพลาดได้

5. การรู้จักตนเองและสิ่งแวดล้อมอย่างกระจ่าง

5.1 การรับรู้ตนเองเป็นจริง ซึ่งจะนำไปสู่การยอมรับตนเอง

5.2 การรับรู้ผู้อื่นได้ตรงความเป็นจริงย่อมนำไปสู่การยอมรับในตัวจริงของผู้อื่น

5.3 การรับรู้ผู้อื่นได้ตรงความเป็นจริง ซึ่งสัมพันธภาพจะยืดยาวได้ถ้าสนองความต้องการและก่อให้เกิดความพึงพอใจร่วมกันทั้งสองฝ่าย ดังนั้นจึงต้องพยายามจัดปัญหาในการติดต่อสื่อสารที่เกิดขึ้น

6. การห่วงใยในสวัสดิการของผู้อื่น

อาจแสดงออกโดยการพูดหรือการกระทำ อาจพูดบอกรับใจ แสดงความห่วงใย หรือให้ความช่วยเหลือเมื่อผู้อื่นประสบความยุ่งยากลำบากใจ หรือแสดงความซาบซึ้งแสดงความขอบคุณในคุณความดีที่ผู้อื่นได้แสดงต่อตน แสดงความชื่นชมในความดีที่ผู้อื่นมี ย่อมเป็นการเสริมแรง คุณลักษณะเช่นนั้น และช่วยสร้างเสริมสัมพันธภาพระหว่างบุคคลให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น

7. การซื้อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น

การเป็นตัวของตัวเองและซื้อสัตย์ต่อความคิดเห็น และความเชื่อของตนเองนั้นเป็นสิ่งสำคัญบุคคลไม่ควรหลีกเลี่ยงที่จะพูดความจริงเพียงเพราะไม่กล้าเผชิญความขัดแย้ง และควรมีความเชื่อด้วยว่าผู้อื่นก็ย่อมจะกล้าเผชิญความจริง และหาทางแก้ไขปัญหาคได้ ในการสร้างสรรค์อย่างไอก็ตามความเป็นจริงที่พูดต้องแสดงให้เห็นความเคารพในความเป็นตัวของตัวเอง ของผู้อื่น คำนึงถึงความต้องการแสดงความรู้สึกของผู้อื่น พร้อมทั้งแสดงความห่วงใยเป็นมิตรอย่างจริงจังด้วยความหวังดี จึงเป็นความจริงที่แน่นอนไม่ก้าวร้าว ถ้าเพื่อนถามว่า ชอบทรงผมแบบใหม่ของเขาไหม ถ้าเราไม่ชอบ เห็นว่าไม่สวย การตอบว่าดูไม่คุ้นหน้า ทรงผมเก่าถ้าจะรับหน้ามากกว่า คงจะสร้างสรรค์กว่าการตอบว่า ดูไม่ได้เลยหรือน่าเกลียด เป็นต้น

ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า พื้นฐานในการสร้างสรรค์สัมพันธภาพนั้น องค์ประกอบการติดต่อสื่อสารก็เป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่ง ความไม่สามารถรับรู้ถึงอารมณ์ที่ซ่อนเร้นอยู่ของผู้อื่นอาจทำให้การรับรู้และการตีความผิดพลาดสัมพันธภาพที่ดีก็จะไม่เกิดขึ้น

5.2 ปัจจัยที่จะช่วยส่งเสริมสัมพันธภาพระหว่างบุคคล

ไชนิลเดอร์ (สงวน สุทธิเลิศอรุณ. 2529 : 12 ; อ้างอิงมาจาก Schineider. 1976) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่จะช่วยส่งเสริมสัมพันธภาพระหว่างบุคคลได้ดังนี้คือ

1. ความพอใจร่วมมือ (Matuality) หมายถึง การที่บุคคลคบหาสมาคมกันนั้นจำเป็นต้องคำนึงถึงความรู้สึก และความพอใจของทั้งสองฝ่ายเป็นเบื้องต้น ต่างฝ่ายก็พอใจที่จะคบหาสมาคมถ้าต่างฝ่ายก็ไม่พอใจที่จะรู้หรือคบหาสมาคมกันแล้ว ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลก็อาจจะไม่ยืดยาวต่อไป อาจจะเป็นการรู้จักกันอย่างผิวเผินเท่านั้น

2. การรู้จักและไว้วางใจกัน (Knowledge and Trust) เมื่อบุคคลพอใจที่จะคบหาสมาคมกันแล้วก็ต้องทำความรู้จักกัน ต้องศึกษารายละเอียดและประวัติส่วนตัวของฝ่ายตรงข้ามและหาโอกาสสนทนากันแล้ว วิเคราะห์ดูว่าบุคคลนั้น ๆ ทักษะหรือรสนิยมแบบเดียวกับตนหรือไม่การที่จะทำให้ผู้อื่นไว้วางใจตนเองนั้น บางคนจะใช้วิธีเปิดเผยตัวเองแสดงความบริสุทธิ์ใจ เพื่อให้ฝ่ายตรงข้ามรู้จักคุ้นเคยหรือไว้วางใจรวดเร็วขึ้น ซึ่งเป็นวิธีที่ดีที่สุดที่จะช่วยให้บุคคลมีความเข้าใจ สนิทสนมกันเป็นอย่างดี

3. บทสถานส่วนบุคคล (Personal Norms) สิ่งหนึ่งที่จะช่วยให้ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเป็นไปอย่างแน่นแฟ้นยิ่งขึ้น ได้แก่ บทสถานส่วนตัวของแต่ละบุคคลยึดมั่นและแสดงออกอันมีผลกระทบต่อผู้อื่น เช่น การแสดงกริยามารยาท ความประพฤติส่วนตัว อุปนิสัยใจคอและบุคลิกภาพของบุคคลนั้น เป็นต้น ถ้าบุคคลมีบทสถานส่วนบุคคลที่ดีก็เป็นเสน่ห์ของบุคคลนั้น ทำให้บุคคลนั้นเป็นที่รักใคร่และชื่นชอบของบุคคลอื่น อันจะเป็นปัจจัยในการสร้างความสัมพันธ์ภาพหรือมิตรภาพที่ดีต่อกันได้

4. การลงทุนส่วนตัว (Self Investment) เมื่อบุคคลเข้าไปมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นหรือกลุ่มอื่นใดก็ตาม บุคคลอาจจะได้กำไรหรือขาดทุน กำไรในที่นี้หมายถึง ความพอใจ ความสำเร็จ ความร่าเริงและความสุขใจ ส่วนขาดทุน หมายถึง ความไม่สบายใจ ความทุกข์ใจ ความอับอายและความกระวนกระวายใจ คำว่า ต้นทุน หมายถึง ทรัพย์สิน เงินทอง ชื่อเสียงโอกาส และเวลาที่เสียไปด้วย ดังนั้นการที่บุคคลจะคบกับใครนั้นแต่ละบุคคลจะต้องพิจารณาถึงกำไรและขาดทุนไว้ในใจ และยอมลงทุนโดยเสียบางส่วน เพื่อแลกกับบางอย่างที่พอใจ

คาร์คัฟ และเบเร็นสัน (Carkhuff and Berenson. 1977 : 203 - 207) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมสัมพันธภาพระหว่างบุคคลไว้ดังนี้

1. สัมพันธภาพแบบเปิด การเปิดเผยความรู้สึกเต็มใจที่จะแลกเปลี่ยนข้อมูลประสบการณ์ซึ่งกันและกันอย่างเปิดเผย เพื่อความเข้าใจอันดี และก่อให้เกิดสัมพันธภาพที่มั่นคง
2. มีความรู้สึกร่วม หมายถึง สามารถมีความเข้าใจบุคคลอื่น รับรู้ความรู้สึกที่เกิดขึ้นกับบุคคล
3. เคารพและยอมรับในบุคคลอื่น หมายถึง ยอมรับบุคคลอื่นโดยไม่ตัดสินว่าถูกหรือผิด ไม่ประเมิณบุคคล เคารพในบุคคลอื่น รับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่น
4. การยอมรับโดยไม่ต้องเห็นด้วย หมายถึง การเป็นผู้ฟังที่ดีที่พยายามทำความเข้าใจโดยประเมิณบุคคลอื่น แต่ให้ความสนใจบุคคลอื่น

จากปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การพัฒนาตนเองเกี่ยวกับสัมพันธภาพนั้น บุคคลจะต้องเปิดเผยความรู้ของตนเองและรับรู้ความรู้สึกที่เกิดขึ้นของบุคคลอื่น

5.3 คุณภาพของสัมพันธภาพ

คุณภาพของสัมพันธภาพ หมายถึง ความรู้สึกจากการพึ่งตนเองหรือพึ่งบุคคลอื่นไปสู่การพึ่งพาซึ่งกันและกัน ได้แก่ การไว้วางใจ การให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน ตลอดจนการให้และการยอมรับ (Chickerning. 1966 : 94)

บุคคลจะมีความสัมพันธ์ภาพสนิทสนมกันได้จะต้องมีพื้นฐาน ของความไว้วางใจเกิดขึ้นก่อน ความไว้วางใจจะทำให้บุคคลเกิดความอบอุ่นใจ กล้าแสดงความคิดเห็นช่วยเหลือเอาใจใส่ซึ่งกันและกัน การมีความไว้วางใจจะต้องมีการพัฒนาเป็นขั้นตอนไม่เข้าไปสู่จุดสูงสุดเลยภายในครั้งเดียว ความไว้วางใจจะถูกสร้างขึ้นถ้าบุคคลมีความรู้สึกว่าจะได้รับการสนับสนุนและยอมรับ มีการแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน ซึ่งจะทำให้เกิดความไว้วางใจกันมากขึ้น (อรุณีประภา หอมเศรษฐี. 2529 : 53 - 54) นอกจากนี้สัมพันธภาพที่บุคคลมีการเปิดเผยตนเองจะทำให้เกิดความไว้วางใจ มั่นใจในตัวบุคคลนั้น การไว้วางใจจะเกิดจากการยอมรับบุคคลอื่นและมีการติดต่อกันอย่างเปิดเผย มีการช่วยเหลือกันเท่าที่กระทำได้ หากบุคคลมีการเปิดเผยตนเอง แต่ไม่รู้สึกยอมรับบุคคลอื่น ความไว้วางใจก็จะไม่เกิดขึ้นและไม่เกิดการเปิดเผยตนเองอีกต่อไป (Johnson. 1972 : 43 - 46)

สำหรับบุคคลที่ให้ความสำคัญกับการวิพากวิจารณ์มากเกินไป จะเป็นบุคคลที่ไม่มีความไว้วางใจ และชอบตำหนิติเตียนบุคคลอื่น ถ้าบุคคลเรียนรู้ที่จะไว้วางใจบุคคลอื่นจะทำให้บุคคลนั้นไม่มองว่าตนเองอยู่เหนือกว่าหรือต่ำกว่าบุคคลอื่น แต่จะนับถือบุคคลว่าเป็นบุคคลคนหนึ่งหรือเป็นเพื่อนมิใช่ศัตรูหรือคู่แข่ง บุคคลจะปฏิบัติต่อบุคคลอื่นในฐานะที่เป็นมนุษย์มากกว่าวัตถุ (ชูชัย สมิทธิโร. 2528 : 87 - 88)

ส่วนการให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนเป็นการให้ความช่วยเหลือ ต่อบุคคลอื่น ขณะเดียวกับต้องไม่เป็นการทำร้ายต่อตนเอง หรือมีลักษณะที่สนองความต้องการของบุคคลอื่นเสมอ พยายามที่จะทำอะไรเพื่อบุคคลอื่นแต่ฝ่ายเดียว ซึ่งจะทำให้บุคคลนั้นรู้สึกเหนื่อยอ่อนทั้งกายและใจ กลายเป็นบุคคลที่ห่างเหินกับตนเอง แต่ถ้าเราเป็นตัวของตัวเอง และรู้วิธีการสร้างความสมดุลระหว่างความต้องการของตนเองและบุคคลอื่น ถึงแม้ว่าเราจะช่วยเหลือบุคคลอื่นในยามที่บุคคลนั้นมีปัญหา แต่เราก็จะไม่แก้ปัญหแทนบุคคลนั้นทั้งหมดทุกอย่างเพราะเรามีความเชื่อมั่นว่า บุคคลนั้นมีความสามารถที่จะรับผิดชอบตนเองได้ (ชูชัย สมิทธิโร. 2528 :

นอกจากนี้ในการติดต่อหรือสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ไม่มีใครที่จะเป็น "ผู้รับ" หรือ "ผู้ให้" อยู่ฝ่ายเดียวได้ควรมีการพึ่งพาซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นพฤติกรรมสังคมที่จะต้องมีการตอบสนองกันอยู่ตลอดเวลา พฤติกรรมสังคมนี้เป็นศิลปะที่เรียนรู้ได้ แต่จะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับพื้นฐานอันละเอียดอ่อนในจิตใจของแต่ละบุคคล บางคนละเอียดอ่อนมาก สามารถรับรู้ความรู้สึกของผู้อื่นได้ไวและสามารถ "ให้" สิ่งที่มีนั้นต้องการได้ถูกต้อง ทั้งกาลเทศะ ผลที่เกิดขึ้นนั้น คือ ความพอใจ อันนำไปสู่ไมตรีจิตและมิตรภาพ แต่บางครั้งพื้นฐานจิตใจยังไม่ละเอียดอ่อนนักจึงยังไม่สามารถอ่านความรู้สึกหรือความต้องการของอีกฝ่ายหนึ่งได้ การตอบสนองจึงอาจจะไม่ตรงหรือไม่ถูกต้องผลที่เกิดขึ้นนั้นคือ ความพึงพอใจซึ่งจะนำไปสู่ความขัดแย้ง นอกจากนี้ปัจจัยที่แฝงอยู่และเป็นเครื่องเสริมให้มิตรภาพดำเนินไปอย่างราบรื่น คือ ความจริงใจที่เกิดขึ้นทั้งฝ่ายผู้ให้และผู้รับ (กิตติยวดี บุญเชื้อ, 2525 : 114)

จากคุณภาพของสัมพันธภาพดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า คุณภาพของสัมพันธภาพควรมีลักษณะของการพึ่งพาซึ่งกันและกัน คือ มีความไว้วางใจ กล้าเปิดเผยตนเอง ไม่ให้ความสำคัญกับการวิพากษ์วิจารณ์มากเกินไป ให้ความช่วยเหลือสนับสนุน มีความเป็นตัวของตัวเอง เป็นทั้งผู้ให้และผู้รับ ซึ่งจะนำไปสู่สัมพันธภาพที่ดีได้

5.4 ความสำคัญของกลุ่มเพื่อน

กลุ่มเพื่อนมีความสำคัญหรือมีอิทธิพลต่อนิสัยนักศึกษาหลายประการด้วยกัน ดังนั้นนิสิตนักศึกษาต้องพยายามปรับตัวให้เข้ากับกลุ่มเพื่อน ซึ่งทำให้เขามีชีวิตในสถาบันอุดมศึกษาอย่างมีความสุข กลุ่มเพื่อนจึงมีผลต่อสุขภาพจิตของนิสิตนักศึกษาด้วย ทั้งนี้เนื่องจากเด็กหนุ่มสาวทุกคนต้องการให้เป็นที่ยอมรับของเพื่อนฝูง ถ้าหากรู้ว่ามีคนชอบพอรักใคร่ และเพื่อน ๆ ยอมรับพร้อมที่จะช่วยเหลือยามที่มีทุกข์ สุขภาพจิตของเขาก็จะดี ในทางตรงข้ามหากเขารู้สึกว่าตนเองเป็นที่เมินเฉยของกลุ่มเพื่อน ไม่ค่อยมีคนรู้จักหรือมีคนสนใจ สุขภาพจิตก็จะเสื่อมไป เพราะเขารู้สึกไม่ปลอดภัย รู้สึกว่าเหงาหงอยเหงาและเป็นทุกข์ อยากจะอยู่ตามลำพังคนเดียว มีความหวาดกลัวและหวาดระแวงต่าง ๆ เห็นคนอื่นเป็นศัตรูและเห็นตนเองไม่มีคุณค่าพวกนี้มักจะกลายเป็นคนคือ ไม่ให้ความร่วมมือกับใคร กลายเป็นคนต่อต้านสังคม และอาจกลายเป็นต้นเหตุของอาชญากรรมและอันธพาลได้

สำหรับอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนที่มีต่อนิสิตนักศึกษาแต่ละคนนั้น เฟลด์แมน และ นิวคอมบ์ (Feldman and NewComb. 1973 ; อ้างอิงมาจาก อรรถัย พลเนื่องมา. 2520 : 25 - 26) ได้สรุปเอาไว้ดังนี้

1. กลุ่มช่วยเชื่อมโยงชีวิตภายในครอบครัว กับพ่อแม่หรือผู้ปกครองกับชีวิตการทำงานในโลกกว้าง ช่วยให้นักศึกษาค้นพบยุควิฤตต่าง ๆ และมีอิสระจากบ้านและครอบครัว
2. กลุ่มสามารถเกื้อหนุนการกำหนดวัตถุประสงค์ในการเรียนและวิชาการได้ในบางโอกาส
3. เพื่อนสามารถให้กำลังใจในเรื่องทั่ว ๆ ไป ซึ่งไม่สามารถจะหาได้จากคณาจารย์ในชั้นเรียน หรือหลักสูตรที่กำหนดไว้
4. เพื่อนให้โอกาสแก่นิสิตนักศึกษาในการศึกษาอยู่ร่วมกัน โดยเฉพาะกับผู้ที่มิถุนหลังความสนใจ และการฝึกอบรมที่แตกต่างกัน
5. เพื่อนช่วยเสริมคุณค่าภายในกลุ่มให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น และยากที่จะเปลี่ยนแปลงและอาจแสดงออกในรูปท้าทายและต่อต้านคุณค่า ความคิดเก่า ๆ กระตุ้นความสนใจทางวิชาการ และเป็นเครื่องทดสอบแนวความคิด ประสิทธิภาพใหม่ ๆ แนะนำการอาชีพ กระตุ้นและให้กำลังใจ นิสิตนักศึกษาที่กำลังเปลี่ยนแนวความคิด
6. กลุ่มช่วยให้นิสิตนักศึกษามีความมั่นใจและพอใจในตนเองยิ่งขึ้น ตอบสนองความสนใจของนิสิตนักศึกษา ที่ไม่ได้รับการตอบสนองทางด้านวิชาการ หรือล้มเหลวทางวิชาการมาแล้ว
7. เพื่อนช่วยฝึกการเข้าสังคม และการสร้างความสัมพันธ์ส่วนตัว ซึ่งจะมีส่วนต่อนิสิตนักศึกษาในการให้ความช่วยเหลือ เมื่อสำเร็จออกไปทำงานแล้ว

จากผลการศึกษาดังกล่าวข้างต้น พอสรุปได้ว่า องค์ประกอบการติดต่อสื่อสารเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งในการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล และคุณภาพของสัมพันธภาพนั้น ควรจะมีลักษณะของการพึงพอใจซึ่งกันและกัน คือ มีความไว้วางใจ กล้าเปิดเผยตนเอง พร้อมให้ความช่วยเหลือสนับสนุน มีความเป็นตัวของตัวเอง เป็นทั้งผู้ให้และผู้รับ นอกจากนี้กลุ่มเพื่อนยังมีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อนักศึกษาอย่างมากในหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นการให้กำลังใจ การส่งเสริมคุณค่าภายในกลุ่ม การเพิ่มความมั่นใจ การเกื้อหนุนในด้านการเรียน ฝึกการอยู่ร่วมกันในสังคม และการช่วยเหลือในการฝ่าฝืนภาวะวิฤตต่าง ๆ

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจว่า สัมพันธภาพกับเพื่อน จะมีส่วนเกี่ยวข้องกับการ เจริญบุคลิกภาพของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสรีรัษฎามากน้อยเพียงใด จึงทำการศึกษาตัวแปรด้านนี้ด้วยอีกตัวแปรหนึ่ง.

6. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ

6.1 ความหมายของบุคลิกภาพ

คำว่า "บุคลิกภาพ" มีความหมายกว้าง นักจิตวิทยาและนักวิชาการให้ความหมายไว้หลายทัศนะด้วยกัน เช่น อนาสตาซี (Anastasi. 1968 : 111) กล่าวว่า บุคลิกภาพของบุคคลเกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างพันธุกรรมกับสิ่งแวดล้อม พันธุกรรมเดียวกันแต่อยู่ในสภาพแวดล้อมต่างกัน อาจก่อให้เกิดบุคลิกภาพต่างกัน หรือแม้แต่สภาพแวดล้อมและพันธุกรรมเดียวกันก็อาจทำให้เกิดบุคลิกภาพต่างกันได้

นอกจากนี้ ฮิลการ์ด และแอนดริวสัน (ม่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2530 : 41 ; อ้างอิงมาจาก Hilgard and Atkinson. 1967 : 462) กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะรวมของบุคคลและวิธีการแสดงออกของพฤติกรรมของเขา ส่วน ออลพอร์ต (Allport. 1967 : 28) ได้อธิบายว่า บุคลิกภาพเป็นระบบการเคลื่อนไหวของอินทรีย์ที่อยู่ในภายในจิตใจบุคคล และเป็นตัวกำหนดลักษณะนิสัย (Traits) ประจำตัวของบุคคลนั้นทั้งหมด

รุช (ม่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2530 : 41 ; อ้างอิงมาจาก Rush. 1953 : 29) กล่าวว่า บุคลิกภาพคือ ตัวเราทั้งตัวหรืออัตราที่แสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ออกมา และพฤติกรรมต่าง ๆ ที่แสดงออกมานั้น จะเป็นกระจกเงาที่สะท้อนความรู้สึกนึกคิด หรือทัศนคติของบุคคลนั้น ๆ สายสุรี จุติกุล (2511 : 8) กล่าวเช่นเดียวกันว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ส่วนต่าง ๆ ของบุคคลที่รวมกันแล้วทำให้บุคคลนั้นแตกต่างจากบุคคลอื่น ส่วนต่าง ๆ นั้นได้แก่ อุปนิสัย นิสัยใจคอ ความสนใจ ทัศนคติ วิธีการปรับตัว โครงสร้างของร่างกาย ซึ่งส่วนต่าง ๆ เหล่านี้จัดเป็นลักษณะที่สำคัญของแต่ละบุคคล

จากความหมายของบุคลิกภาพดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า บุคลิกภาพคือ ลักษณะของบุคคลที่แสดงออกด้านการกระทำ และความคิดเห็นทั้งที่เปิดเผยและซ่อนเร้นอยู่ภายใน ซึ่งเป็นผลจากพันธุกรรม การเรียนรู้ และสภาพแวดล้อม

6.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพ

พ่่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2530 : 44) กล่าวว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพประกอบด้วย พันธุกรรม สิ่งแวดล้อม และช่วงเวลาในชีวิตของบุคคล กล่าวคือ

1. พันธุกรรม สิ่งถ่ายทอดทางพันธุกรรม ส่วนมากเป็นลักษณะทางกาย เช่น ความสูงต่ำ ลักษณะเส้นผม สีของผิว ชนิดของโลหิต โรคภัยไข้เจ็บบางชนิด และข้อบกพร่องทางร่างกายบางชนิด เช่น ตาบอดสี ศีรษะล้าน นิ้วเกิน มือติดกัน ฯลฯ ซึ่งลักษณะทางกายเหล่านี้ เป็นอิทธิพลของพันธุกรรมที่มีต่อบุคลิกภาพของแต่ละบุคคลทั้งสิ้น
2. สิ่งแวดล้อม มีอิทธิพลต่อพัฒนาการของมนุษย์ทั้งพัฒนาการทางกาย ทางจิตใจ และบุคลิกภาพ คือ บุคคลอื่น ๆ รอบตัวเรา ครอบครัว กลุ่มคนและวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมที่เป็นมนุษย์คนอื่น ๆ นี้จะมีอิทธิพลอย่างมากมาต่อการพัฒนาบุคลิกภาพ ทักษะคิด และพฤติกรรมทางสังคมของมนุษย์
3. ช่วงเวลาในชีวิตของบุคคล แสดงถึง ระดับพัฒนาการทางร่างกาย และจิตใจอันเกิดจากอิทธิพลร่วมระหว่างพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และแม้ว่าระยะสำคัญของพัฒนาการของมนุษย์ส่วนมากจะอยู่ในช่วงชีวิตวัยเด็กเป็นส่วนมาก แต่อีริกสัน (พ่่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2530 : 42 ; อ้างอิงมาจาก Erikson. 1959 : 88 - 94) เชื่อว่า การพัฒนาบุคลิกภาพของมนุษย์นั้น มิได้หยุดยั้งแต่ในวัยเด็ก แต่จะมีการพัฒนา ลักษณะต่าง ๆ ของบุคลิกภาพอย่างเป็นลำดับ ตลอดช่วงชีวิตของบุคคลแต่ละบุคคล

กาญจนา คำสุวรรณ (2524 : 194 - 195) กล่าวว่า ประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ทางสังคมนั้นแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ

1. ประสบการณ์ร่วมทางวัฒนธรรม เป็นประสบการณ์ที่บุคคลได้รับเหมือนกันหรือแตกต่างกัน มีผลให้บุคคลมีบุคลิกภาพที่แตกต่างกันตามความเชื่อ ทักษะคิด ค่านิยม ประเพณีและคำสอนของสังคมนั้น
2. ประสบการณ์เฉพาะตัว เป็นอิทธิพลที่ได้รับจากการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ผู้ปกครองที่แตกต่างกัน มีผลให้บุคคลแต่ละคนได้รับการหล่อหลอมบุคลิกภาพไม่เหมือนกัน ผู้ที่ได้รับการเลี้ยงดูที่เหมาะสม ได้รับความรัก เอาใจใส่ดูแล ให้ความสำคัญ ก็จะพัฒนาบุคลิกภาพไปในทิศทางที่เหมาะสม มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีเหตุผลและมองโลกในแง่ดี ในขณะที่ผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยหรือเข้มงวด จะมีบุคลิกภาพไปในทิศทางตรงกันข้าม มีความก้าวร้าว ไม่ไว้วางใจคน หวาดระแวง และมีทัศนคติไม่ดีต่อสังคม

กล่าวโดยสรุป ทั้งอิทธิพลของพันธุกรรม สิ่งแวดล้อม และช่วงเวลาในชีวิตของบุคคล เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลสำคัญในการพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคลให้มีลักษณะที่แตกต่างกัน

6.3 ประวัติความเป็นมาของการศึกษาบุคลิกภาพแบบ เอ และบุคลิกภาพแบบ บี บุคลิกภาพแบบ เอ เป็นบุคลิกภาพที่ค้นพบในราวปี ค.ศ. 1960

อันเนื่องมาจากนายแพทย์โรสแมน (Roseman) ได้เริ่มสังเกตผู้ป่วยโรคหัวใจว่ามีบุคลิกภาพบางอย่างที่แปลกไปจากผู้ป่วยโรคอื่น ๆ จากการสังเกตการณ์บางอย่างในคลินิกโรคหัวใจของเขาพบว่า แก้วอี้ที่ผู้ป่วยโรคหัวใจมานั่งตรวจนั้นจะมีรอยลึกเฉพาะตรงขอบแก้วอี้เท่านั้น แสดงว่าผู้ป่วยส่วนใหญ่ของเขาตั้งแต่ตรงขอบแก้วอี้ ซึ่งทำให้เขาคิดว่าคนเช่นนี้จะต้องเป็นคนรีบร้อน เพราะคนที่ทำอะไรรีบร้อน รีบเร่งมักนั่งแก้วอี้แต่ตรงขอบเพื่อจะได้ลุกขึ้นได้รวดเร็ว คล้ายกับเป็นลักษณะของความพร้อมที่จะเคลื่อนไหวได้ทันที จากความคิดนี้ทำให้เขาคิดว่าน่าจะมีบุคลิกภาพบางอย่างที่เป็นปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดโรคหัวใจ บางคนนั้นไม่มีปัจจัยเสี่ยง (Risk Factor) ที่เคยเชื่อกันว่าเป็นสาเหตุสำคัญของโรคหัวใจเลย แต่เดิมนั้นพบว่า การมีโคเลสเตอรอลสูง ความดันโลหิตสูง การสูบบุหรี่ การเป็นเบาหวาน และความอ้วน เป็นปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดโรคหัวใจ ดังนั้นเขาจึงใช้เวลา 8 ปี ในการร่วมกันศึกษาและวิจัยบุคลิกภาพของผู้ป่วยโรคหัวใจ และในที่สุดก็พบว่าบุคลิกภาพชนิดหนึ่งซึ่งต่อมาเขาให้ชื่อว่า บุคลิกภาพแบบ เอ และบุคคลที่มีบุคลิกภาพตรงกันข้าม เรียกว่า เป็นบุคลิกภาพแบบ บี การค้นพบบุคลิกภาพแบบเอ นั้นถือว่าการค้นพบที่สำคัญ เพราะบุคลิกภาพแบบเอ เป็นปัจจัยเสี่ยงกว่าปัจจัยทางกายภาพทุกตัว ถ้าเปรียบเทียบระหว่างผู้เป็นโรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง หรือโรคไขมันในหลอดเลือดแดง กับคนที่มีบุคลิกภาพแบบเอ แล้วคนที่มีบุคลิกภาพแบบเอ จะถือว่าเป็นปัจจัยเสี่ยงที่สุดของการเกิดโรคหัวใจ (รังสิต หรรษะกุก. 2532 : 10)

จากประวัติความเป็นมาของการศึกษาบุคลิกภาพแบบเอ และแบบบี นั้น ฟรีดแมน และโรสแมน (Friedman and Roseman. 1974 : 164) สรุปลักษณะของบุคลิกภาพแบบเอ และบุคลิกภาพแบบบี ได้ดังนี้

บุคลิกภาพแบบเอ (Type A Behavior Pattern Personality)

หมายถึง บุคคลที่มีบุคลิกภาพเร่งร้อน ชอบแข่งขันและก้าวร้าว ชอบทำงานให้ได้มาก ๆ ในเวลาน้อย ๆ มีความรู้สึกที่เวลาผ่านไปอย่างรวดเร็ว มีความพยายามมากในการทำงาน

อย่างใดอย่างหนึ่งให้ประสบความสำเร็จ ขอบฟ้าอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผล ขอบทำงานด้วยความรวดเร็ว ทนไม่ได้อะกับการทำงานที่ล่าช้า มีความต้องการพักผ่อนน้อยกว่าคนอื่น และถูกกระตุ้นให้เกิดความรู้สึกโกรธและก้าวร้าวได้ง่าย

บุคลิกภาพแบบบี (Type B Behavior Pattern Personality) บุคคลที่มีบุคลิกภาพที่มีความผ่อนคลาย ไม่รีบร้อนและไม่ก้าวร้าว มีลักษณะเรื่อย ๆ เนื่อย ๆ ชอบการพักผ่อนและดำเนินชีวิตแบบง่าย ๆ ไม่ชอบฝ่าฟันอุปสรรคต่าง ๆ ในการทำงานและไม่ค่อยชอบการที่ต้องทำงานในเวลาอันรีบด่วน

การวัดบุคลิกภาพแบบเอ และบุคลิกภาพแบบบี แบบวัดบุคลิกภาพทั้ง 2 แบบนี้ในปัจจุบันมี 3 แบบวัดคือ

แบบวัดที่ 1 แบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง (Structured Interview ST) ประกอบด้วยคำถาม 25 ข้อ เป็นการถามโดยให้ผู้ตอบรายงานพฤติกรรมตนเองในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ทำให้คนที่มีบุคลิกภาพแบบเอ ไม่สามารถทนได้ เช่น สถานการณ์ที่ทำให้โกรธ สถานการณ์ที่มีการแข่งขันอย่างมาก แบบสัมภาษณ์นี้เป็นการวัดการแสดงออกทางด้านกายภาพ

แบบวัดที่ 2 มาตรฐานวัดลักษณะบุคลิกภาพแบบเอ ของแฟรมมิงแฮม (Framingham Type A Scale : FTAS) เป็นแบบวัดรายงานของตนเอง เช่นเดียวกับแบบที่ 1 ประกอบด้วยคำถาม 10 ข้อ วัดทางด้านแรงจูงใจสัมฤทธิ์ การมีความรู้สึกที่เวลาผ่านไปอย่างรวดเร็ว และการรับรู้ที่มีความกดดันในการทำงาน

แบบวัดที่ 3 แบบสำรวจการกระทำกิจกรรมของเจนกินส์ (Jenkins Activity Survey หรือ JAS) ซึ่งอัจฉรา วงศ์วัฒนามงคล (2533 : 21) และชุมพูนุท พงษ์ศิริ (2535 : 8 - 9) ได้ปรับปรุงเป็นแบบสอบถามประกอบด้วยคำถาม 20 ข้อ เป็นแบบสอบถามแบบปรนัยได้วิเคราะห์คุณภาพแล้วปรากฏว่า คนที่ได้คะแนนจากแบบสอบถามนี้สูงจะเป็นบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบเอ ส่วนผู้ที่ได้คะแนนแบบวัดนี้ต่ำจะเป็นบุคลิกภาพแบบบี แบบวัดนี้จะวัดความรู้สึกที่มีต่อสถานการณ์ต่าง ๆ โดยเฉพาะสถานการณ์ในการทำงาน ความกดดันในการทำงาน และสถานการณ์การแข่งขัน

จากการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ พอสรุปได้ว่า บุคลิกภาพหมายถึง ลักษณะเฉพาะของบุคคลที่แสดงออกด้านการกระทำ และความคิดเห็นทั้งที่เปิดเผยและซ่อนเร้นอยู่ภายใน

เป็นผลจากพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม บุคลิกภาพจะมีการพัฒนาไปตลอดช่วงชีวิตของบุคคลแต่ละบุคคล ตั้งแต่วัยเด็กไปสู่วัยชรา ส่วนต่าง ๆ ของบุคลิกภาพ ได้แก่ อุนิสัย ความสนใจ ทักษะ ทักษะการปรับตัว และโครงสร้างของร่างกาย โดยวัดบุคลิกภาพได้ 2 แบบ คือ บุคลิกภาพแบบเอและแบบบี

จะเห็นได้ว่า วิธีการปรับตัวเป็นส่วนหนึ่งของบุคลิกภาพ ตัวแปรด้านบุคลิกภาพจึงมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเผชิญปัญหา ดังนั้นตัวแปรด้านบุคลิกภาพน่าจะสามารถทำนายการเผชิญปัญหาได้

7. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมของวิทยาลัย

7.1 ความหมายของสภาพแวดล้อมวิทยาลัย

สภาพแวดล้อมวิทยาลัย (College Environment) ได้มีผู้ให้ทัศนะไว้แตกต่างกันไปหลายท่าน เป็นต้นว่า แอสติน (วิลเวอร์ธ พิริยานุวัฒน์ และสมหวัง พิริยานุวัฒน์. 2519 : 31 ; อ้างอิงมาจาก Astin. 1971) ได้ให้คำนิยามของสภาพแวดล้อมในเชิงสิ่งเร้าว่า หมายถึง พฤติกรรม เหตุการณ์หรือคุณลักษณะใด ๆ ของสถาบันที่สังเกตเห็นได้ อันก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับการรับรู้ด้านประสาทสัมผัสของมวลสมาชิกในวิทยาลัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งนิสิตนักศึกษา สภาพที่เป็นอยู่หรือสิ่งที่เกิดขึ้นเหล่านี้สามารถตรวจสอบได้โดยการสังเกตอิสระ

มีผู้ให้ความหมายของสภาพแวดล้อมวิทยาลัย ซึ่งมีความหมายแปลกแยกจากที่กล่าวมาแล้วอีกหลายท่าน ได้แก่ อรรถพร คุณพันธ์ (2521 : 24) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัย หมายถึง การรับรู้และความประทับใจของนักศึกษาที่มีต่อลักษณะต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย ได้แก่ ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย การบริหาร บรรยากาศในการเรียนการสอน พฤติกรรมเกี่ยวกับเพื่อน และอาคารสถานที่ ซึ่งมีอิทธิพลต่อชีวิตความเป็นอยู่และการพัฒนาของสมาชิกในมหาวิทยาลัย ลักษณะต่าง ๆ เหล่านี้สามารถตรวจสอบได้ ซึ่งนิยามนี้คล้ายคลึงกับนิยามของ นัยนา อ้างสันติกุล (2522 : 17) ที่ว่าสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยหมายถึง สภาพแวดล้อมใด ๆ ที่นักศึกษารับรู้ และก่อให้เกิดผลในทางส่งเสริมหรือขัดขวางความก้าวหน้าของการพัฒนาความรู้ ความคิด ทักษะ และทักษะในวิชาชีพที่ตนกำลังศึกษาเล่าเรียน

นอกจากนี้ คุษณิ สรรประดิษฐ์ (2529 : 7) ได้ให้ความหมายของสภาพแวดล้อมสถาบันการศึกษาพยาบาลไว้ว่า หมายถึง ลักษณะสภาพการณ์ต่าง ๆ ภายในสถาบันการศึกษาพยาบาลในการที่จะส่งเสริมและเอื้ออำนวยต่อการศึกษาค้นคว้าและพัฒนาการทุกด้านของมวลสมาชิก ซึ่งแตกต่างกับ สุวรรณ สุขสมศักดิ์ (2530 : 10) ที่ได้นิยามความหมายของสภาพแวดล้อมวิทยาลัยว่า หมายถึง สิ่งเร้าที่มีศักยภาพ ได้แก่ บุคคล สิ่งของ วัตถุ สถานการณ์ทั้งที่เป็นรูปธรรม แนวความคิด ความรู้สึก บรรยากาศ ระบบการศึกษา การปกครอง กิจกรรมลักษณะของบริเวณอาคารสถานที่ และสิ่งต่าง ๆ ทัวไป ซึ่งมีอิทธิพลต่อชีวิตความเป็นอยู่และการพัฒนาทุกด้านของนักศึกษาในสถาบันการศึกษา

จากแนวความคิดดังกล่าวทั้งหมดนี้ พอจะสรุปได้ว่า สภาพแวดล้อมวิทยาลัย หมายถึง พฤติกรรม เหตุการณ์ หรือลักษณะใด ๆ ภายในวิทยาลัยที่จะส่งเสริมและเอื้ออำนวยต่อการศึกษาค้นคว้าและพัฒนาการทุกด้านของนักศึกษา ซึ่งได้แก่ สภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมและบริการและด้านอาคารสถานที่ การที่นิสิตนักศึกษาจะประสบความสำเร็จทั้งในด้านการศึกษาและพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ทั้งในด้านความรู้ ความคิด ทักษะ ทักษะ ตลอดจนทักษะวิชาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น วิทยาลัยจำเป็นต้องมีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมเอื้อต่อการเรียนรู้และการพัฒนาการของนักศึกษา ทั้งนี้เพื่อให้ได้ผลผลิตคือบัณฑิตหรือบุคลากรที่มีคุณภาพต่อสังคมต่อไป ดังที่ แอสติน (Astin. 1968 : 48) ได้กล่าวไว้ว่า หน้าที่สำคัญของสถาบันอุดมศึกษา คือ จะต้องพัฒนานักศึกษาให้เป็นผู้มีคุณภาพ

7.2 ความสำคัญของสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยที่มีต่อนักศึกษา

สถาบันการศึกษาใด ๆ ก็ตาม กลุ่มนิสิตนักศึกษาเป็นกลุ่มบุคลากรที่สำคัญและมีจำนวนมากที่สุด ฉะนั้นสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยจึงมุ่งเน้นในส่วนที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษาเป็นประการสำคัญ ในการที่จะเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ ความสะดวกในความเป็นอยู่สนับสนุนการตลอดจนพัฒนาการทุกด้านของนักศึกษา ซึ่งทำให้นักศึกษาบรรลุสัมฤทธิ์ผลได้รวดเร็วยิ่งขึ้นตามที่อรพันธุ์ ประสิทธิ์รัตน์ (2533 : 9 - 10) ได้แสดงความคิดเห็นไว้ว่า สภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยเป็นเรื่องสำคัญเรื่องหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงจนเป็นการเรียนรู้ ตามหลักทฤษฎีทางจิตวิทยาที่มีการศึกษาถึงเรื่องพันธกรรมและสิ่งแวดล้อม ทำให้ทราบว่า นอกเหนือจากลักษณะต่าง ๆ ที่ตนได้รับการถ่ายทอดมาทาง

พันธุกรรม ทำให้คนแตกต่างกันแล้ว ยังมีอิทธิพลอื่น ๆ อีกโดยเฉพาะอย่างยิ่งที่สำคัญ ได้แก่ สิ่งแวดล้อม การอบรมเลี้ยงดู การคบเพื่อน การเข้าสังคม การสมาคม ประเพณี วัฒนธรรม ศาสนา ดินฟ้าอากาศ ที่อยู่อาศัย อาหาร น้ำ สื่อมวลชน โรคภัยไข้เจ็บ อุบัติเหตุ ซึ่งเป็นที่ประจักษ์ว่าสภาพแวดล้อมทำให้พฤติกรรมของคนเป็นไปทั้งทางดีหรือร้าย

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้และประสบการณ์ของแต่ละคนนั้นจะแตกต่างกันตามสภาพแวดล้อมของแต่ละคน ประสบการณ์กับการเรียนรู้มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ประสบการณ์เป็นเครื่องมือหรือวิธีการที่ทำให้เกิดการเรียนรู้และขณะเดียวกัน ผลจากการเรียนรู้ทำให้คนมีความรู้ ทักษะ เจตคติ แต่ก็ต้องอาศัยการจัดประสบการณ์ที่ดีพอ จึงจะทำให้คนได้เรียนรู้เป็นผลสำเร็จ ดังนั้น การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียน จึงนับว่าเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนมีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนดี

7.3 วิธีการศึกษาสภาพแวดล้อมวิทยาลัย

วิลเวอร์ธ พิตยานูวัฒน์ และสมหวัง พิตยานูวัฒน์ (2529 : 22 - 23) ได้ศึกษางานเขียนเกี่ยวกับการประเมินผลสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษาของสหรัฐอเมริกา และอธิบายตัวแปรต่าง ๆ ที่ใช้ในการศึกษา ผลการศึกษาพบว่า วิธีการประเมินผลสภาพแวดล้อมมีความแตกต่างกันหลายวิธี สรุปได้ 3 วิธีใหญ่ ๆ คือ

1. วิธีวัดภาพพจน์วิทยาลัย กระทำโดยให้สมาชิกในวิทยาลัย เช่น นักศึกษา อาจารย์ หรือผู้บริหาร รายงานหรือแสดงความรู้สึกประทับใจเกี่ยวกับวิทยาลัยที่ตนสังกัดอยู่ เครื่องมือที่นิยมใช้ประเมินสภาพแวดล้อมวิทยาลัยตามวิธีนี้ ได้แก่ ดัชนีลักษณะวิทยาลัย (The College Characteristics Index หรือ CCI) มาตรฐานวัดสภาพแวดล้อมวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย (The College and University Environment Scales หรือ CUES) และแบบสำรวจหน้าที่ของสถาบัน (The Institutional Functioning Inventory หรือ IFI)

2. วิธีวัดคุณลักษณะส่วนตัวของนักศึกษา ในการประเมินสภาพแวดล้อมวิทยาลัย โดยวิธีนี้มุ่งประเมินหาค่าเฉลี่ยหรือฐานนิยมของคุณลักษณะส่วนตัวของนักศึกษาในแต่ละสถาบัน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ เทคนิคการประเมินสภาพแวดล้อม (The Environmental Assessment Technique หรือ EAT)

3. วิธีวัดสิ่งเร้าเชิงสภาพแวดล้อม การประเมินสภาพแวดล้อมวิทยาลัย โดยมุ่งจัดสภาพแวดล้อมที่เป็นสิ่งเร้านั้น พัฒนาขึ้นบนความเชื่อเบื้องต้นที่ว่า อย่างน้อยที่สุดจะสามารถตีความหมายของข้อมูลที่ได้จากวิธีนี้ในเชิงเหตุผลได้ดีกว่าข้อมูลหรือสภาพแวดล้อมที่วัดได้จากวิธีวัดภาพพจน์วิทยาลัย หรือวิธีวัดคุณลักษณะส่วนตัวของนักศึกษา ความหมายของสภาพแวดล้อมวิทยาลัยในเชิงสิ่งเร้า หมายถึง พฤติกรรม เหตุการณ์ หรือคุณลักษณะใด ๆ ของสถาบันที่สังเกตเห็นได้ อันก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับการรับรู้ด้านประสาทสัมผัสของสมาชิกในวิทยาลัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งนิสิตนักศึกษา สภาพที่เป็นอยู่หรือสิ่งที่เกิดขึ้นเหล่านี้ สามารถจะตรวจสอบได้โดยการสังเกตอิสระ ได้มีการสร้างเครื่องมือในการสำรวจกิจกรรมวิทยาลัย (The Inventory of College Activity หรือ ICA) เพื่อระบุสิ่งเร้าเชิงสภาพแวดล้อมทั้งหลาย สภาพแวดล้อมวิทยาลัยในทัศนะนี้ ได้แก่ สภาพแวดล้อมในห้องเรียน สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการบริหาร สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับเพื่อน และสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับอาคารสถานที่

การวัดสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัย 3 วิธีดังกล่าว เป็นวิธีการวัดของต่างประเทศ สำหรับประเทศไทยได้มีผู้ทำการศึกษาในลักษณะที่ใกล้เคียงกัน ได้แก่

1. การสร้างแบบสำรวจจำแนกตามสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยไทย อรรถพร คุณพันธ์ (2521 : 61 - 68) ได้ทำการสร้างแบบสำรวจ โดยมีความมุ่งหมายเพื่อจำแนกสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยไทย สำหรับเป็นเครื่องมือมาตรฐานในการประเมินสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัย แบบสำรวจที่สร้างขึ้นนี้ ผู้วิจัยได้อาศัยกฎเกณฑ์การสร้างตามแบบมาตราสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัย (The College and University Environment Scales หรือ CUES) และแบบสำรวจกิจกรรมมหาวิทยาลัย (The Inventory of College Activities หรือ ICA) โดยผู้วิจัยได้ตั้งทฤษฎีเฉพาะขึ้น 5 ทฤษฎี แล้วจึงแบ่งองค์ประกอบสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยออกเป็น 5 ด้าน ตามทฤษฎีเฉพาะที่ตั้งขึ้น คือ สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับความประทับใจมหาวิทยาลัย บรรยากาศในการเรียนการสอน ความสัมพันธ์กับเพื่อน บรรยากาศในการบริหารและอาคารสถานที่ ในการหาความเที่ยงของแบบสำรวจดังกล่าว ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 214 คน โดยเป็นนิสิตชั้นปีที่ 1 ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่เรียนในวิชาการการศึกษาทั่วไป ซึ่งได้ค่าความเที่ยงของแบบสำรวจทั้งหมดสูงเพียงพอที่จะใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินผลสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยไทยได้

2. การวิเคราะห์ห้องค้ประกอบสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัย นัยนา
 อ้างสันติกุล (2522 : 70 - 71) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการวิเคราะห์ห้องค้ประกอบสภาพ
 แวดล้อมมหาวิทยาลัยไทย ที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจากนิสิตระดับปริญญาตรี
 คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ และคณะวิทยาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
 มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรและจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 จำนวน 704 คน ผลการศึกษาพบว่า สภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ทาง
 วิชาการของนิสิตนักศึกษา ประกอบด้วยบรรยากาศทางการเรียน การเข้าร่วมกิจกรรมเสริม
 หลักสูตร บุคลิกภาพเพื่อนสนิท บรรยากาศทางวิชาการ อาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก
 จากวิธีการศึกษาสภาพแวดล้อมวิทยาลัยหลาย ๆ วิธี ทั้งของต่างประเทศ
 และของประเทศไทยดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยได้แนวความคิดในการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการ
 ศึกษา โดยอาศัยวิธีวัดสิ่งเร้าเชิงสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยไทย และองค์ประกอบสภาพแวดล้อม
 มหาวิทยาลัย เป็นแนวทางในการศึกษาสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสรีรัษฎา
 โดยได้ศึกษาสภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมและบริการและด้านอาคารสถานที่

7.4 สภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน

การเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาเป็นไปเพื่อพัฒนากำลังคน ซึ่งนับว่ามี
 ความสำคัญยิ่งต่อการเรียนการสอนในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา ปรากฏว่ายังคงใช้วิธีการบรรยายเป็น
 หลัก การใช้สื่อการสอนมีแต่ยังไม่สามารถกระตุ้นการเรียนรู้ได้เท่าที่ต้องการ การใช้วิธีการสอน
 ชนิดต่าง ๆ ยังไม่หลากหลาย ยังเน้นตัวผู้สอนมากกว่าตัวผู้เรียน อาจารย์บางส่วนยังขาดความรู้
 ด้านการจัดการเรียนการสอน ได้มีผู้ศึกษารวบรวมไว้ อาทิเช่น ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2524 :
 86) ประเมศร์ ชูนักดี (2527 : 11) และระเบียบ สินปภานนท์ 2531 : 19) สามารถ
 รวบรวมเป็นหมวดหมู่ใหญ่ ๆ ได้ดังนี้คือ

1. รูปแบบที่เน้นตัวผู้สอน เช่น การสอนแบบบรรยาย การสอนแบบ
 อภิปราย
2. รูปแบบที่เน้นเนื้อหาวิชา เช่น การสอนแบบบรรยาย และใช้เอกสาร
 ประกอบการสอน
3. รูปแบบที่เน้นความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน เช่น การสอนแบบสัมมนา
 การสอนแบบอภิปรายกลุ่ม

4. รูปแบบที่เน้นตัวผู้เรียน เช่น การสอนวิทยาศาสตร์ การสอนแบบค้นพบด้วยตนเอง

5. รูปแบบที่เน้นประสบการณ์จำลอง เช่น การสอนแบบปฏิบัติการ การเล่นเกมหรือการสอนแบบเล่นปนเรียน การสอนแบบบทบาทสมมติและสถานการณ์จำลอง

6. รูปแบบเน้นประสบการณ์จริง เช่น การปฏิบัติงานจริง การศึกษานอกสถานที่

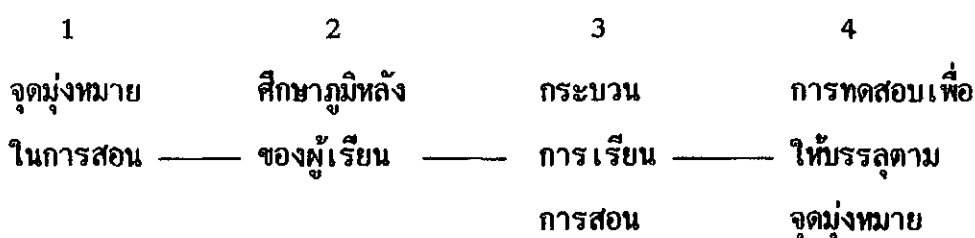
นอกจากนี้ จินตนา ยูนิพันธ์ (2527 : 205 - 218) ได้จัดแบ่งการสอนสำหรับผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาออกเป็น 4 แบบ คือ

1. การสอนกลุ่มใหญ่ (100 คนขึ้นไป) ใช้การสอนแบบบรรยาย
2. การสอนกลุ่มขนาดกลาง (35 - 60 คน) ใช้การสอนแบบบรรยายร่วมกับการอภิปราย
3. การสอนกลุ่มเล็ก (6 - 12 คน) ไม่เกิน 20 คน สำหรับการสอนแบบนี้ใช้มากในการเรียนการสอนทางพยาบาลศาสตร์ เช่น ปรึกษาหารือ การสาธิตการพยาบาล การสัมมนา

4. การสอนเป็นรายบุคคล โดยให้ผู้เรียนมีการเรียนอย่างอิสระ เช่น ชุดการสอน บทเรียนในโปรแกรม การสอนแบบปฏิบัติการในห้องปฏิบัติการ

การสอนทั้ง 4 แบบนี้ อาจารย์เป็นบุคคลสำคัญที่จะโน้มน้าวจิตใจให้ผู้เรียนมีความเลื่อมใสศรัทธาในวิชาชีพ เป็นแบบอย่างที่ดีในด้านวิชาการและการปฏิบัติ นอกจากนี้ อาจารย์จะต้องเป็นผู้สร้างบรรยากาศในการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้สึกอบอุ่นและสนใจอยากเรียน มีการเตรียมพร้อมอยู่เสมอ มีความจริงใจกับผู้เรียน และจะต้องมีความเข้าใจในความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละคน เป็นผู้พัฒนาตนเองอยู่เสมอ และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียนในเรื่องบุคลิกภาพ เกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ นั้น เกลเซอร์ (กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์. 2528 : 131 - 133 ; อ้างอิงมาจาก Glasser. n.d.) ได้สร้างแบบฟอร์มที่ใช้เป็น

พื้นฐานในการสอน ซึ่งสามารถเขียนเป็นแผนผังได้ดังนี้

1. จุดมุ่งหมายในการสอน หมายถึง จุดมุ่งหมายที่อาจารย์ตั้งไว้ก่อนสอนว่า ต้องการให้นักศึกษาเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหลังการเรียนรู้แล้วอย่างไร
2. ศึกษาภูมิหลังของนักศึกษา หมายถึง การที่อาจารย์ต้องทราบก่อนว่า นักศึกษามีพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับวิชาที่จะเรียนมากน้อยเพียงไร
3. กระบวนการเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการที่อาจารย์กำหนดขึ้นเป็นขั้นตอนต่าง ๆ เพื่อให้นักศึกษาสามารถได้เรียนรู้อย่างเข้าใจได้ดียิ่งขึ้น
4. การทดสอบ หมายถึง การที่อาจารย์ทดสอบนักศึกษาหลังจากที่สอนแล้วว่า เกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายหรือยัง

การเรียนการสอนเกี่ยวกับวิชาชีพพยาบาล มีเป้าหมายเพื่อผลิตพยาบาลที่มีคุณภาพมาตรฐานสูงคุณภาพแก่ประชาชนอย่างเพียงพอ และมีประสิทธิภาพ ฉะนั้นการเรียนการสอนจึงเป็นการเตรียมพยาบาลที่มีความสามารถทั้งในด้านวิชาการ ตามลักษณะวิชาชีพและมีความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาล การเรียนการสอนจึงประกอบด้วย ภาคนทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ซึ่งต้องสัมพันธ์และสอดคล้องประสมประสานกัน การศึกษาภาคทฤษฎีจะมุ่งในด้านเนื้อหาและเป็นการศึกษาเกี่ยวกับหลักวิชาการต่าง ๆ ทั้งด้านความรู้ทั่วไปและวิชาชีพ ซึ่งส่วนใหญ่จะใช้วิธีบรรยายและการสาธิต การเรียนการสอนภาคปฏิบัติเป็นการจัดโอกาส เวลา สถานที่ให้นักเรียนพยาบาลได้เรียนรู้ได้ลงมือปฏิบัติในสภาพที่เป็นจริง ได้สังเกต ได้สัมผัส ได้สื่อความหมาย ได้ให้การพยาบาลกับผู้ป่วยและผู้มารับการบริการทั้งในโรงพยาบาล สถานพยาบาลและตามชุมชนทั่วไป ทั้งนี้โดยมีจุดมุ่งหมายให้นักศึกษาได้เกิดทักษะมีความสามารถในการปฏิบัติงาน การจัดระบบการเรียนการสอนที่สอดคล้องกันนั้นมีส่วนสำคัญที่ช่วยให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและบังเกิดผลตามวัตถุประสงค์ องค์ประกอบที่ทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพนั้นประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ที่มีความสอดคล้องและสัมพันธ์กัน ดังที่ จินตนา ยูนิพันธุ์ (2527 : 27 - 33) ได้กล่าวไว้ว่า องค์ประกอบของระบบการเรียนการสอนทางพยาบาลศาสตร์ประกอบด้วย

1. ตัวป้อนระบบการเรียนการสอน ได้แก่
 - 1.1 ผู้สอนหรืออาจารย์พยาบาล
 - 1.2 ผู้เรียนหรือนักศึกษาพยาบาล
 - 1.3 หลักสูตรที่ใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน หรือจัดประสบการณ์ของผู้เรียน ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ
 - 1.4 สิ่งแวดล้อมทางการเรียนการสอน สภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการเรียนการสอนจะครอบคลุมถึงสภาพแวดล้อมทางกายภาพ เช่น สภาพห้องเรียน ขนาดและลักษณะของห้องเรียน แสงสว่างในห้องเรียน อากาศถ่ายเทในห้องเรียน ฯลฯ รวมถึงสิ่งแวดล้อมทางจิตใจและสังคม เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน และสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ
 2. กระบวนการดำเนินการ เป็นการนำตัวป้อนทั้งหมด ซึ่งเป็นทรัพยากรมาก่อให้เกิดผลผลิตที่ต้องการ โดย
 - 2.1 การกำหนดจุดมุ่งหมายทางการเรียนการสอน
 - 2.2 การกำหนดเนื้อหาวิชา
 - 2.3 การดำเนินการสอน
 3. การควบคุม การควบคุมให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ คือ วิธีการประเมินผลการเรียนการสอน
 4. ผลผลิต ผลผลิตของระบบการเรียนการสอนทางพยาบาลศาสตร์ คือ ผู้สำเร็จการศึกษา สามารถปฏิบัติการพยาบาลที่มีคุณภาพ โดยอาศัยความรู้และคุณธรรม มีทัศนคติและค่านิยมที่ดีต่อวิชาชีพ ตลอดจนเป็นผู้รักษาระบบของวิชาชีพ
 5. ข้อมูลย้อนกลับ ได้จากการวิเคราะห์ผลของการประเมินผลการเรียนการสอน เป็นข้อมูลที่ช่วยให้ผู้สอนได้นำไปปรับปรุงแก้ไข ที่ส่วนหนึ่งส่วนใดของระบบ เพื่อทำให้ระบบการเรียนการสอนดำเนินงานต่อไป และได้ผลผลิตที่ตรงกับความต้องการ
- พฤติกรรมและวิธีสอนของอาจารย์ อาจารย์ผู้สอนเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญต่อการเรียนการสอน ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน อาจารย์จะเป็นผู้ส่งเสริมพฤติกรรมด้านการสร้างสรรค์โดยเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แสดงความรู้ความสามารถ แสดงความคิดเห็น และมีส่วนร่วมในการเลือกวิธี โดยอาจารย์เป็นผู้ชี้แนะให้เหมาะสมกับลักษณะเนื้อหาวิชาและ

สภาพของผู้เรียน ดังที่ กูรีน (Guerin. 1981 : 18) ได้กล่าวว่าในการที่จะถ่ายทอดวิชาความรู้และทักษะความชำนาญนั้น อาจารย์พยาบาลจะต้อง

1. คำนึงถึงความรู้สึกละความต้องการของนักศึกษาที่จะสอน
2. รู้ทัศนคติและสภาพแวดล้อมของนักศึกษา
3. อนุญาตให้นักศึกษาเลือกวิธีการและกิจกรรมที่นักศึกษาคิดว่าจะ เป็น

ประโยชน์และประสบผลสำเร็จในการเรียนของนักศึกษาเองได้อย่างอิสระ

4. เชื่อมโยงประสบการณ์หรือความรู้ให้กลมกลืนสอดคล้องกับสถานการณ์

จริง

วิชาชีพพยาบาลเป็นวิชาชีพเชิงปฏิบัติ (Practice - Oriented Discipline) ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนทางพยาบาลศาสตร์จึงประกอบไปด้วยภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ ซึ่งต้องสอดคล้องสัมพันธ์ดังกล่าวแล้ว ในการนี้อาจารย์พยาบาลจะต้องใช้วิธีสอน และกลยุทธ์ในการสอนอย่างมีขั้นตอนด้วยการวางแผนการสอนอย่างรอบคอบ โดยมุ่งวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่แน่ชัด ซึ่งต้องสามารถวัดและประเมินผลการสอนได้ด้วย จะเห็นได้ว่า การปฏิบัติ โดยนัยดังกล่าวจำเป็นต้องอาศัยความรู้ความสามารถของผู้สอนอย่างมาก ผู้สอนต้องใช้วิธีการสอนต่าง ๆ เพื่อให้การเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างจริงจัง ทั้งนี้ต้องสามารถสร้างเสริมทักษะทั้ง 3 ด้าน ให้กับนักศึกษพยาบาล นั่นคือ พุทธิ จิตตะและพลังทักษะ (จินตนา ยูนพันธ์. 2527 : 51 ; อ้างอิงมาจาก Show and Burt. 1979) ได้ศึกษาถึงลักษณะ การเรียนของนักศึกษา ซึ่งมีความแตกต่างกัน 2 แบบ คือ

1. นักศึกษาที่เป็นพวกที่ศึกษาได้ดีในสภาพการณ์ที่มีโครงสร้างชัดเจน

จะมีลักษณะ ดังนี้

- 1.1 การเรียนการสอนขึ้นอยู่กับผู้สอน
- 1.2 เชื่อฟังและคล้อยตามผู้สอน
- 1.3 มีความรู้สึกกังวลใจว่าจะต้องพบปะกับผู้สอนเพื่อกำหนดเกณฑ์

ในการเรียนการสอน

- 1.4 มีความต้องการที่จะรู้เกณฑ์ของผู้สอน
- 1.5 ขึ้นอยู่กับผู้สอนในการที่จะบอกความสำคัญของแต่ละหัวข้อที่

จะสอน

1.6 ขึ้นอยู่กับผู้สอนในการที่จะบอกความสัมพันธ์ของแต่ละหัวข้อที่จะเรียน

2. นักศึกษาที่ศึกษาได้ดีในสภาพการณ์ที่มีโครงสร้างที่ยืดหยุ่นได้จะมีลักษณะดังนี้

- 2.1 ตัดสินใจขบวนการศึกษาของตนเอง
- 2.2 ไม่สนใจหรือบางครั้งอาจจะต่อต้านผู้สอน
- 2.3 สนใจกับเกณฑ์ของตนเอง
- 2.4 ต้องการข้อมูลที่จะช่วยกำหนดเกณฑ์ในการเรียนการสอน
- 2.5 ชอบที่จะศึกษาค้นหาความสัมพันธ์ของแต่ละหัวข้อที่จะเรียน

ด้วยตนเอง

อุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน ในขณะที่วิชาการในสาขาต่าง ๆ เจริญเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็วนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่อาจารย์ผู้สอนจะต้องนำวิทยาศาสตร์และสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ เข้ามาใช้ในการเรียนการสอน อุปกรณ์และสื่อจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในปัจจุบัน เป็นเทคนิคที่จะทำให้ให้นักศึกษาได้เข้าใจเนื้อหาได้มากที่สุด ดังที่ ธนิต พิวัฒน์ (2527 : 47) ได้กล่าวถึงเทคนิคการสอนในระดับอุดมศึกษาประการหนึ่งคือ การใช้สื่อหรือวัสดุทัศนูปกรณ์ในการสอนจะทำให้อาจารย์สามารถสอนได้ครอบคลุมเนื้อหาและนักเรียนสามารถเข้าใจได้อย่างลึกซึ้ง ทั้งนี้สอดคล้องกับที่ท่านผู้รู้หลายท่านได้กล่าวถึงคุณประโยชน์ของสื่อการสอน ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. ช่วยให้คุณภาพการเรียนรู้ดีขึ้น เพราะมีความคิดรวบยอดเดียวกัน เกิดความหมายชัดเจนแก่ผู้เรียน แสดงส่วนลึกลับให้เข้าใจกันดี
2. ช่วยให้เรียนรู้ได้มากในเวลาจำกัด มีประสบการณ์กว้างขวางขึ้น
3. ช่วยเพิ่มความสนใจในกิจกรรมการเรียน เป็นศูนย์ของความสนใจทำให้นักเรียนมีความอยากรู้อยากเห็นมากขึ้น และมีส่วนร่วมในการเรียนอย่างดี
4. ช่วยเพิ่มพูนความจำ ประทับความรู้สึก จดจำสิ่งที่ควรจำไว้ได้นาน
5. ช่วยส่งเสริมการคิด การแก้ปัญหาในกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน
6. ช่วยจัดปัญหาในการเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งที่มีข้อจำกัดต่าง ๆ เช่น วัสดุที่จับต้องได้ง่ายขึ้น และแสดงความหมายของสัญลักษณ์ วัสดุที่เคลื่อนไหวเร็วให้ดูช้าลง
7. ช่วยจัดระบบและเรียงลำดับข้อมูล ทำให้สะดวกในการใช้ตามต้องการ เช่น ฟลิ้ม เทปโทรทัศน์ และคอมพิวเตอร์

8. ช่วยให้เกิดการเรียนรู้แบบเอกัตภาพ ในกรณีที่ต้องการให้นักเรียน
เกิดการเรียนรู้ตามความสามารถเฉพาะตัว

9. ช่วยให้นักเรียนเรียนได้สำเร็จง่ายขึ้น และสอบได้มากขึ้น (เกื้อกุล
คุปรัตน์ และคนอื่น ๆ. ม.ป.ป. : 2525 ; ชิน คล้ายปาน. 2528 : 1 ; ลัดดา สุขปรีดี.
2533 : 62 - 63 ; วาสนา ชาวหา. 2533 : 15)

ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์และนักศึกษา ในการดำเนินกิจการใด ๆ
ก็ตาม ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งที่จะช่วยให้กิจการนั้นสำเร็จลุล่วงไปได้
ด้วยดี ในด้านการเรียนการสอนก็เช่นเดียวกัน ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างอาจารย์ผู้สอนและ
นักศึกษาก็จะช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้บรรยากาศการเรียนรู้ดีขึ้น ทำให้มีความเข้าใจซึ่งกัน
และกัน อาจารย์สามารถเข้าใจปัญหาและสภาพแวดล้อมของนักศึกษาดีขึ้น มีผลทำให้เกิดความ
เห็นใจ ความห่วงใยและความผูกพันอันดีแน่นแฟ้นดังที่ พรชูลี อาชวาร์จ (2525 : 232)
ได้กล่าวว่า

"สถานการณ์ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนที่ดีนั้น ต้องมีความสัมพันธ์อัน
ดีระหว่างอาจารย์และนักศึกษาเป็นสำคัญ" ซึ่งสอดคล้องกับ ไพบูลย์ สีนลารัตน์ (2524 : 49)
ที่ได้ให้ความคิดเห็นว่า ในการเรียนการสอนทุกระดับ นอกจากผู้เรียนต้องการผู้สอนที่มีความรู้ดี
มีประสบการณ์ดีแล้วยังต้องการอาจารย์ที่มีวิธีการสอนที่เป็นกันเอง เข้าใจและเห็นอกเห็นใจ
ผู้เรียน แต่ในขณะเดียวกันก็ควรชี้แนะให้เห็นถึงความถูกต้อง เหมาะสม ให้ข้อคิดชมตรงไปตรงมา
ซึ่งเต็มไปด้วยความหวังดีจะช่วยให้บรรยากาศการเรียนรู้ดีขึ้น นอกจากนี้ มาร์เชล (Marshall.
1974 : 773 - 775) ได้ทำการศึกษาสภาพแวดล้อมที่จะช่วยเสริมการเรียนรู้ในด้านการ
พยาบาลที่เมืองบอสตัน ในปี 1971 พบว่า สิ่งที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ในด้านการพยาบาล คือ
อาจารย์พยาบาลจะต้องเข้าถึงนักศึกษาและยอมรับว่า สัมพันธภาพเป็นส่วนสำคัญที่สุดในการช่วย
แก้ปัญหาต่าง ๆ ของนักศึกษา ต้องเข้าใจสภาพเศรษฐกิจของนักศึกษาแต่ละคนเข้าใจความ
ต้องการและความแตกต่างของนักศึกษา รวมถึงการปฏิบัติตนต่อนักศึกษาด้วย

การวัดและประเมินผล ประการสุดท้ายของกระบวนการเรียนการสอน
ซึ่งจะขาดเสียมิได้คือ การวัดและประเมินผลการศึกษาของนักศึกษา การวัดผลเป็นองค์ประกอบ
อย่างหนึ่งของการจัดการศึกษา ซึ่ง พิตร ทองชั้น (2524 : 5 - 6) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมาย
ของการวัดผลอย่างกว้าง ๆ ว่ามีอยู่ 3 ประการ คือ

1. เพื่อทราบว่า ผู้เรียนได้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษา การวัดทำให้ทราบว่าผู้เรียนมีความรู้มากน้อยเพียงไร อยู่ในระดับไหนของกลุ่ม หรือได้ผลอย่างไร เพื่อจะได้นำผลการวัดนั้นไปใช้ประโยชน์ทางด้านอื่น ๆ เช่น เพื่อการแนะแนว เพื่อเปรียบเทียบหรือเพื่อการบันทึกความเจริญงอกงามของผู้เรียน

2. เพื่อการแก้ไขปรับปรุงการเรียนการสอน จุดมุ่งหมายข้อนี้ เพื่อเน้นว่าการวัดผลเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน จะต้องมีการทำควบคู่กันอยู่เสมอ

3. เพื่อการประเมินผล การวัดผลทุกครั้ง จะต้องมีการประเมินทุกครั้ง เพื่อจะได้ทราบว่าผู้เรียนอยู่ในตำแหน่งใดของกลุ่ม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในสิ่งที่สอน ใครจะเก่งไม่เก่งจะต้องเรียนซ้ำหรือไม่ เหล่านี้จะรู้ได้จะต้องมีการประเมินผลเสียก่อน

การจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้และสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติได้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้นั้น อาจารย์ผู้สอนจะต้องมีความสามารถในการใช้วิธีสอนแบบต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา รู้และเข้าใจธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของนักศึกษา มีการใช้สื่อและอุปกรณ์การสอนที่จะช่วยกระตุ้นให้นักศึกษาสนใจและติดตามบทเรียนได้โดยตลอด จัดหาประสบการณ์จริงให้นักศึกษาพยาบาลได้ฝึกปฏิบัติให้มากที่สุด มีความสัมพันธ์อันดีระหว่างอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษาพยาบาล ตลอดจนมีการวัดและประเมินผลที่ถูกต้องและยุติธรรม องค์ประกอบเหล่านี้มีความสัมพันธ์อันจะก่อให้เกิดความรู้ความสามารถพัฒนาทักษะและทัศนคติแก่นักศึกษาพยาบาลทุกคน

7.5 สภาพแวดล้อมด้านกิจกรรมและบริการ

1. ด้านกิจกรรม

เป้าหมายอย่างหนึ่งของวิทยาลัย คือ การผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพทั้งความเป็นเลิศทางด้านวิชาการ จริยธรรมและการพัฒนาการในทุก ๆ ด้าน ระยะเวลาที่นักศึกษาผ่านเข้ามาในวิทยาลัยคณะ 4 ปี ถึงแม้เป็นระยะเวลาอันสั้น แต่เป็นระยะเวลาที่นักศึกษามีความรู้สึกว่าอิสระที่สุด มีเงินใช้ มีที่พัก มีเวลาว่าง มีพลังที่จะคิด จะทำ และพัฒนาในด้านต่าง ๆ ตรงจุดนี้เองทางวิทยาลัยควรได้ดำเนินการ เพื่อเสริมให้นักศึกษาได้มีการเรียนรู้ นอกเหนือจากการเรียน กระบวนการนั้นคือ กิจกรรม โดยเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่า กิจกรรมนิสิตนักศึกษาเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาคุณสมบัติ เสริมสร้างบุคลิกและสมรรถภาพต่าง ๆ ให้เกิดขึ้นในตัวนิสิต นักศึกษา นอกเหนือไปจากการเรียนในชั้นเรียน (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ. 2525 : 14)

จินตนา ยูนิพันธ์ (2527 : 121) ได้ให้ความหมายของกิจกรรมนักศึกษาไว้ว่า เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นโดยนักศึกษา เพื่อให้ให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์เพื่อพัฒนาตนเองในด้านส่วนตัว อารมณ์ สังคมและด้านวิชาการ เป็นกิจกรรมที่นักศึกษาเข้าร่วมด้วยความสมัครใจ และไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับคะแนนหรือหน่วยกิตใด ๆ การดำเนินการต้องได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์และได้รับการสนับสนุนจากสถาบัน

วัตถุประสงค์ของกิจกรรมนักศึกษาทั่วไป มีดังนี้

1. เพื่อปลูกฝังคุณธรรมแก่นิสิต นักศึกษา
2. เพื่อส่งเสริมความสามัคคีในหมู่นิสิตนักศึกษา
3. เพื่อส่งเสริมกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้เพิ่มประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ

แก่นิสิตนักศึกษา

4. เพื่อปลูกฝังและรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีและเอกลักษณ์อันดีงามของชาติ

5. เพื่อส่งเสริมพละอนามัยและพัฒนาศักยภาพ
6. เพื่อส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษานำเพื่อประโยชน์ร่วมกัน
7. เพื่อเผยแพร่ชื่อเสียงและ เกียรติคุณของสถาบันศึกษา

(สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ.

2525 : 14)

กิจกรรมนักศึกษาที่ทบวงมหาวิทยาลัยให้การสนับสนุน แบ่งเป็น 4 ด้าน
(สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย. 2530 : 3 - 6)

1. ด้านบำเพ็ญประโยชน์หรืออาสาพัฒนาชนบท
2. ด้านศิลปวัฒนธรรม
3. ด้านกีฬา
4. ด้านสัมมนากิจกรรมนิสิตนักศึกษา

กิจกรรมนิสิต นักศึกษา เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาคุณสมบัติ เสริมสร้างบุคลิกภาพ และสมรรถภาพในด้านต่าง ๆ ให้เกิดขึ้นในตัวนิสิตนักศึกษา เพื่อที่จะทำให้นิสิตนักศึกษาสำเร็จเป็นบัณฑิตที่เพียบพร้อมไปด้วยความรู้ความสามารถ มีวิจรรณญาณ เสียสละต่อส่วนรวม มีคุณธรรมและสุขภาพพลานามัยแข็งแรง ซึ่งการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานิสิต

นักศึกษา เป็นการจัดกิจกรรมที่มุ่งถึงการเรียนรู้และประสบการณ์ ซึ่งต้องอาศัยการร่วมมือและความตั้งใจของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ได้แก่ ผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษาทุกคนร่วมกันจัดกิจกรรม เพื่อให้สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนานักศึกษาให้เป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์ทั้งด้านวิชาชีพ สติปัญญา สังคม อารมณ์ ร่างกายและจิตใจ และให้เป็นบุคคลที่มีประโยชน์ต่อสังคมต่อไป

2. ด้านการบริการนักศึกษา

การศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา เป็นส่วนหนึ่งของการต่อสู้ในชีวิตของแต่ละบุคคล ซึ่งมีผลโดยตรงต่อพัฒนาการของนิสิตนักศึกษา สถาบันอุดมศึกษา จึงควรให้หน่วยงาน เพื่อให้บริการแก่นิสิตนักศึกษา ให้เกิดการพัฒนาตามเป้าหมายของการศึกษา (King and Fields. 1980 : 541 - 542)

ความหมายของคำว่า "การบริการนักศึกษา"

กู๊ด (Good. 1975 : 530) ได้ให้ความหมายของการบริการนักศึกษาไว้ว่า การบริการนักศึกษา หมายถึง บริการที่จัดให้นิสิตนักศึกษาเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม เช่น การให้คำปรึกษา 'สวัสดิการนิสิตนักศึกษา การแนะแนวการศึกษาและอาชีพ การจัดงาน บริหารหอพักและที่ปรึกษาองค์การนักศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับสายพิณ ธรรมบำรุง (2527 : 20) ที่ให้ความหมายของการบริการนิสิตนักศึกษาว่า การบริการนิสิตนักศึกษาคือ โปรแกรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนิสิตนักศึกษา ทั้งรายบุคคลและเป็นหมู่คณะในการที่จะช่วยเหลือ สนับสนุน งานด้านวิชาการ สวัสดิการ ความเป็นอยู่และความเป็นประชาธิปไตย อันเกี่ยวข้องกับพื้นฐานทางจิตวิทยา สังคมวิทยา และพฤติกรรมศาสตร์ ทั้งนี้เพื่อความเป็นคนที่สมบูรณ์และเสริมสร้างให้นิสิตนักศึกษามีความสามารถในการเรียนรู้เป็นสำคัญ นอกจากนี้ ระเบียบ สิบแปดฉบับ (2531 : 37) ได้สรุปความหมายของการบริการนักศึกษาซึ่งแตกต่างกันไปว่า การบริการนักศึกษาหมายถึง บริการและกิจกรรมต่าง ๆ ที่สถาบันอุดมศึกษาจัดขึ้นเพื่อช่วยให้นักศึกษามีบรรลุวัตถุประสงค์ คือ การพัฒนาความเป็นคนที่มีความรู้ควบคู่กับการมีมนุษยสัมพันธ์ และการปรับตัวให้เข้ากับคนอื่นได้อย่างมีความสุข

จากความหมายของการบริการนักศึกษาข้างต้น สรุปได้ว่า การบริการนักศึกษาหมายถึง โปรแกรมหรือบริการที่ทางสถาบันจัดขึ้น เพื่อสนองความต้องการของนักศึกษาในด้านสติปัญญา ร่างกาย สังคม และจิตใจ ทั้งนี้เพื่อให้นักศึกษาได้ประสบความสำเร็จตามความมุ่งหมายของตนและสังคม

การบริการนิสิตนักศึกษาเป็นงานที่สำคัญมากอย่างหนึ่ง เพราะเป็นกิจกรรมในชีวิตประจำวันของนิสิตนักศึกษา ขณะศึกษาอยู่ในสถาบัน เป็นส่วนที่ประสานระหว่างชีวิตนอกห้องเรียนและในห้องเรียน ช่วยส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาได้พัฒนาชีวิตให้สมบูรณ์ ทำให้เห็นชีวิตในแนวทางกว้าง สร้างทัศนคติที่ดี และอาจมีผลกระทบต่อสัมฤทธิ์ผลในการเรียนของนิสิตนักศึกษาเหล่านั้นด้วย (วัลลภา เทพหัสดินฯ. 2525 : 41)

หลักของการบริการนักศึกษา วัลลภา เทพหัสดินฯ (2525 : 42)

กล่าวว่า

1. หลักการพัฒนานักศึกษา ควรดำเนินการเพื่อส่งเสริมนักศึกษาให้พัฒนาความเป็นระเบียบเรียบร้อย การรักษาความสะอาด การมีความรับผิดชอบ การมีวินัยในตนเองและมีความคิดในทางสร้างสรรค์สังคม
2. หลักความสะอาดสวยงาม ควรคำนึงถึง ความสะอาดสวยงามของนิสิตนักศึกษามากกว่าความสะอาดสวยงามของตนเอง เช่น เรื่องการให้บริการอาหารและเครื่องดื่มแก่นิสิตนักศึกษา ฯลฯ
3. หลักการประหยัด การบริการบางสิ่งบางอย่างที่เป็นสิ่งไม่จำเป็นหรือเป็นการฟุ่มเฟือย ก็ควรจะงดไม่จำเป็นต้องจัดหาให้
4. หลักการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ บริการสวัสดิการที่จัดให้ควรเป็นสิ่งเอื้อต่อการเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ของนิสิตนักศึกษา ทำให้จิตใจสบายขึ้น อยากเรียนมากขึ้น หรือมีกำลังใจที่จะเรียนยิ่งขึ้น
5. หลักการให้ก่อนขอ ผู้บริหารควรจะต้องสัมผัสสภาพต่าง ๆ ด้วยตนเอง และใช้วิจารณญาณ ถ้าเห็นว่ามีความจำเป็นในข้อใดก็ควรดำเนินการให้โดยมิต้องคอยให้มีการร้องขอ
6. หลักความสามัคคี งานบริการและสวัสดิการที่จัดขึ้น ควรยึดหลักการสร้างมนุษยสัมพันธ์ หรือสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลทุกคนทุกกลุ่ม

3. การบริการหอพัก

หอพักมีความหมายมากสำหรับผู้ที่มิบ้านไกล การเดินทางไม่สะดวก หรือมีภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัด ฉะนั้นหอพักหรือที่พักอาศัยจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างมาก หอพักเป็นส่วนหนึ่งขององค์การในมหาวิทยาลัย ซึ่งมีหน้าที่เทียบได้กับห้องสมุด ห้องปฏิบัติและห้องเรียนโดย

เหตุที่การพัฒนาสังคมเป็นหน้าที่ที่สำคัญของมหาวิทยาลัย และหอพักนั้นย่อมจะเป็นสถานที่ฝึกฝนทักษะทางสังคมได้อย่างดีที่สุด เพื่อให้หอพักได้เป็นศูนย์ของการพัฒนาวิชาการและบุคลิกภาพของผู้อาศัย มหาวิทยาลัยควรสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ อุดหนุนให้การช่วยเหลือด้านอุปกรณ์ เน้นการส่งเสริมให้นักศึกษาได้ประสบการณ์ในการคิด การตัดสินใจและร่วมกันรับผิดชอบในกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะช่วยพัฒนาทั้งด้านสติปัญญา ความคิด พละนามัย ความมีระเบียบวินัย การธำรงรักษาศิลปวัฒนธรรมและศีลธรรม ข้อที่ควรตระหนักคือ หอพักมิใช่เป็นเพียงที่อยู่อาศัยหลับนอนเท่านั้น แต่เป็นศูนย์กลางที่จะสร้างคนให้สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ หอพักจึงเป็นศูนย์การเรียนรู้ที่ห้องเรียนใด ๆ มิอาจให้ได้เท่ากับการเป็นศูนย์การเรียนรู้ที่ผสมผสานความรู้ในวิชาการและความรู้ในการดำรงชีวิตไว้ด้วยกัน (วัลลภา เทพหัสดิน. 2525 : 97 - 105)

วัตถุประสงค์ของหอพัก จิฟฟอร์ด (นิภา พุทธสุวรรณ. 2530 : 16 ; อ้างอิงมาจาก Sifferd. 1969 : 21 - 22) ได้สรุปวัตถุประสงค์ของหอพักไว้ดังนี้

1. เพื่อสร้างสิ่งแวดล้อมทางการศึกษาให้สอดคล้องกับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน
2. เพื่อเปิดโอกาสและส่งเสริมการมีส่วนร่วมในกลุ่มฝึกฝนประชาธิปไตย
3. เพื่อเอื้อหรือผลักดันให้เกิดอุปนิสัยที่ดี และรักษันทนทางการ
4. เพื่อสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาทักษะทางสังคม ทั้งกลุ่มและแต่ละบุคคล
5. เพื่อส่งเสริมการปรับตัวเอง ให้เข้ากับปัญหาในชีวิตประจำวันได้

ดังได้กล่าวแล้วว่า การศึกษาวิชาชีพพยาบาล จำเป็นต้องมีการฝึกปฏิบัติงานทั้งกลางวันและกลางคืน โดยการหมุนเวียนเป็น 3 รอบ คือ รอบเช้า รอบบ่าย และรอบดึก ฉะนั้นทางวิทยาลัยพยาบาลจึงได้จัดให้มีหอพักไว้บริการให้นักศึกษาพยาบาล ทั้ง 4 ชั้นปี โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งนี้เพื่อช่วยให้นักศึกษาได้มีที่พักอาศัยที่สะดวกสบาย และปลอดภัยในการเดินทางไปฝึกปฏิบัติงาน และเพื่อเป็นการสร้างนิสัยที่เป็นระเบียบเรียบร้อย ตลอดจนการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น

4. การบริการสุขภาพอนามัย

บริการนี้จัดขึ้นเพื่อดูแล รักษา ตลอดจนการป้องกันและแนะนำ นักศึกษาเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพของตนเองและของชุมชน ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อให้ นักศึกษามี สุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์ ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บที่จะบั่นทอนความสามารถในการเรียนของ นักศึกษา ดังนั้น การจัดและดำเนินงานเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย จึงมีความสำคัญมาก ดังที่ ขวลิต พุทธวงศ์ (2528 : 34) ได้สรุปความสำคัญไว้ดังนี้

1. ช่วยให้ได้มีสุขภาพแข็งแรง สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจและ สังคมอันจะมีผลช่วยให้เด็กมีความตั้งใจในการศึกษาเล่าเรียน มีความเจริญทางสมองสูง ทำให้เกิดสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนได้ดี

2. ช่วยปลูกฝังสร้างเสริมสุนทรีย์ และเจตคติให้แก่เด็กตั้งแต่เล็ก พฤติกรรมทางด้านอนามัย เหล่านี้ก็จะติดตัวเด็กไปจนโต เมื่อเป็นผู้ใหญ่ก็จะเป็นผู้มีพฤติกรรมทาง ด้านสุขภาพอนามัยที่ดีและถูกต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในสังคม

3. ช่วยให้อายุยืน การที่คนเรามีสุขภาพอนามัยดีจะลดอัตราการ ตายให้น้อยลงมนุษย์เราก็จะมีอายุยืนยาวขึ้น ตลอดจนการลดการเจ็บป่วยและการรักษาพยาบาล ลงไปด้วย

4. ทำให้ฝ่ายที่ทำงานร่วมกันในการที่จะสร้างเสริมสุขภาพที่ดีให้แก่ เด็กมีความเข้าใจดีต่อกัน ร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ต่างฝ่ายต่างเข้าใจบทบาทหน้าที่ความ รับผิดชอบของตนและพยายามทำหน้าที่ของตนให้ดีที่สุด

ในวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสรีรัษฎานั้น ได้จัดให้มีบริการเกี่ยว กับสุขภาพอนามัยสำหรับนักศึกษาพยาบาล ดังนี้

1. มียาสามัญประจำบ้าน และห้องสุขภาพไว้สำหรับนักศึกษาที่เจ็บ ป่วยเล็กน้อย

2. มีห้องนอนพักแยกต่างหากไว้กรณีนักศึกษาที่เจ็บป่วยที่ห้องสุขภาพ

3. กรณีที่นักศึกษาเจ็บป่วยมาก จะมีผู้พาไปรับการตรวจรักษาที่โรง พยาบาลพระนั่งเกล้า และโรงพยาบาลราชวิถี และถ้ามีความจำเป็นต้องซื้อยาพิเศษที่จะต้องเสีย เงินทางเจ้าหน้าที่ก็จะประสานงานกับนักสังคมสงเคราะห์ของโรงพยาบาลดังกล่าวให้ช่วยดำเนินการให้

4. กรณีที่ต้องนอนพักรักษาตัวในโรงพยาบาล ทางโรงพยาบาล พระนั่งเกล้าและโรงพยาบาลราชวิถี จะดำเนินการความสะดวกจัดเตียงนอนให้ โดยที่นักศึกษาไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งสิ้น

5. การบริการให้คำปรึกษาและแนะนํา

บริการสำคัญประเภทหนึ่งที่สถาบันอุดมศึกษาควรจัดให้นักศึกษาได้แก่ การให้คำปรึกษาและแนะนํา ในชีวิตประจำวันของนักศึกษานั้นจะต้องเผชิญกับปัญหามากมาย นับตั้งแต่เรื่องเล็กน้อยจนกระทั่งถึงเรื่องใหญ่ ในการนี้นักศึกษาจำเป็นต้องได้รับคำปรึกษาและคำแนะนำจากผู้ใกล้ชิด ซึ่งได้แก่ อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา จะต้องเป็นผู้ที่มีความรอบรู้ มีบุคลิกภาพที่อบอุ่น เป็นแม่เหล็กดึงดูดให้นักศึกษาเข้ามาหา และที่สำคัญที่สุด นักศึกษาจะต้องไว้วางใจ (พจน์ สะเพียรชัย. 2525 : 21) โดยทั่วไปแล้วมหาวิทยาลัยมักจะกำหนดให้นักศึกษา ประมาณ 8 - 10 คน อยู่ในความดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษาคนหนึ่ง (พล แสงสว่าง. 2530 : 4) นอกจากนี้แล้วมหาวิทยาลัยบางแห่งได้มีการจัดบริการกลางไว้อีกในรูปของศูนย์ต่าง ๆ เพื่อให้นักศึกษาจะได้รับคำปรึกษาหารือและได้รับคำแนะนำอย่างใกล้ชิดจากบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ ซึ่งเป็นหลักประกันความสำเร็จของนักศึกษาในด้านการศึกษา อาชีพ สังคม และส่วนตัว

จุดมุ่งหมายของการบริการให้คำปรึกษาและการให้คำแนะนำ

1. เพื่อช่วยให้นักศึกษาทุกคนได้จัดสถานการณ์ในการเรียน โอกาสในการศึกษาและให้นักศึกษาได้ศึกษาเล่าเรียนตามความต้องการ ความสามารถและความสนใจของตน
2. เพื่อช่วยให้นักศึกษาได้มีการตระหนักรู้ในตนเอง รวมทั้งรู้ปัญหาส่วนตัวของนักศึกษาเอง ทั้งนี้เป็นสิ่งนอกเหนือจากปัญหาของการศึกษาและอาชีพ
3. เพื่อช่วยนักศึกษาที่ไม่สามารถจะเอาชนะอุปสรรคของตนเอง พร้อมกันนั้นก็ช่วยให้นักศึกษาดังกล่าวสามารถพัฒนาศักยภาพในทางด้านการเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
4. เพื่อให้ความรัก ความเข้าใจ และให้การสนับสนุนทางด้านจิตใจ ตลอดจนให้สวัสดิการโดยทั่วไป แก่นักศึกษาในการต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งความสำเร็จและการปกครองตนเองในมหาวิทยาลัย (พล แสงสว่าง. 2530 : 4 - 5)

การดำเนินการเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาและแนะนำในวิทยาลัย
พยาบาลบรมราชชนนีสรีรุธัญญานัน ได้จัดให้มีอาจารย์ที่ปรึกษาสำหรับนักศึกษาพยาบาล โดยกำหนด
นักศึกษา 8 - 10 คน อยู่ในความดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษาหนึ่งคน ทั้งนี้เพื่อเป็นการเปิดโอกาส
ให้นักศึกษาพยาบาลที่มีปัญหาได้เข้ามาปรึกษาหารือในลักษณะที่เป็นกันเองในทุก ๆ เรื่อง ซึ่ง
อาจารย์ที่ปรึกษาจะเป็นผู้ชี้แนะ เพื่อให้นักศึกษาสามารถแก้ปัญหาของตนเองได้ด้วยความมั่นใจ
ภูมิใจ วิธีให้คำปรึกษาหารืออาจทำได้หลายทาง เช่น การชี้แนะแนวทางที่จะแก้ปัญหาหรือการช่วย
ติดต่อประสานงานในเรื่องต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหา

สรุปได้ว่า การบริการนักศึกษาเป็นงานหลักที่จะถูกกละเลยมิได้
ทั้งจากอาจารย์ ผู้บริหารและบุคลากรในสถาบัน เพราะงานนั้นเป็นงานที่ทุกฝ่ายจะต้องมีส่วน
เกี่ยวข้อง และมีส่วนช่วยให้สถาบันเจริญก้าวหน้าต่อไป สมตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ นอกจากนี้
ยังมีผลกระทบโดยตรงต่อการสร้างและพัฒนาบัณฑิตที่มีคุณลักษณะที่เปี่ยมไปด้วยความรู้ความ
สามารถ มีจิตใจสูงและสามารถดำรงตนอย่างมีประโยชน์เป็นที่พึงประสงค์ของสังคมไทยต่อไป

7.6 สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่

สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ เป็นสภาพแวดล้อมซึ่งเกี่ยวข้องกับธรรมชาติ
หรือปัจจัยด้านวัตถุที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ ลักษณะและสภาพของอาคารสถานที่ต่าง ๆ เช่น
ห้องเรียน อาคารที่พักอาศัย โรงอาหาร สถานที่ฝึกปฏิบัติงาน ห้องสมุด ห้องน้ำ สนามกีฬา
สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ และบริเวณทั้งหมดของสถาบัน ซึ่งเป็นสภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อนักศึกษา
ทุกคน การสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีในวิทยาลัยเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องคำนึงถึงและดำเนินการ
อย่างจริงจัง เพราะสิ่งแวดล้อมภายในวิทยาลัยมีส่วนสัมพันธ์กับทัศนคติและพฤติกรรมของนักศึกษา
อยู่มาก ลักษณะรูปร่าง ความสวยงาม และการจัดสภาพอาคารสถานที่ ที่มีผลต่อกิจกรรมและ
พฤติกรรมตอบสนองของนักศึกษาด้วย ซึ่งสอดคล้องกับวิจิตร วรุตบางกูร (2524 : 151 - 152)
ได้กล่าวว่า "โชคยังดีที่มีวิจัยอยู่เล่มหนึ่ง ซึ่งแสดงให้เห็นถึงผลกระทบของการตกแต่งบริเวณที่มี
ต่อความรู้สึกและพฤติกรรมของมนุษย์ เปรียบเทียบให้เห็นพฤติกรรมตรงกันข้ามเมื่อมีคน (หรือสัตว์)
เพิ่มมากขึ้นให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ทางด้านจิตวิทยาที่เกี่ยวกับสถาปัตยกรรมพฤติกรรมของคนต่าง
เชื้อชาติที่มีต่อการจัดสิ่งแวดล้อม" หากวิทยาลัยมีสิ่งแวดล้อมที่อยู่ในสภาพสดชื่น ร่มเย็น น่าอยู่
น่าอาศัย มีสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นข้อคิด คติ ข้อเตือนใจ สิ่งเหล่านี้จะแทรกซึมเข้าไปในจิตใจของ
นักศึกษาทีละเล็กละน้อย จนในที่สุดจะกลายเป็นการปฏิบัติที่เป็นนิสัยติดตัว ทั้งนี้สอดคล้องกับ

คำกล่าวของเชอร์ซิล (เมธี ปิณฑานนท์. 2528 : 174 ; อ้างอิงมาจาก Shershil. n.d.) ได้กล่าวไว้ว่า "We shape our building and then they shape us" ซึ่งหมายถึง มนุษย์มีอิทธิพลที่จะสร้างอาคาร สถานที่อย่างไรก็ได้และในทางอ้อมเดียวกัน อาคารสถานที่เหล่านั้นก็มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์ที่อาศัยอยู่หรือใช้ประโยชน์ในอาคารสถานที่นั้น"

สภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยจะสมบูรณ์แบบสนับสนุนการเรียนของนักศึกษาให้มากที่สุดนั้น วิจิตร วรุตบางกูร (2524 : 150 - 157) ได้กล่าวว่า ผู้เกี่ยวข้องกับการวางแผนและบำรุงรักษาอาคารสถานที่ จะต้องคำนึงถึงคุณสมบัติของปัจจัย 4 ประการ คือ

1. การจัดบริเวณและความงามของบริเวณ การจัดบริเวณเพื่อการเรียนรู้ เริ่มมีการตื่นตัวและมีความหมายมากขึ้น อาคารเรียนที่ไม่สวยงาม เป็นตัวทำลายสภาพภายนอกและภายในอาคารให้หมดไป นอกจากนี้อาคารเรียนยังมีบทบาทสำคัญในการช่วยพัฒนาการรับรู้เกี่ยวกับความรักสวียรักงามอยู่มาก เพราะนักศึกษาจะต้องใช้เวลาอยู่ในสถานศึกษาเป็นเวลานานถึง 4 ปี ในช่วงเวลานั้นนักศึกษาจะซาบซึ้งต่อความงามของวิทยาลัย หากสภาพของวิทยาลัยไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่ให้เกิดความงามแล้ว นักศึกษาจะเฉยเมย ไม่ยินดียินร้ายกับสภาพของวิทยาลัยที่ไม่สวยงาม เมื่อจบการศึกษาไปแล้วนักศึกษาที่สร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมของตนเอง โดยอาศัยประสบการณ์ที่ได้รับจากวิทยาลัยเป็นส่วนใหญ่ ด้วยเหตุนี้วิทยาลัยจึงควรได้รับการดูแลและเอาใจใส่ให้มีความงามความสะอาดเรียบร้อย เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการกระตุ้นและพัฒนาความต้องการ และความซาบซึ้งในสิ่งสวยงามของนักศึกษาทุกคน

2. แสงสี การมองเห็น และแสงสว่าง เนื่องจากแสงสว่างมีบทบาทสำคัญในการสื่อความรู้ จึงจำเป็นต้องจัดให้แสงสว่างในอาคารเรียน และห้องเรียนมีระดับที่มองเห็นได้ดีซึ่งหมายความว่า มองเห็นได้เร็ว สบายตาและชัดเจน ความเข้มของแสงไม่ใช่ปัจจัยอย่างเดียวที่จะสร้างสภาพเช่นนี้ได้ แต่ความสว่างที่พอดีกับห้องหรือบริเวณการพรางความจ้าของแสงและความเด่นหรือตัดกันระหว่างวัตถุกับสีพื้น จะช่วยให้นักมองเห็นได้ชัด และสบายตาได้เช่นกัน

3. เสียง เสียงภายในห้องเรียนเป็นสิ่งจำเป็นอย่างมาก เสียงดังรบกวนจากบริเวณรอบ ๆ หรือภายนอกห้องเรียน จะทำให้รู้สึกรำคาญ หงุดหงิด เครียด กระวนกระวายใจและเหน็ดเหนื่อย เสียงรบกวนเป็นอุปสรรคต่อความเข้าใจในการสื่อความหมายระหว่างอาจารย์และนักศึกษา การแปลงเสียงพูดให้ดังขึ้นแข่งเสียงรบกวนต่าง ๆ อาจทำให้เหน็ดเหนื่อยและเครียดได้

4. อุณหภูมิและการถ่ายเทอากาศ ในกระบวนปัจจัยแวดล้อมในวิทยาลัยทั้งหมด สิ่งสำคัญที่จะทำให้เกิดความสบายทางร่างกายก็คือ ปัจจัยที่เกี่ยวกับอุณหภูมิและความชื้นในอากาศ โชคดีที่ปัจจุบันนี้มนุษย์เราสามารถควบคุมอากาศและปรับระดับร้อนหนาวภายในอาคารได้ตามที่เราต้องการ

จะเห็นได้ว่า สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ ก็มีอิทธิพลอย่างมากต่อการเรียนการสอนของนิสิตนักศึกษาและคณาจารย์ในสถาบันการศึกษา

จากการศึกษาสภาพแวดล้อมของวิทยาลัย ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ จะแบ่งออกเป็นด้านการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมและบริการ และด้านอาคารสถานที่ พอสรุปได้ว่า สภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยเป็นเรื่องสำคัญเรื่องหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงจนเป็นการเรียนรู้ สภาพแวดล้อมทำให้พฤติกรรมของคนเปลี่ยนแปลงเป็นไปได้ทั้งทางที่ดีหรือทางที่ร้าย ดังนั้นการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมจะช่วยส่งเสริมพัฒนาบุคคลได้ สำหรับนักศึกษาพยาบาล การจัดสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยจึงเป็นสิ่งสำคัญอีกอย่างหนึ่ง ที่จะทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น และมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเผชิญปัญหาของบุคคล ดังนั้นตัวแปรด้านสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยน่าจะสามารถทำนายการเผชิญปัญหาได้

8. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบรรยากาศในครอบครัว

8.1 ความหมายบรรยากาศในครอบครัว

จรรยา เกษศรีสังข์ (2537 : 6 - 7) ให้ความหมายของบรรยากาศในครอบครัว หมายถึง สภาพแวดล้อมทางสังคมของครอบครัว ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว ความรู้สึกของสมาชิกในครอบครัวที่มีต่อการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของครอบครัว การแก้ปัญหาความขัดแย้งของสมาชิกในครอบครัว การมีกิจกรรมทางศาสนาาร่วมกัน และความสำเร็จในชีวิตการงานของสมาชิกในครอบครัว

สัมพันธ์ภาพในครอบครัว มีอิทธิพลอย่างสำคัญต่อพฤติกรรมของบุคคลและการอยู่ร่วมกันในสังคม ในหนังสือประกอบการเรียนวิชาหน้าที่พลเมือง ระดับมัธยมศึกษา ในโครงการพัฒนาการศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาแบบประสม (กรมวิชาการ. 2524 : 36 - 51) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอยู่ร่วมกันภายในครอบครัวว่า "ถ้าการอยู่ร่วมกันใน

ครอบครัวสมบูรณ์ด้วยระเบียบและคุณธรรมอันดีทุกประการแล้ว สมาชิกแต่ละคนก็จะอยู่ในสภาพสมาชิกที่ดีของสังคมที่ใหญ่ขึ้นตามลำดับของความสัมพันธ์กับชีวิตที่มากขึ้น ถ้ามาตรฐานของความประพฤติในครอบครัวที่ดีที่สุดตามอัตภาพของบงตนทั้งกาย วาจา ใจและสติปัญญา แล้วสังคมที่ใหญ่ขึ้น จนกระทั่งถึงระดับชาติบ้านเมืองก็จะมีความสุข" และได้กล่าวถึงลักษณะที่สำคัญในสัมพันธภาพที่ดีของสมาชิกในครอบครัวว่า สัมพันธภาพที่ดีของสมาชิกในครอบครัวขึ้นอยู่กับความร่วมมือร่วมใจของสมาชิกแต่ละคน เพราะความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นในครอบครัวจะช่วยให้ความเป็นอยู่ในครอบครัวราบรื่นและทุกคนมีความสุขกายสบายใจ

8.2 การจำแนกพฤติกรรมที่แสดงออกถึงสัมพันธภาพในครอบครัว

กุลวรรณ วิทยาวงศ์รุจิ (2526 : 5 - 7) ได้จำแนกพฤติกรรมที่แสดงถึงสัมพันธภาพในครอบครัวดังนี้

1. การพักผ่อนร่วมกันในครอบครัว หมายถึง การที่พ่อแม่และลูกได้มีกิจกรรมร่วมกันในการพักผ่อนหย่อนใจเมื่อมีเวลาว่าง
2. การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและรับรู้เรื่องราวต่าง ๆ หมายถึง การที่ลูกได้มีส่วนร่วมกับพ่อแม่ในการแสดงความคิดเห็นและรับรู้เกี่ยวกับทุกสิ่งทุกอย่างในเรื่องราวต่าง ๆ ของพ่อแม่ เช่น ปัญหาทางการเงิน ปัญหาทางการงาน
3. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หมายถึง การที่ลูกได้มีส่วนร่วมกับการตัดสินใจในการตัดสินใจกระทำสิ่งต่าง ๆ ภายในบ้าน เช่น การจัดระเบียบกฎเกณฑ์ภายในบ้าน
4. การเห็นชอบของพ่อแม่ หมายถึง พฤติกรรมที่พ่อแม่แสดงต่อลูกในลักษณะของการเห็นด้วยกับการกระทำ ความคิดเห็นของลูก เช่น การไม่ปฏิเสธข้อเสนอนะ ข้อคิดเห็นหรือการกระทำต่าง ๆ ของลูก
5. ความรักความห่วงใยของพ่อแม่ หมายถึง พฤติกรรมของพ่อแม่ที่ลูกรับรู้ว่าเป็นพฤติกรรมที่แสดงถึงความรัก ความห่วงใยที่มีต่อบุตร เช่น การช่วยเหลือคลายปัญหาต่าง ๆ การให้ความเป็นกันเองกับลูก
6. ความไว้วางใจของพ่อแม่ หมายถึง พฤติกรรมของพ่อแม่ที่แสดงถึงความไว้วางใจในตัวลูกว่า สามารถปฏิบัติตนเองได้อย่างเหมาะสม สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ มีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง

7. การที่พ่อแม่เห็นด้วยกับกิจกรรมของเพื่อน ๆ ของลูก หมายถึง พฤติกรรมของพ่อแม่ที่แสดงถึงการเห็นด้วยกับการที่ลูกไม่มีกิจกรรมกับเพื่อน ๆ โดยที่ไม่ขัดขวาง หรือเป็นอุปสรรคหรือแสดงออกถึงความไม่ไว้วางใจในการไปร่วมกิจกรรม

8. การที่ลูกยอมรับเกณฑ์มาตรฐานของพ่อแม่ หมายถึง การที่ลูกแสดง พฤติกรรมยอมรับมาตรฐานพฤติกรรมต่าง ๆ มาตรฐานการดำรงชีวิตของพ่อแม่ เช่น เห็นด้วยกับ ความคิดเห็นของพ่อแม่ในด้านการเรียนการทำงาน ค่านิยม ทศนคติ และยินยอมกระทำตามเกณฑ์ ที่พ่อแม่กำหนดด้วยความยินดี

9. ความรักและเคารพของลูกที่มีต่อพ่อแม่ หมายถึง พฤติกรรมของลูกที่ แสดงต่อพ่อแม่ ซึ่งเป็นการแสดงถึงความรัก ความเคารพพ่อแม่โดยการเชื่อฟังพ่อแม่ ไม่ขัดใจ ไม่ทำให้พ่อแม่เสียใจ

10. การไม่มีข้อก้าหนดมากเกินไป หมายถึง การที่พ่อแม่ไม่แสดง พฤติกรรมที่เป็นการก้าหนด หรือจำกัดความประพฤติของลูกมากเกินไป

11. การไม่เข้มงวดกวดขันเกี่ยวกับระเบียบวินัยมากเกินไป หมายถึง การที่พ่อแม่ไม่แสดงการกระทำใด ๆ ที่สื่อแสดงถึงความเข้มงวดในระเบียบวินัย เช่น การ ลงโทษอย่างรุนแรง การไม่ยืดหยุ่นในระเบียบวินัย การบังคับให้ลูกปฏิบัติตามระเบียบวินัยอย่าง เคร่งครัดโดยไม่คำนึงถึงความพร้อม

12. การไม่ปกป้องคุ้มครองลูกมากเกินไป หมายถึง พฤติกรรมที่พ่อแม่ แสดงต่อลูกอย่างไม่ปกป้องคุ้มครองลูกมากเกินไป หรือไม่แสดงพฤติกรรมต่าง ๆ เหมือนหนึ่งลูก ไม่มีความสามารถดูแลตนเองได้หรือเหมือนลูกเป็นเด็กเล็ก ๆ

13. การที่พ่อแม่ไม่คอยย้าเตือนถึงความสำเร็จมากเกินไป หมายถึง พ่อ แม่ไม่คอยย้าเตือน หรือรบเร้าให้บุตรได้รับความสำเร็จในการทำงานมากเกินไป เช่น ไม่เคียวเชิญให้ลูกกระทำสิ่งต่าง ๆ มากเกินไป

14. การยินดีให้กำลังใจเพื่อความสำเร็จ หมายถึง การที่พ่อแม่ให้กำลังใจ ส่งเสริมหรือกระตุ้นให้ลูกประสบความสำเร็จในการเรียน การทำงาน ทั้งการกระทำและ ด้วยคำพูด

15. ความกลมเกลียวของพ่อแม่ หมายถึง พฤติกรรมที่พ่อแม่กระทำต่อกัน ในลักษณะที่ไม่มีความขัดแย้งซึ่งกันและกัน มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน มีความรักใคร่สามัคคีกัน ถ้อยทีถ้อยอาศัยกัน

8.3 ปัจจัยที่มีส่วนในการสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัว

จรรยา สุวรรณทัต (2523 : 54 - 56) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีส่วนในการสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัวไว้ดังนี้

1. สถานภาพทางเศรษฐกิจ สังคมของครอบครัว กล่าวคือ ครอบครัวใดที่มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ไม่ขัดสน ย่อมนำมาซึ่งความสงบสุขของครอบครัว เกิดความกลมเกลียวสมัครสมานกัน

2. การรู้จักบทบาทและหน้าที่ของสมาชิกในครอบครัว ตลอดจนสามารถปฏิบัติการได้สอดคล้องกับบทบาทและหน้าที่ของตนเองทั้งพ่อแม่และตัวเด็กเอง

3. การรู้จักลักษณะธรรมชาติและต้องการมูลฐานของเด็ก พ่อแม่ที่พยายามเข้าใจในลักษณะธรรมชาติของการเจริญเติบโต และมีความพร้อมที่จะช่วยเหลือเด็กเมื่อเกิดปัญหา ย่อมมีส่วนช่วยสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดี

4. ความคงเส้นคงวาของพ่อแม่ในการวางระเบียบวินัย ปัจจัยนี้เน้นว่ามีอิทธิพลมากต่อบรรยากาศในครอบครัว โดยเฉพาะวัยรุ่นซึ่งมีความอดทนน้อยต่อการไม่คงเส้นคงวาของพ่อแม่ ซึ่งเป็นต้นเหตุให้เกิดความคลอนแคลนในการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างพ่อแม่ลูก จะเห็นว่าสภาพภายในบ้านจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของเด็ก โดยการที่เด็กจะรับเอาทัศนคติ ค่านิยม แนวปฏิบัติ จากบิดามารดาหรือญาติพี่น้อง (ประทีน มหาจันทร์.

2521 : 63) ส่วนทางด้านบทบาทนั้น มีค (Kando. 1971 : 178 ; citing Meed. 1934) กล่าวว่า จากการปฏิสัมพันธ์เด็กจะเกิดการเรียนรู้ที่จะสวมบทบาทของบุคคลที่อยู่ใกล้ชิด เริ่มต้นด้วยการสวมบทบาทของพ่อแม่ โดยเด็กจะยอมรับเอาเอกลักษณ์ (Identity) ของบิดามารดา และยึดถือเป็นโลกของตัวเอง ขณะเดียวกันเด็กก็จะเรียนรู้บทบาทของตัวเองด้วยการสวมบทบาทที่บิดามารดากำหนดให้

โคลแมน และฮัมเมน (พ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2530 : 176 ; อ้างอิงมาจาก Coleman and Hammen. 1974 : 312) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของบรรยากาศในครอบครัวที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาการของเด็ก ซึ่งได้แก่ ความรัก ความอบอุ่น การยอมรับและการยกย่องเด็ก บรรยากาศในครอบครัว ซึ่งประกอบด้วยความรัก ความอบอุ่นและการยอมรับบุคลิกภาพด้วยความเหมาะสม สมเหตุสมผล และสอดคล้องกับสถานการณ์ มีความสำคัญต่อการพัฒนาการและความสมบูรณ์แห่งบุคลิกภาพของสมาชิกในครอบครัวนั้น ๆ

นวลศิริ เปาโรหิตย์ และคนอื่น ๆ (2520 : 197) กล่าวว่า ประสพการณ์ที่เด็กได้รับจากทางบ้าน เป็นสิ่งสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาการทางด้านบุคลิกภาพและการปรับตัวของเด็ก บรรยากาศของบ้านเป็นส่วนสำคัญของพัฒนาการ หากเด็กมาจากบ้านที่มีบรรยากาศดี จะมีความรู้สึกดี และสามารถปรับตัวได้ดีกับสังคมนอกบ้าน

จากข้อความดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า บรรยากาศในครอบครัว ส่งผลต่อพัฒนาการในด้านการสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น บุคลิกภาพและการปรับตัวของสมาชิกในครอบครัว ในการวิจัยครั้งนี้ บรรยากาศในครอบครัวจะหมายถึง สภาพแวดล้อมทางสังคมของครอบครัวที่เกี่ยวข้องกับสมาชิกในครอบครัว ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว ความรู้สึกของสมาชิกในครอบครัวที่มีต่อการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของครอบครัว การแก้ปัญหาความขัดแย้งของสมาชิกในครอบครัว และความสำเร็จในชีวิตการงานของสมาชิกในครอบครัว

จากเอกสารและการศึกษาค้นคว้าข้างต้นนี้ จะเห็นได้ว่าตัวแปรด้านบรรยากาศในครอบครัว มีส่วนเกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพและการปรับตัวของสมาชิกในครอบครัว และการแก้ปัญหาความขัดแย้ง ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการเผชิญปัญหา ดังนั้นตัวแปรด้านบรรยากาศภายในครอบครัวน่าจะสามารถทำนายการเผชิญปัญหาได้

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องระหว่างการเผชิญปัญหา กับเหตุการณ์ในชีวิต

จากการวิจัยของเบล (Bell, 1977 : 136 - 140) พบว่า ผู้ป่วยจิตเวชใช้พฤติกรรมเผชิญภาวะเครียดระยะสั้นมากกว่าผู้ที่มีสุขภาพจิตดี และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างผู้ป่วยจิตเวชและผู้ที่มีสุขภาพจิตดี ซึ่งประสบเหตุการณ์ในชีวิตมาก พบว่าผู้ป่วยจิตเวชจะใช้พฤติกรรมเผชิญภาวะเครียดระยะสั้นมากกว่าผู้ที่มีสุขภาพจิตดี ซึ่งเป็นข้อค้นพบที่สอดคล้องกับแนวคิดที่ว่า พฤติกรรมเผชิญภาวะเครียดที่ไม่เหมาะสม จะเพิ่มโอกาสที่จะเจ็บป่วยทางจิตได้

รัช ชานด์เลอร์ และฮาร์เตอร์ (Ruch, Chandler and Harter, 1980 : 248 - 260) ได้หาความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ในชีวิตกับผลกระทบของการถูกข่มขืน พบว่า หญิงที่ประสบเหตุการณ์ในชีวิตมาก เมื่อถูกข่มขืนจะได้รับผลกระทบจากการถูกข่มขืนมากกว่าหญิงที่ประสบกับเหตุการณ์ในชีวิตน้อยกว่า ซึ่งเขาอธิบายว่าการได้ประสบกับ

เหตุการณ์ในชีวิตมาบ้างจะช่วยให้คุณได้พัฒนาพฤติกรรมการเผชิญปัญหาของตนเอง แต่การประสบกับเหตุการณ์ในชีวิตมากเกินไป จะให้ผลกลับกัน ซึ่งสอดคล้องกับที่ ชิฟส์ (Shieves. 1968 : 235) ได้กล่าวไว้ว่า ถ้าบุคคลประสบกับความเปลี่ยนแปลงในชีวิตหลาย ๆ เหตุการณ์ในระยะอันสั้น บุคคลนั้นจะไม่มีเวลามากพอที่จะปรับปรุงตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง และอาจแสดงพฤติกรรมการเผชิญปัญหาที่ไม่เหมาะสมตามมา

สำหรับในเมืองไทย ศิริพร โอภาสวัตรชัย (2531 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังกับพฤติกรรมเผชิญภาวะเครียดของพยาบาลจิตเวชในการปฏิบัติการ ผลการวิจัยพบว่า เหตุการณ์ในชีวิตของพยาบาลจิตเวชมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมเผชิญความเครียดแบบมุ่งแก้ไขปัญหา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเผชิญภาวะเครียดแบบมุ่งแก้ไขอารมณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จึงสรุปได้ว่า การประสบกับเหตุการณ์ในชีวิตที่รุนแรงมากเป็นระยะเวลานาน ทำให้บุคคลต้องมีการปรับตัว ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ พฤติกรรม และสติปัญญาอย่างมาก จนทำให้ร่างกายมีความเสี่ยงต่อการเกิดโรค การมีพฤติกรรมเผชิญปัญหาที่ไม่เหมาะสม ทำให้จิตใจมีความเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาสุขภาพจิต การได้ประสบกับเหตุการณ์ในชีวิตมาบ้างพอควร และการได้เผชิญกับเหตุการณ์ในชีวิตอย่างสร้างสรรค์ จะช่วยให้คุณได้พัฒนาความมั่นคงทางอารมณ์และความสามารถในการแก้ปัญหา แต่ถ้าเหตุการณ์ในชีวิตเกิดขึ้นมากเกินไป ในช่วงเวลาเดียวกัน อาจจะทำให้การเผชิญปัญหาในระหว่างนั้นไม่เหมาะสมได้ ตัวแปรด้านเหตุการณ์ในชีวิตจึงเป็นตัวแปรที่สำคัญที่ควรจะศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ด้วยตัวแปรหนึ่ง เนื่องจากมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเผชิญปัญหา ดังนั้นตัวแปรด้านเหตุการณ์ในชีวิตน่าจะสามารถทำนายการเผชิญปัญหาได้ และนักศึกษาพยาบาลที่เผชิญเหตุการณ์ในชีวิตปานกลาง ก็จะมีการเผชิญปัญหามากกว่านักศึกษาพยาบาลที่เผชิญเหตุการณ์ในชีวิตมากและน้อย

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องระหว่างการเผชิญปัญหากับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ซูเทอร์แลนด์ (Sutherland. 1952 : 353 - 358) ได้ศึกษานักเรียนชายระดับมัธยมศึกษาเป็นรายบุคคล (Case Study) ที่ประสบความล้มเหลวในการเรียน โดยแบ่งเป็นกลุ่มนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำ โดยอาศัยระดับสติปัญญาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นเกณฑ์ในการแบ่ง เพื่อศึกษาเปรียบเทียบอัตมโนทัศน์ และลักษณะบุคลิกภาพทางด้าน

ของนักเรียนทั้งสองกลุ่ม ผลการศึกษาปรากฏว่า กลุ่มนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีความรู้สึกผิดและมีความวิตกกังวลสูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เทเลอร์ (Taylor. 1964 : 76 - 82) ได้ศึกษาสาเหตุของความไม่สอดคล้องระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กับระดับสติปัญญาของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำกว่าระดับความสามารถ เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างทางด้านบุคลิกภาพของนักเรียนทั้งสองกลุ่ม ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์สูงกว่าระดับความสามารถมีความวิตกกังวลน้อยกว่า และมีความสามารถในการควบคุมตนเองดีกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าระดับความสามารถ

ริงเนสส์ (กุลวรรณ วิทยาวงศ์จุ. 2526 : 22 ; อ้างอิงมาจาก Ringness. 1968 : 140) ได้ศึกษาพบว่า คนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะมีการปรับตัวทางอารมณ์ให้เข้ากับสิ่งต่าง ๆ ได้ดีกว่าคนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ซึ่งอาจจะ เป็นเพราะคนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงได้รับรางวัลทางสังคม มีทัศนคติที่ดีต่อตนเองและคนอื่นในโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของกริลล์ (Grill. 1996 : 144 - 149) ซึ่งพบว่าเด็กที่เรียนดีจะมีความสามารถในการปรับตัวได้ดีกว่าเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และเด็กที่เรียนดียังมีความสามารถในการแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับความกังวลใจได้ดีอีกด้วย

เปรมจิต (เปรมจิต ทศตะ. 2516 : 66 - 71) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการประมาณค่าตน ลักษณะความเป็นผู้นำ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความสามารถในการแก้ปัญหาโดยใช้หลักการ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดอุดรธานี จำนวน 599 คน ผลการศึกษาพบว่า

ความสามารถในการแก้ปัญหาโดยใช้หลักการ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นักเรียนที่มีลักษณะเป็นผู้นำสูง มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและมีความสามารถในการแก้ปัญหาโดยใช้หลักการสูงกว่านักเรียนที่มีลักษณะเป็นผู้นำต่ำ มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, .01 และ .001 ตามลำดับ

➢ วัฒนา พุ่มเล็ก (2513 : 52 - 56) ได้เปรียบเทียบองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกับนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ โดยใช้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มตัวอย่างจำนวน 232 คน ได้ผลการวิจัยว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีปัญหาด้านสุขภาพ ด้านการเงิน ครอบครัว ด้านการวางแผนในอนาคตและด้านอาชีพ ด้านการคบเพื่อนเพศเดียวกันและเพื่อนต่างเพศ มากกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีความสัมพันธ์กันกับบิดามารดา และพี่น้องดีกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับ -

จรรยา เกษศรีสังข์ (2537 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบวิธีการเผชิญปัญหาของนักเรียนนายร้อยตำรวจ ตามตัวแปรด้านระดับชั้นปี บุคลิกภาพ ทักษะติดต่ออาชีพตำรวจ บรรยากาศในครอบครัว และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนนายร้อยตำรวจ ชั้นปีที่ 1 - 4 ปีการศึกษา 2536 จำนวน 316 คน ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า

นักเรียนนายร้อยตำรวจที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน ใช้การเผชิญปัญหาด้านการเรียนภาคทฤษฎี ด้านการเรียนภาคปฏิบัติไม่แตกต่างกัน แต่ใช้วิธีการเผชิญปัญหาด้านส่วนตัวแตกต่างกัน โดยที่ผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงใช้การเผชิญปัญหาแบบสู้ปัญหา ผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำใช้การเผชิญปัญหาแบบรอบคอบ ส่วนผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางใช้การเผชิญปัญหาทั้งแบบสู้ปัญหาและแบบรอบคอบ

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องระหว่างการเผชิญปัญหากับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พอสรุปได้ว่า เด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะมีความวิตกกังวลน้อยกว่า สามารถควบคุมตนเองดีกว่า มีการปรับตัวทางอารมณ์ให้เข้าสิ่งต่าง ๆ ได้ดี มีความสามารถในการแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับความวิตกกังวลใจได้ดี ส่วนเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ จะมีความวิตกกังวลสูง มีความรู้สึกผิด มีปัญหาในการวางแผนเกี่ยวกับอนาคตและด้านอาชีพ มีปัญหาในการคบเพื่อนทั้งเพศเดียวกันและเพศตรงข้าม จะมีภาวะสุขภาพไม่ดี เจ็บป่วยบ่อย นอกจากนี้ยังพบว่าลักษณะความเป็นผู้นำ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวก กับความสามารถในการแก้ปัญหาโดยใช้หลักการ กล่าวคือ เด็กที่มีลักษณะความเป็นผู้นำสูง มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง จะมีความสามารถในการแก้ปัญหา

โดยใช้หลักการสูงกว่าเด็กที่มีลักษณะความเป็นผู้นำต่ำ มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ผลการวิจัยกับนักเรียนนายร้อยตำรวจยังพบว่า ผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงใช้การเผชิญปัญหาแบบสู้ปัญหา ผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำใช้การเผชิญปัญหาแบบรอมชอม ส่วนผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางใช้การเผชิญปัญหาทั้งแบบสู้ปัญหาและแบบรอมชอม

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ตัวแปรด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเผชิญปัญหา ดังนั้นตัวแปรด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนน่าจะสามารถทำนายการเผชิญปัญหาได้ และนักศึกษาพยาบาลที่แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงมีการเผชิญปัญหาดีกว่านักศึกษาพยาบาลที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางและต่ำ

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องระหว่างการเผชิญปัญหากับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

ฟรัสต์ (Frustr. 1966 : 927 - 933) ได้ศึกษาเพื่อใช้แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 9 จำนวน 228 คน พบว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสัมพันธ์กับคะแนนเฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สามารถทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ดี เช่นเดียวกับกับราไฟท์พีย์ ชีวินิตี (2514 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยครูสวนสุนันทา วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา วิทยาลัยครูฉะเชิงเทรา และวิทยาลัยครูนครปฐม จำนวน 240 คน ผลการศึกษพบว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

เปรมจิต ทศตะ (2516 : 66 - 71) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการประมาณค่าตน ลักษณะความเป็นผู้นำ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความสามารถในการแก้ปัญหาโดยใช้หลักการ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 599 คน พบว่าความสามารถในการแก้ปัญหาโดยใช้หลักการ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ พอสรุปได้ว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สามารถทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ดี และความสามารถในการแก้ปัญหาโดยใช้หลักการมีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

จะเห็นได้ว่าตัวแปรด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีส่วนสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถโดยใช้หลักการ ดังนั้นผู้วิจัยจึงคิดว่า ตัวแปรด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ก็น่าจะสามารถทำนายการเพิ่ช้ญปัญหาได้เช่นเดียวกัน และนักศึกษาพยาบาลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงมีการเพิ่ช้ญปัญหาคิ่กว่านักศึกษาพยาบาลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ปานกลางและต่ำ

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องระหว่างการเพิ่ช้ญปัญหาคิ่ระดับชั้นปี

จรรยา เกษศรีสังข์ (2537 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการเพิ่ช้ญปัญหาของนักเรียนนายร้อยตำรวจ ตามตัวแปรด้านระดับชั้นปี บุคลิกภาพ ทศนคติต่อวิชาชีพตำรวจ บรรยาการในครอบครัว และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนนายร้อยตำรวจชั้นปีที่ 1 - 4 โรงเรียนนายร้อยตำรวจ ปีการศึกษา 2536 จำนวน 316 คน ผลการวิจัยด้านระดับชั้นปี พบว่า

นักเรียนนายร้อยตำรวจชั้นปีที่ 1 - 4 ใช้การเพิ่ช้ญปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ชั้นปีที่ 1 ใช้การเพิ่ช้ญปัญหาแบบถอยหนีปัญหา ชั้นปีที่ 2 ใช้การเพิ่ช้ญปัญหาทั้งแบบสู้ปัญหาแบบรอบขอม และแบบหนีปัญหา ส่วนชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ใช้วิธีการเพิ่ช้ญปัญหาแบบสู้ปัญหา

จะเห็นได้ว่า ตัวแปรด้านระดับชั้นปีมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเพิ่ช้ญปัญหา ดังนั้นตัวแปรด้านระดับชั้นปีก็น่าจะสามารถทำนายการเพิ่ช้ญปัญหาได้ และนักศึกษาพยาบาลที่มีระดับชั้นปีสูง มีการเพิ่ช้ญปัญหาคิ่กว่านักศึกษาพยาบาลที่มีระดับชั้นปีต่ำ

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องระหว่างการเพิ่ช้ญปัญหาคิ่สัมพันธ์ภาพกับเพื่อน

จุไร ชุมรม (2526 : 55) ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมสังคมกลุ่มเพื่อนของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร พบว่า นิสิตนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีปฏิสัมพันธ์ต่อสภาพแวดล้อมสังคมกลุ่มเพื่อนมากกว่านิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ โดยมี ความแตกต่างกันในด้านการคบเพื่อน ด้านกิจกรรมสังคมในกลุ่มเพื่อน และด้านการปรับตัว เช่นเดียวกันเดอ คาสเตอร์ (De Caster. 1971 : 5789-A) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ในหมู่เพื่อนกับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักศึกษา พบว่า นักศึกษาที่มีความพอใจในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นมาก มีแนวโน้มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักศึกษาที่มีความพอใจในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นน้อย

เฮิร์ด (Hurd. 1971 : 3793-A) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในมหาวิทยาลัย โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาจากมหาวิทยาลัย จำนวน 206 คน และจากยูนิเวอร์ซิตี (Junior College) จำนวน 147 คน ผลการศึกษาพบว่า การพัฒนาความเป็นตัวของตัวเองจากอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน และการมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนจะมีผลสำคัญต่อเกรดเฉลี่ย

อาห์มาด และฮูด (Ahmad and Hood. 1984 : 498 - 502) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาของสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของนักศึกษามหาวิทยาลัยโอไฮโอ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 1,968 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสำรวจสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ซึ่งได้แบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ ความอดทน และคุณภาพของสัมพันธภาพ ผลปรากฏว่า นักศึกษามีการพัฒนาของสัมพันธภาพระหว่างบุคคลเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตร

บุญนาค คัมภีร์ (2522 : 44 - 45) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความต้องการทางสังคมของวัยรุ่นในวิทยาลัยครู วิทยาลัยอาชีวศึกษา และโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดนครราชสีมา โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 757 คน ผลการวิจัยพบว่า ในด้านสัมพันธภาพกับเพื่อน นักศึกษาต้องการมีเพื่อนสนิทที่สามารถปรึกษาทุกสิ่งทุกอย่างได้ ต้องการเป็นที่ชอบพอของเพื่อนทุกคน

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพกับเพื่อน พอสรุปได้ว่า การพัฒนาวิธีการปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนเป็นสิ่งสำคัญ การสนับสนุนให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตรเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาสัมพันธภาพระหว่างบุคคลได้ นักศึกษามีความต้องการเพื่อนสนิทที่สามารถปรึกษาทุกสิ่งทุกอย่างได้ และยังพบว่านักศึกษาที่มีสัมพันธภาพกับเพื่อนมาก มีแนวโน้มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักศึกษาที่มีสัมพันธภาพกับเพื่อนน้อย

จะเห็นได้ว่า ตัวแปรด้านสัมพันธภาพกับเพื่อน เป็นตัวแปรที่สำคัญอีกตัวแปรหนึ่งซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับการปรับตัวของบุคคล และมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังนั้นตัวแปรด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนน่าจะสามารถทำนายการเผชิญปัญหาได้ และนักศึกษายาบาลที่มีสัมพันธภาพกับเพื่อนดี มีการเผชิญปัญหามากกว่านักศึกษายาบาลที่มีสัมพันธภาพกับเพื่อนปานกลางและไม่ได้

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องระหว่างการเผชิญปัญหากับบุคลิกภาพแบบเอและบุคลิกภาพ

แบบบี

จากการศึกษาของบลูเมนทอลล์ (ชมพูช พงษ์ศิริ. 28 ; อ้างอิงมาจาก Blumenthal. 1978 : 634) ศึกษาบุคลิกภาพแบบเอและแบบบีของนักเรียนชายและหญิง พบว่า เด็กที่มีบุคลิกภาพแบบเอ จะเป็นบุคลิกภาพที่มีความเครียดสูงกว่าเด็กที่มีบุคลิกภาพแบบบี

เคลลี และฮุสตัน (อัจฉรา วงศ์วัฒนามงคล. 2533 : 19 ; อ้างอิงมาจาก Kelly and Houston. 1985) ได้ศึกษาบุคลิกภาพแบบเอและแบบบี โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็น หญิงที่ทำงานนอกบ้าน พบว่าหญิงที่ทำงานนอกบ้านที่มีบุคลิกภาพแบบเอมีระดับการศึกษาสูงกว่าระดับสถานภาพทางอาชีพสูงกว่าหญิงที่ทำงานนอกบ้านที่มีบุคลิกภาพแบบบี และจากการศึกษาโดยใช้ ตัวแปรที่เกี่ยวกับลักษณะการทำงานพบว่า ผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบเอ มีชั่วโมงการทำงานและปริมาณงานที่ทำมากกว่า และยังรายงานว่ามีความสับสนในบทบาทการทำงาน ความตึงเครียดในการ ทำงานและต้องการประสบการณ์การทำงานมากกว่าบุคคลที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบบี

อัจฉรา วงศ์วัฒนามงคล (2533 : 126 - 127) ได้ศึกษาตัวแปรทาง พฤติกรรมศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษา โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 240 คน โดยศึกษาตัวแปร คือ จิตลักษณะพื้นฐานของบุคคล และสภาพแวดล้อมที่มีความสัมพันธ์กับ พฤติกรรมการศึกษาต่อ ในการศึกษาจิตลักษณะพื้นฐานนั้นศึกษาบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบเอ และ บุคลิกภาพแบบบี ซึ่งผลการวิจัยพบว่าผู้ที่มีพฤติกรรมการศึกษาต่อจะมีลักษณะบุคลิกภาพแบบเอ มากกว่าผู้ที่ไม่มีการศึกษาต่อ โดยเฉพาะในกลุ่มคนโสด จะเห็นได้ชัดเจนว่า กลุ่มคนที่มี ครอบครัวแล้ว และคนที่มีบุคลิกภาพแบบเอ จะมีทัศนคติที่ดีต่อการศึกษามากกว่าคนที่มีบุคลิกภาพ แบบบี

จรรยา เกษศรีสังข์ (2537 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบวิธีการเผชิญ ปัญหาของนักเรียนนายร้อยตำรวจ ตามตัวแปรด้านระดับชั้นปี บุคลิกภาพ ทัศนคติต่ออาชีพตำรวจ บรรยากาศในครอบครัว และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ พบว่า นักเรียนนายร้อยตำรวจที่มีบุคลิกภาพแบบเอ มีการเผชิญปัญหาแบบสู้ปัญหา แต่ผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบบี จะมีการเผชิญปัญหาแบบรอบคอบ

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องระหว่างการเผชิญปัญหากับบุคลิกภาพแบบเอและบุคลิกภาพ แบบบี พอสรุปได้ว่า ผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบเอมีความวิตกกังวล มีความตึงเครียด มีระดับการศึกษา

ระดับสถานภาพทางอาชีพสูงกว่า มีชั่วโมงการทำงานและปริมาณงานที่มากกว่าบุคลิภาพแบบบี และยังพบว่า ผู้ที่มีบุคลิภาพแบบเอมีการเผชิญปัญหาแบบสู้ปัญหา แต่ผู้ที่มีบุคลิภาพแบบบีจะมีการเผชิญปัญหาแบบยอม

จะเห็นได้ว่า ตัวแปรด้านบุคลิภาพ มีส่วนเกี่ยวข้องกับความวิตกกังวล ความตึงเครียด และการเผชิญปัญหา ดังนั้นตัวแปรด้านบุคลิภาพน่าจะสามารถทำนายการเผชิญปัญหาได้ และนักศึกษาพยาบาลที่มีบุคลิภาพแบบเอ มีการเผชิญปัญหาดีกว่านักศึกษาพยาบาลที่มีบุคลิภาพแบบบี

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องระหว่างการเผชิญปัญหากับสภาพแวดล้อมของวิทยาลัย

เลย์แมน (Layman. 1975 : 7210-A) ได้ศึกษาทัศนะของนิสิตใหม่ที่มีต่อสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยแห่งรัฐโอกลาโฮมา (Oklahoma State University) ผลการศึกษาพบว่า ความเป็นเลิศทางวิชาการและการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความสัมพันธ์กับนักศึกษาที่เต็มใจเรียนมากกว่านักศึกษาที่ไม่เต็มใจเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังพบอีกว่า การจัดสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยจะส่งผลต่อบุคลิภาพของนักศึกษา ทั้งทางด้านความเป็นเลิศทางวิชาการและความมีระเบียบวินัย สอดคล้องกับ อรพันธุ์ ประสิทธิ์รัตน์ (2533 : 9 - 10) ได้แสดงความคิดเห็นไว้ว่า สภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยเป็นเรื่องสำคัญเรื่องหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งพฤติกรรมที่จะเปลี่ยนแปลงจนเป็นการเรียนรู้

ในส่วนที่เกี่ยวกับการเรียนรู้และประสบการณ์ของแต่ละคนนั้น จะแตกต่างกันตามสภาพแวดล้อมของแต่ละคน ประสบการณ์กับการเรียนรู้มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ประสบการณ์เป็นเครื่องมือหรือวิธีการที่ทำให้เกิดการเรียนรู้และขณะเดียวกัน ผลจากการเรียนรู้ทำให้คนมีความรู้ ทักษะ เจตคติ แต่ก็ต้องอาศัยการจัดประสบการณ์ที่ดีพอ จึงจะทำให้คนได้เรียนรู้เป็นผลสำเร็จ ดังนั้น การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนจึงนับว่าเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดี

สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้องระหว่างการเผชิญปัญหากับสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยได้ว่า การจัดสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยจะส่งผลต่อบุคลิภาพ ต่อพฤติกรรมต่าง ๆ ของนักศึกษา และการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนจะมีส่วนสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดี

จะเห็นว่าตัวแปรด้านสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยมีส่วนเกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพต่อพฤติกรรมต่าง ๆ ของนักศึกษา และการเรียนรู้ ดังนั้นตัวแปรด้านสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยจึงน่าจะสมารถทำนายการเผชิญปัญหาได้ และนักศึกษายาบาลที่มีสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยดีก็น่าจะมีการเผชิญปัญหาดีกว่านักศึกษายาบาลที่มีสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยปานกลางและไม่ดี

8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องระหว่างการเผชิญปัญหากับบรรยากาศในครอบครัว

แชเฟอร์และเบย์เรย์ (Schaefer and Baylay. 1960 : 1 - 6) ได้พบข้อมูลว่า พฤติกรรมของพ่อแม่มีผลต่อการปรับตัวทางด้านอารมณ์และสังคม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ออร์ (Orr. 1978 : 1907-B) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพในครอบครัวและการปรับตัวในด้านเมโนภาพแห่งตนและความมั่นคงทางอารมณ์ ซึ่งพบว่า เด็กวัยรุ่นที่มีการปรับตัวในด้านเมโนภาพแห่งตนและความมั่นคงในอารมณ์ดี เมื่อมีสัมพันธภาพในครอบครัวดีด้วย

มุสเสนและคองเกอร์ (Musen and Conger. 1956 : 256) ได้ทำการศึกษาพบว่า พื้นฐานพฤติกรรมของเด็กเกิดขึ้นจากบรรยากาศภายในบ้าน ถ้าทุกคนในบ้านมีความสัมพันธ์กันดี เด็กก็จะแสดงความเป็นมิตรและมีความสัมพันธ์อันดีกับคนนอกบ้านด้วย แต่ถ้าการกระจายความรักและความอบอุ่นภายในบ้านเป็นไปอย่างไม่ยุติธรรม เช่น บิดามารดาให้ความรักความเอาใจใส่แก่ลูกมากน้อยไม่เท่ากัน จะก่อให้เกิดความเครียดทางจิตและอารมณ์ไม่มั่นคงแก่เด็ก คิดว่าตนไม่ได้รับความอบอุ่นเท่ากับพี่น้องคนอื่น ๆ การที่บิดามารดาแสดงความรักแรงต่อเด็ก แสดงความเกลียดชัง มีผลให้เด็กเกิดความคับข้องใจ มีอารมณ์ไม่มั่นคง เด็กที่ประสบปัญหาดังกล่าวเกิดความเกลียดชังบ้านและจะพยายามออกไปแสวงหาความอบอุ่นนอกบ้าน และจากการศึกษาของ สลอสัน (ประทีน มหาจันทร์. 2521 : 65 ; อ้างอิงมาจาก Slowson. n.d.) พบว่า ร้อยละ 54 ของเด็กเกเร เป็นเด็กที่หนีออกจากบ้าน สำหรับเด็กหญิง ซึ่งขาดความรักและความอบอุ่นภายในบ้าน อาจแสวงหาการทดแทน หรือทำกิจกรรมเพิ่มการชดเชยในโรงเรียน ซึ่งผลดังกล่าวเป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นว่า การเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนของวัยรุ่นนั้น ส่วนหนึ่งมีสาเหตุมาจากการขาดสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัว ,

ผลการศึกษาค้นคว้าของมูส และมูส (Moos and Moos. 1968 : 1 - 2) พบว่า บุคลิกภาพของแต่ละบุคคล บรรยากาศในครอบครัว และการเผชิญปัญหามีความสัมพันธ์กัน

โดยที่บุคคลที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว มีความขัดแย้งในใจ มักจะมาจากครอบครัวที่ปฏิเสธหรือไม่ยอมรับบุตรหรือธิดา ครอบครัวที่ปล่อยปละละเลยบุตรมากเกินไป หรือครอบครัวที่ควบคุมบุตรมากเกินไป ทำให้บุตรหรือธิดาที่เป็นสมาชิกของครอบครัวนั้นมีการเผชิญปัญหาที่ไม่เหมาะสม เช่น มักจะแสดงอารมณ์โกรธ สู้อุบายโดยไม่มีเหตุผลหรือบางครั้งอาจจะใช้วิธีการลี้ภัยในการเผชิญปัญหา ส่วนครอบครัวที่มีบรรยากาศของความรัก เอื้ออาทร ให้ความอบอุ่น ให้ความสนใจ เอาใจใส่ดูแลบุตรธิดา สมาชิกของครอบครัวนั้นจะมีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าคิดกล้าแสดงออก มีเหตุผล มีความสามารถในการตัดสินใจ พิจารณาข้อดี-ข้อเสีย ก่อนลงมือกระทำหรือตัดสินใจ ตกลงใจ ซึ่งผู้ที่มีลักษณะบุคลิกภาพดังกล่าวและอยู่ในครอบครัวที่อบอุ่น ส่วนใหญ่ใช้การเผชิญปัญหาแบบสู้ปัญหาโดยคำนึงถึงเหตุผลประกอบ :

จรรยา เกษศรีสังข์ (2537 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบวิธีการเผชิญปัญหาของนักเรียนนายร้อยตำรวจ ตามตัวแปรด้านระดับชั้นปี บุคลิกภาพ ทักษะคิดต่ออาชีพตำรวจ บรรยากาศในครอบครัว พบว่า นักเรียนนายร้อยตำรวจที่มีบรรยากาศในครอบครัวดี ใช้การเผชิญปัญหาแบบสู้ปัญหา ผู้ที่มีบรรยากาศในครอบครัวปานกลาง ใช้การเผชิญปัญหาแบบรอมชอม และผู้ที่มีบรรยากาศในครอบครัวไม่ดี ใช้การเผชิญปัญหาแบบถอยหนี

จากการวิจัยที่เกี่ยวข้องระหว่างการเผชิญปัญหากับบรรยากาศในครอบครัว พอสรุปได้ว่า พื้นฐานพฤติกรรมของเด็กเกิดขึ้นจากบรรยากาศภายในบ้าน ถ้าทุกคนในบ้านมีความสัมพันธ์กันดี เด็กจะแสดงความเป็นมิตรมีการปรับตัวดี และมีความสัมพันธ์อันดีกับบุคคลนอกบ้านด้วย แต่ถ้าการกระจายความรัก ความอบอุ่นภายในบ้านเป็นไปอย่างไม่ยุติธรรม จะทำให้เกิดการปรับตัวไม่ดี เกิดความเครียดทางจิตและอารมณ์ และยังพบว่า บุคลิกภาพของแต่ละบุคคล บรรยากาศในครอบครัว และการเผชิญปัญหามีความสัมพันธ์กัน ผู้ที่มีบรรยากาศในครอบครัวดี จะใช้การเผชิญปัญหาแบบสู้ปัญหา และผู้ที่มีบรรยากาศในครอบครัวปานกลางใช้การเผชิญปัญหาแบบรอมชอม และผู้ที่มีบรรยากาศในครอบครัวไม่ดี ใช้การเผชิญปัญหาแบบถอยหนี

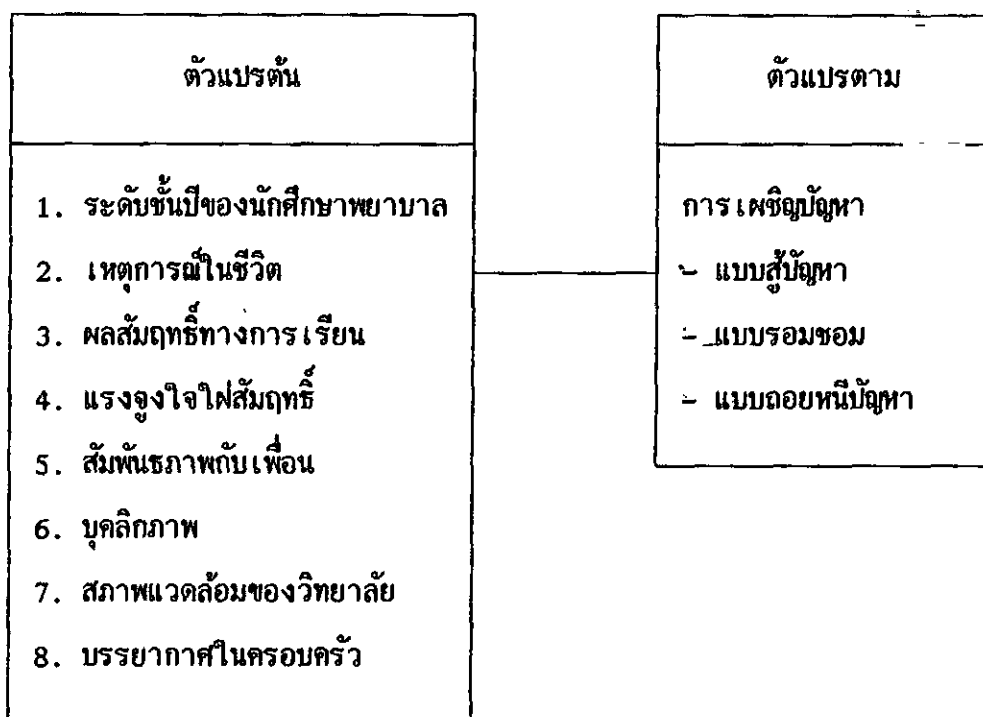
จะเห็นได้ว่า บรรยากาศในครอบครัว เป็นตัวที่สำคัญตัวแปรหนึ่งที่มีความเกี่ยวข้องกับการเผชิญปัญหา ดังนั้นบรรยากาศภายในครอบครัวน่าจะสามารถทำนายการเผชิญปัญหาได้ และนักศึกษาพยาบาลที่มีบรรยากาศในครอบครัวดี มีการเผชิญปัญหามากกว่านักศึกษาพยาบาลที่มีบรรยากาศในครอบครัวปานกลางและไม่ดี :

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเผชิญปัญหา พบว่า นอกจากตัวแปรที่ผู้วิจัยได้ศึกษาและนำเสนอมาแล้ว ยังมีตัวแปรด้านความเชื่อที่ผู้วิจัยไม่ได้หยิบยกมาศึกษาในครั้งนี้ สำหรับตัวแปรที่นำมาศึกษาคือ ตัวแปรด้านระดับชั้นปี ด้านเหตุการณ์ในชีวิต ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ด้านสัมพันธภาพกับเพื่อน ด้านบุคลิกภาพ ด้านสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยและด้านบรรยากาศในครอบครัว

เหตุผลที่ไม่นำตัวแปรด้านความเชื่อมาศึกษา เนื่องจากในเมืองไทยยังไม่มีใครศึกษามาก่อน สำหรับตัวแปรด้านเหตุการณ์ในชีวิต ผู้วิจัยได้ศึกษาเฉพาะด้านการศึกษา ด้านที่อยู่อาศัย ด้านความรัก ด้านครอบครัว ด้านส่วนตัว ด้านสุขภาพ และด้านการเงิน ไม่ได้ศึกษาด้านกฎหมาย เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้เป็นนักศึกษาพยาบาล ซึ่งได้ผ่านการสอบคัดเลือกก่อนเข้าศึกษาและปัจจุบันพักอาศัยอยู่ในหอของวิทยาลัย มีอาจารย์คอยดูแลเอาใจใส่อย่างดี มีระเบียบวินัยค่อนข้างสูง โอกาสที่จะกระทำผิดกฎหมายมีน้อยมาก

ผู้วิจัยสามารถเขียนเป็นกรอบแนวคิด แสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิจัย

3. กรอบแนวคิดแสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิจัย

4. สมมติฐานการวิจัย

1. ระดับชั้นปีของนักศึกษาพยาบาล เหตุการณ์ในชีวิต ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สัมพันธภาพกับเพื่อน บุคลิกภาพ สภาพแวดล้อมของวิทยาลัย และบรรยากาศในครอบครัว สามารถร่วมกันทำนายการเผชิญปัญหาของนักศึกษาพยาบาลได้

2. นักศึกษาพยาบาลที่มีระดับชั้นปีสูง มีการเผชิญปัญหามากกว่านักศึกษาที่มีระดับชั้นปีต่ำ

3. นักศึกษาพยาบาลที่มีเหตุการณ์ในชีวิตปานกลาง มีการเผชิญปัญหามากกว่านักศึกษาพยาบาลที่เผชิญเหตุการณ์ในชีวิตมากและน้อย

4. นักศึกษาพยาบาลที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีการเผชิญปัญหามากกว่านักศึกษาพยาบาลที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางและต่ำ

5. นักศึกษาพยาบาลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง มีการเพิ่ช้ญ่บ้ญ่หาค้กัว่านักศึษาพยาบาลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ปานกลางและต่ำ
6. นักศึษาพยาบาลที่มีสัมพันธ์ภาพกับเพื่ณดี มีการเพิ่ช้ญ่บ้ญ่หาค้กัว่านักศึษาพยาบาลที่มีสัมพันธ์ภาพกับเพื่ณปานกลางและไมค้
7. นักศึษาพยาบาลที่มีบุคลิภาพแบบเอ มีการเพิ่ช้ญ่บ้ญ่หาค้กัว่านักศึษาพยาบาลที่มีบุคลิภาพแบบบี
8. นักศึษาพยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยค้ มีการเพิ่ช้ญ่บ้ญ่หาค้กัว่านักศึษาพยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยปานกลางและไมค้
9. นักศึษาพยาบาลที่มีบรรยากาศในครอบครัค้ มีการเพิ่ช้ญ่บ้ญ่หาค้กัว่านักศึษาพยาบาลที่มีบรรยากาศในครอบครัปานกลางและไมค้

บทที่ 3
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 - 4 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสรีรัษฎา สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข ปีการศึกษา 2539 จำนวน 197 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 - 4 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสรีรัษฎา สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข ปีการศึกษา 2539 จำนวน 172 คน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) อย่างไม่เป็นสัดส่วน โดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ดังตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับชั้นปีของนักศึกษาพยาบาล

ชั้นปีที่	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1	49	44
2	61	52
3	51	44
4	36	32
รวม	197	172

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการ
เผชิญปัญหาของนักศึกษาพยาบาล ได้แก่

1. แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของนักศึกษาพยาบาล
2. แบบสอบถามการเผชิญปัญหาของนักศึกษาพยาบาล
3. แบบสอบถามเหตุการณ์ในชีวิต
4. แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
5. แบบสอบถามสัมพันธภาพกับเพื่อน
6. แบบสอบถามบุคลิกภาพ
- × 7. แบบสอบถามสภาพแวดล้อมของวิทยาลัย
8. แบบสอบถามบรรยากาศในครอบครัว

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของนักศึกษาพยาบาล ได้แก่ ชื่อ-ชื่อสกุล ระดับชั้น
ปีที่ศึกษา และคะแนนเฉลี่ยของภาคการศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2539
2. แบบสอบถามการเผชิญปัญหาด้านการเรียน ด้านส่วนตัว และด้านสังคม เป็น
แบบสอบถามที่ผู้วิจัยปรับปรุงมาจากแบบสอบถามการเผชิญปัญหาด้านการเรียน ด้านส่วนตัว และ
ด้านสังคม ของ จรรยา เกษศรีสังข์ (2537 : 126 - 129) โดยสร้างขึ้นมีจำนวน 20 ข้อ
 - 2.1 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว จำนวน 20 ข้อ ไปทดลองใช้
(Try out) กับนักศึกษาคนละกลุ่มกับกลุ่มตัวอย่าง นำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด
เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25 เปอร์เซนต์ กลุ่มสูง กลุ่มต่ำ แล้ว
เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยแต่ละข้อ โดยใช้ t-test และเลือกเฉพาะข้อที่มีค่า t ที่มีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05 หากความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบสอบถาม (Construct
Validity) จากการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างคะแนนเป็นรายข้อกับคะแนนทั้งฉบับ
โดยการหาค่าสหสัมพันธ์ตามสูตรของ เพียร์สัน (Pearson Moment Correlation) โดย
ถือว่า คะแนนรวมเป็นคะแนนที่แทนโครงสร้างรวม ๆ ของสถานการณ์ที่ต้องการจะวัด ดังนั้น
แบบสอบถามใดก็ตามที่มีค่าสหสัมพันธ์กับคะแนนรวมสูงแสดงว่า แบบสอบถามนั้นมีความเที่ยงตรง

เชิงโครงสร้างสูง แต่แบบสอบถามใดที่มีค่าสหสัมพันธ์กับคะแนนรวมต่ำแสดงว่า แบบสอบถามนั้น ไม่ได้วัดในสิ่งที่เป็นโครงสร้างของเรื่องนั้น ก็ตัดข้อคำถามนั้นออกไป

2.2 นำแบบสอบถามที่คัดเลือกแล้วในข้อ 2.1 จำนวน 20 ข้อ มาหาค่าความเชื่อมั่น โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการเผชิญปัญหาทั้งฉบับเท่ากับ .79

ตัวอย่างแบบสอบถามการเผชิญปัญหาด้านการเรียน ด้านส่วนตัว และด้านสังคม

ข้อความ	เมื่อเผชิญเหตุการณ์ดังกล่าว นักเรียนจะทำอย่างไร
<u>ด้านการเรียนภาคทฤษฎี</u> 0) เมื่อท่านเรียนไม่ทันเพื่อน ท่านจะทำอย่างไร	ก. คิดว่าแก้ไขไม่ได้เลย บ่อยไปเรื่อย ๆ ข. ติดตามบทเรียนจากเพื่อนหลังเลิกเรียน ค. หาสาเหตุแล้วแก้ไข
<u>ด้านการเรียนภาคปฏิบัติ</u> 0) ท่านเมื่อหน่วยการฝึกงานทางด้านการพยาบาล เพราะรู้สึกว่าจะเจ๊ข้าพชาก ท่านจะทำอย่างไร	ก. ทุกอย่างถูกกำหนดไว้แล้ว แก้ไขไม่ได้ ข. หากิจกรรมอย่างอื่นทำร่วมกับเพื่อนในช่วงพักเพื่อลดความเบื่อหน่าย ค. ศึกษาให้ทราบถึงประโยชน์ และความสำคัญของการฝึก แล้วตั้งใจฝึกเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับท่าน
<u>ด้านส่วนตัว</u> 0) เมื่อท่านมีเรื่องไม่สบายใจท่านจะทำอย่างไร	ก. ขอคำปรึกษาจากบิดาหรือผู้ที่ท่านศรัทธา ข. เล่าให้เพื่อนฟังเพื่อระบายความทุกข์ ค. บ่อยไปเรื่อย ๆ คิดเสียว่าอะไรจะเกิดก็ต้องเกิด
<u>ด้านสังคม</u> 0) เมื่อรุ่นพี่ปฏิบัติงานไม่เป็นตัวอย่างที่ดีกับรุ่นน้อง ท่านจะทำอย่างไร	ก. พูดคุยกับเพื่อนของรุ่นพี่คนนั้นค้นหาข้อเท็จจริง ข. เมื่อใดที่เราเป็นรุ่นพี่ จะไม่ปฏิบัติตนแบบนั้นอีก ค. ไม่ทำอะไร เพราะมีเพื่อนคนอื่น ๆ มีปัญหาเช่นเดียวกัน

เกณฑ์การให้คะแนน

1. นักศึกษาที่เลือกการเผชิญปัญหาแบบสู้ปัญหา ได้ 3 คะแนน
2. นักศึกษาที่เลือกการเผชิญปัญหาแบบยอมยอม ได้ 2 คะแนน
3. นักศึกษาที่เลือกการเผชิญปัญหาแบบถอยหนีปัญหา ได้ 1 คะแนน

3. แบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ในชีวิต เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยปรับปรุงมาจากแบบสอบถามเหตุการณ์ในชีวิตของ ศิริพร โอภาสวัตรชัย (2531 : 130 - 134) ซึ่งได้แนวคิด และต้นแบบของแบบสอบถามเหตุการณ์ในชีวิตของ ทอสิก (Tousing. 1982 : 52 - 55) แบบสอบถามที่สร้างขึ้นนี้ประกอบด้วยเหตุการณ์ในชีวิต 56 เหตุการณ์ แบ่งเป็น 8 ด้าน คือ

ด้านการศึกษา	7	เหตุการณ์
ด้านที่อยู่อาศัย	7	เหตุการณ์
ด้านความรัก	7	เหตุการณ์
ด้านครอบครัว	7	เหตุการณ์
ด้านส่วนตัว	7	เหตุการณ์
ด้านสุขภาพ	7	เหตุการณ์
ด้านการเงิน	7	เหตุการณ์

3.1 นำแบบสอบถามเหตุการณ์ในชีวิตที่ผู้วิจัยปรับปรุงมาจาก ศิริพร โอภาสวัตรชัย มาทดลองใช้กับนักศึกษาพยาบาล จำนวน 50 คน หาค่าอำนาจจำแนก โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนทั้งฉบับ ตามสูตรแบบพ้อยต์ไบซีเรียล (Point Biserial Correlation) ได้แบบสอบถามจำนวน 24 ข้อ และหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามตามแบบของ คูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder Richardson) สูตร K.R.20 ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .82

ตัวอย่างเหตุการณ์ในชีวิต

1. เหตุการณ์ในชีวิตด้านการศึกษา

- ☐ 1. เริ่มเข้าศึกษาในสถาบันการศึกษา
- ☐ 2. ไม่ผ่านการศึกษา (เคยสอบซ่อมในบางวิชา)

2. เหตุการณ์ในชีวิตด้านที่อยู่อาศัย

- ☐ 1. ย้ายมาอยู่หอพักใหม่ ได้เพื่อนร่วมห้องที่ดีขึ้น
- ☐ 2. สภาพความเป็นอยู่เปลี่ยนแปลง มีกฎระเบียบมากขึ้น

3. เหตุการณ์ในชีวิตด้านความรัก

- ☐ 1. เริ่มมีเพื่อนต่างเพศ
- ☐ 2. มีความสนิทสนมกับเพื่อนต่างเพศมากขึ้น

4. เหตุการณ์ในชีวิตด้านครอบครัว

- ☐ 1. มีญาติของตนเองมาอยู่ด้วยในครอบครัว
- ☐ 2. มีการเพิ่มหรือลดจำนวนสมาชิกในบ้าน

5. เหตุการณ์ในชีวิตด้านส่วนตัว

- ☐ 1. มีการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับนิสัยการนอน
- ☐ 2. มีการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับกิจกรรมสังคม

6. เหตุการณ์ในชีวิตด้านสุขภาพ

- ☐ 1. บิดามารดาหรือพี่น้องป่วยต้องเข้าโรงพยาบาล
- ☐ 2. เจ็บป่วยบ่อยครั้ง แต่ไม่รุนแรง

7. เหตุการณ์ในชีวิตด้านการเงิน

- ☐ 1. ได้รับเงินจากครอบครัวไม่เพียงพอในการใช้จ่าย
- ☐ 2. รับผิดชอบหาเงินด้วยตนเองในการใช้จ่าย

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อใดตอบให้ข้อละ 1 คะแนน ส่วนข้อที่ไม่ตอบให้ 0 คะแนน

ผู้วิจัยจะตรวจ และให้คะแนนตามจำนวนข้อที่ตอบในแต่ละด้านของเหตุการณ์ใน

ชีวิต โดยแบ่งได้ดังนี้

ผู้ประสบเหตุการณ์ในชีวิตมาก หมายถึง ผู้ที่มีคะแนนจากแบบสอบถามมากกว่า $\bar{X} + 1SD$

ผู้ประสบเหตุการณ์ในชีวิตปานกลาง หมายถึง ผู้ที่มีคะแนนจากแบบสอบถามอยู่ระหว่าง $\bar{X} \pm 1SD$

ผู้ประสบเหตุการณ์ในชีวิตน้อย หมายถึง ผู้ที่มีคะแนนจากแบบสอบถามน้อยกว่า $\bar{X} - 1SD$

4. แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของวรรณภรณ์ จิตตกุล (2535 : 108 - 114) และภุชงค์ เลาลักษณ์วรงค์ (2535 : 111 - 117) มาปรับปรุงให้เหมาะสมเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้ โดยสร้างครั้งแรกมีจำนวน 40 ข้อ

4.1 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว จำนวน 40 ข้อ ไปทดลองใช้ (Try out) กับนักศึกษาคนละกลุ่มกับกลุ่มตัวอย่าง นำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25 เปอร์เซนต์ กลุ่มสูง กลุ่มต่ำ แล้วเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยแต่ละข้อ โดยใช้ t-test และเลือกเฉพาะข้อที่มีค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หาค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบสอบถาม (Construct Validity) จากการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนเป็นรายข้อกับคะแนนทั้งหมด โดยการหาค่าสหสัมพันธ์ตามสูตรของ เพียร์สัน (Pearson Moment Correlation) โดยถือว่า คะแนนรวมเป็นคะแนนที่แทนโครงสร้างรวม ๆ ของสถานการณ์ที่ต้องการจะวัด ดังนั้นแบบสอบถามใดก็ตามที่มีค่าสหสัมพันธ์กับคะแนนรวมสูงแสดงว่า แบบสอบถามนั้นมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างสูง แต่แบบสอบถามใดที่มีค่าสหสัมพันธ์กับคะแนนรวมต่ำแสดงว่า แบบสอบถามนั้นไม่ได้วัดในสิ่งที่เป็นโครงสร้างของเรื่องนั้น ก็ตัดข้อคำถามนั้นออกไป ได้แบบสอบถาม จำนวน 25 ข้อ

4.2 นำแบบสอบถามที่คัดเลือกแล้วในข้อ 4.1 มาหาค่าความเชื่อมั่น โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เท่ากับ .82

ตัวอย่างแบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

ข้อความ	จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงปานกลาง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง
0) ฉันมีความรู้สึกเสมอว่า ตนเองมีความคิดที่จะดัดแปลงสิ่งต่าง ๆ ให้มีความแปลกใหม่ และดีเด่นเสมอ					
00) ไม่ว่าฉันจะทำงานอะไรก็ตาม ฉันจะพยายามทำจนสุดความสามารถ					

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยตรวจ และให้คะแนนตามความหมายของคำถามในแต่ละข้อต่อไปนี้

1. ข้อที่มีความหมายทางบวกให้คะแนนดังนี้

จริงมากที่สุด	ให้	5	คะแนน
จริงมาก	ให้	4	คะแนน
จริงปานกลาง	ให้	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้	2	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

2. ข้อที่มีความหมายทางลบให้คะแนนดังนี้

จริงมากที่สุด	ให้	1	คะแนน
จริงมาก	ให้	2	คะแนน
จริงปานกลาง	ให้	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้	4	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้	5	คะแนน

เกณฑ์ในการแปลความหมายของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

- ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง หมายถึง ผู้ที่มีคะแนนจากแบบสอบถามมากกว่า

$\bar{X} + 1SD$

- ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ปานกลาง หมายถึง ผู้ที่มีคะแนนจากแบบสอบถาม

อยู่ระหว่าง $\bar{X} \pm 1SD$

- ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ หมายถึง ผู้ที่มีคะแนนจากแบบสอบถามน้อยกว่า

$\bar{X} - 1SD$

5. แบบสอบถามสัมพันธภาพกับเพื่อน เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีขั้นตอนดังนี้

5.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพกับเพื่อน จากตำราเอกสารต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

5.2 ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพกับเพื่อนทั้งในประเทศและต่างประเทศ

5.3 สร้างข้อคำถามสัมพันธภาพกับเพื่อนจากข้อ 5.1 และ 5.2 ให้สอดคล้องกับนิยามเฉพาะ จำนวน 66 ข้อ

5.4 นำแบบสอบถามสัมพันธภาพกับเพื่อนที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน คือ รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงเดือน ศาสตรภักดิ์, อาจารย์ ดร.ไพฑูรย์ โพธิ์สาร และผู้ช่วยศาสตราจารย์ประณต คำจิณม ตรวจสอบความเหมาะสม ทั้งด้านเนื้อหาและภาษาที่ใช้ให้สอดคล้องกับนิยามเฉพาะ แล้วนำมาปรับปรุงก่อนนำไปใช้

5.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว จำนวน 60 ข้อ ไปทดลองใช้ (Try out) กับนักศึกษาคนละกลุ่มกับกลุ่มตัวอย่าง นำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25 เปอร์เซนต์ กลุ่มสูง กลุ่มต่ำ แล้วเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยแต่ละข้อ โดยใช้ t-test และเลือกเฉพาะข้อที่มีค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบสอบถาม (Construct Validity) จากการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างคะแนนเป็นรายข้อกับคะแนนทั้งฉบับ โดยการหาค่าสหสัมพันธ์ตามสูตรของ เพียร์สัน (Pearson Moment Correlation) โดยถือว่า คะแนนรวมเป็นคะแนนที่แทนโครงสร้างรวม ๆ ของสถานการณ์ที่ต้องการจะวัด ดังนั้นแบบสอบถามใดก็ตามที่มี

ค่าสหสัมพันธ์กับคะแนนรวมสูงแสดงว่า แบบสอบถามนั้นมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างสูง แต่แบบสอบถามใดที่มีค่าสหสัมพันธ์กับคะแนนรวมต่ำแสดงว่า แบบสอบถามนั้นไม่ได้วัดในสิ่งที่ เป็นโครงสร้างของเรื่องนั้น ก็ตัดข้อคำถามนั้นออกไป เหลือแบบสอบถาม จำนวน 50 ข้อ

5.6 นำแบบสอบถามที่คัดเลือกแล้วในข้อ 5.5 มาหาค่าความเชื่อมั่น โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสัมพันธภาพกับเพื่อนเท่ากับ 0.90

ตัวอย่างแบบสอบถามสัมพันธภาพกับเพื่อน

ข้อความ	จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงปานกลาง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
0) เพื่อนของฉันเสียสละ โดยไม่หวังผลตอบแทน					
00) ฉันเล่าเรื่องให้เพื่อนฟังได้แทบทุกเรื่อง					
000) ฉันให้เพื่อนยืมเงินเมื่อเขาเดือดร้อน					

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยตรวจ และให้คะแนนตามความหมายของคำถามในแต่ละข้อต่อไปนี้

1. ข้อที่มีความหมายทางบวกให้คะแนนดังนี้

จริงมากที่สุด	ให้	5	คะแนน
จริงมาก	ให้	4	คะแนน
จริงปานกลาง	ให้	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้	2	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

2. ข้อที่มีความหมายทางลบให้คะแนนดังนี้

จริงมากที่สุด	ให้	1	คะแนน
จริงมาก	ให้	2	คะแนน
จริงปานกลาง	ให้	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้	4	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้	5	คะแนน

เกณฑ์ในการแปลความหมายของสัมพันธภาพกับเพื่อน

- สัมพันธภาพกับเพื่อนดี หมายถึง ผู้ที่มีคะแนนจากแบบสอบถามมากกว่า

$\bar{X} + 1SD$

- สัมพันธภาพกับเพื่อนระดับปานกลาง หมายถึง ผู้ที่มีคะแนนจากแบบสอบถาม

อยู่ระหว่าง $\bar{X} \pm 1SD$

- สัมพันธภาพกับเพื่อนไม่ดี หมายถึง ผู้ที่มีคะแนนจากแบบสอบถามน้อยกว่า

$\bar{X} - 1SD$

6. แบบสอบถามบุคลิกภาพแบบ เอ และบุคลิกภาพแบบ บี ผู้วิจัยได้ดัดแปลงจากแบบสอบถามบุคลิกภาพแบบ เอ และบุคลิกภาพแบบ บี ของ อัจฉรา วงศ์วัฒนามงคล (2533 : 159 - 162) ซึ่งดัดแปลงมาจากแบบสำรวจกิจกรรมของ เจนกินส์ (Jenkins Activity Survey หรือ JAS)

6.1 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว จำนวน 25 ข้อ ไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักศึกษาคนละกลุ่มกับกลุ่มตัวอย่าง นำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25 เปอร์เซนต์ กลุ่มสูง กลุ่มต่ำ แล้วเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยแต่ละข้อ โดยใช้ t-test และเลือกเฉพาะข้อที่มีค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หากความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบสอบถาม (Construct Validity) จากการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างคะแนนเป็นรายข้อกับคะแนนทั้งฉบับ โดยการหาค่าสหสัมพันธ์ตามสูตรของ เพียร์สัน (Pearson Moment Correlation) โดยถือว่า คะแนนรวมเป็นคะแนนที่แทนโครงสร้างรวม ๆ ของสถานการณ์ที่ต้องการจะวัด ดังนั้นแบบสอบถามใดก็ตามที่มีค่าสหสัมพันธ์กับคะแนนรวมสูงแสดงว่า แบบสอบถามนั้นมีความเที่ยงตรงเชิง

โครงสร้างสูง แต่แบบสอบถามใดที่มีค่าสหสัมพันธ์กับคะแนนรวมต่ำแสดงว่า แบบสอบถามนั้น ไม่ได้วัดในสิ่งที่เป็นโครงสร้างของเรื่องนั้น ก็ตัดข้อคำถามนั้นออกไป เหลือแบบสอบถาม จำนวน 15 ข้อ

6.2 นำแบบสอบถามที่คัดเลือกแล้วในข้อ 6.1 มาหาค่าความเชื่อมั่น โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.82

ตัวอย่างแบบสอบถามบุคลิกภาพแบบ เอ และบุคลิกภาพแบบ บี

ข้อความ	จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงปานกลาง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง
0) เมื่อท่านมีนัดท่านไปถึงที่นัดหมายก่อนเวลา					
00) ท่านรู้สึกโมโห ถ้ามีคนมาขัดจังหวะเวลาทำงาน					

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยตรวจ และให้คะแนนตามความหมายของคำถามในแต่ละข้อต่อไปนี้

1. ข้อที่มีความหมายทางบวกให้คะแนนดังนี้

จริงมากที่สุด	ให้	5 คะแนน
จริงมาก	ให้	4 คะแนน
จริงปานกลาง	ให้	3 คะแนน
ค่อนข้างไม่จริง	ให้	2 คะแนน
ไม่จริง	ให้	1 คะแนน

2. ข้อที่มีความหมายทางลบให้คะแนนดังนี้

จริงมากที่สุด	ให้	0	คะแนน
จริงมาก	ให้	1	คะแนน
จริงปานกลาง	ให้	2	คะแนน
ค่อนข้างไม่จริง	ให้	3	คะแนน
ไม่จริง	ให้	4	คะแนน

เกณฑ์ในการแปลความหมายของบุคลิกภาพแบบ เอ และบุคลิกภาพแบบ บี

บุคลิกภาพแบบ เอ หมายถึง ผู้ที่มีคะแนนจากแบบสอบถามสูงกว่า $\bar{X}$

บุคลิกภาพแบบ บี หมายถึง ผู้ที่มีคะแนนจากแบบสอบถามน้อยกว่า $\bar{X}$

7. แบบสอบถามสภาพแวดล้อมของวิทยาลัย ผู้วิจัยนำแบบสอบถามสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยของ วิไล ดั่งพิตสวัสดิ์ (2536 : 125 - 131) มาปรับปรุงให้เหมาะสมเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้ โดยครั้งแรกสร้างมีจำนวน 45 ข้อ

7.1 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว จำนวน 45 ข้อ ไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักศึกษาคนละกลุ่มกับกลุ่มตัวอย่าง นำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25 เปอร์เซนต์ กลุ่มสูง กลุ่มต่ำ แล้วเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยแต่ละข้อ โดยใช้ t-test และเลือกเฉพาะข้อที่มีค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หากความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบสอบถาม (Construct Validity) จากการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างคะแนนเป็นรายข้อกับคะแนนทั้งฉบับ โดยการหาค่าสหสัมพันธ์ตามสูตรของ เพียร์สัน (Pearson Moment Correlation) โดยถือว่า คะแนนรวมเป็นคะแนนที่แทนโครงสร้างรวม ๆ ของสถานการณ์ที่ต้องการจะวัด ดังนั้นแบบสอบถามใดก็ตามที่มีค่าสหสัมพันธ์กับคะแนนรวมสูงแสดงว่า แบบสอบถามนั้นมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างสูง แต่แบบสอบถามใดที่มีค่าสหสัมพันธ์กับคะแนนรวมต่ำแสดงว่า แบบสอบถามนั้นไม่ได้วัดในสิ่งที่ เป็นโครงสร้างของเรื่องนั้น ก็ตัดข้อคำถามนั้นออกไป เหลือแบบสอบถาม จำนวน 39 ข้อ

7.2 นำแบบสอบถามที่คัดเลือกแล้วในข้อ 7.1 มาหาค่าความเชื่อมั่น โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยเท่ากับ 0.93

ตัวอย่างแบบสอบถามสภาพแวดล้อมของวิทยาลัย

ข้อความ	ระดับ มากที่สุด	ระดับ มาก	ระดับ ปานกลาง	ระดับ น้อย	ระดับ น้อยที่สุด
<u>ด้านการเรียนการสอน</u>					
0) อาจารย์อธิบายแผนการเรียนการสอน ให้นักศึกษาเข้าใจก่อนสอน					
00) นักศึกษาสนใจและตั้งใจเรียนใน ห้องเรียน					
<u>ด้านกิจกรรมและบริการ</u>					
0) นักศึกษาส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือในการ จัดกิจกรรม					
00) นักศึกษาปรึกษาปัญหาการเรียนกับ อาจารย์ที่ปรึกษา					
<u>ด้านอาคารสถานที่</u>					
0) ห้องเรียนมีอากาศถ่ายเทได้สะดวก					
00) บริเวณวิทยาลัยมีความสะอาดสวยงาม					

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยตรวจ และให้คะแนนตามความหมายของคำถามในแต่ละข้อต่อไปนี้

1. ข้อที่มีความหมายทางบวกให้คะแนนดังนี้

ระดับมากที่สุด	ให้	5	คะแนน
ระดับมาก	ให้	4	คะแนน
ระดับปานกลาง	ให้	3	คะแนน
ระดับน้อย	ให้	2	คะแนน
ระดับน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

2. ข้อที่มีความหมายทางลบให้คะแนนดังนี้

ระดับมากที่สุด	ให้	1	คะแนน
ระดับมาก	ให้	2	คะแนน
ระดับปานกลาง	ให้	3	คะแนน
ระดับน้อย	ให้	4	คะแนน
ระดับน้อยที่สุด	ให้	5	คะแนน

เกณฑ์ในการแปลความหมายของสภาพแวดล้อมของวิทยาลัย

- ผู้ที่มีสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยดี หมายถึง ผู้ที่มีคะแนนจากแบบสอบถามมากกว่า $\bar{X} + 1SD$
- ผู้ที่มีสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยปานกลาง หมายถึง ผู้ที่มีคะแนนจากแบบสอบถามอยู่ระหว่าง $\bar{X} \pm 1SD$
- ผู้ที่มีสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยไม่ดี หมายถึง ผู้ที่มีคะแนนจากแบบสอบถามน้อยกว่า $\bar{X} - 1SD$

8. แบบสอบถามบรรยากาศในครอบครัว ผู้วิจัยนำแบบสอบถามบรรยากาศในครอบครัวของ จรรยา เกษศรีสังข์ (2537 : 137 - 140) มาปรับปรุงให้เหมาะสมเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 40 ข้อ

8.1 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว จำนวน 40 ข้อ ไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักศึกษาคนละกลุ่มกับกลุ่มตัวอย่าง นำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25 เปอร์เซนต์ กลุ่มสูง กลุ่มต่ำ แล้วเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยแต่ละข้อ โดยใช้ t-test และเลือกเฉพาะข้อที่มีค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบสอบถาม (Construct Validity) จากการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนเป็นรายข้อกับคะแนนทั้งฉบับ โดยการหาค่าสหสัมพันธ์ตามสูตรของ เพียร์สัน (Pearson Moment Correlation) โดยถือว่า คะแนนรวมเป็นคะแนนที่แทนโครงสร้างรวม ๆ ของสถานการณ์ที่ต้องการจะวัด ดังนั้นแบบสอบถามใดก็ตามที่มีค่าสหสัมพันธ์กับคะแนนรวมสูงแสดงว่า แบบสอบถามนั้นมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างสูง แต่แบบสอบถามใดที่มีค่าสหสัมพันธ์กับคะแนนรวมต่ำแสดงว่า แบบสอบถามนั้นไม่ได้วัดในสิ่งที่เป็นโครงสร้างของเรื่องนั้น ก็ตัดข้อคำถามนั้นออกไป เหลือแบบสอบถาม จำนวน 35 ข้อ

8.2 นำแบบสอบถามที่คัดเลือกแล้วในข้อ 8.1 มาหาค่าความเชื่อมั่น โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามบรรยากาศในครอบครัวเท่ากับ 0.92

ตัวอย่างแบบสอบถามบรรยากาศในครอบครัว

ข้อความ	จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงปานกลาง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง
0) สมาชิกในครอบครัวต่างช่วยเหลือและสนับสนุนซึ่งกันและกัน					
00) บิดาเอาใจใส่ดูแลทุกข์สุขของท่าน					
000) บิดาเป็นที่ปรึกษาที่ดีที่สุดในของท่าน					
0000) ท่านเป็นคนที่อยู่ในโอวาทของมารดา					

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยตรวจ และให้คะแนนตามความหมายของคำถามในแต่ละข้อต่อไปนี้

1. ข้อที่มีความหมายทางบวกให้คะแนนดังนี้

จริงมากที่สุด	ให้	5	คะแนน
จริงมาก	ให้	4	คะแนน
จริงปานกลาง	ให้	3	คะแนน
ค่อนข้างไม่จริง	ให้	2	คะแนน
ไม่จริง	ให้	1	คะแนน

2. ข้อที่มีความหมายทางลบให้คะแนนดังนี้

จริงมากที่สุด	ให้	1	คะแนน
จริงมาก	ให้	2	คะแนน
จริงปานกลาง	ให้	3	คะแนน
ค่อนข้างไม่จริง	ให้	4	คะแนน
ไม่จริง	ให้	5	คะแนน

เกณฑ์ในการแปลความหมายของบรรยาภาสในครอบครัว

- บรรยาภาสในครอบครัวดี หมายถึง ผู้ที่มีคะแนนจากแบบสอบถามมากกว่า $\bar{X} + 1SD$
- บรรยาภาสในครอบครัวปานกลาง หมายถึง ผู้ที่มีคะแนนจากแบบสอบถามอยู่ระหว่าง $\bar{X} \pm 1SD$
- บรรยาภาสในครอบครัวไม่ดี หมายถึง ผู้ที่มีคะแนนจากแบบสอบถามน้อยกว่า $\bar{X} - 1SD$

วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล

1. หาตัวทำนาย โดยใช้วิธีวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ มีตัวแปรต้น คือ ระดับชั้นปี เหตุการณ์ในชีวิต แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สัมพันธภาพกับเพื่อน บุคลิกภาพ สภาพแวดล้อมของวิทยาลัย และบรรยาภาสในครอบครัว และตัวแปรตาม คือ การเผชิญปัญหาของนักศึกษาพยาบาล
2. วิเคราะห์ความแตกต่างของการเผชิญปัญหาของนักศึกษาพยาบาล ตามตัวแปรด้านบุคลิกภาพ โดยใช้ t-test
3. วิเคราะห์ความแตกต่างของการเผชิญปัญหาของนักศึกษาพยาบาล ตามตัวแปรด้านบรรยาภาสในครอบครัว ระดับชั้นปี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สัมพันธภาพกับเพื่อน เหตุการณ์ในชีวิต และสภาพแวดล้อมของวิทยาลัย โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Analysis of Variance)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS (Statistical Package for the Social Science) โดยกำหนดระดับความมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้คือ

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ

1.1 หาค่าอำนาจจำแนกโดยใช้ t-test กับแบบสอบถามการเผชิญปัญหาของนักศึกษาพยาบาล แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แบบสอบถามสัมพันธภาพกับเพื่อน แบบสอบถามบุคลิกภาพ แบบสอบถามสภาพแวดล้อมของวิทยาลัย แบบสอบถามบรรยากาศในครอบครัว และใช้ Point Biserial Correlation กับแบบสอบถามเหตุการณ์ในชีวิต

1.2 หาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้ α -Coefficient กับแบบสอบถามการเผชิญปัญหาของนักศึกษาพยาบาล แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แบบสอบถามสัมพันธภาพกับเพื่อน แบบสอบถามบุคลิกภาพ แบบสอบถามสภาพแวดล้อมของวิทยาลัย แบบสอบถามบรรยากาศในครอบครัว และใช้ K.R.20 กับแบบสอบถามเหตุการณ์ในชีวิต

1.3 หาค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง โดยใช้ Pearson Moment Correlation กับแบบสอบถามการเผชิญปัญหา แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แบบสอบถามสัมพันธภาพกับเพื่อน แบบสอบถามบุคลิกภาพ แบบสอบถามสภาพแวดล้อมของวิทยาลัย แบบสอบถามบรรยากาศในครอบครัว

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังต่อไปนี้

2.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และความแปรปรวน

2.2 เปรียบเทียบการเผชิญปัญหา จำแนกตามตัวแปรบุคลิกภาพ โดยใช้

t-test

2.3 เปรียบเทียบการเผชิญปัญหา จำแนกตามตัวแปรระดับชั้น บรรยากาศในครอบครัว แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สัมพันธภาพกับเพื่อน เหตุการณ์ในชีวิต ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Analysis of Variance)

2.4 หาตัวทำนายในการวิจัยครั้งนี้ มีตัวแปรต้นคือ ระดับชั้นปี เหตุการณ์ในชีวิต แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สัมพันธภาพกับเพื่อน บุคลิกภาพ สภาพแวดล้อมของวิทยาลัย และบรรยากาศในครอบครัว และตัวแปรตาม คือ การเผชิญปัญหาของนักศึกษาพยาบาล โดยใช้วิธีวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลราชชนนี ศรีธัญญา จำนวน 172 คน นำมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC+ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ ผู้วิจัยนำเสนอเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน แบ่งออกเป็น

1.1 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาพยาบาล จำแนกตามระดับชั้นปี เหตุการณ์ในชีวิต ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สัมพันธภาพกับเพื่อน บุคลิกภาพ สภาพแวดล้อมของวิทยาลัย และบรรยากาศในครอบครัว

1.2 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความแปรปรวน คะแนนสูงสุด และคะแนนต่ำสุด ของตัวแปรในด้านเหตุการณ์ในชีวิต ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สัมพันธภาพกับเพื่อน บุคลิกภาพ สภาพแวดล้อมของวิทยาลัย และบรรยากาศในครอบครัว

ตอนที่ 2 การทำนายการเผชิญปัญหา ให้การเผชิญปัญหาของนักศึกษาพยาบาลเป็นตัวเกณฑ์ และใช้ระดับปี เหตุการณ์ในชีวิต ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สัมพันธภาพกับเพื่อน บุคลิกภาพ สภาพแวดล้อมของวิทยาลัย และบรรยากาศในครอบครัวเป็นตัวทำนาย โดยวิธีการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เปรียบเทียบ การเผชิญปัญหาด้านการเรียนภาคทฤษฎี ด้านการเรียนภาคปฏิบัติ ด้านส่วนตัวและด้านสังคม ของนักศึกษาพยาบาลจำแนกตามระดับชั้นปี เหตุการณ์ในชีวิต ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สัมพันธภาพกับเพื่อน บุคลิกภาพ สภาพแวดล้อมของวิทยาลัย และบรรยากาศในครอบครัว

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในบทนี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการแปลผลและความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูลให้ตรงกัน ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

N	แทน จำนวนกลุ่มค่าตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน ค่าเฉลี่ย
SD	แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
S^2	แทน ค่าความแปรปรวน
t	แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t - Distribution
F	แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F - Distribution
df	แทน ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of Square)
MS	แทน ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน
R^2	แทน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R^2	แทน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แห่งการทำนายพหุคูณ
R^2 change	แทน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แห่งการทำนายพหุคูณที่เปลี่ยนแปลง ไปจากการเพิ่มการทำนายทีละตัว
F change	แทน ค่าสถิติ (F) ที่ใช้ทดสอบความมีนัยสำคัญของการเพิ่มตัว ทำนายเข้าไปครั้งละ 1 ตัว
SE	แทน ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการทำนาย
b	แทน สัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวทำนาย ซึ่งทำนายในรูปแบบ คะแนนดิบ
β	แทน สัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวทำนาย ซึ่งทำนายในรูปแบบ คะแนนมาตรฐาน
Y	แทน การเผชิญปัญหาที่ได้จากการทำนาย ด้วยตัวทำนายต่าง ๆ ในรูปแบบคะแนนดิบ
สมการทำนาย	แทน สมการถดถอยพหุคูณที่ใช้ทำนายการเผชิญปัญหา
P	แทน ค่าของระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ
*	แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
**	แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน แบ่งออกเป็น

1.1 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาพยาบาล จำแนกตามระดับชั้นปี เหตุการณ์ในชีวิต ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สัมพันธภาพกับเพื่อน บุคลิกภาพ สภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัย และบรรยากาศในครอบครัว แสดงผลในตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาพยาบาลจำแนกตามระดับตัวแปรอิสระ

ตัวแปรอิสระ	ระดับของตัวแปร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ระดับชั้นปี	1	44	25.6
	2	52	30.2
	3	44	25.6
	4	32	18.6
2. เหตุการณ์ในชีวิต	น้อย	25	14.5
	ปานกลาง	122	71.0
	มาก	25	14.5
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	ต่ำ	57	15.7
	ปานกลาง	50	29.1
	สูง	95	55.2
4. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	ต่ำ	26	15.1
	ปานกลาง	114	66.3
	สูง	32	18.6

ตาราง 2 (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ	ระดับของตัวแปร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
5. สัมพันธภาพกับเพื่อน	ไม่ดี	30	17.4
	ปานกลาง	114	66.3
	ดี	28	16.3
6. บุคลิกภาพ	แบบเอ	97	56.4
	แบบบี	75	43.6
7. สภาพแวดล้อมของ วิทยาลัย	ไม่ดี	23	13.4
	ปานกลาง	127	73.8
	ดี	22	12.8
8. บรรยากาศในครอบครัว	ไม่ดี	29	16.9
	ปานกลาง	121	70.3
	ดี	22	12.8

จากตาราง 2 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของนักศึกษาพยาบาล ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีจำนวน 172 คน เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 2 จำนวนมากที่สุด คือ 52 คน คิดเป็นร้อยละ 30.2 ชั้นปีที่ 1 กับชั้นปีที่ 3 มีจำนวนเท่ากันคือ จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 25.6 และชั้นปีที่ 4 จำนวนน้อยที่สุด คือ 32 คน คิดเป็นร้อยละ 18.6 สำหรับด้านเหตุการณ์ในชีวิต พบว่า นักศึกษาพยาบาลประสบกับเหตุการณ์ในชีวิตระดับปานกลางมีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 71 ส่วนนักศึกษาพยาบาลที่ประสบกับเหตุการณ์ในชีวิตระดับมากและระดับน้อย มีจำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 14.5 สำหรับด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า นักศึกษาพยาบาลมีผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียนสูงเป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 55.2 รองลงมาเป็นนักศึกษาพยาบาลที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางคิดเป็นร้อยละ 29.1 น้อยที่สุดเป็นนักศึกษาพยาบาลที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ คิดเป็นร้อยละ 15.7 สำหรับด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ส่วนใหญ่นักศึกษาพยาบาลมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 66.3 รองลงมาเป็นนักศึกษาพยาบาลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ระดับสูงคิดเป็นร้อยละ 18.6 น้อยที่สุด เป็นนักศึกษาพยาบาลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 15.1 ในด้านสัมพันธภาพกับเพื่อน พบว่า มีสัมพันธภาพกับเพื่อนระดับปานกลางเป็นส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 66.3 รองลงมาเป็นผู้มีสัมพันธภาพกับเพื่อนระดับไม่ดี และระดับดี ซึ่งมีจำนวนใกล้เคียงกัน คิดเป็นร้อยละ 17.4 และ 16.3 ตามลำดับ ในด้านบุคลิกภาพ พบว่า นักศึกษาพยาบาลส่วนใหญ่มีบุคลิกภาพแบบเอ คิดเป็นร้อยละ 56.4 ที่เหลือเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบบี คิดเป็นร้อยละ 43.6 ส่วนด้านสภาพแวดล้อมของวิทยาลัย ส่วนใหญ่มีสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 73.8 รองลงมา มีสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยระดับไม่ดีและระดับดี ซึ่งมีจำนวนใกล้เคียงกัน คิดเป็นร้อยละ 13.4 และ 12.8 ตามลำดับ และด้านบรรยากาศในครอบครัว พบว่า มีบรรยากาศในครอบครัวในระดับปานกลางส่วนมากร้อยละ 70.3 รองลงมาอยู่ในระดับไม่ดี คิดเป็นร้อยละ 16.9 และอยู่ในระดับดี ซึ่งมีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 12.8

1.2 แสดงค่าเฉลี่ย ความแปรปรวน คะแนนต่ำสุด คะแนนสูงสุด ของตัวแปรในด้านเหตุการณ์ในชีวิต ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สัมพันธภาพกับเพื่อนบุคลิกภาพ สภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัย และบรรยากาศในครอบครัว ดังแสดงในตาราง 3

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 4 พบว่าตัวทำนายที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเผชิญปัญหาของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 3 ตัว คือ แรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ และสัมพันธ์ภาพกับเพื่อน และสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยแสดงว่า นักศึกษาพยาบาล ที่มีองค์ประกอบของการทำนาย 3 ตัวนี้สูง จะมีการเผชิญปัญหาได้ดีหรือถ้ามีองค์ประกอบของตัวทำนาย 3 ตัวนี้ต่ำจะมีการเผชิญปัญหาไม่ดี ส่วนตัวทำนายอื่น ๆ คือ เหตุการณ์ในชีวิต ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บุคลิกภาพ บรรยากาศในครอบครัว เป็นตัวแปรที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการเผชิญปัญหาของนักศึกษาพยาบาล

สำหรับค่าสัมประสิทธิ์สหพันธ์ระหว่างกันของตัวทำนาย พบผลดังนี้

ตัวทำนายคู่ที่มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ได้แก่

1. ระดับชั้นปี กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
2. เหตุการณ์ในชีวิตกับสัมพันธ์ภาพกับเพื่อน
3. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับสัมพันธ์ภาพกับเพื่อน
4. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับบุคลิกภาพ
5. สัมพันธ์ภาพกับเพื่อนสภาพแวดล้อมของวิทยาลัย

ตัวทำนายคู่ที่มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ได้แก่

1. ระดับชั้นปีกับบรรยากาศในครอบครัว
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
3. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับสภาพแวดล้อมของวิทยาลัย
4. สัมพันธ์ภาพกับเพื่อนกับบุคลิกภาพ

ตัวทำนายคู่ที่มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ได้แก่

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับบุคลิกภาพ
2. สัมพันธ์ภาพกับเพื่อนกับบรรยากาศในครอบครัว

ตัวทำนายคู่ที่มีความสัมพันธ์กันทางลบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ได้แก่

1. ระดับชั้นปีกับเหตุการณ์ในชีวิต
2. เหตุการณ์ในชีวิตกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตาราง 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการถดถอยของพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรเป็นขั้นทีละ 1 ตัวแปร
เพื่อทำนายการเพิ่ญปัญหาของนักศึกษาพยาบาล

ตัวที่	ตัวทำนาย	b	β	R	F	R^2	R^2 change	F change
1	สัมพันธภาพกับเพื่อน	0.10	0.16	0.21	4.03*	0.04	0.04	7.65
2	แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	0.09	0.16	0.26	3.96*	0.07	0.03	3.96

$$a = 1.56 \quad SE_{est} = 0.21$$

จากตาราง 5 แสดงว่า สัมพันธภาพกับเพื่อนเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลเป็นตัวแรกซึ่งสามารถทำนายการเพิ่ญปัญหาได้ โดยมีอำนาจในการทำนายร้อยละ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตัวทำนายที่มีประสิทธิภาพเป็นอันดับที่ 2 คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ซึ่งสามารถร่วมกับสัมพันธภาพกับเพื่อน ทำนายการเพิ่ญปัญหาได้ ร้อยละ 7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีอำนาจในการทำนายเพิ่มขึ้น จากการใช้ตัวทำนายตัวแรกเพียงตัวเดียว ร้อยละ 3 และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างสัมพันธภาพกับเพื่อนและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีค่าสหสัมพันธ์ร่วม (R) เท่ากับ 0.26

ตัวทำนายทั้ง 2 ตัวคือสัมพันธภาพกับเพื่อน และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สามารถร่วมกันทำนายการเพิ่ญปัญหาของนักศึกษาพยาบาล ได้ร้อยละ 7 โดยค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการทำนายเท่ากับ 0.21 และได้สมการทำนายในรูปคะแนนดิบได้ดังนี้

$$Y = 1.56 + 0.10 \text{ สัมพันธภาพกับเพื่อน} + 0.09 \text{ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์}$$

ระดับชั้นปี เหตุการณ์ในชีวิต ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บุคลิกภาพ สภาพแวดล้อมของวิทยาลัย และบรรยากาศในครอบครัว เมื่อใส่เข้าไปในสมการทำนายแล้วไม่สามารถทำนายการเพิ่ญปัญหาของนักศึกษาพยาบาลได้

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เปรียบเทียบกับการเผชิญปัญหาด้านการเรียน ภาควิทยาศาสตร์ ด้านการเรียนภาคปฏิบัติ ด้านส่วนตัว และด้านสังคม ของนักศึกษาพยาบาล จ้าแนกตามระดับชั้นปี เหตุการณ์ในชีวิต ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สัมพันธภาพกับเพื่อน บุคลิกภาพ สภาพแวดล้อมของวิทยาลัย และบรรยากาศในครอบครัว เพื่อทดสอบสมมติฐาน 2 - 9

การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกดังนี้

3.1 เปรียบเทียบคะแนนการเผชิญปัญหาของนักศึกษาพยาบาลที่มีระดับชั้นปีแตกต่างกัน เพื่อทดสอบสมมติฐาน ข้อ 2 ที่ตั้งไว้ว่า "นักศึกษาพยาบาลที่มีระดับชั้นสูงมีการเผชิญปัญหามากกว่านักศึกษาที่มีระดับชั้นปีต่ำ" ปรากฏผลตามตาราง 6, 7 และ 8

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและความแปรปรวนของคะแนนการเผชิญปัญหาโดยรวมของนักศึกษาพยาบาลเมื่อจำแนกตามระดับชั้นปี

ระดับชั้นปี	N	การเผชิญปัญหา	
		$\bar{X}$	s^2
1	44	2.26	0.05
2	52	2.34	0.03
3	44	2.25	0.06
4	32	2.21	0.07

ตาราง 7 วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการเผชิญปัญหาโดยรวม ของนักศึกษาพยาบาล
จำแนกตามระดับชั้นปี

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	3	0.43	0.14	2.97*
ภายในกลุ่ม	168	8.16	0.05	
รวม	171	8.59		

ผลจากการวิเคราะห์ตาราง 7 แสดงว่า นักศึกษาพยาบาลมีระดับชั้นปีแตกต่างกัน มีการเผชิญปัญหาโดยรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเพื่อที่จะได้ทราบว่าระดับชั้นปีใดมีการเผชิญปัญหาโดยรวมแตกต่างกัน จึงได้ทดสอบต่อโดยวิธีนิวแมนคูลส์ (Newman Kuel Method) ซึ่งปรากฏผลตามตาราง 8

ตาราง 8 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของการเผชิญปัญหาโดยรวมของนักศึกษาพยาบาลที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีต่างกันเป็นรายคู่

ระดับชั้นปี		ปีที่ 4	ปีที่ 3	ปีที่ 1	ปีที่ 2
	$\bar{X}$	2.21	2.25	2.26	2.34
4	2.21	-	0.04	0.05	0.13*
3	2.25		-	0.01	0.09
1	2.26			-	0.08
2	2.34				-

จากตาราง 8 แสดงว่า นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 มีการเผชิญปัญหาโดยรวมดีกว่า นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 ส่วนนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 กับชั้นปีที่ 3 ชั้นปีที่ 4 กับชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 3 กับชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 กับชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 กับชั้นปีที่ 1 มีการเผชิญปัญหาโดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 2

3.2 เปรียบเทียบคะแนนการเผชิญปัญหาด้านการเรียนภาคทฤษฎี ด้านการเรียนภาคปฏิบัติ ด้านส่วนตัว และด้านสังคม ของนักศึกษาพยาบาลที่มีระดับชั้นปีแตกต่างกัน ปรากฏผลตามตาราง 9, 10 และ 11

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ยและความแปรปรวนของคะแนนการเผชิญปัญหาของนักศึกษาพยาบาลด้านการเรียนทฤษฎี ด้านการเรียนภาคปฏิบัติ ด้านส่วนตัว และด้านสังคม ที่มีระดับชั้นปีแตกต่างกัน

ระดับชั้นปี	N	การเผชิญปัญหาด้าน การเรียนภาคทฤษฎี		การเผชิญปัญหาด้าน การเรียนภาคปฏิบัติ		การเผชิญปัญหา ด้านส่วนตัว		การเผชิญปัญหา ด้านสังคม	
		$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2
1	44	2.30	0.12	2.46	0.08	2.38	0.10	2.01	0.11
2	52	2.43	0.08	2.49	0.08	2.45	0.08	2.10	0.07
3	44	2.44	0.10	2.39	0.07	2.29	0.12	1.96	0.14
4	32	2.30	0.18	2.26	0.19	2.31	0.16	2.01	0.08

ตาราง 10 วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการเผชิญปัญหาด้านการเรียนภาคทฤษฎี
ด้านการเรียนภาคปฏิบัติ ด้านส่วนตัว และด้านสังคม ของนักศึกษาพยาบาลจำแนกตามระดับ
ชั้นปี

ตัวแปร	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
การเผชิญปัญหา ด้านการเรียนภาคทฤษฎี	ระหว่างกลุ่ม	3	0.77	0.26	2.25
	ภายในกลุ่ม	168	19.02	0.11	
	รวม	171	19.79		
การเผชิญปัญหา ด้านการเรียนภาคปฏิบัติ	ระหว่างกลุ่ม	3	1.17	0.39	4.02*
	ภายในกลุ่ม	168	16.35	0.10	
	รวม	171	17.52		
การเผชิญปัญหา ด้านสังคม	ระหว่างกลุ่ม	3	0.76	0.26	2.26
	ภายในกลุ่ม	168	18.92	0.11	
	รวม	171	19.68		
การเผชิญปัญหา ด้านส่วนตัว	ระหว่างกลุ่ม	3	0.48	0.16	1.60
	ภายในกลุ่ม	168	16.55	0.10	
	รวม	171	17.03		

จากตาราง 10 แสดงว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีระดับชั้นปีแตกต่างกันมีการเผชิญปัญหา
ด้านการเรียนภาคทฤษฎี ด้านส่วนตัว และด้านสังคม ไม่แตกต่างกัน ยกเว้น การเผชิญปัญหา
ด้านการเรียนภาคปฏิบัติ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเพื่อ
ที่จะได้ทราบว่าระดับชั้นปีใดที่มีการเผชิญปัญหาด้านการเรียนภาคปฏิบัติแตกต่างกัน จึงได้ทำการ
ทดสอบต่อโดยวิธีของ นิวแมนคูลส์ (Newman Kuel Method) ดังปรากฏผลตามตาราง 11

ตาราง 11 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของการเผชิญปัญหาด้านการเรียนภาคปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาลที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีต่างกันเป็นรายคู่

ระดับชั้นปี		ปีที่ 4	ปีที่ 3	ปีที่ 1	ปีที่ 2
	$\bar{X}$	2.26	2.39	2.45	2.49
4	2.26	-	0.13	0.19*	0.23*
3	2.39		-	0.06	0.10
1	2.45			-	0.04
2	2.49				-

จากตาราง 11 แสดงว่า นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 มีการเผชิญปัญหาด้านการเรียนภาคปฏิบัติ ดีกว่านักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 กับชั้นปีที่ 3, ชั้นปีที่ 3 กับชั้นปีที่ 2, กับชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 1 และกับชั้นปีที่ 2 กับชั้นปีที่ 1 มีการเผชิญปัญหาในด้านการเรียนภาคปฏิบัติไม่แตกต่างกัน

3.3 เปรียบเทียบคะแนนการเผชิญปัญหาโดยรวม ของนักศึกษาพยาบาลที่มีเหตุการณ์ในชีวิตแตกต่างกัน เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 3 ที่ตั้งไว้ว่า "นักศึกษาพยาบาลที่มีเหตุการณ์ในชีวิตปานกลางมีการเผชิญปัญหาดีกว่านักศึกษาพยาบาลที่มีเหตุการณ์ในชีวิตมากและน้อย" ปรากฏผลตามตาราง 12 และ 13

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ยและความแปรปรวนของคะแนนการเผชิญปัญหาโดยรวมของนักศึกษาพยาบาลที่มีเหตุการณ์ชีวิตแตกต่างกัน

เหตุการณ์ในชีวิต	N	การเผชิญปัญหาโดยรวม	
		$\bar{X}$	S^2
น้อย	25	2.31	0.06
ปานกลาง	122	2.26	0.05
มาก	25	2.29	0.04

ตาราง 13 วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการเผชิญปัญหาโดยรวมของนักศึกษาพยาบาล
ที่มีเหตุการณ์ชีวิตแตกต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	0.08	0.04	.78
ภายในกลุ่ม	169	8.52	0.05	
รวม	171	8.60		

จากตาราง 13 แสดงว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีเหตุการณ์ในชีวิตแตกต่างกัน มีการเผชิญ
ปัญหาโดยรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 3

3.4 เปรียบเทียบคะแนนการเผชิญปัญหาด้านการเรียนภาคทฤษฎี ด้านการเรียนภาคปฏิบัติ ด้านส่วนตัว และด้านสังคม ของนักศึกษายาบาลที่มีเหตุการณ์ในชีวิตแตกต่างกันปรากฏผลตามตาราง 14 และ 15

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ย และความแปรปรวนของคะแนนการเผชิญปัญหาด้านการเรียนภาคทฤษฎี ด้านการเรียนภาคปฏิบัติ ด้านส่วนตัว และด้านสังคมของนักศึกษายาบาลที่มีเหตุการณ์ในชีวิตแตกต่างกัน

เหตุการณ์ในชีวิต	N	การเผชิญปัญหาด้าน การเรียนภาคทฤษฎี		การเผชิญปัญหาด้าน การเรียนภาคปฏิบัติ		การเผชิญปัญหา ด้านส่วนตัว		การเผชิญปัญหา ด้านสังคม	
		$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2
น้อย	25	2.47	0.11	2.47	0.09	2.44	0.14	1.98	0.10
ปานกลาง	122	2.35	0.12	2.39	0.12	2.34	0.12	2.03	0.09
มาก	25	2.41	0.11	2.47	0.07	2.38	0.10	2.03	0.16

ตาราง 15 วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการเผชิญปัญหาด้านการเรียนภาคทฤษฎี
ด้านการเรียนภาคปฏิบัติ ด้านส่วนตัว และด้านสังคมของนักศึกษาพยาบาลที่มีเหตุการณ์ชีวิต
แตกต่างกัน

ตัวแปร	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
การเผชิญปัญหา ด้านการเรียนภาคทฤษฎี	ระหว่างกลุ่ม	2	0.31	0.16	1.36
	ภายในกลุ่ม	169	19.47	0.12	
	รวม	171	19.78		
การเผชิญปัญหา ด้านการเรียนภาคปฏิบัติ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.19	0.10	0.93
	ภายในกลุ่ม	168	17.34	0.10	
	รวม	171	17.53		
การเผชิญปัญหา ด้านสังคม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.20	0.10	0.85
	ภายในกลุ่ม	168	19.49	0.12	
	รวม	171	16.69		
การเผชิญปัญหา ด้านส่วนตัว	ระหว่างกลุ่ม	2	0.05	0.03	0.25
	ภายในกลุ่ม	168	16.98	0.10	
	รวม	171	17.03		

จากตาราง 15 แสดงว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีเหตุการณ์ในชีวิตแตกต่างกัน มีการเผชิญ
ปัญหาด้านการเรียนภาคทฤษฎี ด้านการเรียนภาคปฏิบัติ ด้านส่วนตัว และด้านสังคม ไม่แตกต่าง
กัน

3.5 เปรียบเทียบคะแนนการเผชิญปัญหาโดยรวมของนักศึกษาพยาบาล ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 4 ที่ตั้งไว้ว่า "นักศึกษาพยาบาลที่มีผลสัมฤทธิ์สูงทางการเรียนสูง มีการเผชิญปัญหาคือว่านักศึกษาพยาบาลที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางและต่ำ" ปรากฏผลตามตาราง 16 และ 17

ตาราง 16 ค่าเฉลี่ยและความแปรปรวนของคะแนนการเผชิญปัญหาโดยรวมของนักศึกษาพยาบาลที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	N	การเผชิญปัญหาโดยรวม	
		$\bar{X}$	S^2
ต่ำ	27	2.25	0.04
ปานกลาง	50	2.28	0.05
สูง	95	2.27	0.06

ตาราง 17 วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการเผชิญปัญหาโดยรวมของนักศึกษาพยาบาล
ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	.02	0.01	.19
ภายในกลุ่ม	169	8.58	0.05	
รวม	171	8.60		

จากตาราง 17 แสดงว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันมีการ
เผชิญปัญหาโดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 4

3.6 เปรียบเทียบคะแนนการเผชิญปัญหาด้านการเรียนภาคทฤษฎี ด้านการเรียนภาคปฏิบัติ ด้านส่วนตัว และด้านสังคม ของนักศึกษายาบาลที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน ปรากฏผล ตามตาราง 18, 19 และ 20

ตาราง 18 ค่าเฉลี่ย และความแปรปรวนของคะแนนการเผชิญปัญหาด้านการเรียนภาคทฤษฎี ด้านการเรียนภาคปฏิบัติ ด้านส่วนตัว และด้านสังคม ของนักศึกษายาบาลที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน

ผลสัมฤทธิ์ ทางการ เรียน	N	การเผชิญปัญหาด้าน การเรียนภาคทฤษฎี		การเผชิญปัญหาด้าน การเรียนภาคปฏิบัติ		การเผชิญปัญหา ด้านส่วนตัว		การเผชิญปัญหา ด้านสังคม	
		$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2
ต่ำ	27	2.28	0.12	2.42	0.08	2.42	0.10	1.99	0.08
ปานกลาง	50	2.31	0.10	2.41	0.10	2.42	0.08	2.06	0.09
สูง	95	2.44	0.12	2.42	0.12	2.32	0.14	2.00	0.11

ตาราง 19 วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการเผชิญปัญหาด้านการเรียนภาคทฤษฎี
ด้านการเรียนภาคปฏิบัติ ด้านส่วนตัว และด้านสังคม ของนักศึกษาพยาบาลที่มีผลสัมฤทธิ์ทาง
การเรียนแตกต่างกัน

ตัวแปร	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
การเผชิญปัญหา ด้านการเรียนภาคทฤษฎี	ระหว่างกลุ่ม	2	0.79	0.39	3.51*
	ภายในกลุ่ม	169	19.00	0.11	
	รวม	171	19.79		
การเผชิญปัญหา ด้านการเรียนภาคปฏิบัติ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.01	0.00	0.02
	ภายในกลุ่ม	169	17.52	0.10	
	รวม	171	17.53		
การเผชิญปัญหา ด้านสังคม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.47	0.24	2.07
	ภายในกลุ่ม	169	19.21	0.11	
	รวม	171			
การเผชิญปัญหา ด้านส่วนตัว	ระหว่างกลุ่ม	2	0.13	0.06	0.64
	ภายในกลุ่ม	169	16.90	0.10	
	รวม	171	17.02		

จากตาราง 19 แสดงว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันมีการ
เผชิญปัญหาด้านการเรียนภาคปฏิบัติ ด้านส่วนตัว และด้านสังคม ไม่แตกต่างกัน ส่วนทางด้าน
ทฤษฎี พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเพื่อที่จะได้ทราบว่า

คู่ใดมีการเพิ่ชญปัญหาด้านทฤษฎีแตกต่างกันจึงได้ทำการทดสอบต่อไป โดยวิธีของ นิวแมนคูลส์ (Newman Kuel Method) ปรากฏผลตามตาราง 20

ตาราง 20 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของการเพิ่ชญปัญหาด้านการเรียนภาคทฤษฎีของนักศึกษาพยาบาล ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันเป็นรายคู่

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน		ต่ำ	ปานกลาง	สูง
	$\bar{X}$	2.28	2.31	2.41
ต่ำ	2.28	-	0.03	0.16*
ปานกลาง	2.31		-	0.13*
สูง	2.44			-

จากตาราง 20 แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีการเพิ่ชญปัญหาด้านการเรียนทฤษฎี ดีกว่านักศึกษาพยาบาลที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง และต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 4 ส่วนนักศึกษาพยาบาลที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง กับนักศึกษาพยาบาลที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีการเพิ่ชญปัญหาด้านการเรียนภาคทฤษฎี ไม่แตกต่างกัน

3.7 เปรียบเทียบคะแนนการเพิ่ญปัญหาโดยรวมของนักศึกษาพยาบาล ที่มีแรงจูงใจไฟสั่มฤทธิ์แตกต่างกัน เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 5 ที่ตั้งไว้ว่า "นักศึกษาพยาบาลที่มีแรงจูงใจไฟสั่มฤทธิ์สูงมีการเพิ่ญปัญหาดีกัวักศึกษาพยาบาลที่มีแรงจูงใจไฟสั่มฤทธิ์ปานกลางและต่ำ" ปรากฏผลตามตาราง 21, 22 และ 23

ตาราง 21 ค่าเฉลี่ย และความแปรปรวนของคะแนนการเพิ่ญปัญหาโดยรวมของนักศึกษาพยาบาลที่มีแรงจูงใจไฟสั่มฤทธิ์แตกต่างกัน

แรงจูงใจไฟสั่มฤทธิ์	N	การ เพิ่ญปัญหาโดยรวม	
		$\bar{X}$	S^2
ต่ำ	26	2.19	0.04
ปานกลาง	114	2.27	0.05
สูง	32	2.35	0.04

ตาราง 22 วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการเพิ่ญปัญญาโดยรวมของนักศึกษาพยาบาลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	0.36	0.18	3.71*
ภายในกลุ่ม	169	8.23	0.05	
รวม	171	8.59		

จากตาราง 22 แสดงว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกัน มีการเพิ่ญปัญญาโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเพื่อที่จะได้ทราบว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ระดับใดที่มีการเพิ่ญปัญญาโดยรวมแตกต่างกัน จึงได้ทำการทดสอบต่อไปโดยวิธีของ นิวแมนคูลส์ (Newman Kuel Method) ปรากฏผลตามตาราง 23

ตาราง 23 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของการเผชิญปัญหาโดยรวมของนักศึกษาพยาบาลที่มีแรงจูงใจไฟสัณฤทธิ์แตกต่างกันเป็นรายคู่

แรงจูงใจไฟสัณฤทธิ์		ต่ำ	ปานกลาง	สูง
	$\bar{X}$	2.19	2.27	2.35
ต่ำ	2.19	-	0.08	0.16*
ปานกลาง	2.27		-	0.08
สูง	2.35			-

จากตาราง 23 แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีแรงจูงใจไฟสัณฤทธิ์สูงมีการเผชิญปัญหาโดยรวมดีกว่านักศึกษาพยาบาลที่มีแรงจูงใจไฟสัณฤทธิ์ต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 5 ส่วนนักศึกษาพยาบาลที่มีแรงจูงใจไฟสัณฤทธิ์ปานกลางกับที่มีแรงจูงใจไฟสัณฤทธิ์ต่ำ และนักศึกษาพยาบาลที่มีแรงจูงใจไฟสัณฤทธิ์สูงกับนักศึกษาพยาบาลที่มีแรงจูงใจไฟสัณฤทธิ์ปานกลาง มีการเผชิญปัญหาโดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 5

3.8 เปรียบเทียบคะแนนการเผชิญปัญหาด้านการเรียนภาคทฤษฎี ด้านการเรียนภาคปฏิบัติ ด้านส่วนตัว และด้านสังคม ของนักศึกษาพยาบาลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกันปรากฏผลตามตาราง 24, 25 และ 26

ตาราง 24 ค่าเฉลี่ย และความแปรปรวนของคะแนนการเผชิญปัญหาด้านการเรียนภาคทฤษฎี ด้านการเรียนภาคปฏิบัติ ด้านส่วนตัว และด้านสังคม ของนักศึกษาพยาบาลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกัน

แรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์	N	การเผชิญปัญหาด้าน การเรียนภาคทฤษฎี		การเผชิญปัญหาด้าน การเรียนภาคปฏิบัติ		การเผชิญปัญหา ด้านส่วนตัว		การเผชิญปัญหา ด้านสังคม	
		$\bar{X}$	s^2	$\bar{X}$	s^2	$\bar{X}$	s^2	$\bar{X}$	s^2
ต่ำ	26	2.20	0.13	2.47	0.10	2.29	0.12	1.95	0.07
ปานกลาง	114	2.39	0.10	2.40	0.12	2.35	0.11	2.02	0.11
สูง	32	2.45	0.12	2.41	0.06	2.48	0.12	2.10	0.09

ตาราง 25 วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการเพิ่ช้ญ่หาด้ำนการเรียนภาคทฤษฎี
ด้ำนการเรียนภาคปฏิบัติ ด้ำนส่วนตัว และด้ำนสังคม ของนักศีกษาพยาบาลที่มีแรงจูงใจ
ไฟ้สั้มฤทธิ์แตกต่างกัน

ตัวแปร	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
การเพิ่ช้ญ่หา ด้ำนการเรียนภาคทฤษฎี	ระหว่างกลุ่ม	2	1.04	0.52	4.70*
	ภายในกลุ่ม	169	18.74	0.11	
	รวม	171	19.78		
การเพิ่ช้ญ่หา ด้ำนการเรียนภาคปฏิบัติ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.01	0.06	0.53
	ภายในกลุ่ม	169	17.42	0.10	
	รวม	171	17.53		
การเพิ่ช้ญ่หา ด้ำนสังคม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.11	0.31	2.07
	ภายในกลุ่ม	169	19.07	0.11	
	รวม	171	19.68		
การเพิ่ช้ญ่หา ด้ำนส่วนตัว	ระหว่างกลุ่ม	2	0.33	0.17	1.69
	ภายในกลุ่ม	169	16.70	0.10	
	รวม	171	17.03		

จากตาราง 25 แสดงให้เห็นว่า นักศีกษาพยาบาลที่มีแรงจูงใจไฟ้สั้มฤทธิ์แตกต่างกันมี
การเพิ่ช้ญ่หาด้ำนการเรียนภาคปฏิบัติ ด้ำนส่วนตัว และด้ำนสังคม ไม่แตกต่างกัน ส่วนทางด้ำน
การเรียนภาคทฤษฎี พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเพื่อที่จะ

ได้ทราบว่ากลุ่มใดมีการเพิ่ช้ญบั้ญหาด้ำนทฤษฎีแตกต่างกันจึงได้ทำการทดสอบต่อไป โดยวิธีของนิวแมนคูลส์ (Newman Kuel Method) ปรากฏผลตามตาราง 26

ตาราง 26 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของการเพิ่ช้ญบั้ญหาการเรียนภาคทฤษฎีของนักศึกษาพยาบาล ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกันเป็นรายคู่

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์		ต่ำ	ปานกลาง	สูง
	$\bar{X}$	2.20	2.39	2.45
ต่ำ	2.20	-	0.19*	0.25*
ปานกลาง	2.39		-	0.06
สูง	2.45			-

จากผลของตาราง 26 แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง และนักศึกษาที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ปานกลางมีการเพิ่ช้ญบั้ญหาด้ำนการเรียนภาคทฤษฎี ดีกว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 5 นักศึกษาพยาบาลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง กับนักศึกษาพยาบาลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ปานกลาง มีการเพิ่ช้ญบั้ญหาด้ำนการเรียนภาคทฤษฎี ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 5

3.9 เปรียบเทียบคะแนนการเผชิญปัญหาโดยรวมของนักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพกับเพื่อนแตกต่างกัน เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 6 ที่ตั้งไว้ว่า "นักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพกับเพื่อนดี มีการเผชิญปัญหามากกว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพกับเพื่อนปานกลาง และต่ำ" ปรากฏผลตามตาราง 27, และ 28

ตาราง 27 ค่าเฉลี่ยและความแปรปรวนของคะแนน การเผชิญปัญหาโดยรวมของนักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพกับเพื่อนแตกต่างกัน

สัมพันธภาพกับเพื่อน	N	การเผชิญปัญหาโดยรวม	
		$\bar{X}$	S^2
ไม่ดี	30	2.22	0.03
ปานกลาง	114	2.27	0.06
ดี	28	2.33	0.05

ตาราง 28 วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนน การเผชิญปัญหาโดยรวมของนักศึกษาพยาบาล
ที่มีสัมพันธภาพกับเพื่อนแตกต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	0.18	0.09	1.82
ภายในกลุ่ม	169	8.41	0.05	
รวม	171	8.59		

จากผลของตาราง 28 แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพกับเพื่อน
แตกต่างกัน มีการเผชิญปัญหาโดยรวม ไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 6

3.10 เปรียบเทียบคะแนนการเผชิญปัญหาด้านการเรียนภาคทฤษฎี ด้านการเรียนภาคปฏิบัติ ด้านส่วนตัว และด้านสังคม ของนักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพกับเพื่อนแตกต่างกัน
ปรากฏผลตามตาราง 29 และ 30

ตาราง 29 ค่าเฉลี่ย และความแปรปรวนของคะแนนการเผชิญปัญหาด้านการเรียนภาคทฤษฎี
ด้านการเรียนภาคปฏิบัติ ด้านส่วนตัว และด้านสังคม ที่มีสัมพันธภาพกับเพื่อนแตกต่างกัน

สัมพันธภาพ กับเพื่อน	N	การเผชิญปัญหาด้าน การเรียนภาคทฤษฎี		การเผชิญปัญหาด้าน การเรียนภาคปฏิบัติ		การเผชิญปัญหา ด้านส่วนตัว		การเผชิญปัญหา ด้านสังคม	
		$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2
ไม่ดี	30	2.31	0.08	2.42	0.12	2.32	0.09	1.93	0.10
ปานกลาง	114	2.39	0.12	2.42	0.10	2.35	0.13	2.03	0.11
ดี	28	2.39	0.14	2.41	0.11	2.48	0.07	2.10	0.06

ตาราง 30 วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการเผชิญปัญหาด้านการเรียนภาคทฤษฎี
ด้านการเรียนภาคปฏิบัติ ด้านส่วนตัว และด้านสังคม ที่มีสัมพันธภาพกับเพื่อนแตกต่างกัน

ตัวแปร	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
การเผชิญปัญหา ด้านการเรียนภาคทฤษฎี	ระหว่างกลุ่ม	2	0.15	0.08	0.64
	ภายในกลุ่ม	169	19.64	0.12	
	รวม	171	19.79		
การเผชิญปัญหา ด้านการเรียนภาคปฏิบัติ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.01	0.00	0.02
	ภายในกลุ่ม	169	17.52	0.10	
	รวม	171	17.53		
การเผชิญปัญหา ด้านสังคม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.46	0.23	2.04
	ภายในกลุ่ม	169	19.22	0.11	
	รวม	171	19.68		
การเผชิญปัญหา ด้านส่วนตัว	ระหว่างกลุ่ม	2	0.41	0.21	2.10
	ภายในกลุ่ม	169	16.62	0.10	
	รวม	171	17.03		

จากตาราง 30 แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพกับเพื่อนแตกต่างกันมี
การเผชิญปัญหาด้านการเรียนภาคทฤษฎี ด้านการเรียนภาคปฏิบัติ ด้านส่วนตัว และด้านสังคม
ไม่แตกต่างกัน

3.11 เปรียบเทียบคะแนนการเพิ่ญญาโดยรวม ของนักศึกษายาบาลที่มีบุคลิกภาพแตกต่างกัน เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 7 ที่ตั้งไว้ว่า "นักศึกษายาบาลที่มีบุคลิกภาพแบบเอมีการเพิ่ญญาดีกว่า นักศึกษายาบาลที่มีบุคลิกภาพแบบบี" ปรากฏผลตามตาราง 31

ตาราง 31 เปรียบเทียบคะแนนการเพิ่ญญาโดยรวมของนักศึกษายาบาล จานนตามบุคลิกภาพ

บุคลิกภาพ	N	$\bar{X}$	S.D.	t
แบบเอ	97	2.27	0.22	0.06
แบบบี	75	2.27	0.23	

จากตาราง 31 แสดงให้เห็นว่า นักศึกษายาบาลที่มีบุคลิกภาพแบบเอ และนักศึกษายาบาลที่มีบุคลิกภาพแบบบี มีการเพิ่ญญาโดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 7

3.12 เปรียบเทียบคะแนนการเพิ่ช้ญ่หาด้ำนการเรียนภาคทฤษฎี ด้ำนการเรียนภาคปฏิบัติ ด้ำนส่วนตัว และด้ำนสังคม ของนักศีกษาพยาบาลที่มีบุคลิภาพแตกต่างกัน ปรากฏผลตามตาราง 32

ตาราง 32 ตารางเปรียบเทียบคะแนนการเพิ่ช้ญ่หาด้ำนการเรียน ภาคทฤษฎี ด้ำนการเรียนภาคปฏิบัติ ด้ำนส่วนตัว และด้ำนสังคม ของนักศีกษาพยาบาลที่มีบุคลิภาพแตกต่างกัน

การเพิ่ช้ญ่หา	บุคลิภาพ	N	$\bar{X}$	S.D.	t
ด้ำนการเรียนภาคทฤษฎี	แบบเอ	97	2.39	0.10	0.42
	แบบบี	75	2.36	0.14	
ด้ำนการเรียนภาคปฏิบัติ	แบบเอ	97	2.38	0.10	1.88
	แบบบี	75	2.47	0.10	
ด้ำนส่วนตัว	แบบเอ	97	2.37	0.12	0.37
	แบบบี	75	2.35	0.11	
ด้ำนสังคม	แบบเอ	97	2.03	0.10	0.29
	แบบบี	75	2.01	0.11	

จากตาราง 32 แสดงว่า นักศีกษาพยาบาลที่มีบุคลิภาพแบบเอ และนักศีกษาพยาบาลที่มีบุคลิภาพแบบบี มีการเพิ่ช้ญ่หาด้ำนการเรียนภาคทฤษฎี ด้ำนการเรียนภาคปฏิบัติ ด้ำนส่วนตัว และด้ำนสังคม ไม่แตกต่างกัน

3.13 เปรียบเทียบคะแนนการเผชิญปัญหาโดยรวมของนักศึกษาพยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยแตกต่างกัน เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 8 ที่ตั้งไว้ว่า "นักศึกษาพยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยดี มีการเผชิญปัญหามากกว่านักศึกษาพยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยปานกลางและไม่ดี" ปรากฏผลตามตาราง 33, 34 และ 35

ตาราง 33 ค่าเฉลี่ย และความแปรปรวนของคะแนนการเผชิญปัญหาโดยรวมของนักศึกษาพยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยแตกต่างกัน

สภาพแวดล้อมของวิทยาลัย	N	การเผชิญปัญหาโดยรวม	
		$\bar{X}$	S^2
ไม่ดี	23	2.17	0.03
ปานกลาง	127	2.28	0.53
ดี	22	2.34	0.04

ตาราง 34 วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการเผชิญปัญหาโดยรวมของนักศึกษาพยาบาล
ที่มีสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยแตกต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	0.34	0.17	3.47*
ภายในกลุ่ม	169	8.26	0.05	
รวม	171	8.60		

จากตาราง 34 แสดงว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยแตกต่างกันมี
การเผชิญปัญหาโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเพื่อที่จะได้ทราบว่า
คู่ใดมีการเผชิญปัญหาโดยรวมแตกต่างกัน จึงได้ทำการทดสอบต่อไป โดยวิธีของ นิวแมนคูลส์
(Newman Kuel Method)

ตาราง 35 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของการเผชิญปัญหาโดยรวม ของนักศึกษาพยาบาล
ที่มีสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยแตกต่างกันเป็นรายคู่

สภาพแวดล้อมของวิทยาลัย		ไม่ดี	ปานกลาง	ดี
	$\bar{X}$	2.17	2.28	2.34
ไม่ดี	2.17	-	0.11*	0.17*
ปานกลาง	2.28		-	0.06
ดี	2.34			-

จากตาราง 35 แสดงว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยดีและนักศึกษาพยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยปานกลางมีการเผชิญปัญหาด้านโดยรวมดีกว่านักศึกษาพยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยไม่ดี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 8 ส่วนนักศึกษาพยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยดี กับนักศึกษาพยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยปานกลางมีการเผชิญปัญหาโดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 8

3.14 เปรียบเทียบคะแนนการเผชิญปัญหาด้านการเรียนภาคทฤษฎี ด้านการเรียนภาคปฏิบัติ ด้านส่วนตัว และด้านสังคม ของนักศึกษาพยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยแตกต่างกัน ปรากฏผลตามตาราง 36 และ 37

ตาราง 36 ค่าเฉลี่ย และความแปรปรวนของคะแนนการเผชิญปัญหาด้านการเรียนภาคทฤษฎี ด้านการเรียนภาคปฏิบัติ ด้านส่วนตัว และด้านสังคม ของนักศึกษาพยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยแตกต่างกัน

สภาพแวดล้อมของวิทยาลัย	N	การเผชิญปัญหาด้านการเรียนภาคทฤษฎี		การเผชิญปัญหาด้านการเรียนภาคปฏิบัติ		การเผชิญปัญหาด้านส่วนตัว		การเผชิญปัญหาด้านสังคม	
		$\bar{X}$	s^2	$\bar{X}$	s^2	$\bar{X}$	s^2	$\bar{X}$	s^2
ไม่ดี	23	2.28	0.12	2.36	0.11	2.25	0.08	1.90	0.10
ปานกลาง	127	2.38	0.12	2.42	0.11	2.37	0.12	2.03	0.10
ดี	22	2.46	0.08	2.46	0.07	2.43	0.09	2.08	0.10

ตาราง 37 วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการเผชิญปัญหาด้านการเรียนภาคทฤษฎี
ด้านการเรียนภาคปฏิบัติ ด้านส่วนตัว และด้านสังคม ของนักศึกษาพยาบาลที่มีสภาพแวดล้อม
ของวิทยาลัยแตกต่างกัน

ตัวแปร	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
การเผชิญปัญหา ด้านการเรียนภาคทฤษฎี	ระหว่างกลุ่ม	2	0.37	0.19	1.61
	ภายในกลุ่ม	169	19.42	0.12	
	รวม	171	19.79		
การเผชิญปัญหา ด้านการเรียนภาคปฏิบัติ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.10	0.06	0.47
	ภายในกลุ่ม	169	17.43	0.10	
	รวม	171	17.53		
การเผชิญปัญหา ด้านสังคม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.38	0.19	1.68
	ภายในกลุ่ม	169	19.30	0.11	
	รวม	171	19.68		
การเผชิญปัญหา ด้านส่วนตัว	ระหว่างกลุ่ม	2	0.45	0.22	2.28
	ภายในกลุ่ม	169	10.59	0.10	
	รวม	171	17.04		

จากตาราง 37 แสดงให้เห็นว่านักศึกษาพยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยต่าง
กันมีการเผชิญปัญหาด้านการเรียนภาคทฤษฎี ด้านการเรียนภาคปฏิบัติ ด้านส่วนตัว และด้านสังคม
ไม่แตกต่างกัน

3.15 เปรียบเทียบคะแนนการเผชิญปัญหาโดยรวมของนักศึกษาพยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยด้านการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมและบริการ และด้านอาคารสถานที่แตกต่างกัน ปรากฏผลตามตาราง 38, 39 และ 40

ตาราง 38 ค่าเฉลี่ย และความแปรปรวนของคะแนนการเผชิญปัญหาโดยรวม ของนักศึกษาพยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยด้านการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมและบริการ และด้านอาคารสถานที่แตกต่างกัน

สภาพแวดล้อมของวิทยาลัย	N	การเผชิญปัญหาโดยรวม	
		$\bar{X}$	S^2
ด้านการเรียนการสอน			
ไม่ดี	26	2.15	0.05
ปานกลาง	124	2.28	0.05
ดี	22	2.37	0.05
ด้านกิจกรรมและบริการ			
ไม่ดี	27	2.21	0.04
ปานกลาง	124	2.28	0.05
ดี	21	2.30	0.06
ด้านอาคารสถานที่			
ไม่ดี	23	2.23	0.03
ปานกลาง	122	2.27	0.05
ดี	127	2.31	0.06

ตาราง 39 วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการเผชิญปัญหาโดยรวม ของนักศึกษายาบาลที่มีสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยด้านการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมและบริการ และด้านอาคารสถานที่แตกต่างกัน

ตัวแปร	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
สภาพแวดล้อมของวิทยาลัย ด้านการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.59	0.30	6.23**
	ภายในกลุ่ม	169	8.01	0.05	
	รวม	171	8.60		
สภาพแวดล้อมของวิทยาลัย ด้านกิจกรรมและบริการ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.13	0.07	1.34
	ภายในกลุ่ม	169	8.46	0.05	
	รวม	171	8.60		
สภาพแวดล้อมของวิทยาลัย ด้านอาคารสถานที่	ระหว่างกลุ่ม	2	0.10	0.05	0.94
	ภายในกลุ่ม	169	8.50	0.05	
	รวม	171	8.60		

จากตาราง 39 แสดงให้เห็นว่า นักศึกษายาบาลที่มีสภาพแวดล้อมของวิทยาลัย ด้านกิจกรรมและบริการ และด้านอาคารสถานที่แตกต่างกันมีการเผชิญปัญหาโดยรวม ไม่แตกต่างกัน ส่วนนักศึกษายาบาลที่มีสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยด้านการเรียนการสอนต่างกัน มีการเผชิญปัญหาโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเพื่อให้ทราบว่าคุณีใดมีการเผชิญปัญหาโดยรวมแตกต่างกัน จึงได้ทำการทดสอบต่อไป โดยวิธีของ นิวแมนคูลส์ (Newman Kuel Method) ปรากฏผลตามตาราง 40

ตาราง 40 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการเผชิญปัญหาโดยรวม ของนักศึกษาพยาบาลที่มี
สภาพแวดล้อมของวิทยาลัยด้านการเรียนการสอนแตกต่างกันเป็นรายคู่

สภาพแวดล้อมของวิทยาลัย ด้านการเรียนการสอน	N	ไม่ดี	ปานกลาง	ดี
		2.15	2.28	2.37
ไม่ดี	2.15	-	0.13**	0.22**
ปานกลาง	2.28		-	0.09
ดี	2.37			-

จากตาราง 40 แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมของวิทยาลัย
ด้านการเรียนการสอนดีและนักศึกษาพยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยด้านการเรียน
การสอนปานกลาง มีการเผชิญปัญหาโดยรวมดีกว่านักศึกษาพยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมของ
วิทยาลัยด้านการเรียนการสอนไม่ดีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนนักศึกษาพยาบาล
ที่มีสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยด้านการเรียนการสอนดีกับนักศึกษาพยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมของ
วิทยาลัยด้านการเรียนการสอนปานกลาง มีการเผชิญปัญหาโดยรวมไม่แตกต่างกัน

3.16 เปรียบเทียบคะแนนการเผชิญปัญหาด้านการเรียนภาคทฤษฎี ด้านการเรียนภาคปฏิบัติ ด้านส่วนตัว และด้านสังคม ของนักศึกษาพยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยด้านการเรียนการสอนด้านกิจกรรมและบริการ และด้านอาคารสถานที่แตกต่างกัน ปรากฏผลตามตาราง 41, 42 และ 43

ตาราง 41 ค่าเฉลี่ย และความแปรปรวนของคะแนนการเผชิญปัญหาด้านการเรียนภาคทฤษฎี ด้านการเรียนภาคปฏิบัติ ด้านส่วนตัว และด้านสังคม ของนักศึกษาพยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยด้านการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมและบริการ และด้านอาคารสถานที่แตกต่างกัน

สภาพแวดล้อมของวิทยาลัย	N	การเผชิญปัญหาด้านการเรียนภาคทฤษฎี		การเผชิญปัญหาด้านการเรียนภาคปฏิบัติ		การเผชิญปัญหาด้านส่วนตัว		การเผชิญปัญหาด้านสังคม	
		$\bar{X}$	s^2	$\bar{X}$	s^2	$\bar{X}$	s^2	$\bar{X}$	s^2
ด้านการเรียนการสอน									
ไม่ดี	26	2.22	0.16	2.40	0.10	2.27	0.12	1.85	0.10
ปานกลาง	124	2.38	0.10	2.42	0.10	2.36	0.12	2.04	0.10
ดี	22	2.50	0.13	2.39	0.10	2.47	0.08	2.13	0.07
ด้านกิจกรรมและบริการ									
ไม่ดี	27	2.30	0.11	2.43	0.09	2.30	0.12	1.93	0.10
ปานกลาง	124	2.40	0.12	2.40	0.11	2.36	0.12	2.04	0.10
ดี	21	2.36	0.13	2.46	0.10	2.45	0.09	2.05	0.10

ตาราง 41 (ต่อ)

สภาพ แวดล้อม ของวิทยาลัย	N	การเผชิญปัญหาด้าน การเรียนภาคทฤษฎี		การเผชิญปัญหาด้าน การเรียนภาคปฏิบัติ		การเผชิญปัญหา ด้านส่วนตัว		การเผชิญปัญหา ด้านสังคม	
		$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2
ด้านอาคาร สถานที่									
ไม่ดี	23	2.36	0.07	2.43	0.07	2.30	0.12	1.93	0.12
ปานกลาง	122	2.37	0.12	2.42	0.10	2.36	0.12	2.03	0.09
ดี	27	2.41	0.12	2.41	0.12	2.42	0.09	2.08	0.12

ตาราง 42 วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการเผชิญปัญหาด้านการเรียนภาคทฤษฎี
ของนักศึกษาพยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยด้านการเรียนการสอน
ด้านกิจกรรมและบริการ และด้านอาคารสถานที่แตกต่างกัน

ตัวแปร	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
สภาพแวดล้อมของวิทยาลัย ด้านการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.95	0.47	4.24*
	ภายในกลุ่ม	169	18.84	0.11	
	รวม	171	19.79		
สภาพแวดล้อมของวิทยาลัย ด้านกิจกรรมและบริการ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.22	0.11	0.97
	ภายในกลุ่ม	169	19.56	0.12	
	รวม	171	19.78		
สภาพแวดล้อมของวิทยาลัย ด้านอาคารสถานที่	ระหว่างกลุ่ม	2	0.04	0.02	0.15
	ภายในกลุ่ม	169	19.75	0.12	
	รวม	171	19.79		

จากตาราง 42 แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยด้าน
กิจกรรมและบริการ และนักศึกษาพยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยด้านอาคารและสถานที่
แตกต่างกัน มีการเผชิญปัญหาด้านการเรียนภาคทฤษฎี ไม่แตกต่างกัน ส่วนนักศึกษาพยาบาลที่มี
สภาพแวดล้อมของวิทยาลัยด้านการเรียนการสอนแตกต่างกันมีการเผชิญปัญหาการเรียน
ภาคทฤษฎีแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเพื่อให้ทราบว่าคูใดมีการเผชิญ
ปัญหาการเรียนภาคทฤษฎีแตกต่างกัน จึงได้ทำการทดสอบต่อไป โดยวิธีของนิวแมนคูลส์
(Newman Kuel Method) ปรากฏผลตามตาราง 43

ตาราง 43 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการเผชิญปัญหาด้านการเรียนภาคทฤษฎีของนักศึกษา
พยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยด้านการเรียนการสอนแตกต่างกันเป็นรายคู่

สภาพแวดล้อมของวิทยาลัย ด้านการเรียนการสอน	$\bar{X}$	ไม่ดี	ปานกลาง	ดี
		2.22	2.38	2.50
ไม่ดี	2.22	-	0.16*	0.28*
ปานกลาง	2.38		-	0.12
ดี	2.57			-

จากตาราง 43 แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยด้านการเรียนการสอนดี และนักศึกษาพยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยด้านการเรียนการสอนปานกลาง มีการเผชิญปัญหาการเรียนภาคทฤษฎีดีกว่านักศึกษาพยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยด้านการเรียนการสอนไม่ดี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนศึกษาพยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยด้านการเรียนการสอนดีกับนักศึกษาพยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมของวิทยาลัย ด้านการเรียนการสอนปานกลาง มีการเผชิญปัญหาด้านการเรียนภาคทฤษฎีไม่แตกต่างกัน

ตาราง 44 วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการเผชิญปัญหาด้านการเรียนภาคปฏิบัติของ
นักศึกษาพยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยด้านการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมและ
บริการ ด้านอาคารสถานที่แตกต่างกัน

ตัวแปร	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
สภาพแวดล้อมของวิทยาลัย ด้านการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.02	0.01	0.12
	ภายในกลุ่ม	169	17.50	0.10	
	รวม	171	17.52		
สภาพแวดล้อมของวิทยาลัย ด้านกิจกรรมและบริการ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.07	0.03	0.33
	ภายในกลุ่ม	169	17.46	0.10	
	รวม	171	17.53		
สภาพแวดล้อมของวิทยาลัย ด้านอาคารสถานที่	ระหว่างกลุ่ม	2	0.10	0.00	0.01
	ภายในกลุ่ม	169	17.53	0.10	
	รวม	171	17.53		

จากตาราง 44 แสดงว่านักศึกษาพยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน
ด้านกิจกรรมและบริการ และด้านอาคารสถานที่แตกต่างกันมีการเผชิญปัญหาการเรียนภาค
ปฏิบัติไม่แตกต่างกัน

ตาราง 45 วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการเผชิญปัญหาด้านส่วนตัวของนักศึกษา
พยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยด้านการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมและบริการ
ด้านอาคารสถานที่แตกต่างกัน

ตัวแปร	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
สภาพแวดล้อมของวิทยาลัย ด้านการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.49	0.25	2.17
	ภายในกลุ่ม	169	19.19	0.11	
	รวม	171	19.68		
สภาพแวดล้อมของวิทยาลัย ด้านกิจกรรมและบริการ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.25	0.12	1.07
	ภายในกลุ่ม	169	19.43	0.11	
	รวม	171	19.68		
สภาพแวดล้อมของวิทยาลัย ด้านอาคารสถานที่	ระหว่างกลุ่ม	2	0.18	0.09	0.77
	ภายในกลุ่ม	169	19.51	0.12	
	รวม	171	19.69		

จากตาราง 45 แสดงว่านักศึกษาพยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยด้านการเรียน
การสอน ด้านกิจกรรมและบริการ และด้านอาคารสถานที่แตกต่างกันมีการเผชิญปัญหาด้านส่วนตัว
ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 46 วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการเผชิญปัญหาด้านสังคมของนักศึกษาพยาบาล
ที่มีสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยด้านการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมและบริการ
ด้านอาคารสถานที่แตกต่างกัน

ตัวแปร	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
สภาพแวดล้อมของวิทยาลัย ด้านการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	1.03	0.51	5.43**
	ภายในกลุ่ม	169	16.01	0.10	
	รวม	171	17.04		
สภาพแวดล้อมของวิทยาลัย ด้านกิจกรรมและบริการ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.26	0.13	1.30
	ภายในกลุ่ม	169	16.78	0.10	
	รวม	171	17.04		
สภาพแวดล้อมของวิทยาลัย ด้านอาคารสถานที่	ระหว่างกลุ่ม	2	0.30	0.15	1.51
	ภายในกลุ่ม	169	16.73	0.10	
	รวม	171	17.03		

จากตาราง 46 แสดงว่านักศึกษาพยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยด้านกิจกรรม
และบริการ และด้านอาคารสถานที่แตกต่างกัน มีการเผชิญปัญหาด้านสังคมไม่แตกต่างกัน ส่วน
นักศึกษาพยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยด้านการเรียนการสอนแตกต่างกัน มีการเผชิญ
ปัญหาด้านสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเพื่อให้ทราบว่า คูใดมี
การเผชิญปัญหาด้านสังคมแตกต่างกัน จึงได้ทำการทดสอบต่อไป โดยวิธีของ นิวแมนคูลส์ (Newman
Kuel Method) ปรากฏผลตามตาราง 47

ตาราง 47 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการเผชิญปัญหาด้านสังคม ของนักศึกษาพยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยด้านการเรียนการสอน แตกต่างกันเป็นรายคู่

สภาพแวดล้อมของวิทยาลัย ด้านการเรียนการสอน	$\bar{X}$	ไม่ดี	ปานกลาง	ดี
		1.85	2.04	2.13
ไม่ดี	1.85	-	0.19*	0.28*
ปานกลาง	2.04		-	0.09
ดี	2.13			-

จากตาราง 47 แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยด้านการเรียนการสอนดี และนักศึกษาพยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยด้านการเรียนการสอนปานกลาง มีการเผชิญปัญหาด้านสังคมดีกว่านักศึกษาพยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยด้านการเรียนการสอนไม่ดี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนศึกษาพยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยด้านการเรียนการสอนดี กับนักศึกษาพยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยด้านการเรียนการสอนปานกลาง มีการเผชิญปัญหาด้านสังคมไม่แตกต่างกัน

3.17 เปรียบเทียบคะแนนการเผชิญปัญหาโดยรวมของนักศึกษาพยาบาล ที่มีบรรยากาศในครอบครัวแตกต่างกัน เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 9 ที่ตั้งไว้ว่า "นักศึกษาพยาบาลที่มีบรรยากาศในครอบครัวดี มีการเผชิญปัญหามากกว่านักศึกษาพยาบาลที่มีบรรยากาศในครอบครัวปานกลาง และไม่ดี ปรากฏผลตามตาราง 48 และ 49

ตาราง 48 ค่าเฉลี่ย และความแปรปรวนของคะแนนการเผชิญปัญหาโดยรวมของนักศึกษาพยาบาลที่มีบรรยากาศในครอบครัวแตกต่างกัน

บรรยากาศในครอบครัว	N	การเผชิญปัญหาโดยรวม	
		$\bar{X}$	s^2
ไม่ดี	29	2.22	0.05
ปานกลาง	121	2.30	0.04
ดี	22	2.19	0.08

ตาราง 49 วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการเพิ่ญปัญญาโดยรวมของนักศึกษายาบาลที่มีบรรยากาศในครอบครั้แตกต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	0.29	0.51	2.98
ภายในกลุ่ม	169	8.30	0.05	
รวม	171	8.59		

จากตาราง 49 แสดงว่า นักศึกษายาบาลที่มีบรรยากาศในครอบครั้แตกต่างกัน มีการเพิ่ญปัญญาโดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 9

3.18 เปรียบเทียบคะแนนการเพิ่ญปัญหาด้านการเรียนการสอนภาคทฤษฎี ด้านการเรียนภาคปฏิบัติ ด้านส่วนตัว และด้านสังคม ของนักศึกษายาบาลที่มีบรรยากาศในครอบครั้แตกต่างกัน ปรากฏตามตาราง 50 และ 51

ตาราง 50 ค่าเฉลี่ย และความแปรปรวนของคะแนนการเผชิญปัญหาด้านการเรียนภาคทฤษฎี
ด้านการเรียนภาคปฏิบัติ ด้านส่วนตัว และด้านสังคม ของนักศึกษาพยาบาลที่มีบรรยากาศ
ในครอบครัวแตกต่างกัน

บรรยากาศ ในครอบครัว	N	การเผชิญปัญหาด้าน การเรียนภาคทฤษฎี		การเผชิญปัญหาด้าน การเรียนภาคปฏิบัติ		การเผชิญปัญหา ด้านส่วนตัว		การเผชิญปัญหา ด้านสังคม	
		$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2
ไม่ดี	29	2.30	0.10	2.39	0.10	2.33	0.11	1.98	0.12
ปานกลาง	121	2.41	0.10	2.42	0.09	2.39	0.10	2.04	0.10
ดี	22	2.27	0.19	2.39	0.18	2.26	0.19	1.96	0.12

ตาราง 51 วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการเพิ่ชื้อญ์หาด้ำนการเรียนภาคทฤษฎี
ด้ำนการเรียนภาคปฏิบัติ ด้ำนสังคม และด้ำนส่วนตัว ของนักศีกษาพยาบาลที่มีบรรยาการศ
ในครอบครัวแตกต่างกัน

ตัวแปร	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
การเพิ่ชื้อญ์หา ด้ำนการเรียนภาคทฤษฎี	ระหว่างกลุ่ม	2	0.61	0.30	2.69
	ภายในกลุ่ม	169	19.17	0.11	
	รวม	171	19.78		
การเพิ่ชื้อญ์หา ด้ำนการเรียนภาคปฏิบัติ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.04	0.12	0.18
	ภายในกลุ่ม	169	17.49	0.10	
	รวม	171	17.53		
การเพิ่ชื้อญ์หา ด้ำนสังคม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.32	0.16	1.42
	ภายในกลุ่ม	169	19.36	0.12	
	รวม	171	19.68		
การเพิ่ชื้อญ์หา ด้ำนส่วนตัว	ระหว่างกลุ่ม	2	0.22	0.11	1.09
	ภายในกลุ่ม	169	16.82	0.10	
	รวม	171	17.04		

จากตาราง 51 แสดงว่า นักศีกษาพยาบาลที่มีบรรยาการศในครอบครัวแตกต่างกันมี
การเพิ่ชื้อญ์หาด้ำนการเรียนภาคทฤษฎี ด้ำนการเรียนภาคปฏิบัติ ด้ำนสังคม และด้ำนส่วนตัว
ไม่แตกต่างกัน

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อค้นหาตัวแปรที่สามารถทำนายการเผชิญปัญหาของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสรีรัญญา โดยมีตัวแปร ระดับชั้นปีของนักศึกษา เหตุการณ์ในชีวิต ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สัมพันธภาพกับเพื่อน บุคลิกภาพ สภาพแวดล้อมของวิทยาลัยและบรรยากาศในครอบครัวเป็นตัวทำนาย
2. เพื่อเปรียบเทียบการเผชิญปัญหาของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสรีรัญญา ตามตัวแปรด้านระดับชั้นปี เหตุการณ์ในชีวิต ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สัมพันธภาพกับเพื่อน บุคลิกภาพ สภาพแวดล้อมของวิทยาลัยและบรรยากาศในครอบครัว

สมมติฐานการวิจัย

1. ระดับชั้นปีของนักศึกษาพยาบาล เหตุการณ์ในชีวิต ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สัมพันธภาพกับเพื่อน บุคลิกภาพ สภาพแวดล้อมของวิทยาลัยและบรรยากาศในครอบครัว สามารถร่วมกันทำนายการเผชิญปัญหาของนักศึกษาพยาบาลได้
2. นักศึกษาพยาบาลที่มีระดับชั้นปีสูง มีการเผชิญปัญหามากกว่านักศึกษาพยาบาลที่มีระดับชั้นปีต่ำ
3. นักศึกษาพยาบาลที่มีเหตุการณ์ในชีวิตปานกลาง มีการเผชิญปัญหามากกว่านักศึกษาพยาบาลที่มีเหตุการณ์ในชีวิตมากและน้อย
4. นักศึกษาพยาบาลที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีการเผชิญปัญหามากกว่านักศึกษาพยาบาลที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางและต่ำ
5. นักศึกษาพยาบาลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง มีการเผชิญปัญหามากกว่านักศึกษาพยาบาลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ปานกลางและต่ำ
6. นักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพกับเพื่อนดี มีการเผชิญปัญหามากกว่านักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพกับเพื่อนปานกลางและไม่ดี
7. นักศึกษาพยาบาลที่มีบุคลิกภาพแบบเอ มีการเผชิญปัญหามากกว่านักศึกษาพยาบาลที่มีบุคลิกภาพแบบบี

8. นักศึกษาพยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยที่มีการ เพชฌัญญูหาดีกว่านักศึกษาพยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยปานกลางและไม่ดี

9. นักศึกษาพยาบาลที่มีบรรยากาศในครอบครัวดี มีการเพชฌัญญูหาดีกว่านักศึกษาพยาบาลที่มีบรรยากาศในครอบครัวปานกลางและไม่ดี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 - 4 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสรีรัษฎา สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข ปีการศึกษา 2539 จำนวน 172 คน ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเป็นแบบสอบถาม ซึ่งมีทั้งหมด 8 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ ชั้นปีที่กำลังศึกษา และคะแนนเฉลี่ยในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2539

ชุดที่ 2 แบบสอบถามการเพชฌัญญูหาของนักศึกษาพยาบาล ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากแบบวัดการเพชฌัญญูหาของ จรรยา เกษศรีสังข์ (2537) จำนวน 20 ข้อ แบ่งเป็น 4 ด้าน คือ ด้านการเรียนภาคทฤษฎี จำนวน 6 ข้อ ด้านการเรียนภาคปฏิบัติ จำนวน 4 ข้อ ด้านส่วนตัว 5 ข้อ และด้านสังคม 5 ข้อ

ชุดที่ 3 แบบสอบถามเหตุการณ์ในชีวิต ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากแบบวัดเหตุการณ์ในชีวิตของ ศิริพร โอภาสวัตรชัย (2531) จำนวน 24 ข้อ

ชุดที่ 4 แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากแบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของ วรรณภรณ์ จิตตกุล (2535) และภุชงค์ เลาทศิรวิงศ์ (2535) จำนวน 25 ข้อ

ชุดที่ 5 แบบสอบถามสัมพันธภาพกับเพื่อน ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 50 ข้อ

ชุดที่ 6 แบบสอบถามบุคลิกภาพ ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากแบบวัดบุคลิกภาพของ อัจฉรา วงศ์วัฒนามงคล (2533) จำนวน 15 ข้อ

ชุดที่ 7 แบบสอบถามสภาพแวดล้อมของวิทยาลัย ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากแบบวัดสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยของ วิไล ดังทัตสวัสดิ์ (2536) จำนวน 39 ข้อ

ชุดที่ 8 แบบสอบถามบรรยากาศในครอบครัว ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากแบบสอบถามบรรยากาศในครอบครัวของ จรรยา เกษศรีสังข์ (2537) จำนวน 40 ข้อ

3. หากคุณภาพเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการนำไปทดลองใช้กับนักศึกษาพยาบาลที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน นำมาหาค่าจำแนกโดยใช้ t -test และนำมาวิเคราะห์หาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างโดยใช้สูตรของเพียร์สันเพื่อหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับ และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดในชุดที่ 2, 4, 5, 6, 7 และ 8 โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.79, 0.82, 0.90, 0.82, 0.93 และ 0.92 สำหรับชุดที่ 3 หากความเชื่อมั่นของแบบสอบถามแบบคูเดอร์-ริชาร์ดสัน สูตร KR 20 ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.82

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยขอความร่วมมือจากนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสรีราชัญญา ใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมด 3 วัน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาลงในรหัสรายการเพื่อนำเข้าเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC+ และทำการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐาน วิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และความแปรปรวน
2. วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรทีละขั้น ๆ เพื่อค้นหากลุ่มตัวทำนายที่มีนัยสำคัญในการทำนายการเผชิญปัญหา
3. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนการเผชิญปัญหาระหว่างนักศึกษาพยาบาลที่มีบุคลิกภาพแบบเอ และนักศึกษาพยาบาลที่มีบุคลิกภาพแบบบี โดยใช้สถิติค่าที
4. วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว เพื่อทดสอบความแตกต่างของคะแนนการเผชิญปัญหาของนักศึกษาพยาบาลที่มีความแตกต่างกันตามระดับชั้นปี เหตุการณ์ในชีวิต ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สัมพันธภาพกับเพื่อน สภาพแวดล้อมของวิทยาลัย และบรรยากาศในครอบครัว โดยใช้สถิติ F -test และตรวจสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีนิวแมนคูลส์ (Newman Kuel Method) ในกรณีที่พบว่า F -test มีนัยสำคัญทางสถิติ

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการศึกษาค้นคว้าที่สำคัญได้ดังนี้

1. ผลการศึกษานักเรียนจากการทำนายการเผชิญปัญหาของนักศึกษาพยาบาลพบว่าตัวแปรสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนเป็นตัวทำนายตัวแรก ที่สามารถทำนายการเผชิญปัญหาได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีอำนาจในการทำนายร้อยละ 4 และมีตัวแปรสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนร่วมกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นตัวทำนายการเผชิญปัญหาได้เป็นครั้งที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีอำนาจการทำนายร้อยละ 7 โดยมีอำนาจการทำนายเพิ่มขึ้น จากการใช้ตัวทำนายตัวแรกเพียงตัวเดียวร้อยละ 2 และการทำนายทั้ง 2 ตัว ร่วมกันมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ R เท่ากับ .26 สามารถเขียนสมการทำนายได้เป็น $y = 1.56 + 0.10$ สัมพันธ์ภาพกับเพื่อน $+ 0.09$ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

ส่วนตัวแปร ระดับชั้นปี เหตุการณ์ในชีวิต ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บุคลิกภาพ สภาพแวดล้อมของวิทยาลัย และบรรยากาศในครอบครัว ไม่สามารถทำนายการเผชิญปัญหาของนักศึกษาพยาบาลได้

2. ผลการเปรียบเทียบ การเผชิญปัญหาของนักศึกษาพยาบาลที่มีความแตกต่างกันทางด้านระดับชั้นปี เหตุการณ์ในชีวิต ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สัมพันธ์ภาพกับเพื่อน บุคลิกภาพ สภาพแวดล้อมของวิทยาลัย และบรรยากาศในครอบครัว พบว่า

2.1 นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 มีการเผชิญปัญหามากกว่าปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 2 ส่วนนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 กับชั้นปีที่ 1, ชั้นปีที่ 3 กับชั้นปีที่ 2, ชั้นปีที่ 3 กับชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 กับชั้นปีที่ 1 มีการเผชิญปัญหาไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังพบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 มีการเผชิญปัญหาด้านการเรียนภาคปฏิบัติดีกว่าชั้นปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 นักศึกษาพยาบาลที่มีเหตุการณ์ในชีวิตมาก ปานกลาง และน้อยมีการเผชิญปัญหาไม่แตกต่างกัน

2.3 นักศึกษาพยาบาลที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกับที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางและต่ำ พบว่า มีการเผชิญปัญหาไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 4 แต่พบว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีการเผชิญปัญหาด้านการเรียนภาคทฤษฎีดีกว่านักศึกษาพยาบาลที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางและต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 4 เพียงบางส่วน

2.4 นักศึกษาพยาบาลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงมีการเพิ่ชญัปัญหาดีกว่าที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 5 เพียงบางส่วนโดยพบได้จากการเพิ่ชญัปัญหาในด้านการเรียนภาคทฤษฎี แต่ส่วนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกับที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ปานกลาง มีการเพิ่ชญัปัญหาโดยรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 5 บางส่วน

2.5 นักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพกับเพื่อนดี, ปานกลางและไม่มีมีการเพิ่ชญัปัญหาไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 6

2.6 นักศึกษาพยาบาลที่มีบุคลิกภาพแบบเอ และนักศึกษาพยาบาลที่มีบุคลิกภาพแบบบีมีการเพิ่ชญัปัญหา ไม่แตกต่างกันซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 7

2.7 นักศึกษาพยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยดี มีการเพิ่ชญัปัญหาดีกว่าที่มีสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยไม่ดี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 8 เพียงบางส่วน โดยพบว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยด้านการเรียนการสอนดีมีการเพิ่ชญัปัญหาด้านการเรียนภาคทฤษฎี และด้านสังคม ดีกว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอนไม่ดี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักศึกษาพยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยดีกับปานกลาง มีการเพิ่ชญัปัญหาไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 8 เพียงบางส่วน

2.8 นักศึกษาพยาบาลที่มีบรรยากาศในครอบครัวดี ปานกลาง และไม่มีมีการเพิ่ชญัปัญหาไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 9

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยปัจจัยบางประการที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเพิ่ชญัปัญหาของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสรีรัญญา มีประเด็นที่น่าสนใจมาอภิปรายดังนี้

1. ตัวแปรด้านสัมพันธภาพกับเพื่อน และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สามารถร่วมกันทำนายการเพิ่ชญัปัญหาของนักศึกษาพยาบาลได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่มีอำนาจการทำนายอยู่ในระดับต่ำมาก โดยตัวทำนายทั้ง 2 ร่วมกันมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ R เท่ากับ 0.26 และจากตาราง ถ้าดูค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสัมพันธภาพกับเพื่อน

กับการเผชิญปัญหา พบว่า มีค่าเท่ากับ 0.21 และค่าสัมประสิทธิ์ระหว่างตัวแปรแรงจูงใจไฟ สัมฤทธิ์กับการเผชิญปัญหาและสัมพันธภาพกับเพื่อนกับการเผชิญปัญหา พบว่ามีค่าเท่ากับ 0.19 และ .21 ตามลำดับ ซึ่งมีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนตัวแปรอื่น ๆ ที่เหลือ คือ ระดับ ชั้นปี เหตุการณ์ในชีวิต ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บุคลิกภาพ สภาพแวดล้อมของวิทยาลัย และ บรรยากาศในครอบครัว ไม่สามารถทำนายการเผชิญปัญหาได้ ทั้งนี้เนื่องจากตัวแปรที่เหลือ เหล่านี้มีความสัมพันธ์กันต่ำมาก กับตัวแปรการเผชิญปัญหาของนักศึกษาพยาบาล และยังพบว่า ตัวแปรที่เหลือ เหล่านี้ยังมีความสัมพันธ์กับเองระหว่างตัวแปรต้นด้วยกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05, .01 และ .001 ตามลำดับดังปรากฏในตาราง 4 และนี่คือเหตุผลว่าทำไม ตัวแปรต้นที่ศึกษาจึงไม่สามารถร่วมกันทำนายการเผชิญปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ที่ผลการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า สัมพันธภาพกับเพื่อนและแรงจูงใจไฟสัมฤทธิ์ สามารถร่วมกันทำนาย การเผชิญปัญหาของนักศึกษาพยาบาลได้ อาจเนื่องมาจาก การจัด การเรียนการสอนทางพยาบาลศาสตร์เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาระดับอุดมศึกษาของชาติ มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนได้คิดด้วยตนเอง หรือคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น เพื่อให้ สามารถออกไปประกอบอาชีพ ตลอดทั้งดำรงชีวิตโดยใช้ความรู้ให้เป็นประโยชน์ เหมาะสม กับบุคคล สถานที่ และเวลาด้วยความมั่นใจ เป็นพยาบาลที่ให้บริการได้อย่างมีคุณภาพ (ดวงพร ธรรมกุล. 2539 : 1) ประกอบกับลักษณะงานของพยาบาลเป็นงานที่หนัก ต้อง อาศัยความรู้ความสามารถ ความรับผิดชอบสูง พยาบาลทำงานเกี่ยวกับชีวิตมนุษย์โดยตรง ต้องพจญต่อโรคภัยตลอดเวลา ผู้ที่จะออกไปประกอบอาชีพนี้ จึงต้องมีความเสียสละ มีความ เมตตา เห็นอกเห็นใจผู้ป่วย มีความอดทน (สุทธรัตน์ หิมพ์พงศ์. 2518 : 2) ซึ่งสอดคล้อง กับลักษณะพฤติกรรมของผู้ที่มีแรงจูงใจไฟสัมฤทธิ์ของ กิลฟอร์ด (Guilford. 1959 : 437 - 439) คือ เป็นผู้ที่มีความปรารถนาที่จะทำกิจกรรมนั้นให้สำเร็จ มีความเพียรพยายามและมี ความอดทน เต็มใจที่จะลำบาก แม้ยากเพียงใดก็ตาม แรงจูงใจไฟสัมฤทธิ์จึงสามารถทำนาย การเผชิญปัญหาได้ ส่วนในด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนนั้น นักศึกษาพยาบาลศาสตร์ทุกคนต้องใช้ชีวิต ร่วมกับเพื่อนอยู่ในหอพักของวิทยาลัย ตามกฎระเบียบของวิทยาลัย เพื่อให้นักศึกษาได้พัฒนาทักษะ ทางสังคมในการทำงานร่วมกับคนอื่น ๆ ฝึกการทำงานเป็นทีม หล่อหลอมให้เป็นผู้ที่มีคุณธรรมที่จะ เป็นพยาบาลที่ดีในอนาคต ประกอบกับนักศึกษาเป็นวัยรุ่น กลุ่มเพื่อนจึงมีอิทธิพลมาก เนื่องจาก ธรรมชาติของวัยรุ่นต้องการความรัก ต้องการพรรคพวก วัยรุ่นจะพยายามปรับพฤติกรรม

ความต้องการให้สอดคล้องกับกลุ่ม (สุชา จันทรเฒ. 2529 : 32) สัมพันธภาพกับเพื่อน และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ จึงสามารถร่วมกันทํานายการเผชิญปัญหาของนักศึกษาพยาบาลได้

สำหรับงานวิจัยนี้ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ จรรยา เกษศรีสังข์ (2537 : บทคัดย่อ) ซึ่งศึกษาหาตัวแปรที่ส่งผลต่อวิธีการเผชิญปัญหาของนักเรียนนายร้อยตำรวจ โดยพบว่า ตัวแปรที่ส่งผลต่อวิธีการเผชิญปัญหาด้านการเรียนภาคทฤษฎีและด้านสังคม ได้แก่ บรรยากาศในครอบครัว ระดับชั้นปี และบุคลิกภาพ ตัวแปรที่ส่งผลต่อวิธีการเผชิญปัญหาด้านการเรียนภาคปฏิบัติ ได้แก่ ระดับชั้นปี และบุคลิกภาพ และตัวแปรที่เหลือที่ส่งผลต่อวิธีการเผชิญปัญหาด้านส่วนตัวของนักเรียนนายร้อยตำรวจ ได้แก่ บรรยากาศในครอบครัวและระดับชั้นปี

การที่ผลการวิจัยในครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ จรรยา เกษศรีสังข์ อาจเนื่องมาจากเพศ, หลักสูตรการเรียนการสอน ระเบียบวินัยและการเคารพรุ่นพี่ (Seniority) ที่แตกต่างกัน ซึ่งสามารถอธิบายรายละเอียดได้ดังนี้

ด้านเพศ ในสังคมไทยนั้นมักจะอบรมเลี้ยงดูบุตรหลาน โดยเฉพาะที่เป็นเพศหญิง ให้เป็นคนเรียบร้อย นุ่มนวล อ่อนโยน มีความเมตตากรุณาและอ่อนน้อมถ่อมตน ทำให้นักศึกษาพยาบาล ซึ่งเป็นเพศหญิงส่วนใหญ่ได้รับการอบรมลักษณะดังกล่าว ประกอบกับเมื่อฝึกปฏิบัติงานบนเตียงผู้ป่วย นักศึกษาจะต้องพยายามปรับตัวและสร้างสัมพันธภาพกับอาจารย์ในเทศประจำฝึก แพทย์พยาบาลวิชาชีพ เจ้าหน้าที่อื่น ๆ ตลอดจนผู้ป่วยและญาติของผู้ป่วย ดังที่ สุทธิรัตน์ พิมพ์พงศ์ (สุทธิรัตน์ พิมพ์พงศ์. 2518 : 38) ได้ศึกษาพบว่า องค์ประกอบที่ส่งผลต่อการเรียนภาคปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาล คือ ความสนใจและความสามารถในการปรับตัว ซึ่งลักษณะของการอ่อนน้อมถ่อมตนจะเป็นลักษณะหนึ่งที่จะทำให้นักศึกษาพยาบาลมีสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลดังกล่าวได้ แต่ในขณะที่เพศชาย สังคมไทยจะอบรมเลี้ยงดูให้เป็นคนเข้มแข็ง หนักแน่น เป็นผู้นำและกล้าแสดงออก ทำให้นักเรียนนายร้อยตำรวจ ซึ่งเป็นผู้ชายล้วน ได้รับการอบรมลักษณะดังกล่าวมา ประกอบกับปรัชญาการศึกษาของโรงเรียนนายร้อยตำรวจตอนหนึ่งกล่าวว่า จะจัดการศึกษาอบรมและดำเนินการฝึกให้นักเรียนนายร้อยตำรวจ เป็นผู้มีความรู้ มีความคิด สำนึกในเกียรติ วินัย มีความกล้าหาญ อดทนและยึดถือจริยธรรมของผู้รักษากฎหมายด้วยความเสียสละ เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม และประเทศชาติ (จรรยา เกษศรีสังข์. 2537 ; อ้างอิงมาจากนักเรียนนายร้อยตำรวจ. 2525 : 5) จากลักษณะดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยคิดว่า เพศ อาจมีส่วนทำให้การเผชิญปัญหาของนักศึกษาพยาบาลกับนักเรียนนายร้อยตำรวจแตกต่างกัน

ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน สำหรับการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนทางการพยาบาล มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอน มีความรับผิดชอบในการเรียนรู้ด้วยตนเอง สนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้เรียนมีพัฒนาการด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัยและทักษะพิสัย อย่างเต็มศักยภาพของแต่ละบุคคล นำความรู้ในสาขาวิชาการต่าง ๆ อันประกอบด้วยศาสตร์และศิลป์ผสมผสานรวมกันเป็นวิทยาศาสตร์ทางการพยาบาล ไปให้บริการพยาบาลอย่างสมบูรณ์แบบทั้งด้านการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การให้การรักษายาบาลและการฟื้นฟูสภาพแก่บุคคล ครอบครัว และชุมชน (ทิพย์วรรณ อากาสวิภาต. 2537 : 16) จะเห็นได้ว่าหลักสูตรการเรียนการสอนในอาชีวพยาบาลมีความแตกต่างไปจากอาชีพอื่น ๆ นักศึกษาพยาบาลจะต้องมีความรู้ควบคู่กับคุณธรรม อาศัยความละเอียดอ่อน ตลอดจนความเข้าใจในชีวิตจิตใจของผู้รับบริการอย่างแท้จริง ส่วนหลักสูตรการเรียนการสอนของโรงเรียนนายร้อยตำรวจที่มุ่งพัฒนาให้นักเรียนนายร้อยตำรวจเป็นนายตำรวจที่มีคุณภาพ ในระหว่างภาคการศึกษาที่ 2 ของแต่ละชั้นปี นักเรียนนายร้อยตำรวจทุกคนต้องเข้ารับการฝึกอบรมและต้องทดสอบผ่านหลักสูตรพิเศษต่าง ๆ ที่โรงเรียนนายร้อยตำรวจจัดให้ ในนักเรียนนายร้อยตำรวจชั้นปีที่ 1 ต้องผ่านหลักสูตรกระโดดร่ม ซึ่งมีวัตถุประสงค์ให้นักเรียนนายร้อยตำรวจสามารถตัดสินใจเด็ดขาด หนักแน่น กล้าหาญ ในการปฏิบัติหน้าที่ผู้นำหน่วยระดับหมวดในอนาคต นักเรียนนายร้อยตำรวจชั้นปีที่ 2 ต้องผ่านหลักสูตรการต่อต้านปราบปรามการก่อความไม่สงบ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ให้นักเรียนนายร้อยตำรวจมีความรู้ความสามารถในการต่อต้านปราบปรามการก่อการร้าย จะต้องฝึกการใช้อาวุธประเภทต่าง ๆ ฝึกการใช้ยุทธวิธีในการรบทุกรูปแบบ ฝึกการใช้แผนที่และการหลีกหนี ฯลฯ ชั้นปีที่ 3 ต้องผ่านหลักสูตรการฝึกปฏิบัติราชการ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ให้นักเรียนนายร้อยตำรวจมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานสายตรวจ งานจราจร งานธุรการ และตรวจค้นจับกุมผู้กระทำความผิด สำหรับนักเรียนนายร้อยตำรวจชั้นปีที่ 4 ต้องผ่านการฝึกปฏิบัติงานสอบสวน ซึ่งมีวัตถุประสงค์ให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานสอบสวนคดีอาญา จะเห็นได้ว่าหลักสูตรการเรียนการสอนของนักศึกษาพยาบาลและของนักเรียนนายร้อยตำรวจมีความแตกต่างกัน เมื่อประสบปัญหาการเผชิญปัญหา น่าจะแตกต่างกันด้วย

ในด้านระเบียบวินัยและการเคารพรุ่นพี่ (Seniority) ในนักเรียนนายร้อยตำรวจจะมีระเบียบวินัยและเคารพรุ่นพี่มากกว่านักศึกษาพยาบาล อาจเนื่องมาจากอาชีพของตำรวจเป็นอาชีพที่ให้บริการสังคม ในด้านความสงบ ความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ ลักษณะ

ของวิชาชีพ ทำให้นายร้อยตำรวจต้องอยู่ในฐานะเบียดเบียนอย่างเคร่งครัด มีการเคารพหน้าที่ เพื่ออำนวยความสะดวกในการอยู่ร่วมกัน ส่วนอาชีพพยาบาลเป็นอาชีพที่ให้บริการสังคม ในด้านการส่งเสริม ป้องกัน รักษาฟื้นฟู สุขภาพ ถึงแม้ว่าพยาบาลจะอยู่ในระบอบวินัยและมีการเคารพหน้าที่ แต่จากลักษณะวิชาชีพ ทำให้พยาบาลมีลักษณะของความอะลุ่มอล่วย หยัดหยุ่น เมตตา กรุณาแฝงอยู่ มีความใกล้ชิดสนิทสนมกันขณะปฏิบัติงาน ระบอบวินัยและการเคารพหน้าที่อาจจะมีน้อยกว่า เมื่อประสบปัญหาต่าง ๆ การเผชิญปัญหานั้นจะแตกต่างกันด้วย

2. ผลการเปรียบเทียบการเผชิญปัญหาของนักศึกษาพยาบาลที่มีความแตกต่างกันทางด้านระดับชั้นปี เหตุการณ์ในชีวิต ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สัมพันธภาพกับเพื่อน บุคลิกภาพ สภาพแวดล้อมของวิทยาลัยและบรรยากาศในครอบครัว พบว่า

นักศึกษาพยาบาลที่มีเหตุการณ์ในชีวิตต่างกัน มีสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างกัน มีบุคลิกภาพต่างกัน และมีบรรยากาศในครอบครัวต่างกัน มีการเผชิญปัญหาไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 3 ข้อ 6 ข้อ 7 และข้อ 9 อาจเนื่องมาจากหลักสูตรการเรียนการสอนในวิชาชีพพยาบาล มีความแตกต่างไปจากวิชาชีพอื่น ๆ นักศึกษาพยาบาลจำเป็นต้องเรียนภาคทฤษฎีควบคู่ไปกับภาคปฏิบัติ การเรียนภาคปฏิบัติมีความจำเป็นมาก เพราะต้องลงมือกระทำจริงกับชีวิตมนุษย์ นักศึกษาต้องมีความรู้และต้องใช้ความระมัดระวัง เพราะความผิดพลาดหมายถึง อันตรายต่อชีวิตของผู้ป่วย ทางวิทยาลัยพยาบาลจึงจัดหอพักของวิทยาลัยให้นักศึกษาพยาบาลได้อยู่ประจำทุกคน โดยเฉพาะหลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ ตลอดเวลาของการศึกษาถึง 4 ปี นักศึกษาต้องศึกษาเล่าเรียนค่อนข้างหนัก จึงจำเป็นต้องใช้ชีวิตอยู่ในวิทยาลัยพยาบาลเป็นส่วนใหญ่ และจากการสอบถามพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาเดิมมาจากต่างจังหวัด จึงมีโอกาสกลับไปเยี่ยมครอบครัวได้น้อยลง ยกเว้นช่วงปิดภาคการศึกษา ดังนั้นอาจทำให้นักศึกษาพยาบาลส่วนใหญ่มีการประสบกับเหตุการณ์ในชีวิตอย่างน้อย ใน 1 ปีที่ผ่านมา ไม่แตกต่างกัน มีบรรยากาศในครอบครัวไม่แตกต่างกัน การที่นักศึกษาพยาบาลใช้ชีวิตส่วนใหญ่อยู่ในวิทยาลัย ประกอบกับนักศึกษาเป็นวัยรุ่น กลุ่มเพื่อนจึงมีอิทธิพลมาก เนื่องจากธรรมชาติของวัยรุ่นต้องการความรัก ต้องการพรรคพวก วัยรุ่นจะพยายามปรับตัวพฤติกรรม ความต้องการให้สอดคล้องกับกลุ่ม (สุชา จันทรเอน. 2529 : 32) ดังนั้นถึงแม้ว่าจะแบ่งบุคลิกภาพของนักศึกษาเป็นแบบเอและบี แต่อิทธิพลของกลุ่มมีมากกว่า และจากคะแนนการแบ่งกลุ่มบุคลิกภาพของนักศึกษาซึ่งผู้วิจัยใช้ค่าเฉลี่ยของกลุ่มเป็นตัวแบ่ง พบว่า คะแนนบุคลิกภาพแบบเอ ซึ่งต้องสูงกว่าค่าเฉลี่ย

(53.33) นั้น คะแนนกระจายอยู่ใกล้ค่าเฉลี่ย (74.00 - 53.33) และคะแนนบุคลิกภาพแบบบี ซึ่งต้องต่ำกว่าค่าเฉลี่ย พบว่า คะแนนเกาะกลุ่มอยู่ใกล้ค่าเฉลี่ย (53.33 - 39.00) การเผชิญปัญหาจึงไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ทางสมาคมพยาบาลแห่งชาติ (The National League of Nursing Education) ได้กำหนดคุณลักษณะพยาบาลที่ดีไว้หลายประการ ตามที่ รีส (Reace. 1961 : 173) ได้นำเสนอเช่นนั้น เมื่อมาวิเคราะห์ ผู้วิจัยพบว่า พยาบาลที่ดีต้องมีลักษณะบุคลิกภาพทั้งแบบเอและแบบบี คือ เป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้น คล่องแคล่วว่องไว มีความรับผิดชอบ มีการตัดสินใจดี มีแผนในการทำงาน มีความเชื่อมั่นในตนเอง ปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ มีความกล้าหาญ มีความร่าเริงแจ่มใส มีสติรอบคอบ มีความมั่นคงทางอารมณ์ มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น มีความสุภาพเรียบร้อย มีความเป็นระเบียบ มีความอดทนเสียสละ และมีความยืดหยุ่นรอคอยได้ ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ ลักษณะของบุคลิกภาพแบบเอและแบบบีของนักศึกษาพยาบาล จึงอาจมีการเผชิญปัญหาไม่แตกต่างกัน ในด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนก็เช่นเดียวกัน นักศึกษาพยาบาลพยายามปรับตัวไม่ให้เกิดแตกต่างไปจากกลุ่ม การเผชิญปัญหาจึงไม่แตกต่างกัน ด้วย ในงานวิจัยครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาค้นคว้าของมูสและมูส (Moos and Moos. 1968 : 1 - 2) พบว่า บุคลิกภาพของแต่ละบุคคล บรรยากาศในครอบครัว และการเผชิญปัญหามีความสัมพันธ์กัน โดยที่บุคคลที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว มีความขัดแย้งในใจ มักมาจากครอบครัวที่ปฏิเสธหรือไม่ยอมรับบุตรหรือธิดา ครอบครัวที่ปล่อยปละละเลยบุตรมากเกินไปหรือครอบครัวที่ควบคุมบุตรมากเกินไป ทำให้บุตรหรือธิดาที่เป็นสมาชิกของครอบครัวนั้นมีการเผชิญปัญหาไม่เหมาะสม เช่น มักจะแสดงอารมณ์โกรธ สูญเสียโดยไม่มีเหตุผล หรือบางครั้งอาจจะใช้การหลีกเลี่ยงในการเผชิญปัญหา ส่วนครอบครัวที่มีบรรยากาศของความรัก เอื้ออาทร ให้ความอบอุ่น ให้ความสนใจ เอาใจใส่ดูแลบุตรธิดา สมาชิกของครอบครัวนั้นก็จะมี ความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าคิดกล้าแสดงออก มีเหตุผล มีความสามารถในการตัดสินใจ พิจารณาข้อดี-ข้อเสีย ก่อนลงมือกระทำหรือตัดสินใจ

การที่ผลการวิจัยครั้งนี้ ไม่สอดคล้องกับการศึกษาค้นคว้าของมูสและมูสนั้น อาจเนื่องมาจากมูสและมูสได้ศึกษากับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นบุคคลทั่วไป ลักษณะของบุคลิกภาพ และบรรยากาศในครอบครัว ยังมีอิทธิพลอยู่มากต่อการเผชิญปัญหา แต่ในการศึกษารุ่นนี้ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาล ซึ่งเป็นลักษณะของกลุ่มที่ต้องทำงานร่วมกัน อยู่ในช่วงวัยรุ่นเหมือนกัน พักอยู่ในหอพักของวิทยาลัยเดียวกัน ทำให้ลักษณะพฤติกรรมที่แสดงออกมาจะมีลักษณะ

ใกล้เคียงกัน ดังนั้นอิทธิพลของบุคลิกภาพและบรรยากาศในครอบครัวยังมีอิทธิพลน้อยต่อการเผชิญปัญหาของนักศึกษาพยาบาล

การที่นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 มีการเผชิญปัญหามากกว่าชั้นปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 2 อาจเนื่องจากนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 ได้ผ่านการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลัก (Problems-based-learning Method) ดวงเนตร ธรรมกุล ได้ทำการวิจัยทดลอง เรื่องการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถคิดวิจารณ์ของนักศึกษาพยาบาลที่เรียนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักกับเรียนแบบดั้งเดิม โดยทำการทดลองกับนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสรีระัษฎา จำนวน 62 คน แบ่งกลุ่มตามเกรดเฉลี่ยสะสม แล้วจับฉลากเข้าเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการทดลองพบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคิดเห็นเกี่ยวกับประสบการณ์ในการเรียนของกลุ่มที่เรียนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักสูงกว่ากลุ่มที่เรียนแบบดั้งเดิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (ดวงเนตร ธรรมกุล. 2539 : บทคัดย่อ) และหลังจากทาวิจัยสิ้นสุดลง ผู้วิจัยซึ่งเป็นอาจารย์คนหนึ่งในวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสรีระัษฎาได้ใช้วิธีการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักทั้งชั้นเรียน ในวิชาแนวคิดพื้นฐานและหลักการพยาบาล 1, 2 ซึ่งการสอนแบบนี้จำเป็นต้องใช้อาจารย์ที่มีประสบการณ์ อย่างน้อย 4 คนขึ้นไป ช่วยสอนตลอดปีการศึกษา 2539 ผลการเรียนการสอนของ ดวงเนตร ธรรมกุล สอดคล้องกับการศึกษาพยาบาลในต่างประเทศที่ใช้การเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นหลัก ซึ่งได้รายงานว่านักศึกษพยาบาลทั่วไปแล้วมีความสามารถในการปรับตัวได้ดี มีความยืดหยุ่นเป็นสมาชิกที่ดีของทีมพยาบาล มีทักษะในการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา ตลอดจนมีความสามารถในการแก้ปัญหา (ดวงเนตร ธรรมกุล. 2539 : 4 ; อ้างอิงมาจาก Hengsterger - Sims. 1969 : 18) และสอดคล้องกับของแฮมเมส และเดอร์เยีย (Brock and Shepherd. 1990 : 393 ; citing Hammes and Duryea. 1986) ซึ่งยืนยันว่าการเรียนวิธีนี้สามารถส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาและความคิดขั้นสูงได้ สำหรับการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีระดับชั้นปีสูงมีการเผชิญปัญหามากกว่านักศึกษาพยาบาลที่มีระดับชั้นปีต่ำ แต่ผลการวิจัยกลับพบว่าชั้นปีที่ 2 มีการเผชิญปัญหาที่มากที่สุด ดีกว่าชั้นปีที่ 4 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 1 เหตุผลที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลัก

ทำให้นักศึกษาพยาบาลมีประสบการณ์ มีทักษะในการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา ตลอดจนมีความสามารถในการแก้ปัญหา สำหรับชั้นปีที่ 4 กับชั้นปีที่ 3 มีการเรียนการสอนแบบดั้งเดิม โดยเน้นการสอนแบบบรรยาย ทำให้นักศึกษาขาดประสบการณ์ ขาดทักษะในการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับผลการสัมมนาการจัดการเรียนการสอนเพื่อการปฏิบัติ การพยาบาลของคณะกรรมการพัฒนาอาจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล พบว่า ปัญหาส่วนใหญ่ในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรพยาบาลศาสตร์แบบดั้งเดิมนั้นคือจะ เน้นความจำมากกว่าคิด ผู้เรียนจึงขาดความคิด วิเคราะห์ วิจัย สังเคราะห์และประเมินผล อย่างมีเหตุผล การมุ่งเน้นการปฏิบัติตามแนวทางและทฤษฎีที่กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด เน้นที่ความถูกต้องตามหลักการและทฤษฎีตลอดเวลา ผู้เรียนไม่ค่อยได้มีโอกาสใช้ความคิด วิเคราะห์ วิจัยหรือแสวงหาแนวทางต่าง ๆ ด้วยตนเอง ถึงเวลาปฏิบัติไม่ได้ความรู้มา ใช้เท่าที่ควร (พาริดา อิบราฮิม. 2525 : 415) และเพอร์คิน (Perkin. 1986 : 10) ได้กล่าวว่า การสอนที่เน้นเนื้อหาโดยไม่ฝึกการคิดควบคู่ไปด้วยนี้ จะทำให้เกิดช่องว่างระหว่าง เนื้อหากับทักษะการคิดแก้ปัญหาซึ่งทำให้นักศึกษามีประสิทธิภาพในการคิดลดลง

สำหรับนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 มีการเผชิญปัญหาดีกว่านักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 อาจเนื่องมาจากนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 ได้มีการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลัก ในวิชาแนวคิดพื้นฐานและหลักการพยาบาล 1 ทำให้นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 มีทักษะในการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา ตลอดจนมีความสามารถในการแก้ปัญหาได้บ้าง แต่เมื่อเปรียบเทียบกับนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 พบว่านักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 มีการเผชิญปัญหาดีกว่าชั้นปีที่ 1 อาจเนื่องมาจากนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 ได้เริ่มศึกษาวิชาชีพทางการพยาบาล ประกอบกับนักศึกษาชั้นนี้มีความคุ้นเคยกับหลักสูตรการเรียนการสอนทางการพยาบาล คู่กันเคยกับอาจารย์ที่สอนและสภาพแวดล้อมที่หอพัก มีการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลัก ทำให้มีการเผชิญปัญหา มีการปรับตัวได้ดีกว่าชั้นปีที่ 1 จากการวิจัยครั้งนี้ ยังพบว่านักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 มีการเผชิญปัญหาด้านการเรียนภาคปฏิบัติดีกว่าชั้นปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเนื่องมาจากนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 มีประสบการณ์ในการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลัก ทำให้มีทักษะในการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา ตลอดจนมีความสามารถในการแก้ปัญหาขณะฝึกปฏิบัติงานบนเตียงผู้ป่วย ส่วนนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ขาดประสบการณ์ในการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลัก ประกอบกับวิทยาลัยพยาบาลบรม

ราชชนนีศรีธัญญา เป็นวิทยาลัยพยาบาลเพื่งเปิดหลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ เมื่อปี พ.ศ. 2535 อาจารย์บางท่านในวิทยาลัยยังขาดประสบการณ์สอนในหลักสูตรที่สูงขึ้น และเปลี่ยนไปจากหลักสูตรเดิม คือ หลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ ระดับต้น (2 ปี) ผู้บริหารวิทยาลัยจึงสนับสนุนให้อาจารย์ไปศึกษาต่อในระดับปริญญาโท ปริญญาเอกและอบรมหลักสูตรระยะสั้น เฉพาะสาขาการพยาบาล อาจารย์พยาบาลที่เหลืออยู่ในวิทยาลัยจำเป็นต้องสอนนักศึกษาทั้งหมด ซึ่งประกอบด้วยหลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ (4 ปี) ซึ่งมีประมาณรุ่นละ 40-60 คน และหลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ระดับต้น (2 ปี) ซึ่งมีประมาณรุ่นละ 100 คน ทางวิทยาลัยพยาบาลศรีธัญญาต้องการลดอัตราการผลิตนักศึกษาลง แต่มีข้อจำกัด เนื่องจากขาดบุคลากรทางพยาบาลในประเทศ กระทรวงสาธารณสุข มีนโยบายให้วิทยาลัยพยาบาลเร่งผลิตพยาบาลให้เพียงพอับความต้องการ วิทยาลัยพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขทุกแห่งจึงประสบปัญหาขาดแคลนอาจารย์ การที่จำนวนอาจารย์มีปริมาณน้อย แต่จำนวนนักศึกษามีปริมาณมาก ในการเรียนภาคปฏิบัติ อาจารย์พยาบาล 1 คน จะรับผิดชอบดูแลนักศึกษาประมาณ 12 - 14 คน ทำให้การดูแลนักศึกษาในช่วงนั้นไม่ค่อยทั่วถึง นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 จำเป็นต้องเผชิญปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเอง ประสบการณ์ในการเผชิญปัญหาจึงอาจไม่ดีเท่า นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 ซึ่งมีจำนวนอาจารย์มากกว่า นักศึกษาจึงมีโอกาสดำเนินการดูแลอย่างใกล้ชิด ได้มีการปรึกษาหารือมากขึ้น การเผชิญปัญหาจึงน่าดีกว่าเดิม

ในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกับที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางและต่ำ พบว่า มีการเผชิญปัญหาโดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 4 อาจเนื่องมาจากนักศึกษาพยาบาลที่ศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ใช้เกรดเฉลี่ยมาแบ่งเป็นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลางและต่ำ นั้น ไม่น่าจะเกี่ยวข้องกับการเผชิญปัญหา เพราะค่าสหสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับการเผชิญปัญหามีค่าเพียง .07 เท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จรรยา เกษศรีสังข์ (2507 : 108) พบว่า นักเรียนนายร้อยตำรวจที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน ใช้วิธีการเผชิญปัญหาด้านการเรียนภาคปฏิบัติและด้านสังคมไม่แตกต่างกัน และในการวิจัยครั้งนี้ ยังพบว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีการเผชิญปัญหาด้านการเรียนภาคปฏิบัติดีกว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางและต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 4 และ เปรมจิต ทศตะ (เปรมจิต ทศตะ. 2516 :

66 - 71) ได้ศึกษาพบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะมีความสามารถในการแก้ปัญหาโดยใช้หลักการสูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สำหรับด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ พบว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง มีการเผชิญปัญหาโดยรวมดีกว่าที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 4 บางส่วนที่ตั้งไว้ ทั้งนี้คงมีสาเหตุมาจากลักษณะงานของพยาบาล เป็นงานที่หนักต้องอาศัยความรู้ความสามารถ ความรับผิดชอบสูง พยาบาลทำงานเกี่ยวกับชีวิตมนุษย์โดยตรง ผู้ที่ออกไปประกอบอาชีพนี้ต้องมีความอดทนสูง มีความกระตือรือร้น มีการตัดสินใจดี มีการวางแผนงานที่ดี และมีประสิทธิภาพในการทำงาน (สุทธิรัตน์ หิมพ์พงศ์. 2518 : 11) จึงสอดคล้องกับลักษณะพฤติกรรมของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงของแมคเคลแลนด์ (McClelland. 1967 : 207) เป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้น มีความรับผิดชอบต่อตนเอง มีการวางแผนงานล่วงหน้า สำหรับนักศึกษาพยาบาลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ปานกลางกับที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ มีการเผชิญปัญหาไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 4 ในบางส่วน อาจเนื่องมาจากลักษณะของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ปานกลางและผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ มีความใกล้เคียงกัน คือ มีความเพียรพยาบาลต่ำ อดทนต่อความล้มเหลวน้อย เมื่อเผชิญปัญหาส่วนใหญ่ก็จะถอยหนีปัญหา และในด้านสภาพแวดล้อมของวิทยาลัย นักศึกษาพยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยดี มีการเผชิญปัญหาโดยรวมดีกว่านักศึกษาพยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยไม่ดี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 8 เป็นบางส่วน และยังพบว่านักศึกษาพยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมของวิทยาลัย ด้านการเรียนการสอนดี มีการเผชิญปัญหาโดยรวมดีกว่านักศึกษาพยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอนไม่ดี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อภิปรายผลได้ว่า นักศึกษาพยาบาลทุกคนใช้ชีวิตส่วนใหญ่อยู่ในวิทยาลัย สภาพแวดล้อมของวิทยาลัยจึงมีอิทธิพลอย่างมากต่อนักศึกษาพยาบาล และจากที่หลักสูตรพยาบาลศาสตรมีเอกลักษณ์ของวิชาชีพ ที่ผู้เรียนจะต้องมีความรู้ทั้งทางด้านศิลปศาสตร์และด้านวิทยาศาสตร์ โดยนำความรู้ภาคทฤษฎีมาประยุกต์ใช้ในภาคปฏิบัติ สภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอนจึงเป็นส่วนสำคัญที่จะสนับสนุนให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ให้ได้มากที่สุด และจากทัศนะของ วิจิตร ศรีสอาน (2519 : 71) ได้กล่าวไว้ว่า การศึกษาชั้นปริญญาอันเป็นงานสร้างบัณฑิต ต้องคำนึงถึงคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเป็นสำคัญ งานคุณภาพเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อสถาบันอุดมศึกษาได้จัดสภาพแวดล้อมด้านต่าง ๆ อย่างเหมาะสม ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้บัณฑิตพัฒนาศักยภาพทางด้าน

บุคลิกภาพ สติปัญญา ตลอดจนการรู้จักแก้ปัญหาอย่างเฉลียวฉลาด ซึ่งสอดคล้องกับอรรถาธิบาย
 ประสิทธิภาพ (2523 : 2) ได้ให้ทัศนะไว้ว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียนจะส่งผลต่อผู้เรียน
 ทั้งทางด้านการเรียนและด้านพฤติกรรมของผู้เรียน จากความคิดเห็นของนักศึกษาพยาบาลต่อ
 สภาพแวดล้อมของวิทยาลัย พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 73.8 โดย
 พบว่าวิทยาลัยยังขาดอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัยและมีจำนวนไม่เพียงพอ ทั้งนี้
 อาจเนื่องมาจากจำนวนนักศึกษาพยาบาลที่เพิ่มมากขึ้น ในช่วงเวลา 5 ปีที่ผ่านมา และ
 การศึกษาพยาบาลเป็นวิชาชีพเชิงปฏิบัติ เกี่ยวกับการเรียนการสอนนั้น อาจารย์ทุกคนจะเน้น
 เกี่ยวกับการฝึกทักษะทางด้านการปฏิบัติมาก จึงทำให้อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่มีอยู่ไม่เพียงพอกับจำนวน
 นักศึกษา ส่วนการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ช่วยสอน พบว่า อาจารย์ยังขาดความรู้ความเข้าใจใน
 การใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ขณะนี้ทางวิทยาลัยได้สนับสนุนให้อาจารย์ไปศึกษาอบรมเรื่อง
 การใช้เครื่องคอมพิวเตอร์และการผลิตสื่อการเรียนการสอน คิดว่าในอนาคตปัญหานี้คงจะคลี่คลาย
 ลงได้

นอกจากนี้ในการวิจัยครั้งนี้ พบว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมของวิทยาลัย
 ด้านกิจกรรมและบริการ และด้านอาคารสถานที่แตกต่างกัน มีการเผชิญปัญหาไม่แตกต่างกันอาจ
 เนื่องมาจาก ในการวิจัยครั้งนี้ศึกษาซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง อยู่ในวิทยาลัยเดียวกันสภาพแวดล้อม
 ของวิทยาลัยด้านกิจกรรมและบริการ และด้านอาคารสถานที่ไม่แตกต่างกันประกอบกับนักศึกษา
 เป็นกลุ่มวัยรุ่น การคล้อยตามกลุ่มจึงมีอิทธิพลมาก เมื่อมีการเผชิญปัญหาจึงไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะสำหรับการปฏิบัติ

1. สัมพันธภาพกับเพื่อน และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นตัวแปรที่สามารถทำนายการ
 เผชิญปัญหาของนักศึกษาพยาบาลได้ ดังนั้นควรจัดสภาพแวดล้อม จัดกิจกรรมให้นักศึกษาพยาบาลได้
 พัฒนาในด้านเหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญมาก เช่น การจัดกลุ่มสัมพันธ์เพื่อนช่วยเพื่อน การให้คำปรึกษา
 เป็นรายกลุ่มหรือรายบุคคล การฝึกทักษะการเป็นผู้นำ ฯลฯ

2. ควรส่งเสริมสนับสนุนให้วิทยาลัยพยาบาลทุกแห่งจัดการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหา
 เป็นหลัก เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี ฝึกการทำงานเป็นทีม ได้ฝึกคิด วิเคราะห์
 สังเคราะห์ เกิดความรักในการเรียนรู้ เกิดแรงจูงใจในการเรียน และสร้างความสัมพันธ์อันดี
 ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา

3. ควรจัดเตรียมการพัฒนาอาจารย์ และเพิ่มประสิทธิภาพของอาจารย์ให้พร้อมที่จะรับกับการเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นหลัก

4. ควรจัดสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน เช่น มีอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัย และจำนวนเพียงพอ มีห้องประชุมกลุ่มย่อย จัดให้มีศูนย์การเรียนรู้ (Learning Resource Center) ทั้งที่ห้องสมุดและหอพักนักศึกษา เพื่อให้ นักศึกษาสามารถค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง มีสนามกีฬา และสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

1. ควรศึกษาตัวแปรอื่น ๆ เช่น การอบรมเลี้ยงดู ทักษะคิดของนักศึกษาต่อการเรียน ลักษณะความเป็นผู้นำ - ผู้ตาม การมุ่งอนาคต และการควบคุมตัวเอง ของนักศึกษายาบาลว่า ส่งผลต่อการเผชิญปัญหาด้านการเรียนภาคทฤษฎี ด้านการเรียนภาคปฏิบัติ ด้านส่วนตัว และด้านสังคมมากน้อยเพียงใด

2. ควรศึกษาเปรียบเทียบ การให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล และเป็นกลุ่ม เพื่อพัฒนา นักศึกษายาบาลในการเผชิญปัญหาด้านการเรียนภาคทฤษฎี ด้านการเรียนภาคปฏิบัติ ด้านส่วนตัว และด้านสังคม

3. ควรพัฒนาเครื่องมือในการวัดการเผชิญปัญหาของนักศึกษายาบาลโดยเฉพาะและ กำหนดเกณฑ์การวัดการเผชิญปัญหา แบ่งตามการเผชิญปัญหาแบบสุ่มปัญหา คือ สุ่มปัญหามาก สุ่มปัญหาน้อย แบบรอมชอม คือ รอมชอมมากและรอมชอมน้อย และแบบถอยหนีปัญหา คือ ถอยหนีปัญหามาก และถอยหนีปัญหาน้อย โดยแยกการเผชิญปัญห่ออกจากกัน

4. ควรศึกษาเปรียบเทียบการเผชิญปัญหาของนักศึกษายาบาลในสังกัดกระทรวง สาธารณสุข และในทบวงมหาวิทยาลัย

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสว่างษ์. จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ศรีเดชา, 2528.
- กาญจนา คำสุวรรณ. จิตวิทยาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : ทวีการพิมพ์, 2524.
- กิตติวดี บุญช่อ. "การให้การรับ," ใน กลุ่มสัมพันธ์ : ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ เล่ม 1. กรุงเทพฯ : บุรพาศิลป์การพิมพ์, 2525.
- เกื้อกูล คุปรัตน์ และคนอื่น ๆ. สื่อสารมวลชนและการประชาสัมพันธ์เพื่อการศึกษา. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.
- กุลวรรณ วิทยาวงศ์รุจิ. ความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพในครอบครัวกับการปรับตัว. ปรินญานินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526. อัดสำเนา.
- ชินษฐา เกื้อมี. สภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตพลศึกษา ในทัศนะของนิสิตและอาจารย์. ปรินญานินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.
- คณะกรรมการพัฒนาอาจารย์. บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา. กรุงเทพฯ : คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2528.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. รายงานการวิจัยประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษา : องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ : พ.จ.ก. เอรಾವังการพิมพ์, 2520.
- คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ, สำนักงาน. บทวิเคราะห์กิจกรรมนักเรียน นิสิต และนักศึกษาในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : กองนโยบายและแผนเยาวชน สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ, 2525.
- คณะพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยมหิดล และที่ประชุมคณบดีคณะพยาบาลศาสตร์. รายงานการสัมมนาวิชาการ เรื่อง ทิศทางการพัฒนาการศึกษาพยาบาลในแผนพัฒนาการศึกษา ระดับอุดมศึกษาระยะที่ 7 ระหว่างวันที่ 20 - 22 สิงหาคม 2534. กรุงเทพฯ : คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2534.

- ✓ จรรยา เกษศรีสังข์. วิธีการเผชิญปัญหาของนักเรียนนายร้อยตำรวจ. ประดิษฐานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2537. อัดสำเนา.
- ✓ จรรยา สุวรรณทัต. "ครอบครัวสัมพันธ์," ใน คุรุปริทัศน์. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2523.
- ✓ จินดารัตน์ ทองประไพ. พฤติกรรมแบบเอ และแบบบี กับสุขภาพกาย สุขภาพจิต การปฏิบัติงาน และมนุษยสัมพันธ์ของพยาบาลโรงพยาบาลตำรวจ. ประดิษฐานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2539. อัดสำเนา.
- ✓ จินตนา ยูนิพันธ์. การพัฒนาหลักสูตรพยาบาลศาสตร์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
- _____. การเรียนการสอนทางพยาบาลศาสตร์. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527. อัดสำเนา.
- _____. "การสอนโดยใช้สถานการณ์จริง," วารสารพยาบาลศาสตร์. 3(2) : 23 - 27 ; กันยายน 2533.
- ✓ จุไร ธรรมม. สภาพแวดล้อมสังคมกลุ่มเพื่อนของนิสิต นักศึกษามหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร. ประดิษฐานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2518. อัดสำเนา.
- ✓ ขัมพูน พงษ์ศิริ. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความวิตกกังวลในการปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลสหประชาชาติไทย กรุงเทพมหานคร. ประดิษฐานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.
- ชวลิต พุทธวงศ์. การบริหารโครงการสุขภาพในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : โอ เอส พรินติ้งเฮาส์, 2528.
- ชิน คล้ายบาน. เทคโนโลยีการผลิตรายการเทปโทรทัศน์. กรุงเทพฯ : ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา, 2528.
- ✓ ชูชัย สมितिไกร. การปรึกษาเชิงวิทยาแบบกลุ่ม. เชียงใหม่ : คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2528.
- ✓ ชูชีพ อ่อนโคกสูง. จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2522.

- ดวงเนตร ธรรมกุล. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถคิด
วิจารณ์ของนักศึกษาพยาบาลที่เรียนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักกับเรียนแบบดั้งเดิม.
วิทยานิพนธ์ พย.ม. สาขาการพยาบาลผู้ใหญ่ กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล,
2539. อัดสำเนา.
- คุณิ สรรประดิษฐ์. สภาพแวดล้อมสถาบันการศึกษานพยาบาลในกรุงเทพมหานครในทัศนะของ
นักศึกษาและอาจารย์พยาบาล. ปรินฎานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.
- โคโซ สวานนท์. บทานุกรมจิตวิทยา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2512.
- ทศนา บุญทอง. "การคัดเลือกนักศึกษาพยาบาล," ใน เอกสารการสัมมนาพยาบาลศาสตร์
แห่งชาติ. ครั้งที่ 1. หน้า 9. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม, 2530.
- ทิพย์วรรณ อากาศวิภาต. การบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวง
สาธารณสุข. ปรินฎานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2537. อัดสำเนา.
- ธนิต ผิวใหม่. "เทคนิคการสอนในระดับอุดมศึกษา," ครูปริทัศน์. 9(5) : 46 - 54 ;
พฤษภาคม 2527.
- นิภา พุทธสุวรรณ. สภาพแวดล้อมหอพักมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร ในทัศนะของ
ผู้บริหารและนิสิตนักศึกษาหอพัก. ปรินฎานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.
- นัยดา พงษ์พานิช. ความวิตกกังวลในการศึกษาต่อและการเผชิญปัญหาของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดราชบุรี. ปรินฎานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.
- นิโลบล กฤษณพันธ์. วิธีเผชิญปัญหาและภาวะอารมณ์ทุกข์ในผู้ป่วยโรคมะเร็งปากมดลูกที่
ได้รับรังสีรักษา. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2532.
อัดสำเนา.
- นวลศิริ เปาโรหิตย์ และคนอื่น ๆ. จิตวิทยาพัฒนาการ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์รามคำแหง, 2520.
- นัยนา อ่างสันติกุล. การวิเคราะห์องค์ประกอบสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยไทย.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522. อัดสำเนา.

บุญนาค คัมภีร์. การศึกษาเปรียบเทียบความต้องการทางสังคมของวัยรุ่นในวิทยาลัยครู วิทยาลัยอาชีวศึกษา และโรงเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดนครราชสีมา. ปรินุณยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2522. อัดสำเนา.

ปลัดทรวงมหาวิทยาลัย, สำนักงาน. สรุปโครงการส่งเสริมกิจกรรมนิสิตนักศึกษา.

กรุงเทพฯ : กองบริการการศึกษา สำนักงานปลัดทรวงมหาวิทยาลัย, 2530.

ประเทิน มหาจันทร์. การศึกษาเกี่ยวกับการกระทำผิดกฎหมายของเยาวชน. ปรินุณยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521. อัดสำเนา.

ประเมศวร์ ชูศักดิ์. การศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการสอนของอาจารย์ใน มหาวิทยาลัยศิลปากร. ปรินุณยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527. อัดสำเนา.

เปรมจิต ทศตะ. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการประมาณค่าตน ลักษณะความเป็นผู้นำ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความสามารถในการแก้ปัญหาโดยใช้หลักสูตร และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. ปรินุณยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526. อัดสำเนา.

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. สุขภาพจิตเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : บัณฑิตการพิมพ์, 2530.

พิตร ทองชั้น. หลักการวัดผล. กรุงเทพฯ : พีระพัฒนา, 2524.

พรชูลี อาชวามารุง. สู่การอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาอุดมศึกษา จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2525.

พจน์ สะเพียรชัย. "อาจารย์ที่ปรึกษา," ในรายงานการสัมมนาทางวิชาการ.

หน้า 19 - 25. กรุงเทพฯ : สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย, 2525.

พล แสงสว่าง. "กิจการนักศึกษา : แขนงของความเป็นบัณฑิต," ศึกษาศาสตร์. 3(9) : 1 - 4 ; มิถุนายน - กันยายน 2530.

พยาบาลศาสตร์, คณะ มหาวิทยาลัยมหิดล. เอกสารประกอบการสัมมนาพยาบาลศาสตร์ ศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม, 2536.

- พรณี ชุขย์เจนจิต. "ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรม," จิตวิทยาพื้นฐานเพื่อการแนะแนว. สมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย, 2523.
- ไพฑูรย์ สีนลรัตน์. การพัฒนาการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชา อุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.
- _____. "การบริหารงานวิชาการในสถาบันอุดมศึกษา," ใน เอกสารประกอบการประชุม ทางวิชาการ เรื่อง การบริหารงานภาควิชา. หน้า 11. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533.
- พาริตา อิบราฮิม. คู่มือปฏิบัติการพยาบาลชั้นวิชาชีพ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม, 2525.
- _____. "สัมมนาการจัดการเรียนการสอน เพื่อการปฏิบัติการพยาบาล," แพทยสภาสาร. 11 : 425 ; พฤศจิกายน 2525.
- ภูษงค์ เลาสศิริวงศ์. การเปรียบเทียบสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่ศึกษาในระบบโรงเรียนและกึ่งระบบโรงเรียน เขตการศึกษา 1. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.
- เมธี ปิลันธนานนท์. การวางแผนอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : โอ เอส พรินต์ติ้งเฮาส์, 2528.
- เมธี โพธิ์พัฒน์. ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และความ ซื่อสัตย์ของเด็กไทย. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. อัดสำเนา.
- ระเบียบ สีนปถานานนท์. ความคิดเห็นของนักศึกษายาบาลเกี่ยวกับการเรียนการสอนและ การบริการนักศึกษาในวิทยาลัยพยาบาลของรัฐ ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.
- ลัดดา สุขปรีดี. เทคโนโลยีการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2533.
- วาสนา ชาวหา. สื่อการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2533.

- วิไล ดังทัตสวัสดิ์. สภาพแวดล้อมของวิทยาลัยพยาบาลตำรวจในทัศนะของอาจารย์และ
นักศึกษาพยาบาล. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2536. อัดสำเนา.
- วิไลวรรณ พิทยานุวัฒน์ และสมหวัง พิทยานุวัฒน์. "วิธีการประเมินสภาพแวดล้อม
มหาวิทยาลัย," ศึกษาศาสตร์. 6(4) : 21 ; พฤศจิกายน - ธันวาคม 2519.
- วัฒนา พุ่มเล็ก. การศึกษาเปรียบเทียบองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของ
นักเรียนที่มีความสามารถทางการเรียนตํ่าระดับชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนสาธิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2513. อัดสำเนา.
- (วรรณภรณ์ จิตตกุล. ความสัมพันธ์ระหว่างอัตมโนทัศน์ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับผลสัมฤทธิ์ทาง
การเรียนของนักศึกษาพยาบาลในสถาบันการศึกษพยาบาล สังกัดกระทรวงกลาโหม.
วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2535. อัดสำเนา.
- วัลลภา เทพหัสดินฯ. "งานสวัสดิการและบริการนิสิตนักศึกษา," ใน นิสิตนักศึกษา :
หลักการแนวปฏิบัติและปัญหา. หน้า 32 - 42. กรุงเทพฯ : พิธีพรีนา, 2525.
- วิจิตร วรุตบางกูร. การวางแผนผังและพัฒนาสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : ขนิษฐาการพิมพ์
และโฆษณา, 2524.
- วิจิตร ศรีสอาน. หลักการอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2519.
- ศิริพร โอภาสวัตรชัย. ความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังกับพฤติกรรมเพชฌภาวะ เครียดของ
พยาบาลจิตเวช ในการปฏิบัติกรพยาบาล. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531. อัดสำเนา.
- สายพิน ธรรมบารุง. การจัดบริการนักศึกษาของวิทยาลัยครูในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์
ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527. อัดสำเนา.
- สายสุรี จุติกุล. "จิตวิทยา," ใน เอกสารประกอบการสอนวิชาจิตวิทยา. กรุงเทพฯ :
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2511.
- สุชา จันทน์เอม. จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2529.
- สุทธิรัตน์ พิมพ์หงส์. การศึกษาองค์ประกอบที่ส่งผลต่อการเรียนภาคปฏิบัติของนักศึกษา
พยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2518. อัดสำเนา.

- สุภาพรณ โคตรจรัส. "การปรับตัว," ในจิตวิทยาเอกสารสอนคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.
- สุวรรณ สุขสวัสดิ์. สภาพแวดล้อมวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา วิทยาเขตเกษตร นครศรีธรรมราช ในทัศนะของนักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหาร. ปริณิธานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.
- สังัด อุทรานันท์. การจัดการเรียนการสอนอย่างมีระบบ. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการบริการ
- สงวน สุทธิเลิศอรุณ. ทฤษฎีและปฏิบัติการทางจิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต, 2529.
- อรุณีประภา หอมเศรษฐี. มนุษยสัมพันธ์. กรุงเทพฯ : คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2529.
- อรทัย ผลเนื่องมา. การศึกษาลักษณะกลุ่มเพื่อนของนักศึกษาพยาบาลในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530. อัดสำเนา.
- อรพันธ์ ประสิทธิ์รัตน์. การศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533.
- อรรณพ คุณพันธ์. การสร้างแบบสำรวจจำแนกสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยไทย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521. อัดสำเนา.
- ยัจฉรา วงษ์วัฒนามงคล. ตัวแปรทางพฤติกรรมศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษา. ปริณิธานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.
- ยัจฉรา สุขารมณ์ และอรพันธ์ ชูชม. การศึกษาเปรียบเทียบนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าระดับความสามารถกับนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปกติ. รายงานการวิจัย ฉบับที่ 39 สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530.

- (Ahmad, Reza Rianhinejad and Albert B. Hood. "The Development of Interpersonal Relationships in College," Journal of College Student Personnel. 25(6) : 498 - 502 ; November, 1984.
- /Allport, Gordon W. Pattern and Growth in Personality. New York : Holt, Rinehart & Winner, 1967.
- /Anastasi, Anne. Personality Development. New York : McGraw Hill Book Company, 1968.
- Astin, Alexander W. The College Environment. 3rd ed. Washington D.C. : The American council on Education, 1968.
- /Atkinson, John W. Motive in Fantasy, Action and Society. New Delhi : Affiliated East-West Press. PVT, Ltd., 1966.
- Bell, J.M. "Stressful life Events and Coping Method in Mental illness and Wellness Behavior," nursing Research. 26 : 136 - 140 ; March - April, 1977.
- /Carkhuff, R.R. and B.G. Berenson. Beyond counseling and Therapy. 2nd ed. New York : Holt, Rinehart and Winston, 1977.
- /Chickering, Arther W. Education and Identity. San Francisco : Jossey - Bass, 1969.
- Coleman, James C. and Constance L. Hammen. Contemporary Psychology and Effective Behavior. California : Scott, Foreman and Company, 1974.
- Crandall, Vaughn J. "Achievement," Child Psychology. The Sixty Second Yearbook of the National Society for the Study of Education. Part I., Chicago : University of Chicago Press, 1963.
- /De Coster, David Arthur. "Some Effects Different Classroom Conditions upon Interpersonal Relationships for College Freshman." Dissertation Abstracts International. 11 : 5789-A ; May, 1971.
- Dohrenwend, B.S. and others. "Examination of A Method for Scaling life Events : The Peri Life Events Scale," Journal of Health and Social Behavior. 19 : 205 - 229 ; June, 1982.
- /Eugene, Lehrer B. "An Investigation of the Role of Intellectual Motivation and Other-Non-Intellectual Factor in the Prediction of Education Achievement and Efficiency," Dissertation Abstracts. 29 : 3876-A ; 1969.
- /Folkman, S. and R.S. Lazarus. "An Analysis of Coping in a Middle-aged Community Sample," Journal of Health and Social Behavior. 21 : 219 - 239 ; 1980.

- ✓Friedman, M. and R.H. Roseman. "Behavior Pattern and Coronary Angiographic Findings," Journal of the American Medical Association. 240 : 164 ; 1974.
- Frust, Edward J. "Validity of Some Objective Scales of Motivation for Predicting Academic Achievement," Educational and Psychological Measurement. 36(4) : 927 - 933 ; Winter, 1966.
- Funch, D.P. and J.R. Marshall. "Measuring Life Stress : Factors Affecting Fall-off in the Reporting of life Event," Journal of Health and Social Behavior. 25 : 453 - 464 ; December, 1984.
- ✓Garland, L.M. and C.T. Bush. Coping Behavior and Nursing. Virginia Respen Publishing Company, 1982.
- Good, Carter V. Dictionary of Education. New York : Mc Graw - Hill Book Co., Ltd., 1975.
- ✓Grossen, G.M. and H.A. Bush. "Adaptation : A Feedback Process," Advances in Nursing Science. 1 : 51 - 56 ; July, 1979.
- Guerin, Dorris Haris. "Do you Underestimate your Student?," Journal of Nursing Education. 20(4) : 17 - 21 ; April, 1981.
- ✓Guiford, J.P. Personality. New York : Mc Graw-Hill, 1959.
- Haan, N. "The Assessment of Coping, Defense and Stress," in Handbook of Stress Theoretical and Clinical Aspect. p. 254 - 269. Goldberger, & Breznitz S. New York : The Free Press, 1982.
- ✓Herman, Herbert J.M. "A Questionnaire Messure of Achievement Motivation," Journal of Appslid Psychology. 54 : 353 - 363 ; August, 1970.
- Hurd, Donal Engene. "The Relationship of Effective Variables to College Achievement," Dissertation Abstracts International. 11 : 5793-A ; May, 1971.
- Jaloweic, A. and M.J. Power. "Stress and Coping in Hypertensive and Emergency Room Pattients," Nursing Research. 30 : 10 - 15 ; Jan - Feb, 1982.
- ✓Johnson, David W. Reaching Out : Interpersonal Effectiveness and Self-Actualization. New York : Prentices - Hall, 1972.
- King, Patticia M. and A.L. Fields. "A Framework for Student Development : form Student Development Goals to Education Opportunity Practice," Journal of College Students Personnel. 21(6) : 541 - 542 ; 1980.

- ✓Lazarus, Richard S. "Coping - Reaction Pattern and the Appraisals that Underline Them," Psychological Stress and the Coping Process. New York : Mc Graw - Hill Book Company, 1966.
- Lazarus, R.S. and S. Folkman. Stress, Appraisal. and Coping. New York : Springer Publishing Co., 1980.
- Lazarus, R.S. and K.A. Holroyds. "Stress Coping and Somatic Adaptation," in Handbook of Stress Theoretical and Clinical Sapect. p. 212 - 230. New York : Goldberger, L & Breznite, S. The Free Press, 1982.
- Layman, Barbara Jean. "Perceptions of College Environment at Oklahoma State University by Incoming Freshman Students," Dissetation Abstracts International. 36(11) : 7210-A ; May, 1975.
- Lindgren, Henry C. Educational Psychology in Classroom. 3rd ed. New York : John Willey & Sons, Inc., 1967.
- Marshall, Iven A. "Creating an Environment for Learning," Nurning Outlook. 22(12) : 773 - 775 ; December, 1974.
- Mc.Clelland, David and others. The Achievement Motive. New York : Appleton - Century Groffs, Ins., 1953.
- ✓Mc.Clelland, David C., "The Achievement Motive," in Motivation and Productivity. by Sual W. Geller, Man, P.B. Taraporevala Sons & Co., Private Ltd., Bombay, 1967.
- _____. Motivating Economic Achievement. New York : The Free Press, 1969.
- Moos, R.H. and A.G.Billings. "Conceptualizing and Measuring Coping Resources and Process," in Handbook of Stress : The oretical and Clinical Sapects. p. 212 - 230. Edited by L.Goldberger and S. Breznitz, New York : The Free Press, 1982.
- Moos, Rudolf H. and Bernice S. Moos. A Social Climate : Family Environment Scale. California : Consulting Psychologist Press, 1968.
- ✓Murray, Edward J. Motivation and Emotion. New Jersey : Prentice Hall, Inc., Englewook Cliffs, 1964.
- Myers, J.K., J.J. Lindenthal and M.P. Pepper. "Life Events and Mental Status : A Longitudinal Study," Journal of Health and Social Behavior. 13 : 398 - 405 ; Dec., 1975.
- ✓Nunnally, Jume. Psychometric Theory. New York : Mc, Graw Hill, 1969.

- ✓ Prescott, Danial A. "A Report of Conference on Child Study," Educational Bullatin. Faculty of Education Chulalongkorn University, 1961.
- ✓ Ruch, L.O. "A Multidimensional Analysis of the Concept of life Change," Journal of Health and Social Behavior. 18 : 71 - 83 ; March, 1978.
- ✓ Ruch, L.O., S.M. Chandler and R.A. Harter. "Life Change and Rape Impact," Journal of Health and Social Behavior. 21 : 248 - 260 ; September, 1980.
- Scott, D.W., M.T. Obert and M.J. Dropkin. "A Stress Coping Model," in Coping with stress : A Nursing Perspective. p. 3 - 17. Maryland : Aspen System Coporation, 1982.
- Selye, Hans. The Stress of life. Philadelphia : J.B. Lippincott Company, 1974.
- ✓ Shives, L.R. Basic Concepts of Psychiatric-Mental Health Nursing. Philadelphia : J.B.Lippincott Co., 1986.
- Stuart, G.W. and S.J. Sundeen. Principle & Practice of Psyschiatric Nursing. St. Louis : The C.V. Mosby Company, 1979.
- Sugarman Leonie. Life - Span Development Concept, theories and intervention. New York : Methuen Co., 1986.
- ✓ Tausing M. "Measuring life Event," Journal of Health and Social Behavior. 23 : 52 - 64 ; March, 1982
- ✓ Taylor, R.G. "Personality Traits and Discrepant Achievement : A Review," Journal of Counseling Psychology. 11 : 76 - 82 ; 1964.
- Weiner, Bernard. "Attribution Theory Achievement Motivation and the Education Process," Review of Educational Research. 42 : 215 ; Spring, 1972.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

คุณภาพของ เครื่องมือ

คำอธิบายจำแนกของแบบสอบถามสัมพันธภาพกับเพื่อน

ตาราง 52 ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามสัมพันธภาพกับเพื่อนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ข้อที่	t	ข้อที่	t
1	5.46	24	3.09
2	2.73	25	3.25
3	2.14	26	3.69
4	3.42	27	5.00
5	4.30	28	2.17
6	8.20	29	2.60
7	2.03	30	2.62
8	2.83	31	4.36
9	3.61	32	4.60
10	8.42	33	4.25
11	2.72	34	4.73
12	3.51	35	5.61
13	3.46	36	3.09
14	3.46	37	3.36
15	2.51	38	4.01
16	3.88	39	2.51
17	3.75	40	3.16
18	4.02	41	3.32
19	3.45	42	3.41
20	2.29	43	2.55
21	4.11	44	6.61
22	2.53	45	3.66
23	3.95	46	2.18

ตาราง 52 (ต่อ)

ข้อที่	t	ข้อที่	t
47	2.18	49	5.91
48	4.91	50	2.42

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ = 0.92

ภาคผนวก ข

แบบสอบถาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว

ชื่อ-ชื่อสกุล

กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่

เกรดเฉลี่ย ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2539

ตอนที่ 2 เหตุการณ์ในชีวิตของท่าน

คำชี้แจง คำว่า "เหตุการณ์ในชีวิตของท่าน" ในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในกระบวนการการดำเนินชีวิตของท่านด้านใดก็ได้ ที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการดำเนินชีวิต ซึ่งท่านเคยปฏิบัติมาเป็นประจำ เหตุการณ์นี้อาจจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีหรือในทางที่ไม่ดีต่อท่านก็ได้

กรุณาระบุเหตุการณ์ในชีวิตที่เกิดขึ้นกับท่านในระหว่างระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา โดยกาเครื่องหมาย / หน้าข้อความทุกข้อความที่แสดงเหตุการณ์ตรงกับที่เกิดขึ้นกับท่าน

เหตุการณ์ในชีวิตด้านการศึกษา

- ☐ 1. เริ่มเข้าศึกษาในสถาบันการศึกษา
- ☐ 2. ไม่ผ่านการศึกษา (เคยสอบซ่อมในบางวิชา)
- ☐ 3. กำลังศึกษาอยู่ในสถาบันการศึกษา มากกว่า 1 แห่ง

เหตุการณ์ในชีวิตด้านที่อยู่อาศัย

- ☐ 4. ย้ายมาอยู่หอพักใหม่ ได้เพื่อนร่วมห้องที่ดีขึ้น
- ☐ 5. สภาพความเป็นอยู่เปลี่ยนแปลง มีกฎระเบียบมากขึ้น
- ☐ 6. สภาพหอพักไม่ค่อยปลอดภัย

เหตุการณ์ในชีวิตด้านความรัก

- ☐ 7. เริ่มมีเพื่อนต่างเพศ
- ☐ 8. มีความสนิทสนมกับเพื่อนต่างเพศมากขึ้น
- ☐ 9. เพื่อนต่างเพศช่วยเหลือเอาใจใส่ดี

เหตุการณ์ในชีวิตด้านครอบครัว

- ☐ 10. มีญาติของตนเองมาอยู่ด้วยในครอบครัว
- ☐ 11. มีการเพิ่มหรือลดจำนวนสมาชิกในบ้าน
- ☐ 12. พี่/น้องแต่งงานแยกออกจากบ้านไป

เหตุการณ์ในชีวิตด้านส่วนตัว

- [] 13. มีการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับนิสัยส่วนตัว
- [] 14. มีการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับนิสัยการนอน
- [] 15. มีการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับนิสัยการกิน
- [] 16. มีงานที่จะต้องช่วยเหลือสังคมมากขึ้น
- [] 17. มีการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับกิจกรรมทางสังคม
- [] 18. มีการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับกิจกรรมทางศาสนา

เหตุการณ์ในชีวิตด้านสุขภาพ

- [] 19. ได้รับการผ่าตัดด้วยวิธีสำคัญ
- [] 20. เจ็บป่วยบ่อยครั้ง แต่ไม่รุนแรง
- [] 21. บิดา มารดา หรือพี่น้องป่วยต้องเข้าโรงพยาบาล

เหตุการณ์ในชีวิตด้านการเงิน

- [] 22. ได้รับเงินจากครอบครัวไม่เพียงพอในการใช้จ่าย
- [] 23. ช่วยเหลือครอบครัวบางส่วน โดยการหารายได้พิเศษบ้าง
- [] 24. รับผิดชอบหาเงินด้วยตนเองในการใช้จ่าย

ตอนที่ 3 แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ต้องการทราบความคิดเห็น ลักษณะนิสัยที่ท่านมักจะปฏิบัติ ด้วยเหตุนี้ จึงไม่มีคำตอบที่ถูกต้องหรือผิด เพราะแต่ละคนย่อมมีความรู้สึกรู้สึกคิด และนิสัยแตกต่างกัน โปรดทำทุกข้อ และอ่านข้อความแต่ละข้ออย่างรอบคอบ และพิจารณาว่าข้อความใด ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่านมากที่สุด แล้วทำเครื่องหมาย / ในช่องที่ท่าน ต้องการเพียงคำตอบเดียว ตามเกณฑ์ต่อไปนี้

จริงมากที่สุด	คือ	เมื่อท่านเห็นว่าข้อความในประโยคนั้น ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่านมากที่สุด
จริงมาก	คือ	เมื่อท่านเห็นว่าข้อความในประโยคนั้น ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่านมาก
จริงปานกลาง	คือ	เมื่อท่านเห็นว่าข้อความในประโยคนั้น ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่านปานกลาง
ค่อนข้างไม่จริง	คือ	เมื่อท่านเห็นว่าข้อความในประโยคนั้น ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่านเป็นส่วนน้อย
ไม่จริง	คือ	เมื่อท่านเห็นว่าข้อความในประโยคนั้น ไม่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่านเลย

ข้อความ	จริง มากที่สุด	จริงมาก	จริง ปานกลาง	ค่อนข้าง ไม่จริง	ไม่จริง
1. ฉันมีความพยายามอย่างยิ่งที่จะทำอะไรให้ดีเด่นกว่าที่ตั้งใจไว้					
2. เมื่อประสบความล้มเหลวในงานอย่างหนึ่ง ฉันจะคิดหาวิธีการใหม่ ๆ ที่จะทำงานนั้นให้สำเร็จได้					
3. ฉันมีใจจดจ่ออยู่กับงานที่ได้รับมอบหมายให้ทำ จนกว่าจะทาสสำเร็จ แม้ว่างานนั้นจะน่าเบื่อที่สุด					
4. เมื่อฉันพบคนที่ผู้อื่นยกย่องสรรเสริญว่าทำงานดีเด่น ฉันอยากจะเป็นเช่นนั้นบ้าง					
5. ฉันมีความรู้สึกเสมอว่า ไม่มีสิ่งอื่นใดที่จะมีค่าเท่าเทียมกับความสำเร็จในการทำงาน					
6. ฉันชอบทำงานด้วยความคิดของตนเอง ไม่ชอบทำตามผู้อื่น					

ข้อความ	จริง มากที่สุด	จริงมาก	จริง ปานกลาง	ค่อนข้าง ไม่จริง	ไม่จริง
7. เมื่อฉันทำอะไร ฉันก็จะทำให้เสร็จ เรียบร้อยก่อน จึงจะหยุดพัก					
8. ไม่ว่าฉันจะทำงานอะไรก็ตาม ฉันจะ พยายามทำงานด้วยความสามารถเสมอ					
9. ฉันมีความรู้สึกเสมอว่า ตนเองมีความคิด ที่จะดัดแปลงสิ่งต่าง ๆ ให้มีความแปลก ใหม่และดีเด่นเสมอ					
10. เมื่อครูให้การบ้านเพียงหนึ่งหรือสองข้อ ฉันมักจะเก็บไว้ทำทีหลัง					
11. ฉันชอบทำสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นความคิด ริเริ่มของตนเอง					
12. ฉันชอบทำงานทุกอย่างด้วยตนเอง ไม่ชอบให้ผู้อื่นทำให้					
13. ในการทำการบ้าน ฉันมักจะทำเสร็จ เพียงเพื่อให้ได้ทันส่งเท่านั้น					

ข้อความ	จริง มากที่สุด	จริงมาก	จริง ปานกลาง	ค่อนข้าง ไม่จริง	ไม่จริง
14. เมื่อฉันได้รับความล้มเหลวในการ ทำงาน ฉันจะทำงานนั้นต่อไปไม่ทอดย					
15. ฉันอยากเรียนต่อในสถาบันที่มีการสอบ แข่งขันเข้าเรียน					
16. ฉันมีความพยายามมากขึ้นเมื่อรู้ตัวว่ามี ความรู้ด้อยกว่าเพื่อน					
17. งานที่ฉันพอใจจะท่าย่างยิ่ง คือ งานที่ ฉันได้ใช้ความสามารถของตนเองอย่าง เต็มที่					
18. ฉันจะพยายามทำงานนั้นมากยิ่งขึ้น เมื่อ งานนั้นเป็นงานที่ยาก					
19. ในการสอบแต่ละครั้งฉันมีจุดมุ่งหมาย เพื่อไม่ให้สอบตก					
20. เนื้อหาใดที่ฉันแล้วไม่เข้าใจ ฉันมักจะ บ่ลอบใจตัวเองว่า อาจารย์ยังไม่ออก ข้อสอบแน่ ๆ					

ข้อความ	จริง มากที่สุด	จริงมาก	จริง ปานกลาง	ค่อนข้าง ไม่จริง	ไม่จริง
21. ฉันชอบเรียนวิชาที่ไม่มีการสอบเลย					
22. ทุกครั้งที่มีการสอบ ฉันไม่ชอบทำข้อสอบ ที่ยาก ๆ					
23. เมื่อทำงานง่าย ๆ เสร็จแล้ว ฉันอยาก ทำงานที่ยากขึ้นไปอีก					
24. การแก้ปัญหาด้วยตนเองนั้น ฉันถือว่า เป็นสิ่งที่มีความค่ามากที่สุด					
25. บ่อยครั้งที่ฉันรู้สึกภูมิใจ เพราะได้ ทำงานจนสำเร็จ					

ตอนที่ 4 แบบสอบถามสัมพันธภาพกับเพื่อน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ต้องการให้ท่านประเมินพฤติกรรมบางประการของท่านในด้านต่าง ๆ ว่า ท่านมีพฤติกรรมนั้น ๆ อย่างไร ข้อความแต่ละข้อไม่มีคำตอบที่ถูกหรือผิด เพราะแต่ละคนย่อมมีพฤติกรรมแตกต่างกัน ดังนั้นคำตอบที่ดีที่สุด คือ คำตอบที่ตรงกับพฤติกรรมที่แท้จริงของท่าน ขอให้โปรดตอบตามความเป็นจริง คำตอบตามความเป็นจริงของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างมากแก่การศึกษาค้นคว้า ขอให้ท่านอ่านข้อความทีละข้อ แล้วพิจารณาว่าข้อความนั้นตรงกับพฤติกรรมของท่านในระดับมากน้อยเพียงใด แล้วขีดเครื่องหมาย / ในช่องที่ตรงกับพฤติกรรมของท่าน

จริงมากที่สุด	ข้อความนั้นตรงกับพฤติกรรมของท่านในระดับมากที่สุด
จริงมาก	ข้อความนั้นตรงกับพฤติกรรมของท่านในระดับมาก
จริงปานกลาง	ข้อความนั้นตรงกับพฤติกรรมของท่านในระดับปานกลาง
ค่อนข้างไม่จริง	ข้อความนั้นตรงกับพฤติกรรมของท่านในระดับเล็กน้อย
ไม่จริง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับพฤติกรรมของท่านเลย

ข้อความ	จริง มากที่สุด	จริงมาก	จริง ปานกลาง	ค่อนข้าง ไม่จริง	ไม่จริง
1. ฉันมักจะชวนเพื่อนให้แวะมาเยี่ยมฉัน เวลาใดก็ได้ตามที่เขาสะดวก					
2. ฉันพูดกับเพื่อนด้วยวาจาที่สุภาพ					
3. เมื่อพูดคุยกับเพื่อน ฉันชอบเป็นผู้ฟังที่ดี					
4. ฉันยอมรับความคิดเห็นของเพื่อนทุกคน					
5. ฉันเล่าเรื่องให้เพื่อนฟังได้แทบทุกเรื่อง					
6. เมื่อเพื่อนเจ็บป่วย ฉันจะพูดให้กำลังใจ เขา					
7. เพื่อนของฉันเสียสละโดยไม่หวังผล ตอบแทน					
8. ฉันสามารถเล่าเรื่องส่วนตัวให้เพื่อนใน ห้องฟังโดยไม่รู้สึกรำอาย					
9. ฉันมีความสุขที่จะเป็นผู้ให้					
10. กลุ่มเพื่อนทำให้ฉันรู้จักปรับตัวในการ สมาคมกับผู้อื่น					

ข้อความ	จริง มากที่สุด	จริงมาก	จริง ปานกลาง	ค่อนข้าง ไม่จริง	ไม่จริง
11. ฉันชอบเล่นกีฬากับเพื่อน					
12. ฉันเต็มใจให้คำปรึกษาแก่เพื่อน เมื่อมี ปัญหาด้านส่วนตัว					
13. ฉันกล่าวคำขอบคุณ เมื่อเพื่อนช่วยเหลือ ทำงานต่าง ๆ					
14. ฉันประทับใจเพื่อนมากที่ช่วยเหลือเมื่อ ฉันเดือดร้อน					
15. ฉันรู้สึกภาคภูมิใจเพื่อนที่พูดจาเป็นเยื่อ ไร้สาระ					
16. บางครั้งฉันรู้สึกว่าคุณคิดของเพื่อน ไร้เหตุผล					
17. กลุ่มเพื่อนให้กำลังใจฉันในการสอบ แต่ละครั้ง					
18. บางครั้งเมื่อฉันทำงานผิดพลาด ฉันกล้า ยอมรับผิดต่อหน้าเพื่อน ๆ					

ข้อความ	จริง มากที่สุด	จริงมาก	จริง ปานกลาง	ค่อนข้าง ไม่จริง	ไม่จริง
19. กลุ่มเพื่อนให้คำแนะนำที่ดี เมื่อฉันมี ปัญหา					
20. ฉันไม่ชอบทำกิจกรรมร่วมกับคนอื่น					
21. เมื่อเดินผ่านเพื่อน ฉันจะยิ้มทักทายเขา					
22. ฉันชมเชยเพื่อนต่อหน้าคนอื่น เมื่อเขา ทำดี					
23. ฉันให้เพื่อนยืมเงิน เมื่อเขาเดือดร้อน					
24. ฉันชอบฟังเพื่อนร้องเพลง					
25. เมื่อมีการประชุม ฉันยอมรับความ คิดเห็นของเพื่อนตามเสียงส่วนใหญ่					
26. เมื่อเพื่อนได้รับความเดือดร้อน ฉันจะ โทรศัพท์ไปปลอบใจเขา					
27. เมื่อเพื่อนเจ็บป่วย ฉันรับอาสาพาไป โรงพยาบาล					

ข้อความ	จริง มากที่สุด	จริงมาก	จริง ปานกลาง	ค่อนข้าง ไม่จริง	ไม่จริง
28. ฉันไม่กล้าบอกคนอื่นว่าฉันเป็นคนไม่ เชื่อมั่นในตนเอง					
29. ฉันชอบนำขมมาให้เพื่อนรับประทาน					
30. เมื่อว่างจากการเรียน ฉันชอบดู T.V. กับเพื่อน					
31. เมื่อฉันไปเที่ยว ฉันจะซื้อของมาฝาก เพื่อน					
32. เมื่อทะเลาะกับเพื่อน ฉันพร้อมที่จะ กล่าวคำขอโทษก่อน เมื่อฉันผิด					
33. ฉันยินดีช่วยเหลือเพื่อน เมื่อเขา เจ็บป่วย					
34. เมื่อเพื่อนมีปัญหา ฉันพร้อมที่จะรับฟัง เขา					
35. เมื่อเพื่อนกระทำผิด และมาขอโทษฉัน ฉันรับฟังความคิดเห็นของเขา					

ข้อความ	จริง มากที่สุด	จริงมาก	จริง ปานกลาง	ค่อนข้าง ไม่จริง	ไม่จริง
36. เมื่อเพื่อนผิดหวังในการทำงาน ฉัน พร้อมที่จะช่วยเหลือ และพูดให้กำลังใจ ให้เขาทำงานต่อไป					
37. ฉันรู้สึกอับอายที่จะเล่าเรื่องส่วนตัวให้ เพื่อนฟัง					
38. ฉันมีความสุขที่ได้รับการช่วยเหลือในวัน ขึ้นปีใหม่					
39. เมื่อใกล้สอบ ฉันชอบไปติวกับเพื่อน					
40. บางครั้งเมื่อฉันหงุดหงิด ฉันจะพูดจา คำทอเพื่อน					
41. ฉันช่วยติว และช่วยเหลือเพื่อนในด้าน การเรียน					
42. ฉันไม่ชอบฟังเพื่อน เสนอรายงาน หน้าชั้น					
43. เมื่อฉันต้องการเงินใช้ด่วน ฉันจะฝาก เพื่อนสนิทไปกด A.T.M. ให้					

ข้อความ	จริง มากที่สุด	จริงมาก	จริง ปานกลาง	ค่อนข้าง ไม่จริง	ไม่จริง
44. เมื่อเพื่อนกระทำผิด ฉันพร้อมที่จะให้อภัยเขา					
45. ฉันชอบช่วยเหลือคนที่ด้อยโอกาสกว่า					
46. ฉันชอบอยู่คนเดียวเงียบ ๆ					
47. ฉันนำความเห็นของกลุ่มมาพิจารณาปรับปรุงตัวเองในการทำงาน					
48. ฉันไม่มีความลับต่อเพื่อน					
49. ฉันมีเพื่อนสนิทหลายคน					
50. ฉันแนะนำเพื่อนในเรื่องการพูดต่อสาธารณชน					

ตอนที่ 5 แบบสอบถามบุคลิกภาพแบบ เอ และแบบ บี

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้ ประกอบด้วยข้อความเกี่ยวกับกิจกรรมในชีวิตประจำวัน ขอให้ท่านอ่านข้อความแล้วพิจารณาว่าเป็นจริงหรือตรงกับพฤติกรรมที่ปฏิบัติอยู่มากน้อยเพียงใด แล้วตอบโดยทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงการเพียงข้อละเครื่องหมายเดียว ดังนี้

จริงมากที่สุด	หมายถึง	ตรงกับลักษณะของครอบครัวของท่านมากที่สุด
จริงมาก	หมายถึง	ตรงกับลักษณะของครอบครัวของท่านมาก
จริงปานกลาง	หมายถึง	ตรงกับลักษณะของครอบครัวของท่านบ้าง
ค่อนข้างไม่จริง	หมายถึง	ค่อนข้างไม่ตรงกับลักษณะของครอบครัวท่าน
ไม่จริง	หมายถึง	ไม่ตรงกับลักษณะของครอบครัวท่านเลย

ข้อความ	จริง มากที่สุด	จริงมาก	จริง ปานกลาง	ค่อนข้าง ไม่จริง	ไม่จริง
1. เมื่อท่านมีนัดท่านจะ ไปถึงที่นัดหมายก่อน เวลา เป็นคนแรก					
2. ท่านรู้สึกโมโหเวลาที่ท่านถูกขัดจังหวะ เวลาทำงาน					
3. ท่านรู้สึกว่าจะต้องทำสิ่งต่าง ๆ อย่าง รวดเร็วเพื่อแข่งกับเวลา					
4. ท่านรู้สึกอยากทำงานให้เสร็จโดยเร็ว ที่สุด					
5. ท่านรู้สึกหงุดหงิดที่ต้องเข้าคิวยาว เมื่อ รอรับบริการต่าง ๆ เช่น ที่ธนาคารหรือ ที่ทำการไปรษณีย์					
6. ท่านไม่ชอบให้ใคร หรืออะไรมาขัด จังหวะการทำงานของท่าน					
7. ท่านรู้สึกทนไม่ได้ ถ้าต้องทำงานร่วมกับ คนที่ทำงานอย่างขอไปที					
8. ท่านจะทนไม่ได้ถ้าต้องฟังคนที่พูดเพื่อ เจ้อ					

ข้อความ	จริง มากที่สุด	จริงมาก	จริง ปานกลาง	ค่อนข้าง ไม่จริง	ไม่จริง
9. ท่านต้องทำงานที่รับผิดชอบให้เสร็จก่อน กำหนดเวลาเสมอ					
10. ท่านรู้สึกเบื่อและหาทางเลี่ยงออกมา เมื่อต้องฟังเรื่องไร้สาระ					
11. ท่านเป็นคนที่ทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยความ รวดเร็ว ว่องไว					
12. ท่านรู้สึกหงุดหงิด เมื่อต้องทำสิ่งต่าง ๆ ซ้ำซาก					
13. ท่านรู้สึกไม่สบายใจ ถ้างานของท่าน ดำเนินไปอย่างล่าช้า					
14. ท่านเป็นคน que เริ่มต้นทำสิ่งใดแล้ว ต้อง ทำให้เสร็จ					
15. ถ้าท่านกำลังฟังคนที่พูดไม่รู้จบ ท่าน จะรู้สึกทนไม่ได้					

ตอนที่ 6 แบบสอบถามสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสรีรัษฎา

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบทัศนะความคิดเห็นของท่านในด้านการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมและบริการ และด้านอาคารสถานที่ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสรีรัษฎา ทั้งนี้เพื่อไปเป็นแนวทางในการวางแผนปรับปรุงและพัฒนาสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยให้เหมาะสม และเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาคุณภาพของนักศึกษาต่อไป โปรดอ่านข้อความในแบบสอบถามและพิจารณาว่าท่านได้มีการปฏิบัติมากน้อยเพียงใด หรือท่านคิดว่าสภาพที่เป็นอยู่มีความเหมาะสมเพียงใดหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมีมากน้อยเพียงใดในวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสรีรัษฎา โดยให้ท่านเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องท้ายของข้อความเพียงข้อละ 1 ช่องเท่านั้น

ระดับมากที่สุด	เป็นข้อความที่ท่านเห็นด้วยมากที่สุด
ระดับมาก	เป็นข้อความที่ท่านเห็นด้วยมาก
ระดับปานกลาง	เป็นข้อความที่ท่านเห็นด้วยปานกลาง
ระดับน้อย	เป็นข้อความที่ท่านเห็นด้วยเพียงเล็กน้อย
ระดับน้อยที่สุด	เป็นข้อความที่ท่านเกือบไม่เห็นด้วยเลย

ข้อความ	ระดับ มากที่สุด	ระดับ มาก	ระดับ ปานกลาง	ระดับ น้อย	ระดับ น้อยที่สุด
<u>ด้านการเรียนการสอน</u>					
1. อาจารย์อธิบายแผนการเรียนการสอนให้นักศึกษาเข้าใจก่อนเสมอ					
2. อาจารย์แนะนำเอกสารอ้างอิง ตำรา หรือแหล่งวิชาการ เพื่อการศึกษาเพิ่มเติมแก่นักศึกษา					
3. อาจารย์มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ให้นักศึกษา					
4. อาจารย์สามารถเชื่อมโยงความรู้ด้าน ทฤษฎีและด้านปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม					
5. อาจารย์ให้การปฐมนิเทศนักศึกษาก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติงาน					
6. อาจารย์ติดตามนิเทศนักศึกษาอย่างใกล้ชิดในขณะฝึกปฏิบัติงาน					
7. นักศึกษาสนใจและตั้งใจเรียนในห้องเรียน					
8. นักศึกษาร่วมแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียน					

ข้อความ	ระดับ มากที่สุด	ระดับ มาก	ระดับ ปานกลาง	ระดับ น้อย	ระดับ น้อยที่สุด
9. วิทยาลัยมีอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย					
10. วิทยาลัยมีอุปกรณ์ให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติอย่างเพียงพอกับจำนวนนักศึกษา					
11. อาจารย์ชี้แจงให้นักศึกษาเข้าใจเกณฑ์การประเมินผลการเรียน					
12. อาจารย์ให้ความเป็นกันเองกับนักศึกษา					
13. อาจารย์วัดและประเมินผลอย่างยุติธรรม					
<u>ด้านกิจกรรมและบริการ</u>					
1. ผู้บริหารให้การสนับสนุนให้การจัดกิจกรรมของนักศึกษา					
2. ผู้บริหารและอาจารย์เข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษา					
3. นักศึกษาส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรม					

ข้อความ	ระดับ มากที่สุด	ระดับ มาก	ระดับ ปานกลาง	ระดับ น้อย	ระดับ น้อยที่สุด
4. ผู้บริหารมีการติดตามประเมินผลการจัดกิจกรรมนักศึกษา					
5. นักศึกษามีส่วนร่วมในการบริหารหอพัก					
6. ระเบียบปฏิบัติสำหรับนักศึกษาในหอพักมีความเหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน					
7. หอพักมีโต๊ะและเก้าอี้สำหรับทำงานเป็นส่วนตัวเพียงพอกับจำนวนนักศึกษา					
8. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมนักศึกษา เช่น งานธุรการ งานโขนนาการ					
9. นักศึกษาได้รับความสะดวกในการติดต่อสื่อสาร เช่น การรับส่งจดหมาย ทัศนคติ และการใช้โทรศัพท์					
10. มีอาสาสมัครประจำบ้านเพียงพอกับจำนวนนักศึกษา					
11. นักศึกษาที่เจ็บป่วยได้รับการเอาใจใส่ดูแลจากผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบ					

ข้อความ	ระดับ มากที่สุด	ระดับ มาก	ระดับ ปานกลาง	ระดับ น้อย	ระดับ น้อยที่สุด
12. อาจารย์ที่ปรึกษาใช้เวลาในการให้ คำปรึกษาแก่นักศึกษาที่อยู่ในความ รับผิดชอบ					
13. นักศึกษาปรึกษาปัญหาด้านการเรียนกับ อาจารย์ที่ปรึกษา					
<u>ด้านอาคารสถานที่</u>					
1. ห้องเรียนมีขนาดพอเหมาะกับจำนวน นักศึกษา					
2. ห้องเรียนมีอากาศถ่ายเทได้สะดวก					
3. ห้องพักของนักศึกษามีสภาพแออัด					
4. หอพักมีอากาศถ่ายเทได้สะดวก					
5. หอพักมีความสงบในการพักผ่อน					
6. ห้องน้ำมีจำนวนเพียงพอกับจำนวน นักศึกษา					
7. บริเวณวิทยาลัยมีความสะอาดและ สวยงาม					

ข้อความ	ระดับ มากที่สุด	ระดับ มาก	ระดับ ปานกลาง	ระดับ น้อย	ระดับ น้อยที่สุด
8. บริเวณวิทยาลัยมีต้นไม้ปลูกไว้อย่างร่มรื่น					
9. ห้องน้ำสะอาดและถูกสุขลักษณะ					
10. สถานที่เล่นกีฬาที่มีสภาพที่เหมาะสมในการเล่นกีฬาของนักศึกษา					
11. หอพักสะอาดและถูกสุขลักษณะ					
12. ห้องสุขาพมียาที่ใช้ในการรักษาพยาบาลเบื้องต้นเพียงพอกับจำนวนนักศึกษา					
13. วิทยาลัยมีที่นั่งพักผ่อนและสังสรรค์เพียงพอกับจำนวนนักศึกษา					

ตอนที่ 7 แบบสอบถามบรรยากาศในครอบครัว

คำชี้แจง เมื่อท่านอ่านข้อความแล้ว โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างที่กำหนดให้
เพียงข้อละ เครื่องหมายเดียว แบบสอบถามนี้แบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

จริงมากที่สุด	หมายถึง	ตรงกับลักษณะของครอบครัวของท่านมากที่สุด
จริงมาก	หมายถึง	ตรงกับลักษณะของครอบครัวของท่านมาก
จริงปานกลาง	หมายถึง	ตรงกับลักษณะของครอบครัวของท่านปานกลาง
ค่อนข้างไม่จริง	หมายถึง	ค่อนข้างไม่ตรงกับลักษณะของครอบครัวท่าน
ไม่จริง	หมายถึง	ไม่ตรงกับลักษณะของครอบครัวท่านเลย

ข้อความ	จริง มากที่สุด	จริงมาก	จริง ปานกลาง	ค่อนข้าง ไม่จริง	ไม่จริง
1. สมาชิกในครอบครัวต่างช่วยเหลือและสนับสนุนซึ่งกันและกัน					
2. บิดาเอาใจใส่ดูแลทุกข์สุขของท่าน					
3. มารดาเอาใจใส่ดูแลทุกข์สุขของท่าน					
4. เมื่อท่านมีปัญหาอะไรบิดาของท่านจะช่วยผ่อนคลายความทุกข์ความกังวลของท่าน					
5. เมื่อท่านมีปัญหาอะไรมารดาของท่านจะช่วยผ่อนคลายความทุกข์ความกังวลของท่าน					
6. บิดาต้องการให้ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ ของครอบครัว					
7. มารดาต้องการให้ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ ของครอบครัว					
8. สมาชิกในครอบครัวของท่านสนใจเอาใจใส่ทุกข์สุขของกันและกัน					

ข้อความ	จริง มากที่สุด	จริงมาก	จริง ปานกลาง	ค่อนข้าง ไม่จริง	ไม่จริง
9. ท่านสามารถปรึกษาหารือเรื่องส่วนตัวกับสมาชิกในครอบครัวของท่านได้					
10. บิดารับฟังความคิดเห็นของท่าน					
11. มารดารับฟังความคิดเห็นของท่าน					
12. ครอบครัวของท่านแบ่งหน้าที่ว่าสมาชิกคนใดรับผิดชอบเรื่องใด					
13. สมาชิกในครอบครัวช่วยกันกำหนดกฎระเบียบ เพื่อให้สมาชิกในครอบครัวปฏิบัติตาม					
14. สมาชิกทุกคนของครอบครัว มีสิทธิที่จะตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในครอบครัว					
15. สมาชิกในครอบครัวคอยดักเตือนกันและกัน ไม่ให้ทำอะไร ๆ ที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้อื่น					
16. ท่านและพี่น้องทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของครอบครัว					

ข้อความ	จริง มากที่สุด	จริงมาก	จริง ปานกลาง	ค่อนข้าง ไม่จริง	ไม่จริง
17. เวลาสมาชิกในครอบครัวมีปัญหา ทุก ๆ คนในครอบครัว (พ่อ แม่ ลูก) จะช่วยกันหาทางแก้ไข					
18. สมาชิกในครอบครัวของท่านเข้ากัน ไม่ได้					
19. เมื่อท่านมีเรื่องไม่สบายใจ สมาชิกใน ครอบครัวท่านช่วยให้กำลังใจท่าน					
20. สมาชิกในครอบครัวสนับสนุนและให้ กำลังใจเพื่อให้ท่านประสบผลสำเร็จใน การเรียน					
21. บิดา เป็นที่ปรึกษาที่ดีที่สุดของท่าน					
22. มารดา เป็นที่ปรึกษาที่ดีที่สุดของท่าน					
23. ท่านเป็นคนที่อยู่ในโอวาทของบิดา					
24. ท่านเป็นคนที่อยู่ในโอวาทของมารดา					

ข้อความ	จริง มากที่สุด	จริงมาก	จริง ปานกลาง	ค่อนข้าง ไม่จริง	ไม่จริง
25. ท่านเป็นคนที่สามารถแก้ปัญหาของ ตัวท่านได้ง่ายขึ้น เมื่อท่านอยู่ใน ครอบครัวของท่าน					
26. บิดามีส่วนผลักดันให้ท่านเป็นคนดี					
27. การถูกซ้ำเติมจากบิดาทำลายจิตใจของ ท่าน					
28. บิดามีความภาคภูมิใจในตัวท่าน					
29. มารดามีความภาคภูมิใจในตัวท่าน					
30. ท่านต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบของ ครอบครัว					
31. สมาชิกในครอบครัวทะเลาะเบาะแว้ง กัน					
32. เมื่อมีความขัดแย้งระหว่างสมาชิกใน ครอบครัว ทุก ๆ คนในครอบครัว พยายามหันหน้าเข้าหากัน					

ข้อความ	จริง มากที่สุด	จริงมาก	จริง ปานกลาง	ค่อนข้าง ไม่จริง	ไม่จริง
33. ท่านหลบหลีกไม่ยอมทบทวนมารดาของท่าน					
34. ท่านรู้สึกวามารดาของท่านไม่เข้าใจท่าน					
35. ความก้าวหน้าในชีวิตการงานเป็นสิ่งสำคัญยิ่งในครอบครัวของท่าน					

ตอนที่ 8 แบบสอบถามการเผชิญปัญหา ด้านการเรียน ด้านส่วนตัว และด้านสังคม

คำชี้แจง คำถามแต่ละข้อต่อไปนี้เป็นสถานการณ์สมมติขึ้น หากนักศึกษาอยู่ในสถานการณ์ดังกล่าว นักศึกษามีวิธีการแก้ปัญหาหรือคิดว่าจะแก้ปัญหาอย่างไร ซึ่งคำตอบของนักศึกษาจะไม่มีผลเสียหรือนักศึกษาแต่อย่างใด เพราะจะไม่มีคำตอบที่ถูกหรือผิด เนื่องจากแต่ละคนย่อมมีความรู้สึก หรือมีวิธีการแก้ปัญหาแตกต่างกัน ฉะนั้นขอให้ นักศึกษาตอบคำถามตามความรู้สึกและสถานการณ์ที่เป็นจริงของนักศึกษาให้มากที่สุด โดยกากรบาทหับหัวอักษรที่เลือกเพียงคำตอบเดียว

เหตุการณ์	เมื่อเผชิญเหตุการณ์ดังกล่าว นักศึกษาจะทำอย่างไร
1. เมื่อท่านเรียนไม่ทันเพื่อน ท่านจะทำอย่างไร	ก. ค้นคว้าเนื้อหาวิชาที่จะเรียน แล้วอ่านทำความเข้าใจมาก่อน เพื่อให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น ข. ให้เพื่อนที่เรียนเข้าใจ อธิบายให้ฟังหลังเลิกเรียน ค. ไม่ต้องทำอะไร เพราะไม่มีเวลาเป็นส่วนตัวมากพอที่จะค้นคว้าหรือซักถามจากเพื่อน
2. เมื่อท่านรู้สึกว่ ญ ระเบียบบางอย่างของวิทยาลัยน่าจะมีการแก้ไข ท่านจะทำอย่างไร	ก. เสนอความคิดเห็นในรูปแบบต่าง ๆ เท่าที่พอจะทำได้ ข. พยายามที่จะไม่เกี่ยวข้องกับทางวิทยาลัย ค. ค้นหาสาเหตุร่วมกับทางวิทยาลัย และพร้อมเสนอตัวเข้าช่วยเหลือ
3. เมื่อท่านมีเรื่องไม่สบายใจท่านจะทำอย่างไร	ก. ขอปรึกษาจากบิดา มารดา หรือผู้ที่ท่านศรัทธา ข. เล่าให้เพื่อนฟังเพื่อระบายความทุกข์ ค. บ่อยไปเรื่อย ๆ คิดเสียว่า อะไรจะเกิดก็ต้องเกิด
4. เมื่อท่านได้รับเอกสารประกอบการสอน ซึ่งวิทยาลัยจัดให้ล่าช้า ท่านจะทำอย่างไร	ก. ค้นคว้าจากห้องสมุด ตามสถาบันการศึกษาต่าง ๆ หรือซื้อไว้ใช้เอง ข. ไม่ต้องทำอะไร เพราะทุกคนอยู่ในสภาพเดียวกัน ค. จัดทำบรรยายต่าง ๆ เอาไว้ดูเป็นแนวทางในการสอบ

เหตุการณ์	เมื่อเผชิญเหตุการณ์ดังกล่าว นักศึกษาจะทำอย่างไร
5. ถ้าท่านคิดว่าอาจารย์สอนไม่ดี ไม่ตั้งใจสอน ท่านจะทำอย่างไร	ก. แสดงอาการไม่สนใจ หรือหลับ ข. พยายามตั้งใจฟังว่าสอนเรื่องอะไร หากไม่เข้าใจก็บอกให้อธิบายใหม่ ค. หาหนังสืออ่านเพิ่มเติม เมื่อมีเวลาว่าง
6. เมื่อท่านมีเวลาในการดูหนังสือน้อย ท่านจะทำอย่างไร	ก. แบ่งเวลาสำหรับการดูหนังสือ จัดตารางเวลาในการดูหนังสือ ข. ดูเท่าที่จะทำได้ เมื่อใกล้สอบก็จัดตัวกับเพื่อน ๆ ค. ไม่ต้องกังวลในเรื่องนี้ เพราะทุกคนอยู่ในสภาพเดียวกันทั้งหมด
7. ถ้าวิชาที่วิทยาลัยจัดให้เรียนเป็นวิชาที่ ท่านไม่ชอบ ท่านจะทำอย่างไร	ก. หากิจกรรมอื่นทำ เช่น คุยกับเพื่อน เขียนจดหมาย เพื่อเป็นการฆ่าเวลา ขณะอาจารย์สอน ข. เรียนให้พอสอบได้ จะได้ไม่ต้องสอบแก้ตัว ค. ให้ความสนใจเนื้อหาวิชามากขึ้น เพราะวิชาที่ทางวิทยาลัยจัดให้เรียนย่อมเป็นประโยชน์ในการประกอบอาชีพในอนาคต

เหตุการณ์	เมื่อเผชิญเหตุการณ์ดังกล่าว นักศึกษาจะทำอย่างไร
8. เมื่อท่านมีความรู้สึกว่าคุณไม่มีความสุขเลย ในขณะที่กำลังศึกษาอยู่ในวิทยาลัยนี้ ท่านจะทำอย่างไร	ก. สนใจผู้อื่นหรือสิ่งอื่นบ้าง แทนที่จะสนใจแต่ตนเอง ข. หาสาเหตุว่าเกิดจากอะไร และพยายามแก้ไขความรู้สึกนั้น โดยขอคำแนะนำจากผู้ที่เคารพศรัทธา ค. หาทางระบายออกโดยการเที่ยวกับเพื่อน ๆ ในวันหยุด
9. เมื่อท่านรู้สึกว่ามีเพื่อนที่แท้จริงเลย ท่านจะทำอย่างไร	ก. คิดเสียว่าเพื่อนไม่สำคัญเท่าไร ข. พยายามปรับปรุงตนเองให้เข้ากับเพื่อนให้ได้ในโอกาสต่อไป ค. แสวงหาเพื่อนโดยการลองใจเพื่อค้นว่าใครเป็นเพื่อนแท้
10. เมื่อท่านรู้สึกว่าอาจารย์บางท่านวางตนไม่เหมาะสม ท่านจะทำอย่างไร	ก. หลีกเลียงไม่พบปะหรือพูดคุยหากไม่จำเป็น ข. นำจุดบกพร่องนั้นมาพัฒนาปรับปรุงตนเอง ค. ยอมรับจุดบกพร่องนั้น เพราะแต่ละคนย่อมมีจุดบกพร่องทั้งสิ้น
11. เมื่อท่านรู้สึกสับสนไม่รู้ว่าจะดูหนังสือสอบวิชาใดก่อน ท่านจะทำอย่างไร	ก. ทำตารางจัดลำดับวิชาก่อน ข. พยายามอ่านตามเวลาที่อยู่ ค. ไม่ดู เพราะดูวิชาไหนก็คงไม่รู้เรื่อง

เหตุการณ์	เมื่อเผชิญเหตุการณ์ดังกล่าว นักศึกษาจะทำอย่างไร
12. เมื่อท่านรู้สึกอ่อนเพลียโดยไม่ทราบสาเหตุ ท่านจะทำอย่างไร	ก. นอนบ้าง คุยกับเพื่อนบ้าง ข. ออกกำลังกาย ทำจิตใจให้แจ่มใส ค. ยอมรับว่าไม่มีทางแก้ไข
13. เมื่อท่านมีหนังสือสำหรับค้นคว้าในห้องสมุดวิทยาลัยน้อย ท่านจะทำอย่างไร	ก. ซื้อหนังสือที่จำเป็นด้วยตนเอง หรือไปค้นคว้าเพิ่มเติมจากสถาบันการศึกษาอื่น ๆ ข. ค้นคว้าในห้องสมุดวิทยาลัย และปรึกษาอาจารย์ประจำวิชา ค. ไม่ต้องทำอะไร เพราะทุกคนอยู่ในสภาพเดียวกัน
14. ท่านก็มีอาการง่วงนอนเสมอในขณะที่นั่งเรียน ท่านจะทำอย่างไร	ก. ค้นหาสาเหตุ และพยายามแก้ไขให้มีปัญหาน้อยที่สุด ข. ถ้าง่วงนอนมากอาจหลับตาสักครู แล้วตั้งใจเรียนใหม่ ค. การง่วงนอนในห้องเรียน ถือว่าเป็นเรื่องธรรมดา ไม่ต้องทำอะไร
15. เมื่อรุ่นพี่ปฏิบัติตนไม่เป็นตัวอย่างที่ดีกับรุ่นน้อง ท่านจะทำอย่างไร	ก. พูดคุยกับเพื่อนของรุ่นพี่คนนั้น ค้นหาข้อเท็จจริง ข. เมื่อใดที่เราเป็นรุ่นพี่ จะไม่ปฏิบัติตนแบบนั้นอีก ค. ไม่ต้องสนใจ

เหตุการณ์	เมื่อเผชิญเหตุการณ์ดังกล่าว นักศึกษาจะทำอย่างไร
16. เมื่อท่านได้รับเงินช่วยเหลือจากทางบ้านไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายที่จำเป็น ท่านจะทำอย่างไร	ก. ยืมเงินเพื่อนที่สนิท หรืออาจารย์ที่ปรึกษา ข. พยายามใช้จ่ายอย่างประหยัด ค. ไม่ทำอะไร เพราะมีเพื่อนคนอื่น ๆ มีปัญหาเช่นเดียวกัน
17. เมื่อท่านเบื่อหน่ายกิจกรรมในวิทยาลัย เพราะอาจารย์และผู้เกี่ยวข้องไม่ค่อยให้ความร่วมมือ ท่านจะทำอย่างไร	ก. ไม่เข้าร่วมกิจกรรม ถ้าไม่จำเป็น ข. เสนอความคิดเห็นในรูปแบบต่าง ๆ เท่าที่พอจะทำได้ ค. ค้นหาสาเหตุร่วมกับทางวิทยาลัย พร้อมเสนอตัวเข้าช่วยเหลือ
18. หากท่านคิดว่า เมื่อจบการศึกษาแล้ว จะไม่มีความรู้มากพอที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงาน ท่านจะทำอย่างไร	ก. ซื้อหนังสือมาศึกษาด้วยตนเอง หรือยืมจากห้องสมุด และศึกษาเพิ่มเติมจากรุ่นพี่ที่มีประสบการณ์ ข. ตั้งใจเรียนในปัจจุบันให้ดีที่สุด ประสบการณ์จะช่วยแก้ปัญหาได้ในอนาคต ค. ไม่ต้องคิดอะไรมาก เพราะอนาคตยังอยู่อีกไกล
19. ท่านเบื่อหน่ายการฝึกงานทางด้านการพยาบาล เพราะรู้สึกว่าจะจำเจ ท่านจะทำอย่างไร	ก. ทุกอย่างถูกกำหนดไว้แล้ว แก้ไขไม่ได้ ข. หากิจกรรมอย่างอื่นทำร่วมกับเพื่อนในช่วงฝึก เพื่อลดความเบื่อหน่าย ค. ศึกษาให้ทราบถึงประโยชน์ และความสำคัญของการฝึก แล้วตั้งใจฝึกเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับท่าน

เหตุการณ์	เมื่อเผชิญเหตุการณ์ดังกล่าว นักศึกษาจะทำอย่างไร
20. เมื่อท่านมีปัญหากับเจ้าหน้าที่ขณะฝึกปฏิบัติงานเด็กผู้ป่วย ท่านจะทำอย่างไร	ก. เข้าไปพูดคุยกับเจ้าหน้าที่คนนั้น เพื่อค้นหาข้อเท็จจริง ข. ปรึกษาอาจารย์ในเทศที่อยู่ประจำเด็กผู้ป่วย ค. ปล่อยไปเรื่อย ๆ คิดเสียว่า อะไรจะเกิดก็ต้องเกิด

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวอุษา เชาวลิต
เกิดวันที่	31 พฤษภาคม 2506
สถานที่เกิด	อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 97/52 หมู่บ้านเกร็ดแก้วการ์เด้นส์ 3 ซอย 2 ถนนประชาชื่น ตำบลบางเขน อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี 11000
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	วิทยากรย์ 5
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสรีรัษฎา ถนนติวานนท์ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี 11000
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2523	มัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนสตรีรัตนบุรี
พ.ศ. 2527	ประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ (ระดับต้น) จากวิทยาลัยพยาบาลศรีรัษฎา
พ.ศ. 2531	พยาบาลศาสตรบัณฑิต จากวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
พ.ศ. 2537	คหกรรมศาสตรบัณฑิต จากวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
พ.ศ. 2540	การศึกษามหาบัณฑิต (จิตวิทยาพัฒนาการ) จากวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร